

Ungdoms forhold til nyheter

En studie basert på mediedagbok

Dag Elgesem & Linda Elen Olsen

Abstract

Ungdom i dag bruker nyhetsmedier i vesentlig mindre grad enn tidligere, viser tall for Norges Statistiske Sentralbyrå. Mens 91 % av ungdom i alderen 16-19 år brukte et nyhetsmedium en gjennomsnittsdag i 1994, var det 79 % som oppga jevnlig bruk av et nyhetsmedium i 2009. Nedgangen er størst for avis og TV, og selv om det er stor vekst i bruk av internett er ikke den større enn at det er en nedgang totalt sett i tiden ungdom bruker på nyheter. Betyr dette at ungdom er mindre interessert i nyheter enn tidligere?

I 2009 og 2010 gjennomførte vi en undersøkelse med mediedagbøker blant ungdom i to videregående klasser. Her oppga informantene blant annet hva som var deres vanligste kilde til nyheter, hvilke nyheter som var mest interessante for dem, hvilke medier de fikk disse nyhetene gjennom, og hvordan de brukte ulike medier i sin hverdag. Undersøkelsen viser at holdningene til nyheter er preget av det samme ambivalente forholdet som er dokumentert i andre undersøkelser: ungdommene synes tradisjonelle nyheter er viktige og bør finnes tilgjengelige, men de prioriterer ikke selv å bruke mye tid på dem. I artikkelen diskuteres dette "nyhetsparadokset" (Costera-Meijer) i lys av en distinksjon mellom et subjektivt interesseperspektiv på nyhetene (hva som har nyhetsverdi) og et samfunnsperspektiv som ikke er knyttet til subjektive interesse (hva som er nyhetsverdig). Selv om undersøkelsen er begrenset, gir den støtte til hypotesen om at ungdommers reelle nyhetsinteresse er større og mer sammensatt enn målingene av tidsbruk fanger inn.

Keywords: ungdom, nyheter, nyhetsbruk, mediedagbok, sosiale medier

Innledning

Som i alle andre land skjer det store teknologiske og strukturelle endringer i det norske medielandskapet. Disse endringene går sammen med endrede medievaner hos publikum, og særlig bryter ungdoms medievaner med den vi ser hos eldre generasjoner. Et viktig spørsmål er hvordan ungdoms forhold til nyheter utvikler seg i denne konteksten. Hvordan bruker ungdom medier – særlig sosiale medier – til å holde seg oppdatert? Dette spørsmålet er lite studert i norsk sammenheng. Det finnes tall som dokumenterer de store trekkene i utviklingen i mediebruk, men den studien som presenteres i denne artikkelen er et første forsøk på å undersøke mer kvalitativt norske ungdommers forhold til nyheter i en digital mediehverdag.

Norske ungdommer, det vil si personer i alderen 16-19, år har svært god tilgang til ulike medier. Tall fra Statistisk Sentralbyrå (SSB) viser blant annet at i 2010 hadde 98 % av dem tilgang til internett via bredbånd, og en like stor andel hadde tilgang til norske TV-kanaler.

I tillegg hadde nesten alle (99 %) egen mobiltelefon – og dermed radio. Dessuten hadde 70 % av ungdom i denne aldersgruppen tilgang til en abonnementsavis. Med til bildet hører også at mer enn 80 % av dem var aktive deltakere i ulike nettsamfunn (Vaage, 2011). Mulighetene til å holde seg oppdatert om det som skjer er dermed bedre enn noen sinne.

Målingene viser også at den tiden ungdom bruker på ulike medier er økende, og mediene spiller en stadig mer sentral rolle i deres hverdag. Samtidig viser tallene at ungdom i stadig *mindre* grad bruker mediene til å holde seg oppdatert om nyheter. Mediebarometeret til SSB har samlet data om nyhetsbruk gjennom en årrekke. Tallene derfra viser at mens 91 % av ungdom i alderen 16 til 19 år hadde kontakt med et nyhetsmedium på en gjennomsnittsdag i 1994, var dette tallet sunket til 79 % i 2009. Til sammenlikning er det en nedgang fra 94 til 87 % i gruppen 20 til 24 år i samme perioden, mens endringene oppover i aldersgruppene er minimale (Høst, 2010).

Det er nedgangen i avislesing og fjernsynstitting som har falt mest. Mens 82 % av ungdommer (15-19 år) leste avis en gjennomsnittsdag i 1994, var det 48 % som gjorde det i 2009. Og i 1994 så 27 % i ungdomsgruppen nyheter på TV, mens bare 15 % gjorde det samme i 2009 (Høst, 2010). Radio som nyhetskilde holder seg omtrent på samme nivå gjennom perioden: i underkant av 20 % oppga at de hørte nyheter på radio en gjennomsnittsdag i 2010 (Vaage, 2011). Til gjengjeld er nyhetsoppdatering gjennom internett økende, og 52 % av ungdommene oppga i 2009 at de fikk med seg nyheter regelmessig gjennom internett. Internett er dermed den nyhetskilden ungdom brukte oftest i 2009, selv om halvparten også leste aviser regelmessig. Dette bildet bekreftes av en omfattende undersøkelse i 2010, hvor folk blir spurt om hva som er deres viktigste nyhetskilde. Her svarte 82 % av ungdommene at internett var deres viktigste nyhetskilde, en økning fra 75 % i 2009 (Vaage, 2011).

Det er imidlertid viktig å understreke at ungdom er ulike, og at noen er mer interessert i nyheter en andre. Når ungdom blir spurt i hvilken grad de er interesserte i å holde seg oppdatert om nyheter gjennom ulike medier, viser svarene en generelt synkende tendens for de tradisjonelle medier og en økning for internett. Men for noen grupper av ungdom er interessen for å skaffe seg nyheter gjennom tradisjonelle medier markert større. Blant annet svarer ungdom som sier de er veldig interessert i viktige samfunnsspørsmål som miljø, sosiale rettigheter og politikk, at de også svært interessert i å lese om innenriks- og utenriksaker i avisene (TNS Gallup, 2010). Dette viser at det er viktige ulikheter mellom grupper av ungdom når det gjelder deres forhold til nyheter.

Nyhetsverdighet og nyhetsverdi

Nedgangen i nyhetsbruk blant ungdom er en lang internasjonal trend og har vært gjenstand for mye oppmerksomhet (Barnhurst og Wartella, 1998; Buckingham, 2000; Hargreaves og Thomas, 2002; Meijer, 2007; Pointdexter, 2012; Raeymakers, 2003). Betyr nedgangen i bruk av nyheter at ungdom er mindre engasjert i politikk og samfunn enn tidligere? Jones (2006) advarer mot et for enkelt bilde av rollen mediene spiller for politisk engasjement og deltakelse. Han kritiserer en modell der politisk deltakelse identifiseres med opptreden i den offentlige sfæren, hvor medienes rolle i forhold til dette blir å formidle nyheter om denne aktiviteten. I likhet med andre bidragsytere til det Schrøder og Larsen treffende kaller ”den kulturelle vendingen mot demokratiets mikrodynamikk” (2010, s. 526), mener Jones at medienes rolle i borgernes forhold til

det politiske er mye mer kompleks enn bare å formidle informasjon: "citizenship is now partly constituted by and through media, and (...) such mediation is central to understanding the citizen's relationship to the state." (s. 371) Mediene er en del av den politiske kulturen, og alle deler av borgernes mediebruk må analyseres politisk, argumenterer Jones. Her blir andre former for mediebruk og sjangre – fra dokumentarer til såpeserier og satireprogrammer – like viktig for borgernes politiske engasjement og deltakelse, som det å følge med på nyhetssendinger og å lese politiske kommentarer i avisen. I et slikt perspektiv kan ikke ungdoms reduserte tid på tradisjonelle nyheter nødvendigvis tolkes som redusert politisk interesse og engasjement. Kanskje spiller engasjementet seg ut gjennom andre former for mediebruk.

Den kulturelle tilnærmingen representerer et viktig korrektiv til en for enkel modell av forholdet mellom medier og politisk engasjement. Men selv om vi godtar at redusert nyhetsbruk blant ungdom ikke nødvendigvis betyr at de blir mindre politisk engasjerte, gjenstår fortsatt spørsmålet om hvilken rolle nyhetene faktisk spiller for dem. Også i den kulturelle tilnærmingen har nyheter en spesiell rolle i forhold til å forstå det politiske, og nyheter har i tillegg informasjonsfunksjoner som ikke bare handler om politikk.

For å forstå betydningen av endringene i nyhetsbruk blant ungdom må vi derfor først se nærmere på hvordan de bruker mediene til å forholde seg til nyheter, og hvilke roller nyheter spiller i ungdommers liv. Et sentralt bidrag her Costera-Meijer (2007a, 2007b), som viser hvor komplekst og motsetningsfylt ungdommers begrep om nyhetsverdi er. Hun argumenterer for at vi ikke kan sette likhetstegn mellom det lave nivået på regelmessig bruk av nyhetsmedier blant ungdom og deres interesse for nyheter. Meijer dokumenterer det hun kaller "popularitetsparadokset", nemlig at selv om ungdommene oppgir at de synes det er viktig at det systematisk sendes seriøse nyheter i alle medier, prioriterer de ikke selv å følge dem. Og omvendt snakker de nederlandske ungdommene nedsettende om såpeopera og andre lavkulturelle programmer, samtidig som de bruker tid på å se på det. Meijer argumenterer for at ungdom er reelt interessert i nyheter, men at nyhetene ikke er tilpasset ungdoms måte å bruke mediene på.

News thus appears to be caught up in an irresolvable paradox: when news is presented in a serious and sound way, it is perceived as the real thing but, apart from natural or man-made disasters, usually considered too boring to watch. When news is made more appealing and accessible, ratings are higher, but it is no longer perceived as news. We interpret this seemingly illogical viewing behavior with reference to the conviction of most young people, as we discovered through our interviews, that news is, or should be, a basic social service, comparable to social security, health insurance, or family care: you have to be able to rely on its availability when you need it, preferably free of charge, around the clock and seven days a week. This function as basic (public) service explains the discrepancy between high appreciation of news and low viewer ratings. Such ratings do not say anything about the significance attached by young viewers to a good public news supply. By contrast, high ratings perhaps tell us something about the program's entertaining character but they are not a reliable standard for measuring its importance. (Costera-Meijer, 2007a, s. 106-107)

At ungdom ønsker å være "grazers" når et gjelder nyheter, det vil si at de vil ha tilgang til nyhetene når det passer dem, og ikke når nyhetskanalene har sine sendetider, støttes

også av undersøkelsen til Suger (2010). Men vi ser i sitatet over at Costera-Meijers forklaring på diskrepansen mellom vurderingen av nyhetsproduksjon som viktig og den lave oppslutningen om nyhetssendinger, er at ungdommene synes nyhetsprogrammer er kjedelige. Huang (2009) rapporterer om den samme begrunnelsen for ikke å bruke mye tid på nyheter blant ungdom. At nyhetene blir sett på som kjedelige støttes også av en nyere studie fra USA, hvor nyhetene blant annet ble beskrevet som repetative, kjedelige og nedlatende, og også denne studien fremhever sosiale medier som en viktig plattform for nyhetskonsument (Poindexter, 2012). Denne studien har i hovedsak fokusert på yngre voksne oppvokst på 1980- og 1990-tallet, men det er nærliggende å tro at disse funnene også gjør seg gjeldene for de som er oppvokst på 2000-tallet og senere.

Det er liten grunn til å tvile på at den tradisjonelle formen på nyhetene ikke er tilpasset ungdoms mediebruk, og at det er en viktig grunn til at ungdom ikke bruker mye tid på nyheter. Men en svakhet med denne forklaringen er at nyhetene tilsynelatende bare blir noe ungdommene *sier* er viktige, men at de ikke reelt spiller noen viktig rolle for dem i deres hverdag.

Vi foreslår derfor en supplerende forklaring på diskrepansen mellom hva ungdom sier er viktige nyheter og deres faktiske atferd. Det er en forklaring som er forenlig med Costera-Meijers, men som samtidig gir bedre rom for at nyhetene faktisk spiller en viktig rolle for ungdom i deres hverdag. I artikkelen "If That Were True I Would Have Heard about It by Now" (2011) analyserer filosofen Sanford Golberg betingelser for at det er rimelig å slutte fra fravær av informasjon om at noe har skjedd, til at det ikke har skjedd. Vi gjør slike slutninger hele tiden. Jeg stoler på at mediene ville fortelle om det hvis kongen døde. Derfor, fordi de ikke har skrevet om det, tror jeg han lever. Det er lett å finne eksempler på at vi hver dag baserer oss på antakelser om at vi ville fått informasjon om hendelser som er viktige for oss, gjennom mediene eller andre kanaler, dersom de skjer. En uttalelse fra en ungdom som i forklarer hvorfor han ikke bruker mye tid på nyhetsmedier, reflekterer samme holdningen: "If the news is that important, it will find me." (Siter i Suger 2010, s. 26). Dette er en viktig rolle mediene har, å holde oss oppdatert gjennom fravær av informasjon.

Goldberg peker på at det generelt er en rekke betingelser som må være oppfylt for at det er legitimt å gjøre slutninger fra fravær av informasjon om at noe har skjedd, til at det ikke har skjedd. Den viktigste betingelsen er det han kaller "coverage reliability", det vil si at et finnes en kilde med bred nok dekning ("coverage") av en type hendelser, som man kan stole på vil rapportere om disse hendelsene fortløpende. I tillegg til denne betingelsen om at kilden har tilstrekkelig dekning av det relevante feltet, må man kunne stole på at hvis den ikke rapporterer om en hendelse så har den ikke skjedd ("the silence condition"), og den må ha nok tid og ressurser til å undersøke feltet ("sufficient time condition"). Goldbergs diskusjon av disse kriteriene munner ut i et interessant begrep om nyhetsverdighet ("newsworthiness"), som vi mener er viktig for forståelsen av ungdoms forhold til nyheter. Hva som er nyhetsverdig henger nøye sammen med betingelsene for når det er legitimt å basere seg på at kildene til informasjon har tilstrekkelig dekning ("coverage reliability") til at man kan basere sine antakelser på dem. Det er viktig at de som produserer informasjonen har samme vurdering av hva som er verdt å rapportere om som mottakerne: "the individual's sense of what is newsworthy must eventuate in judgments that agree, more or less, with the standards of newsworthiness that informs the investigative and publishing decisions the relevant

group(s) in her epistemic communities” (Goldberg, 20011, s. 103). Argumentet er at det bare er fornuftig å ha tillit til en kilde dersom det er match i oppfatninger av hva som er nyhetsverdig.

Vi mener det er viktig å skille begrepet om ”nyhetsverdighet” fra det at noe har ”nyhetsverdi”. Med nyhetsverdi forstår vi en individuell verdsetting av nyhetene, det vil si hvilken nytte eller interesse nyhetene har for den enkelte. Med nyhetsverdighet forstår vi de typene informasjon det er en felles forståelse om at en kilde, for eksempel et medium, skal informere om. Det nyhetsverdige går utover den enkeltes interesse, og er i en viss forstand et objektivt, samfunnsmessig perspektiv på nyhetene, i kraft av å være en standard knyttet til et epistemisk fellesskap. Det er ikke snakk om to ulike klasser av nyheter, men to ulike perspektiver man som nyhetsbruker kan anlegge på nyhetsbildet og på produksjonen av nyheter.

Vi vil forsøke å gjøre dette klarere gjennom å sammenlikne vårt begrepet om nyhetsverdighet (”newsworthiness”) med begrepet om nyhetsmediers nytteverdi (”worthwhileness”) som Schrøder og Larsen (2010, 2012), bruker i sin analyse av nyhetsbruk. ”Worthwhileness” handler for Schrøder og Larsen om den subjektive vurderingen av i hvilken grad et medium er verdt å bruke tid på:

The concept common-sensically denotes the individuals’ subjective, implicit or explicit assessment of whether the medium is worth their while. An individual’s answer to this question depends on a series of interrelated factors that enter into a personal “calculation” or routine that results in media use occurring or not, and, if it does, for a longer or shorter time, with a greater or lesser amount of attention. (s. 527)

Schrøder og Larsen foreslår 5 elementer som de mener inngår i denne kalkylen: 1) tilgjengelig tid, 2) befordring av “public connection”, 3) pris, 4) normer om mediebruk, 5) befordring av deltakelse.

Vi er ikke uenige i at dette er faktorer som påvirker den enkeltes mediebruk. Men vi mener at for å forstå rollen til nyheter må vi i tillegg ha et begrep om hva som er nyhetsverdig, det som det er generell enighet om er de hendelsene nyhetsmedier skal rapportere. Goldbergs forslag er at denne enigheten gir seg uttrykk i en relasjon av tillit hos borgerne om at mediet har tilstrekkelig dekning av det som skjer på et visst område.

Vi vil knytte tre kommentarer til diskusjonen av nyhetsverdighet. Merk for det første at Goldbergs prosjekt her er å formulere betingelser for når det er legitimt å stole på kilder til informasjon, som basis for slutninger om at noe ikke har endret seg. Det er liten tvil om at vi i stor grad stoler på mediene på denne måten og lar dem spille rollen som pålitelig kilde til kilde til informasjon om viktige hendelser. Om de er denne tilliten verdig, er et annet spørsmål.

For det andre mener vi at begrepet om nyhetsverdighet er viktig for å forstå endringene i ungdoms forhold til nyheter. Det er åpenbart en nedgang i ungdoms vurdering av nyhetsmedienes nytteverdi (”worthwhileness”), men det er ikke noe i undersøkelsene til Costera-Meijer og andre som tyder på at nedgangen i nyhetsbruk skyldes uenighet om hva som er nyhetsverdig. Tvert om, ungdommene later til å stole på nyhetsprodusentene rapporterer om det som er viktig, og de mener innholdet i nyhetene er viktig. Så selv om de ikke synes nyhetene er spesielt interessante, med unntak av de mest spektakulære, later de til å godta den etablerte oppfatningen av hva som er nyhetsverdig.

For det tredje gir Goldbergs observasjoner om hvordan medienes holder oss oppdatert gjennom det de ikke rapporterer, en mulig forklaring på hvordan mediene kan spille en viktig rolle i ungdommers liv selv om ungdommene bruker mindre og mindre tid til å tilegne seg innholdet i nyhetene. Forklaringen vil være at med nettmedier og sosiale medier, som vi vet ungdom benytter i stor grad, koster det lite tid å få en grov oversikt over nyhetsbildet. En slik grov oversikt er tilstrekkelig til å fange opp interessante ting, og å få bekreftet om det har skjedd noe som er nødvendig å sette seg nærmere inn i – eller ikke. Poenget er at dette siste – oppdatering gjennom fravær av informasjon – er en viktig funksjon av nyhetsmediene, som gjør det mulig å se hvordan nyhetene reelt kan spille en viktig rolle i ungdommenes liv, selv om de ikke bruker mye tid på dem. Dette er fullt ut forenlig med at ungdommene synes tradisjonelle nyheter er for kjedelige til å bruke tid på, slik Costera-Meijer finner, men det viser hvordan ungdommenes påstand om at nyheter er viktige ikke nødvendigvis trenger være paradoksall.

Formålet med studien som rapporteres i denne artikkelen er å finne ut hvordan dette bildet passer på et utvalg norske ungdommers nyhetsbruk. Det er en undersøkelse av hvordan disse ungdommene bruker medier til å orientere seg i nyhetsflommen, hvilke nyheter de tilegner seg, og hvordan de vurderer verdien av ulike typer nyheter og sin egen nyhetsbruk. Vi argumenterer vi for at skillet mellom oppfatninger om nyhetsverdiget og av nyhetsverdi er nødvendig for å forstå ungdommenes holdninger til nyheter og bruk av nyhetsmedier.

Metode

Denne artikkelen tar utgangspunkt i en studie hvor 2 videregående medieklasser har ført mediedagbøker over en periode på 4 uker. Den ene klassen deltok i undersøkelsen i desember 2009, og den andre i januar 2010.

Som metode har mediedagbøker ofte blitt brukt i forbindelse med studier av barn- og unges medievaner (Bjørvand og Tønnessen, 2002; Gentikow, 2005; Gauntlett og Hill, 1999; Sjöberg, 2000; Tønnessen, 2007). En mediedagbok kan beskrives som en type spørreundersøkelse hvor spørsmål og svar gis skriftlig (Sjöberg, 2000; Østbye m.fl., 2002). Den spesifikke utformingen av en mediedagbok varierer gjerne ut fra forskerens mål med dagbokføringen, og kan være basert på frie nedtegnelser, åpne spørsmål eller en kombinasjon av åpne og lukkede spørsmål (Sjöberg, 2000). Et generelt trekk ved mediedagbøker er at dagbokføringen helst gjentas over en gitt tidsperiode og at informantene selv nedtegner informasjonen uten at forskeren nødvendigvis er til stede. Ofte foregår registreringen i mediedagboken parallelt med medieaktiviteten som undersøkes, og dermed i kontekst av den faktiske mediesituasjonen (Sjöberg, 2000).

Styrken til mediedagbøker er at de kan gi data både om hvilken informasjon informantene skaffer seg gjennom de mediene de bruker, hvordan de bruker det enkelte medium, og hvordan bruken er integrert i deres hverdagsaktiviteter. Meyerowitz (1998, 1999) foreslo tre metaforer som kan lede studiet av mediebruk. Den første er å se medier som beholdere med et innhold som transporteres fra avsendere til mottakere. I dette perspektivet vil spørsmål om hvordan informasjons tilegnes gjennom mediene og hvordan mottakerne påvirkes av informasjonen, stå sentralt. Den andre metaforen kaller Meyerowitz medier som grammatikk og språk. Dette perspektivet gir fokus på mediets særtrekk og hvordan det legger til rette for bestemte bruksmåter. Den tredje

metaforen kaller Meyerowitz medier som miljø, det vil si hvilken rolle mediene spiller i våre informasjonsmiljø, og hvilke sosiale og epistemiske roller mediene har spiller. De tre perspektivene er komplementære, og beskriver ikke bare ulike tilnærminger til studiet av medier, men også tre dimensjoner av mediekompetanse. Mediedagboken har mulighet til å skaffe frem rike beskrivelser av alle disse tre dimensjonene av mediebruk, og dermed gi grunnlag for å studere dem i sammenheng.

Det at dagbokføringen foregår over en gitt tidsperiode gjør også at forskeren får et større innblikk i hva som er den “vanlige” omgangen med ulike medier (Sjöberg, 2000). En ulempe ved mediedagbøker kan være at man risikerer at informantene gir lite fyldige svar eller at man ikke har mulighet for å gi oppfølgingsspørsmål til uklare formuleringer (Gentikow, 2005). I denne undersøkelsen ble mediedagbøker vurdert som en hensiktsmessig metode, ettersom man ønsket et innblikk i ungdommenes mediehverdag og hvilken rolle nyheter spilte i denne hverdagen.

Undersøkelsen er basert på et strategisk utvalg av 2 videregående medieklasser, bestående av totalt 51 informanter. Utvalget ble gjort ut fra hensyn til at informantene burde være i aldersgruppen 16-18 år og at de var geografisk tilgjengelige. Aldersgruppen 16-18 år ble sett på som særlig interessant, da denne aldersgruppen er oppvokst i en digital hverdag og gjerne er vant til å forholde seg til en rekke ulike typer medier, samtidig som det har vært antatt at ungdom utvikler behov og interesse for nyheter etter hvert som de nærmer seg voksen alder (Costera-Meijer (2007a, 207b0). Det at utvalget bestod av informanter i to medieklasser, ble sett på som positivt i den forstand at disse informantene burde ha en spesiell interesse for medier, og dermed også kunne gi verdifull innsikt knyttet til deres nyhetsinteresse og -konsum over flere medieplattformer.

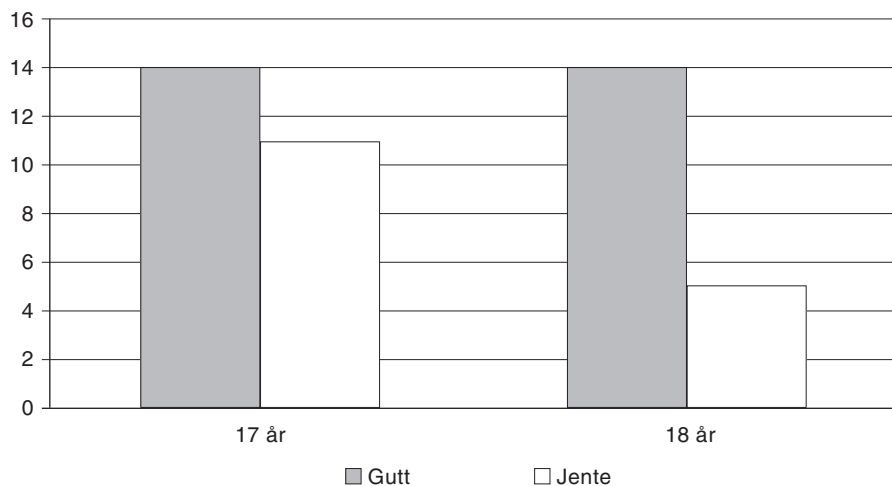
Av de 51 informantene som deltok i undersøkelsen, ble 5 av mediedagbøkene regnet som ufullstendige og undersøkelsen er dermed basert på 46 mediedagbøker. Informantene var alle i alderen 17-18 år og bestod av 16 jenter og 28 gutter. Informantene førte mediedagbok en dag i uken, over en periode på 4 uker. Dagbokføringen foregikk på skolen, og det ble satt av en skoletime til dette i begynnelsen av hver uke. Undersøkelsen var anonym, og forskerne deltok også i en av skoletimene for å forklare mediedagboken, veilede og svare på eventuelle spørsmål. I forkant av undersøkelsen ble det også foretatt en pilotstudie av mediedagboken med 4 ungdommer på samme alder, for å avdekke eventuelle uklare formuleringer eller lignende.

Mediedagboken bestod av 2 deler. Den første delen ble kun fylt ut en gang, og bestod bl.a. av lukkede spørsmål knyttet til informantenes alder, kjønn og medietilgang, samt åpne spørsmål knyttet til nyhetsinteresse- og konsum. Den andre delen ble fylt ut hver uke. Denne delen bestod av både åpne og lukkede spørsmål knyttet til mediebruk og nyhetskonsument i går og den siste uken. I denne delen ble informantene innledningsvis også bedt om å føre opp gårsdagens aktiviteter, hvilke medier de hadde benyttet seg av og hvorvidt de hadde fått med seg nyheter gjennom disse aktivitetene eller ikke. Denne delen ble brukt både for å få en generell oversikt over medie- og nyhetskonsument til ungdommene, men også for å bidra til å bevisstgjøre ungdommene om deres aktiviteter og nyhetskonsument dagen før.

Resultater

Som nevnt over, er undersøkelsen basert på mediedagbøker fra 16 jenter og 28 gutter. Fordelingen på alder og kjønn fremgår av Tabell 1 nedenfor.

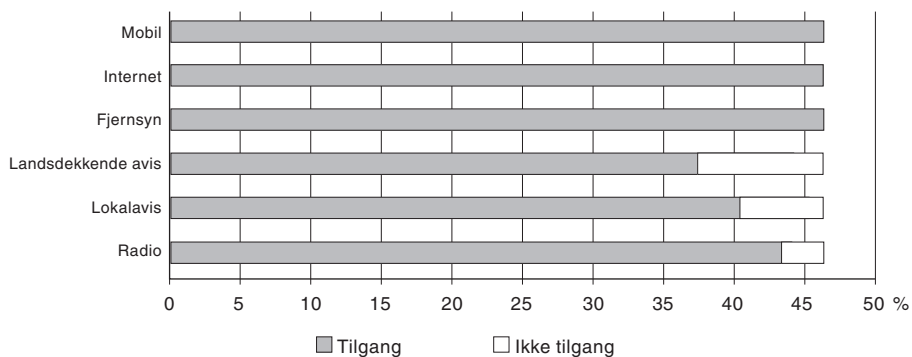
Tabell 1. Fordeling av alder og kjønn

Tilgang til medier

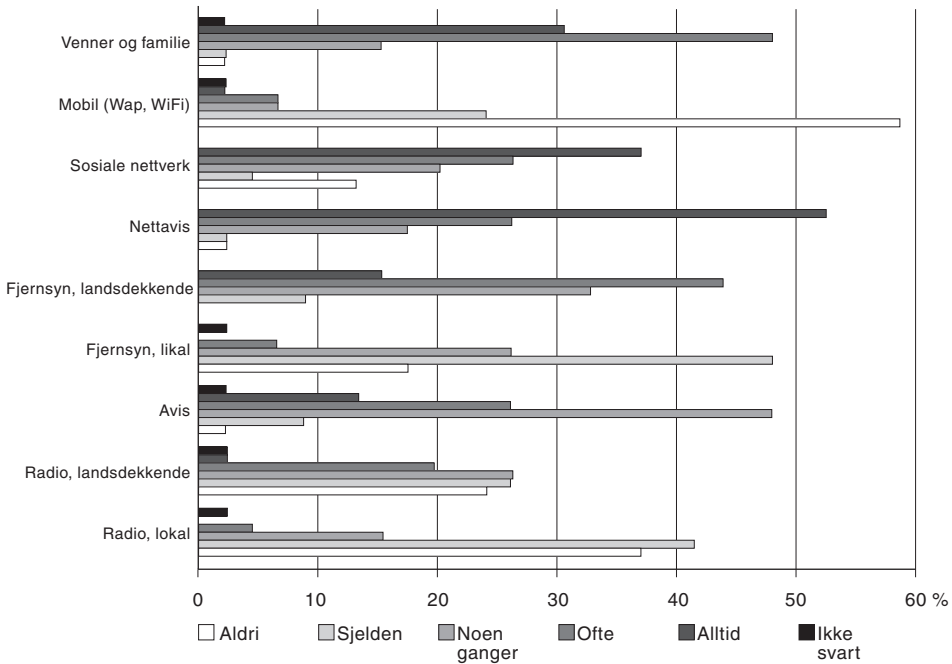
Ovenfor så vi at norske ungdom har svært god tilgang til alle typer medier, og det samme gjelder ungdommene i vår undersøkelse. Som det fremgår av Tabell 2 nedenfor, hadde våre informanter alle daglig tilgang på internett, fjernsyn og mobil, og flertallet hadde også daglig tilgang på radio, landsdekkende avis og lokalavis.

Tabell 2. Daglig tilgang til medier

Hvordan holder de seg oppdatert?

Selv om nesten alle hadde daglig tilgang til radio og papiravis, var ikke disse blant de viktigste nyhetskildene til ungdommene. Som Tabell 3 nedenfor viser svarte 78 % at de "ofte eller alltid" fikk høre om nyheter gjennom venner og familie, tett etterfulgt av nettaviser, sosiale medier og fjernsyn. Betydningen av sosiale medier på nettet vises ved at 56 % svarte at de ofte eller alltid fikk med seg nyheter gjennom "Sosiale nettverk"¹.

Tabell 3. Hvilke kilder får du oftest med deg nyheter gjennom?

Et litt overraskende resultat var at svært få av ungdommene benyttet seg av mobiltelefon for å følge med på nyheter. Vi hadde ventet at dette tallet skulle være høyere, basert på undersøkelser av mobilbruk i befolkningen. Dette har sannsynligvis sammenheng med begrensninger i forhold til hva slags mobiltelefoner ungdommene hadde i 2009 og 2010, og abonnementstype.

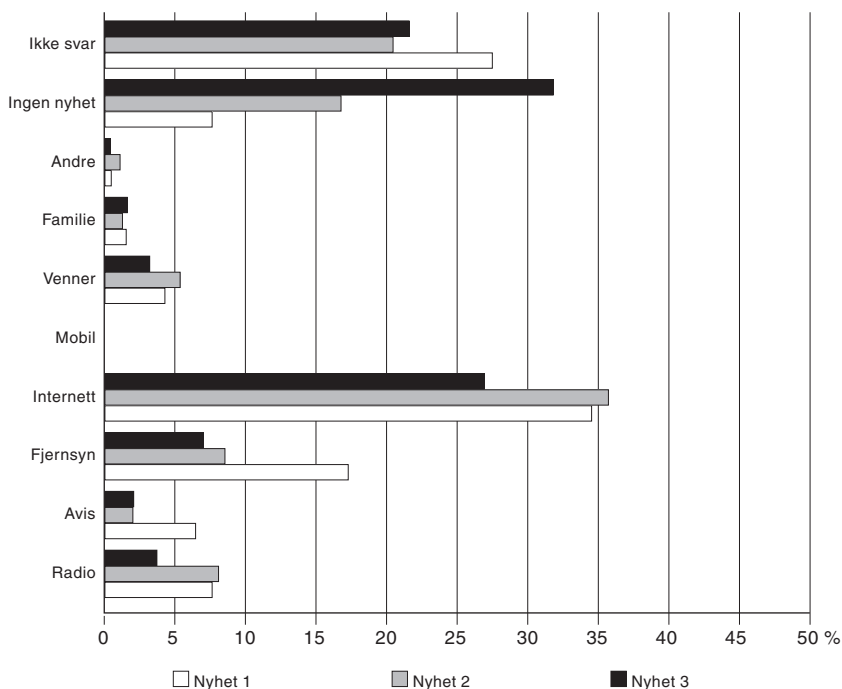
Hvor får de nyhetene fra?

I dagboken ble ungdommene først bedt om å beskrive de tre mest interessante nyhets-sakene de hadde fått med seg den siste uken. (Resultatet er gjengitt i Tabell 7 nedenfor). De ble så spurt hvilket medium de hadde fått disse tre nyhetene gjennom (se Tabell 4). Mange husket ikke så mye som tre nyheter, men de fleste husket en og en god del husket to. Den *andre* linjen i Tabell 4 angir hvor stor andel som ikke husker henholdsvis en, to og tre nyheter. Vi ser at mer enn en tredjedel ikke husker tre nyheter. Den første linjen i Tabell 4 angir hvor stor andel som ikke svarer på hvilket medium de fikk nyhetene gjennom (de husker nyheten, men ikke hvor de fikk den fra). Vi ser at omtrent en fjerdedel ikke oppgir hvor de fikk nyhetene fra.

Men det mest interessante er de som både husker noen nyheter fra siste uke, og hvor de fikk dem fra. På spørsmål om hvilke medier de først hadde fått kjennskap til nyhets-saken gjennom, var internett uten tvil den mest brukte kilden (Tabell 4). TV, radio og avis er også kilder til nyheter, men i langt lavere grad enn internett. Familie og venner ble imidlertid nevnt veldig sjelden som kilden til de nyhetene ungdommene husker. Dette gir et bilde som er veldig forskjellig fra det vi så i Tabell 3, hvor venner og familie ble oppgitt som den viktigste nyhetskilden. Den mest sannsynlige forklaringen på denne

forskjellen er etter vår mening at det ikke er en motsetning mellom de to resultatene, men at det sier noe om hvordan ungdom bruker sosiale medier til å orientere seg i nyhetsbildet. Vi tror ungdom gjennom venner på f.eks. Facebook blir gjort oppmerksomme på nyheter gjennom deling av lenker, som de så følger til kilden for nyheten. Det kan forklare hvordan venner og familie både kan være den viktigste nyhetskilden, samtidig som det er andre medier som formidler selve nyheten.

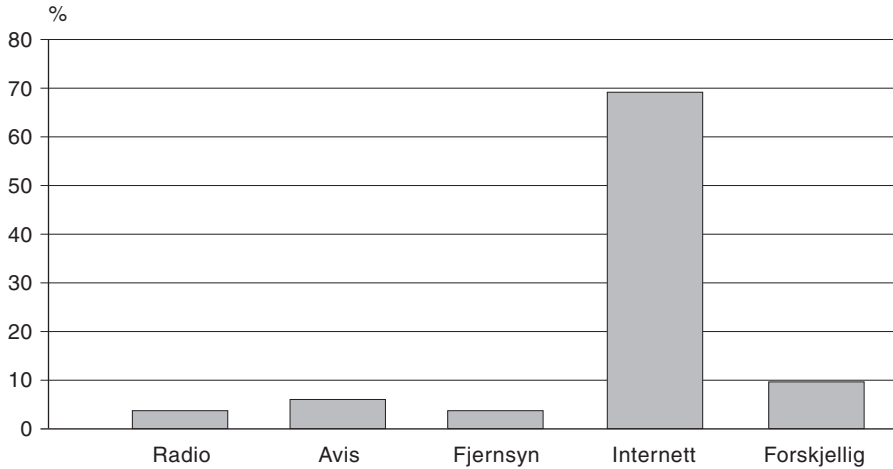
Tabell 4. Hvilket medium fikk du først med deg nyhetene gjennom?

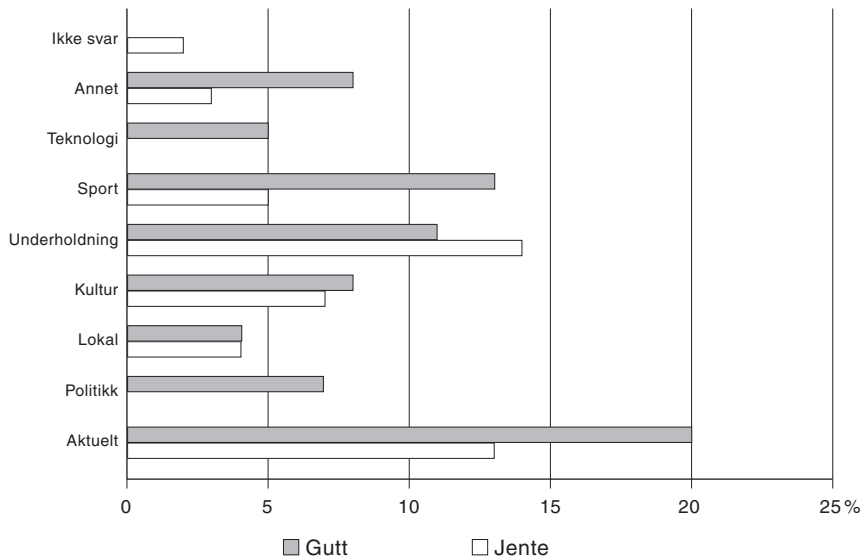
Også her var det tydelig at mobil var et lite brukt medium for nyhetskonsum hos ungdommene, da ingen i undersøkelsen svarte at de først hadde fått med seg nyhetene gjennom dette mediet.

At internett var en sentral nyhetskilde for ungdommene fremkom også tydelig da de ble bedt om å føre opp gårsdagens aktiviteter, hvilke medier de hadde benyttet seg av og hvorvidt de hadde fått med seg nyheter gjennom disse aktivitetene eller ikke. Totalt for alle informantene over 4 uker var hele 69 % av aktivitetene hvor de hadde krysset "ja" for at de hadde fått med seg nyheter knyttet til internett, som vist i Tabell 5 under.

Her ser man tydelig at radio, avis og fjernsyn ligger veldig lavt i forhold til internett. Den nest største kategorien "forskjellig" er nyheter de fikk med seg fra dataspilling, magasiner, mobil, familie og venner, og liknende. Denne kategorien inneholder imidlertid også litt mer uklar medie- og nyhetsbruk, som når de hadde ført opp både internett og fjernsyn eller internett og radio på samme tid, og krysset av for at de hadde fått med seg nyheter gjennom denne bruken. Det er derfor mulig at disse kategoriene skulle ha vært noe høyere.

Tabell 5. Medium som oftest ble benyttet til nyheter, i går*Hvilke nyheter interesserer ungdommene seg for?*

I den første delen av mediedagboken ble ungdommene bedt om å oppgi hvilke typer nyheter de interesserte seg mest for (Tabell 6). De fikk bruke egne ord til å beskrive sine nyhetsinteresser, og de kunne nevne så mange de ville. Vi har deretter analysert og kategorisert nyhetstypene de oppga. Svært mange oppga katastrofer, sensasjoner eller internasjonale konflikter, som vi har klassifisert som “Aktuelt” i Tabell 6.

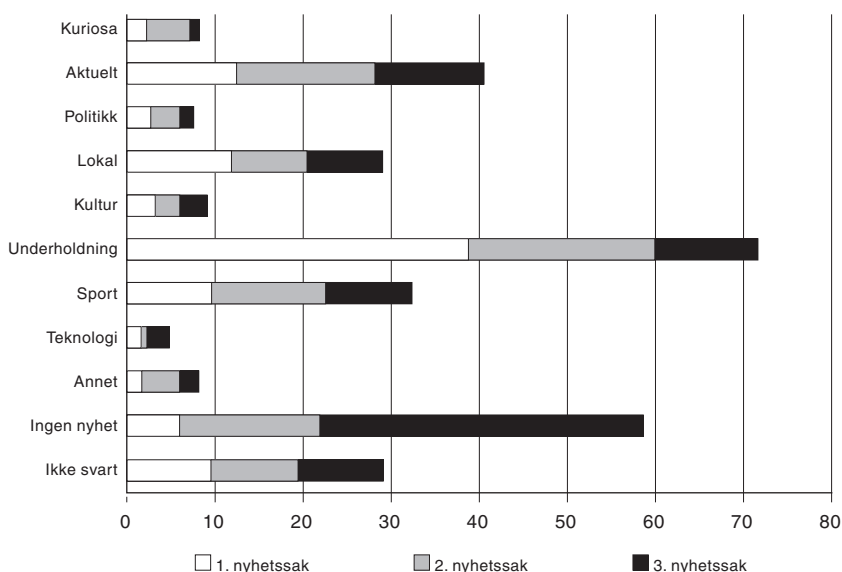
Tabell 6. Hva slags nyheter interesserer du deg mest for?

Ellers stod underholdning ganske høyt på lista – spesielt kjendissladder ble ofte nevnt. Sportsnyheter, og da særlig fotball, samt kulturnyheter knyttet til film og musikk, var også dominerende nyhetsinteresser, i følge ungdommene.

Viktige nyheter versus spennende nyheter

Ungdommene ble bedt om å notere ned de 3 nyhetssakene de synes hadde vært mest interessante den siste uken (Tabell 7). Dette er samlede tall for alle de 4 ukene undersøkelsen pågikk, analysert og delt inn i kategorier etter hva de rangerte som de mest interessante nyhetssakene i perioden (1-3). Også her stod både aktuelt og underholdning sterkt, selv om tabellen tydelig viser at ungdommene i praksis konsumerte, og interesserte seg for, aller flest underholdningsnyheter. I tillegg til sport, var også lokalnyheter av forholdsvis stor interesse, og det dukket opp et mindre antall nyheter som ble klassifisert som kuriosa. Dette var gjerne litt spesielle nyhetssaker, som at lærere hadde ødelagt 4 av skolens vinduer under et julebord, verdens høyeste og laveste mann møttes, eller f.eks. at en mann hadde forsøkt å fly over Atlanteren med en hjemmelagd flydrakt.

Tabell 7. Hva synes du var de tre mest interessante nyhetssakene den siste uken?

Forskjellen mellom hvilke nyheter ungdommene husker (Tabell 7) og de nyhetene de sier de er interessant i (Tabell 6), er påfallende. De oppgir at det er aktualiteter de synes er mest interessant, men de husker mest underholdning. Denne forskjellen kommer også frem i siste del av mediedagboken, hvor ungdommene bedt om å beskrive nyhetsbildet siste uke. Det er påfallende at det her bare er et fåtall som nevner underholdningsnyheter i det hele tatt. Her var det stort sett aktuelle nyhetssaker som ble nevnt, som Obamas besøk til Norge², jordskjelvet på Haiti³ eller større, nasjonale nyhetssaker. Typiske formuleringer fra kommentarene til nyhetsbildet er disse to:

Fikk ikke med meg så mye, saken om Obama var interessant i og med at det er et paradoks at han får fredsprisen samtidig som han sender flere soldater til Afghanistan (Jente, 18)

Haiti er veldig stort i nyhetsbildet akkurat nå, det er viktig å få fokus på ofrene for katastrofen (...) (Gutt, 17)

Denne forskjellen mellom hva som blir fremhevet i oppsummeringen og hvilke nyheter som blir nevnt som de mest interessante nyhetene, indikerer at det for mange av ungdommene er det et skille mellom hva som er *viktige* nyheter og hva som er *interessante* nyheter. Enkelte informanter uttrykker denne forskjellen eksplisitt:

En del interessant, bl.a. Haiti. Er stort sett den nyheten som er på TV, avis og internett for tiden, ellers husker jeg veldig lite fra sist uke. Jeg har lest en del ”viktige» nyheter fra kjendisverden, men ikke så mye nytt eller saklig fra den (Jente, 17)

Denne ungdommen følger med på nyhetene, men husker ikke alle de viktige nyhetene, bortsett fra at mye har handlet om jordskjelvet på Haiti den siste uken. Samtidig antyder hun at hun husker en del kjendisnyheter, men at hun ikke regner det som viktig nok til å nevne som del av nyhetsbildet. Dette skillet mellom viktige nyheter og spennende nyheter kommer også til uttrykk ved at en del trekker frem saker i nyhetsbildet som de mener er viktige, men kjedelige:

Bergens byluft har fått veldig mye oppmerksomhet. Kjedelig å høre om, men veldig viktig (Jente, 17)

Selv om ungdommene altså gjerne i praksis konsumerer, og interesserer seg mest for, underholdningsnyheter eller lignende (Tabell 6), gir mange av dem uttrykk for klare oppfatninger av hva ”ekte” nyheter er og viktigheten av å følge med på dem.

Mange av ungdommene beskriver nyhetsbildet siste uke som ”kjedelig”, fordi det ikke har skjedd spektakulære ting. Flere av informantene formulerer seg på denne måten:

Ikke noen store nyheter. Litt kjedelig, men helt vanlig (Gutt, 18)

Helt greit, god dekning, men savner katastrofer og virkelig sjokkerende globale nyheter (Gutt, 18)

Jeg kan ikke huske så mye av det som har skjedd denne uken, fordi det ikke har vært veldig spesielle saker (Jente, 17)

Lite spennende. Litt kaos i København, men ellers kjedelig. Savner kaos nyheter som virkelig skaper interesse. Savner artige saker fra lokalsamfunnet (Gutt, 18)

Det samme, gamle Haiti. Ikke noe spesielt interessant (Gutt, 17)

Svarene viste at de mange var opptatt av nyhetenes underholdningsverdi, og at de måtte være spesielle eller sjokkere for at de skulle bli husket. En av jentene i undersøkelsen formulerte det slik:

Jeg har gjort mye lekser og tenker ikke da på å følge med, unntatt når jeg hører på radio, hvis ikke nyheter er så sensasjonelle går de ofte i glemmeboksen (sic) (Jente, 17/18)

Mens en del følger med på det generelle nyhetsbildet, selv om det er mye de synes er kjedelig, er det en del som ikke kan si noe om nyhetsbildet siste uke. Flere av dem forklarer dette med at de ikke har fulgt med i nyhetene:

Jeg vet ikke, har ikke prioritert å tilegne meg nyheter (Jente 17 år)

Har ikke fulgt med noe spesielt denne uken (Gutt, 18 år)

Den siste uken har jeg ikke fulgt mye med på nyheter (Jente, 18 år)

Ungdommene i vår undersøkelse skiller som nevnt gjennomgående mellom viktige nyheter og spennende nyheter. Men det er ikke et absolutt skille: noen nyheter nevnes både om spennende og viktige. Flere av ungdommene trakk frem lokale saker som det de husket og hadde interessert seg mest for den siste uken. Dette gjaldt særlig luftforurensningen i Bergen og knusing av pepperkakebyen:

Nyhetene om bilforbudet har vært interessant ettersom det angår meg (...) (Jente, 17)

Husker bare knusingen av pepperkakebyen som fikk mye fokus, det var interessant siden det er noe som angår alle bergensere. (Jente, 18)

Denne uken var nyhetene ganske interessante ettersom den nyheten jeg har lagt mest merke til handler om nærmiljøet mitt. Det fanget oppmerksomheten min fordi jeg vil vite hvordan det påvirker meg (Jente, 17)

Det at ungdommene kunne relatere seg til disse sakene, og at nyhetene kunne ha betydning for dem, gjorde at lokalnyheter ofte fanget interessen og ble sett på som viktige.

Oppsummering

Det er særlig tre aspekter ved ungdommenes forhold til nyheter som er viktige å merke seg. For det første er det slående at mange på den ene siden svarer at den viktigste *kilden* til nyheter er familie og venner, samtidig som de svarer at *internett* er det medium de først får de mest interessante nyhetene gjennom. Vår tolkning av dette er at familie og venner er viktige for å navigere i nyhetsbildet ved å sende hverandre lenker til interessante saker, og at de så følger lenkene til de ulike nettstedene for å lese om sakene.

Det andre som er slående ved ungdommenes forhold til nyhetene er at de skiller så klart mellom viktige nyheter og nyheter som er spennende og interessante. De nyhetene som både er viktige og spennende er enten spektakulære nyheter om dramatiske hendelser, eller saker i nærmiljøet, som derfor handler om ting som berører dem mer direkte.

For det tredje er det aktualiteter, det vil si nyheter om samfunnsmessig viktige hendelser, som hyppigst nevnes når de blir spurt generelt om hvilke typer nyheter de interesserer seg mest for. Men når de blir bedt om å nevne hvilke saker de synes var mest interessante i nyhetene siste uke, så nevnes underholdningssaker fire ganger så hyppig som aktualitetssaker. *Samtidig* er de ofte i stand til å beskrive hvilke saker som har preget nyhetsbildet siste uke, når de blir bedt om det. Det som da nevnes er typisk aktualitetssaker som Obamas fredspris og jordskjelvkatastrofen på Haiti. Så selv om det er underholdnings- og kjendissaker som huskes best, så betyr ikke det nødvendigvis at de ikke er interessert i å følge med på det de selv kaller ”viktige” nyheter. Vi kan skille mellom tre ulike aktiviteter knyttet nyhetsbruk: 1) den generelle monitoreringen av nyhetsbildet, 2) fordypning i enkeltsaker, og 3) gjenfortelling av nyheter man husker. De fleste ungdommene i undersøkelsen er svært interessert i å holde seg oppdatert om hendelser i nyhetsbildet, men typisk på et overfladisk nivå. De sakene de tar seg tid til å lese mer om må i tillegg ha underholdningsverdi.

Diskusjon

I artikkelens første del trakk vi opp fire perspektiv på ungdoms forhold til nyheter, som alle er viktige for å vurdere av hva nedgangen i tiden de bruker på nyheter betyr. Det første er knyttet til den rollen ny teknologi, særlig nettmedier, spiller for endringer i ungdoms mediebruk. Internett er den desidert viktigste kilde til nyheter for ungdom både i Norge og i andre land. Dette er teknologier som ikke bare endrer hvor, når og hvordan nyheter brukes, men som også gjør det mulig å holde seg oppdatert mye mer raskt og effektivt. En del av – men ikke hele – forklaringen på nedgangen i bruk av tid på nyheter kan ligge i at det tar mindre tid å skaffe et overblikk over nyhetsbildet på nettet.

Det andre perspektivet på betydningen av nedgang i ungdoms bruk av tid på nyheter hentet vi fra Jones (2006), som peker på at medienes rolle som bindeledd til det politiske er mye mer enn bare som formidler av informasjon om det som skjer i den politiske sfæren. I dette perspektivet er mediene sentral i forholdet mellom borgere og staten, og all mediebruk er derfor i en viss forstand politisk. Hvis man tolker ungdoms reduserte nyhetsbruk som et enkelt uttrykk for svakere involvering i samfunnet, overser man den politiske betydningen av at ungdoms øvrige mediebruk har økt betydelig.

Det tredje perspektivet på utviklingen i ungdoms forhold til nyheter var observasjonen til Costera-Meijer (2007a, 2007b), at ungdommene i hennes studier sier at det er viktig at seriøse nyheter produseres og er tilgjengelig, men at nyhetene stort sett er for kjedelige til at de selv bruker tiden sin på dem. Dette gjenspeiler seg i ungdommene sin oppfatning av nyheter som noe som er viktig men kjedelig, mens alt som er engasjerende og spennende klassifiseres som underholdning. Det er dette Costera-Meijer kaller ”popularitetsparadokset”, fordi nyheter ikke lenger betraktes som nyheter i tradisjonell forstand så snart de blir underholdende. Hun argumenterer for at ungdom er mer interessert i nyheter enn det oppslutningen om tradisjonell nyhetsformidling indikerer, og at problemet ligger i at denne formidlingen av nyhetene ikke tilpasset ungdoms måter å bruke medier.

Det fjerde perspektivet vi trakk frem i diskusjonen ovenfor, var knyttet til en distinksjon mellom hendelser som har nyhetsverdi og slike som er nyhets-verdige. Nyhetsverdighet viser til et sett av hendelser som folk stoler på at et nyhetsmedium vil rapportere pålitelig om dersom de skjer, basert på en oppfatning av hvilken pålitelig dekning og informasjonstilgang mediet har. Det er en oppfatning om hva nyhetsmedier bør og vil rapportere om, objektivt sett, og som kan danne grunnlag for pålitelige slutninger også om at viktige ting ikke har skjedd dersom det ikke er rapportert om. Nyhetsverdi, derimot, er noe mer subjektivt og viser til den interesse informasjonen har for den enkelte i et gitt tilfelle og som hun finner det verdt å bruke tid på. Dette er ikke to adskilte klasser av nyheter, men ulike perspektiver på nyhetene.

Alle fire perspektivene er relevante for å forstå det forholdet til nyheter som ungdommene i vår undersøkelse gir uttrykk for. Når det gjelder rollen til teknologi, sier samtlige ungdommer i undersøkelsen at de har tilgang til internett på daglig basis. Og ikke overraskende viser det seg at nettet og nettes medier spiller en sentral rolle for å holde seg oppdatert i nyhetsbildet, mens TV, avis og radio har mindre betydning. Men samtidig ser vi at det ikke er teknologien alene, men teknologi i kombinasjon med sosiale nettverk som venner og familie, som er viktig for å holde seg oppdatert. Nyhetsbruken er innvevd i sosiale relasjoner, slik tilfellet også har vært med tradisjonelle medier, også når den foregår med ny teknologi.

Det andre perspektivet peker på at man må se på helheten av mediebruken for å forstå medienes betydning for samfunnsmessig og politisk tilknytning. I undersøkelsen ser vi at mediebruken til ungdommene er integrert i det sosiale, at tilgangen til nyheter skjer i tilknytning ulike aktiviteter gjennom hverdagen, og at det ikke er klare grenser mellom bruk av medier til inntak av nyheter og av annet innhold. Det gir derfor liten mening å se på ungdommenes nyhetsbruk som en aktivitet som er knyttet til bestemte kanaler, til bestemte tider på døgnet, eller avgrensede sosiale sammenhenger – den må sees som en helhet.

Vårt tredje utgangspunkt var Costera-Meijers undersøkelser av ungdom i Holland, som gir uttrykk for at de synes det er viktig at nyheter i tradisjonell forstand produseres og er tilgjengelige, men at de samtidig synes disse nyhetene er for kjedelige til at de selv bruker tid på å følge med på dem. Tolkningen til Costera-Meijer av dette dobbelte perspektivet er at det er en interesse for nyheter blant ungdom, men at de tradisjonelle mediene ikke har greid å finne en form på nyhetene som tar vare på denne interessen. Det virker som en rimelig tolkning, men vi finner ikke støtte for dette i vår undersøkelse: ingen av ungdommene nevner formen på nyhetene som en grunn til at de i liten grad følger med på tradisjonelle nyhetssendinger eller leser noe særlig nyheter i avisen. Imidlertid gjør våre informanter, på samme måte som de nederlandske ungdommene, et klart skille mellom viktige nyheter og spennende nyheter, blant annet når nyheter omtales som ”kjedelige, men viktige” eller de ironiserer over at de selv leser kjendisnyheter som de egentlig ikke mener er viktige. Og på samme måter som blant de ungdommene Costera-Meijer undersøkte, er spennende nyheter først og fremst katastrofer, ulykker og andre spektakulære hendelser, i tillegg til kjendisstoff. Vi finner imidlertid også at en del av ungdommene nevner lokale hendelser som noe som kan være både viktig og interessante nyheter.

I den innledende diskusjonen argumenterte vi for et fjerde perspektiv, nemlig betydningen av et skille mellom vurderinger av hendelsers nyhets-verdighet og deres nyhetsverdi. Vi mener denne distinksjonen er viktige for å forstå endringene i ungdommers nyhetsbruk slik det kommer til uttrykk i våre informanters mediedagbøker. Vår tolkning av hovedtendensen i svarene fra våre informanter er at de synes nyhetsverdien av mye av nyhetene som rapporteres i mediene er lav, men ikke nødvendigvis deres nyhetsverdighet. Dette bygger vi dels på det klare skillet de gjør mellom ”viktige” og ”spennende” nyheter, som indikerer at de samtidig kan vurdere nyhetene fra et ”objektivt” perspektiv på deres nyhetsverdighet, og fra et subjektivt perspektiv på hva som har nyhetsverdi for dem. De enkeltsakene de fleste husket som de mest interessante, var saker med underholdningsverdi. Men vi så at ungdommene også har en viss oversikt over større deler av nyhetsbildet enn det de synes er ”spennende”. Selv om beskrivelsen av viktige saker i nyhetsbildet er overfladisk, kunne mange gjøre rede for viktige hendelser som hadde skjedd siste uke både innenriks og utenriks. Det betyr, slik vi tolker svarene, at det ikke bare var de ”spennende” sakene de var ute etter å få vite noe om, men at de monitorerte nyhetsbildet for å skaffe seg en bredere oversikt over det som har skjedd. Hvis de – som vi har argumentert for over – har en forståelse av hva som er nyhetsverdige hendelser, det vil si det som nyhetsmediene ville rapportere om hvis de inntraff, vil også en monitorering av nyhetsbildet spille en reell rolle i å holde seg oppdatert om de viktige nyhetene. På denne måten kan vi se hvordan ”kjedelige” nyheter kan spille viktige roller for ungdommene, selv om disse ikke er de første de kommer på når de skal nevne hva de synes har vært interessant siste uke.

Avslutning

Undersøkelsens begrensinger må påpekes. Den ble gjennomført på to klasser med mediefag i videregående skole: det er et lite utvalg og informantene var nokså like. Man bør dessuten være generelt forsiktig når man skal tolke datamaterialet fra mediedagbøker, ettersom mediebruken i en gitt tidsperiode også kan være preget av uvanlige hendelser som kan påvirke resultatet, og dette er det nødvendig å være oppmerksom på (Sjöberg, 2000). Resultatene kan derfor ikke generaliseres, men har verdi gjennom det detaljerte bildet det gir av en gruppe ungdommers nyhetsbruk i en periode. Dette har generert interessante spørsmål som bør følges opp med undersøkelse av et større og mer variert utvalg ungdommer. I en videre studie bør mediedagboken suppleres med intervjuer, for å kunne følge opp og utdype mange av de interessante, men kortfattede kommentarene.

Blant de spørsmål vi bare så vidt har berørt, men som det ville være særlig interessant å undersøke videre, er hvilken rolle de sosiale mediene spiller for orienteringen i nyhetsbildet. Det er for eksempel grunn til å tro at de påvirker hvilke nyheter som blir ansett for både viktige og spennende, særlig for ungdom. Spørsmålet er da hvilke konsekvenser dette har for bredden i det nyhets- og verdensbilde ungdommene danner seg.

Noter

1. Denne terminologien er potensielt misvisende, men vi forklarte i den muntlige presentasjonen av undersøkelsen for elevene gjennom eksempler at vi med "sosiale nettverk" (f.eks. facebook) mente det vi i dag ville kalt "sosiale medier". At "Venner og familie" er et eget alternativ i denne delen av dagboken tydeliggjør også denne tolkningen.
2. I desember 2009 fikk Norge besøk av USAs president, Barack Obama, i forbindelse med mottak og utdeling av fredsprisen.
3. I januar 2010 rammet et jordskjelv med styrke 7,3 på Richters skala øya Haiti.

Referanser

- Barnhurst, K.G. & E. Wartella (1998) 'Young Citizens, American TV Newscasts and the Collective Memory', *Critical Studies in Mass Communication* 15, s. 279-305.
- Bjorvand, A-M. & E.S. Tønnessen (2002) *Den andre leseropplæringa – Utvikling av lesekompetanse hos barn og unge*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Buckingham, D. (2000) *The Making of Citizens: young people, news and politics*. London: Routledge
- Costera-Meijer, I. (2007a) 'The Paradox of Popularity', *Journalism Studies*, 8:1
- Costera-Meijer, I. (2007b) 'Checking, Snacking and Bodysnatching'. How Young People Use the News and Implications for Public Service Broadcasting', i G. Ferrell Lowe & J. Bardoel (eds.) *From Public Service Broadcasting to Public Service Media*. Göteborg: Nordicom.
- Gauntlett, D. & A. Hill (1999) *TV Living: Television, Culture, and Everyday Life*. New York: Routledge.
- Gentikow, B. (2005) *Hvordan utforsker man medieerfaringer*. Kristiansand: IJ-forlaget.
- Goldberg, S.C. (2011) 'If That Were True I Would Have Heard about It by Now', in A.I. Goldman & D. Whitcomb (eds) *Social Epistemology. Essential Readings*. New York: Oxford University Press.
- Hargreaves, I. & Thomas, J. (2002) *New News, Old News: an ITC and BSC research publication*. London: Broadcasting Standards Commission/Independent Television Commission.
- Huang, E. (2009) 'The Causes of Youth's Low News Consumption and Strategies for Making Youths Happy News Consumers', *Convergence* 15: 1.
- Høst, S. (2010) 'Hvordan blir vi oppdatert? Kontakt med forskjellige nyhetskilder 1994-2009'. Manus til foredrag på Norsk medieforskerlags konferanse 2010, Ålesund.
- Jones, J.P. (2006) 'A Cultural Approach to the Study of Mediated Citizenship', *Social Semiotics*. 16:2
- Meyerowitz, J. (1998) 'Multiple Media Literacies', *Journal of Communication*, Winter.
- Meyerowitz, J. (1999) 'Understandings of Media'. et *Cetera*, 56:1.
- Poindexter, P.M. (2012) *Millennials, News, and Social Media: Is News Engagement a Thing of the Past?*, New York: Peter Lang Publishing.

- Rosenstiel, T. & A. Mitchell (2011) 'Survey: Mobile News & Paying Online', <http://stateofthemedias.org/2011/mobile-survey/>
- Schröder, K.C. & B.S. Larsen (2010) 'The Shifting Cross-Media News Landscape', *Journalism Studies*, 11:4
- Schröder, K.C., C. Kobbemagel (2012) *Danskernes brug af nyhedsmedier 2011. En pejling af danskernes færden i nyhedsuniverset*. Roskilde Universitet: Center for nyhedsforskning.
- Sjöberg, U. (2000) 'I en dagbok skriver man väl om sina hemlisar?', i Jarlbro, G. (2000) *Vilken metod är bäst – ingen eller alla?* Lund: Studentlitteratur.
- Suger, C.K. (2010) *Younger Thinking. An Evaluation of Young America and the Future of News Media and Civic life*, www.youngerthinking.com.
- TNS Gallup (2010) *Forbruker og media-undersøkelsen 2010*. Oslo: TNS Gallup.
- TNS Gallup (2011) 'Bruk av mobilt medieinnhold'. <http://www.tns-gallup.no/?did=9080956>
- Tønnessen, E.S. (2007) *Generasjon.com – Mediekultur blant barn og unge*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Vaage, O.F. (2011) *Norsk mediebarometer 2010*. Oslo: Statistisk sentralbyrå.
- Østbye, H. m.fl. (2002) *Metodebok for mediefag*. Bergen: Fagbokforlaget.

DAG ELGESEM, Dr.philos, Professor, Institutt for informasjons- og medievitenskap, Universitetet i Bergen, dag.elgesem@uib.no

LINDA ELEN OLSEN, M.A., Stipendiat, Institutt for informasjons- og medievitenskap, Universitetet i Bergen

Formidlere af faglige fakta eller samfundsdebattører?

Om forskernes rolle i nyhedsmedierne

Charlotte Wien

Abstract

Formålet med denne artikel er at analysere forskernes aktiviteter i nyhedsmedierne og skabe overblik over hvordan samarbejdet mellem journalister og forskere foregår. International forskning har nemlig tydet på, at en væsentlig forudsætning for, at forskerne kan opnå succes i medierne er, at de følger mediernes spilleregler. Og disse spilleregler harmonerer ikke med de værdier, som forskningen er baseret på. Til dette formål blev der skabt et kvantitativt datasæt bestående af indholdsanalyser af 640 avisartikler, ca. 350 surveyinterview med forskere og ca. 350 surveyinterview med journalister. Data bekræfter at forskernes i høj grad følger mediernes spilleregler og at deres rolle i nyhedsmedierne hovedsageligt er at kommentere på dagens nyheder. De forskere, der bidrager til nyhedsmedierne er primært mænd med 5-15 års erfaring og fra de humanistiske eller samfundsvidenskabelige hovedområder. De journalister, der benytter forskere som kilder har ofte en forholdsvis beskeden erhvervs erfaring.

Keywords: nyhedsmedier, forskere, journalister, indholdsanalyse, survey, forskningsformidling

Indledning

For 10 år siden – den 1. juli 2003 – trådte en ny universitetslov i kraft i Danmark. Lovens § 2, stk. 3 rummede følgende formulering ”Universitetet skal som central viden og kulturbærende institution udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund og tilskynde medarbejderne til at deltage i offentlig debat” (LOV nr. 403 af 28. maj 2003). Formuleringen skabte stor opmærksomhed i forsker- og mediekredse og blev hurtigt døbt ”Forskernes formidlingsforpligtelse” både i nyhedsmedierne (se fx Nielsen, 2004) og i forskningsverdenen (se fx Nielsen, 2005).

Det fremgår ikke af loven, hvilket forum opgaverne skal løses i, men i den efterfølgende debat så både forskere og journalister især nyhedsmedierne som det oplagte sted dertil. Reelt er det, der står i loven, at to forskellige opgaver skal løses: I forbindelse med den første – at udveksle viden og kompetencer med det omgivende samfund – synes det at være forskningen og formidlingen af faglige fakta, der er i centrum. Mens det i forbindelse med løsningen af den anden – at deltage i offentlig debat – er svært at se, hvordan det skal være muligt uden at tilkendegive holdninger og bidrage med individuelle fortolkninger af begivenhederne i den daglige nyhedsstrøm.

I praksis er det dog ofte vanskeligt for både forskere og journalister at opretholde et skarpt skel mellem fagets fakta og forskerens – mere eller mindre fagligt baserede – vurderinger er jævnligt genstand for faglige diskussioner især inden for de fortolkende videnskaber under samfundsvidenskab og humaniora (CBS, 2012; Meyer & Lund, 2009) og denne uklarhed var for nylig også et af hovedtemaerne i den danske mediestorm om ”Marlene Wind” (Karker, 2011).

Set fra forskerverdenen er diskussionen af vores rolle i nyhedsmedierne uhyre vigtig: For der kan næppe være tvivl om, at den måde som forskerne samarbejder med journalisterne om at forvalte formidlingsforpligtelsen i forhold til medierne vil have indflydelse på forskningen både på lang og på kort sigt (Russell, 2010: 180). For på den ene side må det formodes at have en negativ effekt på den generelle velvilje over for forskningen, som den nyder (The European Commission, 2010), hvis forskere jævnligt anklages for at iklæde politiske budskaber forskningsklæder sådan som Professor Marlene Wind blev. Men det vil samtidig kunne have en mindst ligeså negativ effekt, hvis forskerne af frygt for sådanne sager og negativ medieomtale afholder sig fra at synliggøre forskningen i medierne.

Desuden accentueres emnets relevans af, at hvor mødet mellem forskningen og nyhedsmedierne tidligere hovedsageligt var båret af løsning af den første del af formidlingsopgaven – egentlig formidlingen af forskningsresultater (Bauer, 1995) – så er der noget, der tyder på, at det er ved at ændre sig: Medierne erstatter specialiserede videnskabsjournalister med nyhedsjournalister, der fagligt ikke er rustet til at arbejde med de stadig mere komplekse problemstillinger, som forskningen arbejder med (Nelkin, 1999). Parallelt hermed tyder ældre forskning på, at det allerede for 10-15 år siden blev forskerne fra de fortolkende videnskaber under samfundsvidenskab og humaniora, hvor grænsen mellem fagets fakta og holdninger traditionelt er sværere at trække, der opnår større og større synlighed i medierne (Albæk, Christiansen, & Togeby, 2003; Bauer, 1995).

Derfor er det oplagt at undersøge forskernes rolle i nyhedsmedierne med henblik på en nærmere analyse af balancen mellem hvordan de løser deres formidlingsopgaver i medierne: Hvad kendetegner de historier forskerne bidrager til? Hvad kendetegner de forskere, der bidrager? Og hvad kendetegner de journalister, der samarbejder med forskerne? Og det er formålet med denne artikel.

Emnet er desuden interessant af mindst tre andre årsager.

For det første foreligger der kun ganske lidt empirisk forskning vedrørende forskernes rolle i de danske nyhedsmedier, hvilket er grunden til, at vi ved meget lidt om, hvordan danske journalister og forskere arbejder sammen, og hvad tendenserne er (Albæk, 2011; Albæk, et al., 2003; Wien, 2001).

For det andet er den seneste undersøgelse af de danske forskeres rolle i nyhedsmedierne blev foretaget i 2001 dvs. et par år før vedtagelsen af den nye universitetslov. Da dele af denne undersøgelses dataindsamling metodisk er nært beslægtet 2001-undersøgelsen af ekspertkilderes rolle (Albæk, 2011), er det muligt at foretage en sammenligning af forskernes rolle i nyhedsmedierne i 2001 og i 2011 og derved åbnes der med denne undersøgelse mulighed for at diskutere nogle af de mulige effekter, som 2003-loven og en række andre danske initiativer i retning af at øge kvantiteten og kvaliteten af forskningsformidlingen i Danmark, kan have haft (Videnskabsministeriet, 2004: 15).

For det tredje, er undersøgelsen ikke blot en fortsættelse af tidligere danske undersøgelser, men rummer også en lang række andre data, som gør det muligt at sammenligne

udviklingen i Danmark med udviklingen i andre lande og dermed at relatere denne undersøgelse til lignende undersøgelser udført i andre nationale sammenhænge som f.eks. Peters, et al. (2008).

Baggrund

Fjerner man blikket fra Danmark og betragter de internationale tendenser på området, så peger litteraturen om forskningsformidling på, at mindst tre forskellige kræfter i disse år i stadig stigende omfang presser, skubber og trækker forskere ud i den offentlige arena: For også i andre lande øges det politiske pres på forskerne for at de skal retfærdiggøre den skattefinansierede forskning overfor borgerne (Gascoigne & Metcalfe, 2010). Men presset kommer også fra journalisterne, der i stigende omfang har brug for forskerne, fordi de kan give de journalistiske produkter det strejf af objektivitet, hvorpå journalistikken legitimitet hviler (Andersen & Hornmoen, 2011). Og sidst, men ikke mindst, ser flere og flere forskere medieoptræden både som en pligt og en metode til at generere goodwill blandt befolkningen, politikere og bevillingsgivere (Peters, et al., 2008). Tilsammen har dette har betydet en markant stigning i antallet af nyhedshistorier, hvor forskere bidrager (Albæk, et al., 2003; Bauer & Gregory, 2007; Hargreaves & Ferguson, 2000). Fra en overfladisk betragtning kan dette siges at være en gunstig udvikling for både journalister og forskere og for journalistikken og for formidlingen af forskning i nyhedsmediernes. Men det kan dog tænkes, at situationen er mere kompliceret end som så.

Som nævnt har en række tidligere undersøgelser dokumenteret ændringer i hvilke forskere, der citeres i nyhedsmediernes, og deres rolle i medierne over de sidste årtier: Bauers (1995) undersøgelse af perioden fra 1946 til 1990 viste, at naturvidenskab modtog stor opmærksomhed fra medierne i begyndelsen af undersøgelsesperioden, mens samfundsvidenskab og humaniora havde overtaget en ganske stor andel heraf ved slutningen af perioden og denne udvikling bekræftes af Albæk, Christiansen et al. (2003).

Desuden viser en række andre undersøgelser, at forskerne i stigende grad bruges til at kommentere dagens nyheder og ikke til at præsentere deres forskningsresultater: Hansen og Dickinson har vist, at i mindre end halvdelen af de nyhedshistorier, hvori der bliver citeret en eller flere forskere, handler artiklen ikke om forskning: De foretrukne emner er i stedet politik, kriminalitet eller moralske spørgsmål (Hansen & Dickinson, 1992). Her til skal lægges, at Albæk (2011) – i en undersøgelse baseret på data fra 2001- har vist, at i ca. 90 procent af de artikler, hvor en forsker er citeret, er det journalisten, der taget kontakten til forskeren, ligesom artiklens vinkel i omkring 50 procent af tilfældene er fastlagt før journalisten kontakter forskeren.

Russell går så vidt, at han hævder, at en væsentlig forudsætning for, at forskerne kan opnå synlighed i medierne er, at de følger mediernes spilleregler og det ser han som et problem, eftersom mediernes spilleregler ikke harmonerer med de værdier, som forskningen er baseret på (Russell, 2010:173). Denne tilgang understøttes af Peters, et al. (2008), der argumenterer for, at forskere og journalister konstruerer viden efter forskellige og modstridende principper. Og da de principper, som journalister konstruerer viden efter ikke stemmer særligt godt overens med den videnskabelige verdens normer og standarder, så er den eneste måde at undgå interessekonflikter mellem de to parter, at den ene profession vælger at spille efter den andens regler (Peters, et al., 2008;

Reed, 2001). Og holder man dette op mod de to opgaver, som universitetsloven giver forskerne, så synes det oplagt, at det må være opgaven med at formidle fagets fakta, der er vanskeligst at løse efter nyhedsmediernes spilleregler, mens de mere eller mindre holdningsprægede bidrag til debatten langt lettere lader sig indpasse i nyhedsstrømmen. Derfor er det rimeligt at antage, at det er de holdningsprægede kommentarer til dagens nyheder, der vinder frem, når forskerne er ”på” i medierne.

At der med tiden er sket en sådan glidning væk fra, at forskernes rolle i medierne var at formidle deres forskning i retning af at deres rolle bliver defineret som enten eksperter i forbindelse med dagens nyheder eller debattører tyder også andre undersøgelser indirekte på: Flere undersøgelser vist at interessekonflikter mellem forskere og journalister er blevet sjældnere og sjældnere gennem de sidste 10-15 år (Bubela & Caulfield, 2004; Gascoigne & Metcalfe, 2010; Mountcastle-Shah et al., 2003; Peters, 1995; Reed, 2001; Roche & Muskavitch, 2003), hvilket – hvis man følger Russells tankegang (2010:173) – må betyde, at de forskere både kan og vil følge mediernes spilleregler også er de forskere, der opnår størst medieopmærksomhed.

I de følgende afsnit vil jeg præsentere data fra en nyere dansk undersøgelse af forskernes rolle i nyhedsmedierne. Datasættet er genereret i 2010-2011. Analysen er organiseret omkring besvarelsen af følgende spørgsmål: Hvad karakteriserer de nyheder i danske dagblade, som forskere bidrager til? Hvad karakteriserer de forskere, der bidrager? Og hvad karakteriserer de journalister, der bruger forskere? Resten af artiklen er bygget op omkring disse tre spørgsmål, der søges belyst i de følgende afsnit. I forbindelse med hvert afsnit vil undersøgelsens resultater blive sat i relation til den internationale forskning på området.

Inden fremlæggelsen af data, vil det følgende afsnit præsentere det metodiske design samt størrelse og omfanget af datasættet. Artiklens konkluderende afsnit vil sammenfatte analysens tre delspørgsmål og herigennem besvare artiklens problemformulering.

Design og data

I en periode på fire måneder blev den danske trykte presse (bortset fra lokale aviser) kæmmet for artikler, hvori en eller flere navngivne danske forskere blev citeret: Tre studentermedhjælper foretog fire dage om ugen på samme tidspunkt af dagen en søgning på begrebet ”forskning” og enhver grammatisk og morfologisk variant heraf i databasen infomedia, der omfatter stort set alle danske aviser (www.informedia.dk). I gennemsnit gav søgningen mellem 50 og 100 artikler hver dag. Mange af artiklerne var dog dubletter eller artikler, hvor begrebet forskning ikke var knyttet til et citat af en navngiven forsker. Sådanne artikler blev frasorteret. Det er vigtigt at bemærke, at denne samplingsmetode betød, at indlæg forfattet af forskere – fx læserbreve og kronikker – ikke indgår i undersøgelsen. Ligeledes indgår heller ikke artikler, hvor forskere ikke er citeret (fx anmeldelser af forskningsbaserede bøger). Årsagen til dette fravalg er metodisk begrundet i ønsket om at skabe et datasæt, der er sammenligneligt med den danske undersøgelse fra 2001 (Albæk, 2011). Hertil skal lægges, at andre undersøgelser har vist, at de avisartikler, der formidler forskning og er forfattet af forskerne selv kun udgør samlet set 6 procent af de forskningsformidlende artikler i aviserne (Russell, 2010:175). Derfor blev sammenligneligheden med den tidligere danske undersøgelse prioriteret over indsamlingen af disse relativt få øvrige artikler.

Dataindsamlingen fandt sted over en periode på fire måneder og i alt blev 640 artikler (med en eller flere citerede videnskabelige forskere) udvalgt og kodet for 11 variabler, herunder længde, om forskning var artiklens hovedemne, journalistisk genre, forskerens/forskningens videnskabelige hovedområde, forskerens rolle i artiklen, om tonen i artiklen var kritisk mod forskeren/forskningen, hvor mange forskere, der blev citeret, og hvorvidt artiklen præsenteret videnskabelige data m.v..

Inter-koderreliabilitetstesten viste rimelig overensstemmelse mellem de tre studentermedhjælperes kodninger (Holsti's metode fra 0,8 til 1,0).

Når en artikel var blevet udvalgt og kodet ringede studentermedhjælpen først den journalist, der havde skrevet artiklen og stillede et antal spørgsmål vedrørende: a) arbejdsrelationen mellem journalisten og forskeren i forbindelse med den konkrete artikel og b) vedrørende journalisten generelle syn på arbejdsrelationen med forskerne. Herefter kontaktede studentermedhjælpen den citerede forsker og stillede to parallelle batterier af spørgsmål.

I alt blev 362 journalister interviewet og 342 forskere. Herved nåede svarprocenten op på lidt over 50 procent. Kun meget få forskere / journalister nægtede at deltage (31/4.8 procent forskere, 16/2.5 procent journalister), mens de resterende (ca. 40 procent forskere eller journalister) viste sig vanskelige at komme i kontakt med. Det skal dog bemærkes, at nogle forskere og nogle journalister blev interviewede mere end én gang: I alt blev 227 individuelle forskere og 223 individuelle journalister interviewet.

Metodisk henter undersøgelsen inspiration fra fem tidligere undersøgelser: Journalisten / forsker undersøgelse kombineret med en indholdsanalyse af nyheder trækker på Peters (1995) klassiske undersøgelse. Metoden til sampling af nyheder blev udviklet med inspiration fra en undersøgelse af mediastorme (Elmelund-Præstekær & Wien, 2008). Indholdsanalysens variabler er en videreudvikling af Levinsen og Wiens variabler (Levinson & Wien, 2011). Endelig blev nogle af de spørgsmål, der anvendes i de to survey udviklet af Albæk i forbindelse med hans undersøgelse fra 2001 (Albæk, 2011).

Hvad karakteriserer de nyheder, som forskere bidrager til?

Næsten 62 procent af artiklerne var blevet trykt enten i en af de landsdækkende aviser eller i en af de fremtrædende nicheaviser (Weekendavisen, Information, Kr. Dagblad). De resterende 38 procent var mindre aviser eller gratisaviser og kun én af disse – Urban – bidrog samlet set med mere end 4 procent af de 640 artikler. Det er altså de store landsdækkende aviser, der bruger forskere som kilder. Artiklerne var – med en gennemsnitlig længde på 742 ord – en anelse længere end en gennemsnitlig nyhedshistorie i en dansk avis (Stoffgren, 2011). I denne sammenhæng adskiller denne undersøgelses resultater sig ikke fra tidligere internationale undersøgelser: Fx kunne Verhoeven konstatere, de TV-nyheder som forskerne deltager i er længere end de øvrige nyhedsindslag (2010). Når længden af de historier, som forskerne bidrager til er interessant, skyldes det, at længden kan betragtes som en indikation af, hvor væsentlig hhv. redaktører og journalister opfatter historien som værende. Det synes med andre ord hovedsageligt at være historier med en vis tyngde, som forskerne bidrager til.

Genremæssigt kunne 96 procent af artiklerne enten karakteriseres som ”hårde nyheder” (46 procent) eller som ”baggrundsartikler” (50 procent) og i langt de fleste artikler (73 procent) blev kun en forsker citeret. Heller ikke her afviger denne undersøgelses

resultater fra tidligere: Verhoeven (2010) fandt, at i blot 2 procent af de tv-nyheder, hvor forskere optræder, blev der citeret mere end en forsker. At kun en forsker bliver citeret peger i retning af to pointer: Dels at hensigten med disse artikler ikke er at diskutere forskning eller forskningsresultater og dels at forskerne i disse artikler optræder i det klassiske ”ekspertkildeformat”, hvor forskernes rolle i det journalistiske produkt er at bekræfte artiklens vinkel (Wien, 2001). Yderligere støtte for den antagelse findes i, at 65 procent af artiklerne var ukritisk overfor forskeren/forskningen, 24 procent neutrale og kun 1 procent kritisk. Heller ikke dette er særligt overraskende: I det klassiske ”ekspertkildeformat” er det vanskeligt at forestille sig, at journalisten på den ene side bruger forskeren til at bekræfte artiklens vinkel og samtidig hermed anlægger en kritisk tone mod forskeren/forskningen.

Artiklerne blev kodet for om forskerens rolle var at kommentere en nyhed. Det viste sig at være tilfældet i 84 procent af artiklerne. Men, da en ”nyhed” godt kan være en videnskabelig opdagelse er det nødvendigt at kombinere to variabler for at kunne kortlægge, hvor stor en procentdel af artiklerne, der rent faktisk formidler forskning.

Tabel 1. Artiklens hovedemne mod forskerens rolle i artiklen

		Kommenterer forskeren på en nyhed?		
		Ja	Nej	Total
Er artiklens	Ja	20	90	110
hovedemne forskning	Nej	516	12	528
eller et forskningsprojekt?	Ved ikke	2	0	2
Total		538	102	640

Som det ses i tabel 1 gælder det for 516 ud af 640 (84 procent) af artiklerne, at de *ikke* har et forskningsprojekt som hovedemne og den rolle, som forskeren indtager *ikke* at præsentere forskningsresultater. I stedet optræder forskerne således i langt overvejende grad som kommentatorer på nyheder. På baggrund heraf er det derfor rimeligt at konkludere ligesom Verhoeven (2010), at formidling af videnskabelige resultater spiller en relativt marginal rolle i nyhedsmedierne selv i de indslag eller artikler, som forskerne bidrager til.

Et andet interessant spørgsmål er, om der er forskelle på dette mønster på tværs af de journalistiske genrer. En krydstabulering afslører ingen signifikante forskelle: I henholdsvis 82 procent af baggrundsartiklerne og i 86 procent af de hårde nyheder er det forskerens opgave at kommentere på en nyhed.

Sammenfattende kan man sige, at forskere hovedsageligt bidrager til relativt lange hårde nyheder eller baggrundsartikler, hvor deres rolle er at kommentere nyheder som eksperter. Kun ganske få artikler handler om forskning eller forskningsresultater.

Hvad karakteriserer de forskere, der bidrager til nyhedsmedierne?

Tidligere forskning har vist, at journalister bruger kvindelige forskere mindre end mandlige, og at mandlige forskere er mere aktive i at bidrage til medier end kvindelige (Kitzinger, Chimba, Williams, Haran, & Boyce, 2008; Roten, 2011). Ved første øjekast synes denne undersøgelse at bekræfte dette: Næsten 80 procent af de citerede forskere er mænd. Men da kønsfordelingen ifølge Ståhle (2006) i den danske forskerstab er

meget skæv (26 procent kvinder) kan det derfor ikke på denne baggrund hævdes, at den trykte presse har en præference for mandlige kilder. Tilsvarende konstaterer Andersen og Hornmoen i deres undersøgelse af kønsfordelingen blandt citerede forskere i udvalgte norske medier, at 21 procent af de forskere, der er på i Norske medier er kvinder. Og ligesom i Danmark kan dette henføres til kønsfordelingen ved de norske universiteter (Andersen & Hornmoen, 2011).

76 procent af forskerne repræsenterede et universitet eller anden videregående uddannelsesinstitution, 19 procent var fra andre statslige institutioner og kun 3 procent af forskerne var privatansatte. At der er en overvægt af forskere fra universiteter og videregående uddannelsesinstitutioner svarer til både Verhoevens (2010), Bubela og Caulfields (2004) (2004), Tanner og Friedmans (2011), og Dunwoodys undersøgelser. I sidstnævnte fandt Dunwoody, at forskeren kun 6 procent af de amerikanske nyhedshistorier, der formidler forskning, er privatansat (Dunwoody in Russell, 2010: 182). Russel forklarer dette med, at der indenfor den del af det private erhvervsliv, der producerer egentlig forskning, eksisterer en hemmelighedskræmmerkultur. Baggrunden herfor er bl.a. beskyttelse af ophavsrettigheder og konkurrenceforhold mellem virksomhederne og på grund heraf er privatansatte forskere mindre villige til at optræde i medierne (Russell, 2010: 182). Men man kan også forestille sig alternative forklaringer: Journalister har behov for ekspertkilder, fordi disse kan hjælpe med at give det journalistiske produkt troværdighed og det strejft af objektivitet, som journalistikkens legitimitet hviler på (Hornmoen, 2010; Skovsgård, 2009). I denne sammenhæng har de statsansatte – og dermed formelt uafhængige – forskere langt større værdi end eksempelvis de forskere, der arbejder inden for medicinalvareindustrien. Desuden er langt de fleste privatansatte forskere i Danmark ansat inden for hovedområderne sundhed, natur, teknik eller jordbrugsvidenskab og netop disse områder får, som det fremgår af tabel 2, ikke nær så meget opmærksomhed i medierne som samfundsvidenskab og humaniora:

Tabel 2. *Forskere klassificeret efter hovedområde*

	Frekvens	Procent
Humaniora/Teologi	169	26,4
Samfundsvidenskab/Jura	288	45,0
Sundhedsvidenskab	74	11,6
Natur, teknik og jordbrug	90	14,1
Øvrige	19	3,0
Total	640	100,0

Da kun henholdsvis 19 og 16 procent af universitetetsansatte forskere er ansat ved samfundsvidenskab eller humaniora, mens 46 procent af forskerne hører til natur-, teknik-, og jordbrugsvidenskab (Stähle, 2006) kan det på baggrund af tallene i tabel 2 med rimelighed hævdes, at de samfundsvidenskabelige og humanistiske forskere er overrepræsenterede i nyhedsmedier. Endvidere kan der – omend med en vis forsigtighed på grund af forskellige samplingsmetoder – foretages en sammenligning med Albæk et al.s (2003) resultater:

En sådan sammenligning viser, at andelen af artikler med bidrag fra samfundsvidenskabelige og naturvidenskabelige forskere har været nogenlunde konstant de sidste ti år

(ifølge deres tal hhv. 45 og 17 procent), mens andelen af artikler med bidrag fra humanister ifølge denne undersøgelse er steget. Sidstnævnte udgjorde 13 procent i 2001 og udgjorde, som det fremgår af tabel 2, 26 procent i 2011. Denne stigende andel er hentet fra artikler med bidrag fra sundhedsvidenskabelige forskere, der i 2001 udgjorde 21 procent i 2001 og som det fremgår 12 procent i 2011. Også Andersen og Hornmoen har dokumenteret en stigning i antallet af samfundsvidenskabelige og humanistiske forskere i den daglige nyhedsdækning over de seneste 10-15 år. De forklarer denne stigning med et stigende behov for ekspertkommentarer i medierne vedrørende både politiske forhold og hverdagslivet (2011).

En krydstabulering af variablen 'forskere klassificeret efter hovedområde' med variablen 'Er artiklens hovedemne et forskningsprojekt' viser, at henholdsvis 55 procent af de artikler, som sundhedsforskere og 27 procent af bidragene fra natur-, teknisk- og jordbrugsforskere bidrog til havde et forskningsprojekt som hovedemne. Dette var kun tilfældet for kun 14 henholdsvis 15 procent af de artikler, som de humanistiske eller samfundsvidenskabelige forskere bidrog til. En lignende observation blev foretaget af Verhoeven (2010): I hans undersøgelse af TV-nyheder om forskning handlede ikke en eneste historie om humanistisk eller samfundsvidenskabelig forskning.

Tilsammen tyder dette på, at samfundsvidenskabelige og humanistiske forskere ganske vist ofte er "på" i medierne end deres naturvidenskabelige kolleger, men at det til gengæld langt oftere handler om forskning når naturvidenskabelige forskere udtaler sig til medierne.

Med hensyn til væksten i bidrag fra de humanistiske forskere, kan der være flere forklaringer: En forklaring er, at der i disse år sker et generelt skift i det offentlige fokus væk fra politik, jura og økonomi i retning af en række etiske og religiøse spørgsmål: Fx er den religiøse niche avis "Kristeligt Dagblad" blandt de meget få danske aviser, der har oplevet stigende oplagstal i denne periode. En anden og mindre subtil forklaring er, at områdestudier som Amerikanske Studier og Mellemøststudier hører under humaniora i Danmark. Siden 9/11 2001 og Muhammed-tegningerne i 2005-2006 har der været en øget efterspørgsel efter forskere fra disse særlige områder. Ganske vist fyldte hverken diskussionen om 9/11 eller om Muhammed-tegningerne særligt meget i nyhedsmedierne i den periode, hvor stikprøven blev udtaget. Men begivenheder som de ovennævnte kan have bidraget til at trække flere humanistiske forskere ind i den offentlige arena, for som både Martin (1991) og Albæk (2011) har argumenteret for kan man tale om en 'Tordenskjoldseffekt' i forbindelse med journalisters kildebrug: Når en forsker først har opnået at være "på" nogle gange og er blevet citeret i nyhedsmedierne vil en række selvforstærkende kræfter medvirke til at øge hans synlighed i medierne. Flere af denne undersøgelses resultater understøtter denne pointe: Når forskere blev spurgt om, hvor hyppigt de hver især mente, at de bidrog til massemedierne svarende mere end 70 procent, at det gjorde de "mere end én gang om måneden".

Tordenskjoldseffekten blev ligeledes bekræftet da journalisterne blev spurgt, hvorfor de havde kontaktet forskeren: 46 procent af dem svarede, at de enten tidligere havde talt med forskeren eller set forskeren citeret af en anden journalist.

Et andet vigtigt spørgsmål er, hvorfor forskere bidrager til massemedierne. To variable kan kaste lys over dette spørgsmål: For det første blev forskere spurgt – ikke om deres alder – men om deres forskningserfaring. Tabel 4 viser tallene.

Tabel 3. *Hvor ofte bliver du citeret i nyhedsmedierne (anslået)?*

	Frekvens	Procent
Mindst en gang om måneden	162	73,0
Mindst en gang hvert halve år	41	18,5
Mindst en gang om året	10	4,5
Mindre end det	9	4,1
Total	222	100,0

Tabel 4. *Forskningserfaring (kandidatspeciale ikke inkluderet) 5 års intervaller*

	Frekvens	Procent
1-5 års erfaring	35	15,4
6-10 års erfaring	43	18,9
11-15 års erfaring	40	17,6
16-20 års erfaring	24	10,6
21-25 års erfaring	25	11,0
26-30 års erfaring	19	8,4
31-35 års erfaring	22	9,7
36-40 års erfaring	16	7,0
41-45 års erfaring	3	1,3
Total	227	100,0

Som det kan ses findes langt den største medieaktivitet blandt forskere med mindre end 15 års erfaring (middelværdi = 18,1). Den observerede mindre andel af medieaktivitet blandt forskere med mere end 15 års erfaring ikke kan forklares gennem aldersfordelingen af videnskabelige forskere. Tværtimod: Ifølge Ståhle (2006: 58) er der omtrent det samme antal forskere i hver aldersgruppe mellem 30 og 65 år i Danmark.

I stedet kan den faldende medieaktivitet forklares gennem forløbet og varigheden af en akademisk karriere: En akademisk karriere, der starter ved indskrivning som ph.d.-studerende og slutter ved udnævnelsen til professor, tager i gennemsnit 20 år i Danmark (Ståhle, 2006). Mere end 60 procent af de interviewede forskere havde mindre end 20 års erfaring som forskere. Med andre ord, er de forskere, der er mest aktive i massemedierne, samtidig de forskere, som stadig er i et karriereforsløb. Det kan dog også meget vel tænkes, at dette er afledt af en generationsforskel: Det er muligt, at unge forskere generelt er mere opmærksomme på de gavnlige effekter, som medieeksponering kan have på deres karriere end de ældre.

At der i forskernes bevidsthed er en sammenhæng mellem synlighed i medierne og karriere blev bekræftet, da forskerne blev spurgt om hvorfor de bidrager til massemedierne: 62 procent af dem svarede: "Fordi det er min pligt, og det styrker min karriere", og kun 14 procent svarede "Fordi giver eksponering for mit forskningsområde". Med andre ord anses medieaktiviteter karrierefremmende blandt hovedparten af de danske forskere, der bidrager til medierne.

På dette punkt er denne undersøgelses resultater ikke helt i overensstemmelse med en række internationale undersøgelser, hvor forskerne har udtrykt frygt for, at medie-synlighed være skadelig for karrieren (Gascoigne & Metcalfe, 2010; Hargreaves &

Ferguson, 2000; McComas & Simone, 2003; Reed, 2001). En mulig forklaring på denne uoverensstemmelse er forskellige samplingsmetoder: Som allerede nævnt, stammer ca. 75 procent af de forskere, der indgår i denne undersøgelse fra enten humaniora eller samfundsvidenskab. De ovenfor omtalte undersøgelser er alle baseret på forskere fra naturvidenskab og sundhedsvidenskab. Dette kan tyde på, at der er variation i hvor karriererfremmende mediesynlighed anses at være på tværs af hovedområderne. Der er en lille smule støtte at hente for en sådan konklusion i disse data eftersom en større andel af sundhedsforskere (en tredjedel) end i nogen af de andre forskningsområder, svarede, at de bidrog til massemedierne for at få opmærksomhed på deres forskningsområde, og dermed ikke for at styrke egen karriere. Desuden skal det bemærkes, at de forskere, der er blevet interviewet til denne undersøgelse jo netop er dem, der er ”på”. Havde stikprøven været udtaget blandt alle universitetsansatte kunne resultatet meget vel have været anderledes.

Sammenfattende kan man sige, at de forskere, der bidrager til nyhedsmedierne primært mænd med 5-15 års erfaring. De er ansat ved en samfundsvidenskabeligt eller humanistisk fakultet og bidrager regelmæssigt til nyhedsmedierne. Det gør de, fordi de mener det er en pligt og fordi de mener, at det fremmer deres karriere.

Hvad kendetegner de journalister, der bruger forskere som kilder?

En stor del forskningen i samarbejdet mellem forskere og journalister har taget udgangspunkt i at undersøge såkaldte ’videnskabsjournalister’s brug af forskere (se fx Allan, 2009; Hargreaves & Ferguson, 2000; Mountcastle-Shah, et al., 2003; Peters, 1995).

En sammenligning mellem medlemslisten for Foreningen af danske videnskabsjournalister og bylines fra de 640 artikler viser, at kun meget få navne optræder på begge lister. Og tilsvarende afslører foreningens medlemsliste også, at kun meget få af foreningens medlemmer er ansat ved et af de danske dagblade. Og endelig afslører medlemslisten, at en meget stor procentdel af danske videnskabsjournalister – ligesom de britiske – har en uddannelsesmæssig baggrund – gerne en kandidatgrad – inden for et andet fagområde end journalistikken. Mange af dem har en naturvidenskabelig uddannelse bag sig og en meget stor procentdel af dem er ansat som informationsmedarbejdere i vidensproducerende institutioner som fx universiteterne. Da både det, at have en akademisk grad samt et job, hvor man arbejder tæt sammen med forskere i det daglige, meget vel kan tænkes at påvirke videnskabsjournalist opfattelse af samarbejdet mellem journalister og forskere (Mountcastle-Shah, et al., 2003; Reed, 2001) bør denne undersøgelses resultater ikke sammenlignes med, hvad der kendetegner videnskabsjournalister, men snarere med forskning i, hvad der kendetegner dagbladsjournalister.

Kønsfordelingen blandt de journalister, der indgik i undersøgelsen afviger ikke markant fra kønsfordelingen i den virkelige verden: I 2011 var 42 procent af medlemmerne af Dansk Journalistforbund kvinder og 43 procent af de 640 artikler var skrevet af kvinder. Journalisterne blev ligesom forskerne spurgt om deres journalistiske erfaring. Som det fremgår af tabel 5 havde næsten 65 procent af dem mindre end ti års erfaring.

Aldersfordelingen blandt danske nyhedsjournalister er ligesom forskeres jævn og man kan derfor konkludere, at det overvejende relativt uerfarne (mindre end 10 år) journalister, der bruger forskere som kilder (middelværdi = 9,8 år).

Tabel 5. *Journalistisk erfaring*

	Frekvens	Procent
Praktikant	34	15,2
1-5 års erfaring	69	30,9
6-10 års erfaring	41	18,4
11-15 års erfaring	19	8,5
16-20 års erfaring	19	8,5
21-25 års erfaring	24	10,8
26-30 års erfaring	12	5,4
31-35 års erfaring	3	1,3
36-40 års erfaring	2	,9
Total	223	100,0

Ved første øjekast kan det virke overraskende, at næsten 60 procent af de journalister, der benytter forskere som kilder, har mindre end 10 års erfaring: At formidle forskning i nyhedsmedierne anses for at være vanskeligt og er derfor et område, som man ville forvente, blev dækket af mere erfarne journalister. Men da 84 procent af artiklerne ikke i egentlig forstand formidler forskning, er resultatet næppe helt så overraskende. Tværtimod: At unge danske journalister benytter universitetsansatte forskere som kilder kan i stedet forklares ud fra den danske uddannelsessystem: Dansk journalistik er kendetegnet ved en høj grad af professionalisering (Hallin & Mancini, 2004), og omkring halvdelen af de danske journalister, der er blevet uddannet siden 1998 har opnået deres bachelorgrad ved et universitet (Lund & Petersen, 1999; Terzis, 2009). På universitetet er de bl.a. blevet undervist af forskere fra samfundsvidenskab og humaniora og har herigennem opnået indsigt i hvad forskere fra disse områder kan bidrage med. Og de er blevet skolet i, at de, på grund af samfundets øgede kompleksitet, kombineret med det journalistiske ideal om objektivitet – har de brug for en neutral og troværdig ekspert, der kan give den fortolkning af begivenhederne, som de ikke selv kan komme med uden at give køb på den tilstræbte objektivitet, som giver journalistikken legitimitet (Albæk, 2011). Dette bekræftes af, at når journalisterne i denne undersøgelse blev spurgt, hvorfor de havde kontaktet forskeren svarede 60 procent af dem, at det var fordi de ønskede forskerens fortolkning af historien.

Adspurgte hvor ofte de anvendte forskere i deres arbejde, svarede mere end 80 procent af journalisterne, at de brugte forskere næsten hver dag (36,4 procent) eller mindst en gang om ugen (45,5 procent), hvilket indikerer, at brugen af forskere som kilder er en næsten dagligdags rutine for det store flertal af disse journalister.

Det bør også bemærkes, at en krydstabulering af tallene ovenfor med variablen vedrørende erfaring, afslører en tendens til, at det er de mindst erfarne journalister, der også er de hyppigste brugere forskere som kilder.

Som nævnt i indledningen kunne man på grund af universitetsloven fra 2003 med dens formulering om, at universiteterne skal opfordre de ansatte til at deltage i den offentlige debat, have en forventning om, at forskerne i stigende omfang var begyndt at tage initiativ til at kontakte medierne.

I sin 2001-undersøgelse fandt Albæk (2011), at initiativet til kontakten blev taget af journalisten i ca. 90 procent af de nyheder hvor en forsker blev citeret. Denne undersø-

gelse viser ingen ændring: 88 procent af de interviewede journalister, svarede, at det var dem, der havde taget initiativ til at kontakte forskeren. At initiativet lå hos journalisten blev bekræftet af 94 procent af forskerne. Også dette resultat svarer til den udvikling, som Reed (2001), Roche og Muskavitch (2003) og Russel (2010) har dokumenteret i andre nationale sammenhænge.

Tabel 6. *Hvor ofte bruger du forskere som kilder?*

	Frekvens	Procent
Næsten hver dag	80	36,4
Ca. en gang om ugen	100	45,5
Ca. en gang om måneden	30	13,6
Mindre end en gang om måneden	9	4,1
Næsten aldrig	1	,5
Total	220	100,0

Det vedbliver således med at være journalisten, der tager initiativet og dermed også i høj grad sætter dagsordenen, når forskerne udtaler sig til nyhedsmedierne: Både forskere og journalister er enige om, at artiklens vinkel i næsten 50 procent af artiklerne bestemt før journalist kontakter forskeren.

Tabel 7. *Hvornår blev artiklens vinkel lagt fast?*

	Journalisters		Forskeres	
	svar	Pct	svar	Pct
Inden samtalen	157	43,5	161	47,2
Under samtalen	39	10,8	77	22,6
Efter samtalen	30	8,3	11	3,2
En løbende proces	135	37,4	68	19,9
Ved ikke	0	0	24	7,0
Total	361	100	341	100,0

Tallene i tabel 7 tåler en forsigtig sammenligning med Albæks 2001- undersøgelsen, hvor 46 procent af de adspurgte journalister svarede, at artiklens vinkel var fastlagt før de kontaktede forskeren (51 procent af forskerne enige om). Hermed synes der umiddelbart heller ikke at være indtrådt en nævneværdig ændring i dette forhold siden universitetslovens vedtagelse.

Sammenfattende kan man sige, at der – ligesom for forskernes vedkommende – ikke er noget der tyder en kønsmæssig bias i retning af, at det enten mandlige eller kvindelige journalister oftere benytter forskere som kilder. Til gengæld synes der at være en klar tendens til, at det især er journalister beskeden erhvervserfaring (under 10 år), der benytter forskere som kilder og det er nærliggende at antage, at der er en sammenhæng mellem det forhold, at en stor del af de journalister, der er blevet uddannet i Danmark de sidste 10 år, har fuldført deres uddannelse ved et universitet, hvor de er blevet undervist af især samfundsforskere og humanister. De unge journalister bruger især forskerne til at levere fortolkninger af begivenheder, som de – ifølge deres professionelle normer – ikke er berettiget til at give selv. Data afslører ingen tegn på ændring i retning af, at forskerne

hyppigere tager initiativ til at kontakte journalisterne i dag end for 10 år siden og det gælder også fortsat artiklens vinkel i næsten 50 procent af tilfældene er blevet bestemt af journalisten, før han kontakter forskeren.

Konklusion

Denne undersøgelses resultater viser, at danske forskeres samarbejde med danske journalister ikke afviger nævneværdigt fra forholdene i en række andre lande: Forskere bidrager til relativt lange hårde nyheder og baggrundsartikler, hvor deres rolle er at kommentere dagens nyheder snarere end at diskutere faglige problemstillinger eller videnskabelige gennembrud. Forskerne er primært mænd med 5-15 års erfaring og hovedsagelig fra de humanistiske eller samfundsvidenskabelige fag. De journalister, der benytter forskere som kilder er næsten ligeligt fordelt kønsmæssigt, men det er kendetegnende, at de har en forholdsvis beskeden erhvervs erfaring. Journalisterne bruger forskerne til at fortolke dagens begivenheder i en kompleks verden. Det er især relativt uerfarne journalister, der trækker på forskere og især på forskere, der fortsat er under karrieremæssig opstigen, der bidrager til medierne og det er blot en beskeden andel af de artikler, hvor forskere bliver citeret, der handler om forskning.

Et andet interessant fund er, at forskere sjældent tager initiativ til at kontakte journalister: Når de to parter samarbejder, er hovedsageligt journalisten, der tager initiativet og sætter dagsordenen. Forskerens rolle bliver dermed hovedsageligt at kommentere og give baggrunds information til dagens begivenheder, snarere end det bliver at præsentere og diskutere videnskabelige resultater. Dette stemmer godt overens med både den tidligere danske og internationale forskning på området. Hvad der i denne sammenhæng gør det mere interessant er, at det lovgivningsmæssige pres i fra universitetsloven fra 2003, tilsyneladende ikke har ændret på rollefordelingen mellem forskere og journalister eller øget kvaliteten eller kvantiteten af forskningsformidling i massemedier: Denne undersøgelse tyder ikke på, at der ikke er indtrådt de nævneværdige ændringer i hvordan forskerne bruges og lader sig bruge af nyhedsmedierne over de sidste ti år. De ændringer der er sket i forskernes rolle i nyhedsmedierne synes snarere at være sket over en længere tidshorisont og her synes der at være en tendens i retning af, at det i stigende omfang er forskere fra de fortolkende videnskaber, der opnår større og større synlighed i medierne, mens forskerne fra de eksakte videnskaber trods deres store andel af forskerstaben fylder relativt lidt i medie billedet. Samtidig hermed synes der at være en tendens i retning af, at forskerne i stigende omfang bliver brugt til i rollen som eksperter, at fortolke dagens begivenheder, snarere end til at præsentere deres forskning og dens resultater. Og det er nærliggende, at antage, at der er en sammenhæng mellem disse to tendenser. Hvis det er korrekt, så kan man i forhold til den danske universitetslov hævde, at de samfundsvidenskabelige og humanistiske danske forskere er lydige overfor loven, hvad vedrører at deltage i offentlig debat i nyhedsmedierne, mens det kniber mere med egentlig formidling af forskning i nyhedsmedierne både for de fortolkende og de eksakte videnskaber.

Acknowledgements

Jeg takker Nordicoms anonyme reviewer for indsigtfulde kommentarer og for yderligere litteraturreferencer. Denne artikel udgør en del af afrapporteringen af projektet 'Opmærksomhed søges' som er finansieret af det danske forskningsråd for kultur og kommunikation.

References

- Albæk, E. (2011) The Interaction between Experts and Journalists in News Journalism. *Journalism*, 12(3), 335-348.
- Albæk, E., Christiansen, P.M., & Togeby, L. (2003) Experts in the Mass Media: Researchers as Sources in Danish Daily Newspapers 1961-2001. *Journal of Mass Communication Quarterly*, 80(4), 937-948.
- Allan, S. (2009) Making Science Newsworthy, Exploring the Conventions of Science Journalism. In R. Holliman, E. Whitelegg, E. Scanlon, S. Smith & J. Thomas (eds.) *Investigating Science Communication in the Information Age*. Oxford: Oxford University Press.
- Andersen, E., & Hornmoen, H. (2011) Mediating Science in Norway: Practices and Transformations in Major Newspapers. *Media Transformations*, 5, 88-104.
- Bauer, M. (1995) *Science and Technology in the British Press: 1946 to 1986*. London: The Science Museum, PUS Research Unit.
- Bauer, M. & Gregory, J.E. (eds.) (2007) *From Journalism to Corporate Communication in Post-war Britain*. New York: Routledge.
- Bubela, T.M., & Caulfield, T.A. (2004) Do Print Media "Hype" Genetic Research? A comparison of newspaper stories and peer-reviewed research papers. *Canadian Medical Association Journal*, 170(9), 1399-1407.
- CBS (2012) Good Advice to Researchers on How to Communicate their Research Retrieved 6th february 2013, from <http://www.cbs.dk/en/news-and-events/news/good-advice-to-researchers-on-how-to-communicate-their-research>
- Elmelund-Præstekær, C., & Wien, C. (2008) What's the Fuss About? The Interplay of Media Hypes and Politics. *Press/Politics*, 13(3), 247-266.
- Gascoigne, T., & Metcalfe, J. (2010) Incentives and Impediments to Scientists Communicating through the Media. *Science Communication*, 18(3), 265-282.
- Hallin, D.C., & Mancini, P. (2004) *Comparing Media Systems – Three Models of Media and Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hansen, A., & Dickinson, R. (1992) Science Coverage in the British Mass Media: Media Output and Source Input. *Communications*, 17(3), 365-378. doi: 10.1515/comm.1992.17.3.365, //1992
- Hargreaves, I., & Ferguson, G. (2000) *Who's Misunderstanding Whom?* London: ESRC – Economic & Social Research Council.
- Hornmoen, H. (2010) Førti år i forskningens tjeneste. *Sakprosa*, 2(1), 1-27.
- Karker, A. (2011) Pind kalder Professor øgenavne, *Berlingske Tidende*. Retrieved from <http://www.b.dk/politiko/pind-kalder-professor-oegenavne>
- Kitzinger, J., Chimba, M., Williams, A., Haran, J., & Boyce, T. (2008) Gender, Stereotypes and Expertise in the Press: How Newspapers Represent Female and Male Scientists *UK Resource Center for Women in Science, Engineering & Technology*. Cardiff: Cardiff School of Journalism, Media and Cultural Studies, Cardiff University.
- Levinson, K., & Wien, C. (2011) Changing Media Representations of Youth in the News – A Content Analysis of Danish Newspapers 1953-2003. *Journal of Youth Studies*, 14(7), 837-851.
- Lund, A.B., & Petersen, J.H. (1999) Ny journalistuddannelse i Danmark [New journalism education in Denmark]. *Nordicom Information*, 3(21), 87-94.
- Martin, S.E. (1991) Using Expert Sources in Breaking Science Stories – A comparison of Magazine types. *Journalism Quarterly*, 68(1-2), 179-187.
- McComas, K.A., & Simone, L.M. (2003) Media Coverage of Conflicts of Interests in Science. *Science Communication*, 24(4), 395-419.
- Meyer, G., & Lund, A.B. (2009) Klimadiskussionens diskussionsklima – Polariseringsen i den offentlige debat om klimaændringer. In M. Gjerris, C. Gamborg, J.E. Olesen & J. Wolf (eds.), *Jorden Brænder – Klimaforandringerne i videnskabsteoretisk og etisk perspektiv*. Frederiksberg: Alfa.
- Mountcastle-Shah, E., Tambor, E., Bernhard, B.A., Geller, G., Karaliukas, R., Rodgers, J.E., & Holtzman, N.A. (2003) Assessing Mass Media Reporting of Disease-Related Genetic Discoveries: Development of an Instrument and Initial Findings. *Science Communication*, 24(4), 458-478.
- Nelkin, D. (1999) *Selling Science: How the Press Covers Science and Technology (Revised)*. New York: W.H. Freeman & Compagny.
- Nielsen, H.B. (2004, 22. oktober) Kilder: Ekspert på afveje, *Jyllands-Posten*.
- Nielsen, K.H. (2005) Ny stor undersøgelse blandt danske forskere: Elfenbenstårnet er faldet. *Pressemeddelelser fra Aarhus Universitet* Retrieved 29th January from <http://css.au.dk/forskning/projects/previousprojects/aktuelforskningskommunikation/pressemeddelelse/>
- Peters, H.P. (1995) The interaction of journalists and scientific experts: co-operation and conflict between two professional cultures. *Media, Culture & Society*, 17(31), 31-48.

- Peters, H.P., Brossard, D., Cheveigné, S.d., Dunwoody, S., Kallfass, M., Miller, S., & Tsuchida, S. (2008) Science-Media Interface. *Science Communication*, 30(2), 266-276.
- Reed, R. (2001) (Un-)Professional discourse?: Journalists' and Scientists' Stories about Science in the Media. *Journalism*, 2(3), 279-298.
- Roche, J.P., & Muskavitch, M.A.T. (2003) Limited Precision in Print Media Communication of West Nile Virus Risks. *Science Communication*, 24(3), 353-365.
- Roten, F.C.v. (2011) Gender Differences in Scientists' Public Outreach and Engagement Activities. *Science Communication*, 33(1), 52-72.
- Russell, N. (2010) *Communicating Science – Professional, Popular, Literary*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Skovsgård, M. (2009) *Den danske journalist* [The Danish Journalist]. PhD, University of Southern Denmark, Odense.
- Stoffgren, H.S.B. (2011) *Syge mediestorme* [Media Hypes on diseases]. Master Cand. public., University of Southern Denmark, Odense.
- Ståhle, B. (2006) Fornyelse i forskerstaben. Forskerpersonale og forskerrekuttering på danske universiteter 2004-2006 [Renewal of the scientific staff. Scientific researchers and recruitment at Danish Universities 2004-2006] (pp. 1-145). Copenhagen: UNIC.
- Tanner, A., & Friedman, D.B. (2011) Authorship and Information Sourcing for Health News on Local TV Web Sites: An Exploratory Analysis. *Science Communication*, 33(3), 3-27.
- Terzis, G. (ed.) (2009) *European Journalism Education*. Chicago: University of Chicago Press.
- The European Commission (2010) Special Eurobarometer 340 – Science and Technology: The European Commission.
- Verhoeven, P. (2010) Sound-Bite Science: On the Brevity of Science and Scientific Experts in Western European Television News. *Science Communication*, 32(3), 330-355.
- Videnskabsministeriet (2004) *Forsk og Fortæl – rapport fra Videnskabsministerens tænketank vedrørende forståelse for forskning*. København: Videnskabsministeriet.
- Wien, C. (2001) *Journalisters brug af ekspertkilder i danske aviser* [The reference to expert sources in Danish newspapers]. Paper presented at the Nordmediakonference, Reykjavik. <http://www.nordicom.gu.se/mr/iceland/papers/nine/CWien.doc>

Är partipressen död eller levande?

Reflexioner från ett presshistoriskt seminarium

Lennart Weibull

Finns det fortfarande fog för att tala om en partipress? Har dagstidningarnas politiska betydelse ändrats? Hur ska vi beskriva den partipolitiska pressens förändring över tid? Det var några av de frågor som ställdes vid ett nordiskt seminarium på Mediemuseet i Odense i november 2012. Seminariet var anordnat av de presshistoriska föreningarna i Norge och Sverige. I det följande är syftet att lyfta fram några av de perspektiv som jag uppfattade som de centrala under seminariet och därigenom ge en bild av den nordiska partipressens förändring.

Vad ska vi mena med partipress?

Det är lätt att tala om partipress i mycket allmänna ordalag. Inte sällan blir partipress en synonym till politisk press, medan partipress ibland bara står för partiägda tidningar. Intrycket från seminariet var att det inte alltid var tydligt vad som avsågs med partipress. Men, som framfördes i diskussionen, är definitionsfrågan avgörande om det ska vara möjligt att karaktärisera partitidningarnas förändring över en längre tidsperiod.

Den definition av partipress som finns formulerad i den svenska nationalencyklopedin lyder: "tidningar och tidskrifter knutna till politiska partier. Sverige fick en utpräglad partipress i och med grundandet av de socialdemokratiska tidningarna under slutet av 1800-talet. Dessa uppfyllde alla kriterier på en partitidning: de *ägdes* av partiorganisationen, de hade ett *innehåll* som var präglad av partiets politik och de *lästes* huvudsakligen av partiets anhängare." (Nationalencyklopedin, 1994). Definitionen lyfter fram tre typer av kriterier på en tidnings relationer till ett parti: ägande, innehåll och läsare. Det är också en principdefinition som använts internationellt (Seymour-Ure, 1968).

Det är alltså i sista hand en definitionsfråga vad som är partipress. Tidiga svenska studier av politisk press sökte på olika sätt precisera vart och ett av definitionens tre kriterier (Hadenius m fl, 1968, 1970). Utgångspunkten var ett intresse att studera graden av partianknytning. Med den var det möjligt att skilja ut partiägd press från den press där partianknytningen låg i att partiföreträdare var ledamöter i tidningsstyrelsen. Också innehållet precisades bland annat genom att det görs en skillnad mellan ledare, nyheter och debattmaterial (Hadenius och Weibull, 1991). Tidningar med nära ägaranknytning till ett parti, tydlig anknytning till partiet på ledarplats och en partinära läsekrets kan definieras som partipress i snävare mening. Typexemplet för partipress som togs upp i diskussionen är den nordiska socialdemokratiska pressen från starten fram till slutet av 1970-talet. Att en tidning har en partipolitisk linje på ledarplats kan innebära att det är

frågan om partitidning, men måste inte göra det utan är beroende av vilka kriterier på partipress som appliceras. Partipressen är således en politisk press – men all politisk press är inte partipress. Däremot är en partipress med partianknytning ett kärnelement i den nordiska dagspresstraditionen (Hallin och Mancini, 2004).

Partipressens framväxt

Med tanke på seminariets tema var det historiska perspektivet i centrum. De nationella presentationerna hade fokus på framväxten av dagspressen i de enskilda nordiska länderna och dess relation till politik och partier. Redovisningarna pekar på den slående likheten hos partipressens utveckling i de fem nordiska länderna. Framväxten är framför allt knuten till partipolitiseringen av de nordiska samhällena under andra hälften av 1800-talet, i Island först efter 1900. Det fanns visserligen en politisk press redan tidigare, men den var i hög grad knuten till enskilda personer, t ex Lars-Johan Hiertas Aftonblad, och kan knappast betecknas som en partipress. Också i fråga om huvud dragen i framväxten finns det betydande likheter. Ofta var det stora politiska frågor som skiktade ut tidningarna efter ideologiska linjer, exempelvis konstitutionsfrågorna i Danmark och Norge, och tullfrågan i Sverige. Det var som regel liberala tidningar som drev utvecklingen, där den gemensamma nämnaren var kravet på demokratisering av samhället (Vallinder, 1962).

Ett annat gemensamt drag som lyftes fram var att den liberala pressens aktiva opinionsbildning tvingade moderata och konservativa tidningar att profilera sig. Det talades om att många tidningar inom denna grupp snarast var uttryck för ”motkrafter” till den liberala pressen. Det var huvudsakligen redan existerande tidningar som kom att bli moderata som exempelvis stiftstiderna i Danmark.

I termer av partipressdefinitionen rörde det sig inom både venstre- och höjrepresen om en personanknytning mellan parti och tidning. I stort sett samtliga tidningar inom dessa grupper var privatägda men med en ledning som ofta var närmast integrerad i det parti tidningarna stödde på ledar- och nyhetsplats. Det parti som i huvudsak saknade stöd från den existerande pressen var socialdemokraterna. För partiet blev det därför viktigt att starta egna tidningar. I samtliga nordiska länder sker de första etableringarna i slutet av 1800-talet. Den socialdemokratiska pressen är, som redovisades i ett danskt bidrag, en tydlig agitationsspress. Partipolitiken var överordnad publicistiken, innehållet var relativt smalt och nyheterna som regel partiska eller i varje fall kraftigt profilerade (Schultz, 2008). Den socialdemokratiska pressen hade inte samma lokala anknytning som de existerande tidningarna utan formulerade sitt budskap redan i tidningsnamnet som *Vort Arbeide*, *Työmies*, *Arbetet* och *Alþýðublaðið*. På samma sätt kom senare den vänstersocialistiska och kommunistiska pressen att fungera.

I samtliga nordiska länder etablerade senare även jordbrukets och landsbygdens organisationer egna tidningar. Särskilt i Finland kom detta att bli en mycket stark pressgrupp (Salokangas, 1982). Det är rimligt att tala om socialdemokratisk och en agrar dagspress som en typisk partipress i en snävare mening, låt vara att de agrara tidningarna inte var partiägda utan som regel ägdes av bönder inom det lokala spridningsområdet. Ett särskiljande drag i Finland var språkfrågan. En del av finskspråkighetens mobilisering på 1870- och 1880-talen var att få ett täckande tidningsnät runtom landet i syfte att driva frågan; partiorganisationer började man bygga upp först i början av 1900-talet

Ett par decennier in på 1900-talet hade partipresstrukturen i huvudsak lagts fast. Visserligen skedde det innovationer inom pressen som delvis pekade i en annan riktning, exempelvis Henrik Cavlings modernisering av danska *Politiken* redan under 1900-talets första år i syfte att skapa en bred omnibustidning, men de partianknutna tidningarna dominerade och på flertalet större orter i Norden hade det etablerats ett så kallat firebladssystem. De stora partierna fanns ”representerade” med en tidning var. Som framhölls i diskussionen kan det vara rimligt att se detta som ett sammanhållet system, där partier och tidningar hade nytta av ömsesidigheten. Också Island uppvisar under största delen av nittonhundratalet en typisk fyratidningsarsbild på nationell nivå; landet kan i detta sammanhang betraktas som motsvarande en landsdel i ett nordiskt land, alltså rikstidningar är också lokaltidningar (Broddason och Karlsson, 2009). Men under 1950-talet, i Danmark något tidigare, i Norge något senare, börjar systemet krackelera och partier och tidningar drar åt olika håll. Partierna söker nya vägar för opinionsbildning och särskilt de mindre tidningarna förmår i en ökad konkurrens om annonser inte längre hävda sin position. I samtliga nordiska länder, utom i Island, tillsattes på 1960- och 1970-talen pressutredningar som skulle analysera situationen och föreslå åtgärder för att stödja den existerande presstrukturen. Men innan vi går in på frågan om partipressens avveckling skall vi göra en kort exkurs om forskningen kring partipress.

Nordisk forskning om partipress

Partipressens framväxt under andra hälften av 1800-talet är huvudsakligen liktydigt med den moderna pressens framväxt. Som framhölls om Sverige, men som sannolikt gäller även för övriga nordiska länder, är de tidningar som var de upplagemässigt största på sina marknader omkring 1900 är de största även idag. Det råder således, trots de senaste decenniernas nedgång, en betydande stabilitet på tidningsmarknaden.

Att partipressen varit så stark i de nordiska länderna har medfört att mycket av den presshistoriska forskningen haft ett viktigt fokus på tidningarnas relationer till politik och partier. Den nordiska pressens historia är också i hög grad partipressens historia. De stora verken som analyserar pressens framväxt inom varje nordiskt land ägnar därför överlag ett stort utrymme åt partipressen. I den antologi över nordisk press som gavs ut av Einar Östgaard 1978¹ finns det i varje landkapitel en mellanrubrik som heter något på partipress. Samtidigt finns det en rad fördjupande studier som mer i detalj analyserar relationen mellan tidningar och partier och även berör frågan om vad som ska menas med partipress. Det kan finnas skäl att särskilt nämna tre nordiska forskare som, enligt min mening, gett särskilt viktiga bidrag till förståelsen av partipressens villkor: Niels Thomsen (1965, 1972) i Danmark, Svernik Høyer (1968, 1976) i Norge och Stig Hadenius (1968, 1970) i Sverige samt Svernik Høyer et al (1975) med ett komparativt perspektiv. Också de analyserande presshistorikerna som publicerats på senare år ger viktiga bidrag till förståelsen av partipressen (Dahl, 2010; Gustafsson och Rydén, 2000-2003; Tommila och Salokangas, 2000).

Vid sidan av strukturanalyserna finns det även en andra typ av forskning om partier och tidningar, nämligen den som blev en följd av de pressutredningar som initierades. Det var särskilt tydligt i Sverige, där många pressforskare fick uppdrag att belysa olika aspekter av den politiska pressen med fokus på partitidningarnas roll. De första studierna kom att handla om ekonomiska band mellan tidningar och politiska partier, men

också om tidningarnas roll för den politiska opinionsbildningen. Lars Furhoff studerade partisubventioner till pressen och Jörgen Westerståhl analyserade dagspressens politiska roll (SOU 1965:22, 1968:69). Inom ramen för 1972 års pressutredning, den hittills mest omfattande svenska pressutredningen som lade grunden till dagens presstöd, belyste Karl Erik Gustafsson tidningsmarknadens ekonomiska villkor och det gjordes en stor studie av dagspressens innehåll och läsare (SOU 1975:78, 1975:79). Även om exemplen är hämtade från Sverige visar en genomgång av Nordicom:s publikationsdatabas att den politiska pressen generellt ägnas stort intresse under 1970-talet. Troligen stimulerade just debatten om partitidningarnas ändrade roll forskningen, inte minst studier av så kallade andratidningars villkor (t ex Engwall, 1983; Jonsson, 1977) eller vad som händer då en tidning för lokalt monopol (t ex Linderöth, 1981). Möjligen finns det en tendens att de politiska frågorna minskade i betydelse medan de ekonomiska blev allt vanligare.

Intresset för partipressen som forskningsobjekt hänger nära samman med intresset för struktur- och innehållsstudier. I sådana analyser krävs det som regel att man tar hänsyn till politiska faktorer. Det senare har i samtliga nordiska länder i varit utmärkande för studier av nyhetsförmedling. 1980-talets ”cultural turn” inom medieforskningen flyttade dock bort intresset från de traditionella politiska frågorna. Det kom att leda till ett minskat intresse för frågor om relationen mellan press och politik, vilket även kan utläsas i data från Nordicom:s publikationsdatabas.

Även om forskningen om den nordiska politiska pressen sammantaget är omfattande så finns det en typ av studier som saknas: de komparativa analyserna. Det som ligger närmast kan snarast karaktäriseras som olika parallellberättelser, men det saknas systematiska studier på likheter och skillnader. Det som idag ligger närmast är Hallins och Mancinis (2004) framställning om olika typer politiska presssystem, där norra Europa, särskilt Norden, står för en modell, den korporativistiska. Som det framhölls i seminariediskussionen borde det initieras komparativa studier av olika aspekter på partipressen. Det underströks dessutom att ett fenomen som har så stora likheter nu framför allt bör studeras utifrån vilka skillnader som faktiskt finns – och varför.

Partipress idag?

Den fråga som dominerade seminariet gällde var partipressen står idag. Det rådde föga oväntat enighet om att det är en presstyp som efter hand avvecklats och ersatts av omnibustidningar eller målgruppsinriktade publikationer. Den intressanta frågan var vad som varit de utmärkande dragen i partipressens förändring och vilka faktorer som påverkat utvecklingen.

De nationella översikterna gav en likartad bild av partipressens avveckling. Kopplingen mellan partier och tidningar har luckrats upp eller till stor del försvunnit. Det gäller i stort samtliga redovisade indikatorer på partipress. I fråga om ägande är det särskilt tydligt i Danmark, Island och Sverige. Den danska socialdemokratiska pressen som ägdes av parti och fackföreningsrörelse är helt borta sedan *Aktuelt* lades ner 2001 och den danska arbetarrörelsens ägarintresse begränsar sig till deläggande i gratistidningen *MetroXpress*. Inte heller på Island finns det några partiägda tidningar kvar. I Sverige gick A-pressens i konkurs 1992 – idag finns endast två rörelseägda socialdemokratiska tidningar kvar, *Piteå-Tidningen* och *Värmlands Folkblad*, båda mycket lokala – och 2005 sålde Centerpartiet sin tidningsgrupp. Endast i Finland finns det fortfarande ett

par flerdagarstidningar som har tydliga band till ett politiskt parti, men det är tidningar som står svagt på tidningsmarknaden. Norge uppvisar dock ett annat mönster i och med att A-pressen snarast stärkt sin roll som stor mediekoncern och tidvis haft ägarintressen även i tv. Samtidigt är det tydligt att den norska A-presskoncernen inte har expanderat för att stärka Arbeiderpartiet utan mer för att tjäna pengar.

Att ägarbanden försvinner behöver inte betyda att tidningar upphör med att i sitt innehåll stödja en viss politisk riktning. I själva verket var detta det utmärkande draget för huvuddelen av all liberal och konservativ partipress i de nordiska länderna. Ägarintressen från partierna saknades eller var små men det fanns som regel en personanknytning på både nyhets- och ledarplats. Som visades under seminariet är detta något som i viss utsträckning gäller också idag men det som skiljer sig från förr är att tidningarna inte längre har samma partipolitiska lojalitet utan framträder som ett eget intresse (Asp, 2010). Mönstret är i stort sett detsamma i hela Norden. Ett utmärkande drag som framhölls var att tidningar inte längre rycker ut till försvar för det egna partiet när det är ifrågasatt, ett annat att den lokala pressen ofta låter de lokala intressena ta över de politiska; ”lokalismen” har snarast blivit en ny politisk tidningsideologi. I Finland och Sverige är det ett typiskt drag att de regionala tidningarna blir alltmer lokala och koncentrerar sig på sitt spridningsområde. Den norska A-presskoncernen illustrerar ytterligare ett mönster, där en politisk ägare kan driva tidningar som har en annan politisk färg på ledarplats. I Sverige finns motsvarande situation på de orter där den dominerande borgerliga tidningen tagit över den socialdemokratiska andratidningen och där den senare behållit sin partipolitiska profil. Det som således kunde konstateras är att det inte längre finns något entydigt mönster i förhållandet mellan ägande och politiskt innehåll. Det senare kunde även konstateras i fråga om partipolitisk annonsering. Förändringen har i Norge träffande beskrivits om en fråga om pressens minskande partiloyalitet (Bastiansen, 2009).

Uppluckringen av förhållanden parti och tidning är också mycket tydligt på läsarmarknaden. Om vi utgår från svenska undersökningar är det tydligt att sambandet mellan tidningsval och partival minskat över tid. Medan över hälften av den svenska allmänheten på 1950-talet läste en tidning med samma partiprofil som man själv hade har andelen fallit, framför allt bland sympatisörer till Socialdemokraterna och Bondeförbundet/Centerpartiet (Weibull, 1982). Uppluckringen mellan tidnings- och partival var utmärkande för de stora tidningarna, där läsekretsen således kom att bli alltmer pluralistisk. För de små partitidningarna var det dock fortsatt ett omvänt förhållande eftersom de som regel lästes av personer som sympatiserade med tidningens partipolitiska linje. Detta har beskrivits som ett förhållande mellan överspridning och inomspridning (Westerståhl och Janson, 1958), där det således är partipolitisk överspridning som utmärker Norden dagspress idag, låt vara med vissa skillnader mellan enskilda tidningar.

Den samlade bilden var att den traditionella partipressen, definierad efter ägande, partiloyalitet och partipolitisk läsekrets var borta i samtliga Nordiska länder. Det noterades också att detta skett tidigare i Danmark än i övriga länder och att det möjligen fanns fler kvardröjande drag i Finland och Norge. De tidningar som kom att dominera det nya tidningslandskapet var i de flesta nordiska länder stora liberala tidningar med en stark huvudägare, ofta en familj som t ex Bonnier, Erkkö eller Schibsted. Men, som det framhölls i diskussionen, innebar inte detta att pressen tappat sin politiska anknytning. De dominerande tidningarna ska givetvis betraktas som politiska genom sin opinionsbildande roll, men politiken är inte sällan underordnad publicistiska och ekonomiska mål.

Faktorer som påverkat partipressen nedgång

Den centrala frågan för seminariet var vad som bidragit till den successiva avvecklingen av partipressen. I princip finns det två typer av förklaringar: de som tar sikte på faktorer utanför dagspressen, exempelvis politiska och ekonomiska samhällsförändringar och de som tar sikte på förändringar inom dagspressen, t ex marknadsutvecklingen. I praktiken hänger de två typerna av förklaringar nära samman, men för tydlighetens skull finns det ändå skäl att särskilja dem.

Låt oss först se på ett par politiska förklaringsmodeller. En förklaring till att partipressen tappat i betydelse är att det reflekterar de politiska partiernas minskade betydelse som drivande politiska aktörer. Den politiska skillnad som fanns mellan partierna då partipressen växte fram finns inte längre och de stora partierna tenderar gå mot mitten i sina åsikter. Under 1920- 1930-talen kunde tidningarna skapa intresse i opinionsbildningen genom sin partianknytning och möjligen också vinna läsare. Under 1950- och 1960-talen stelnade det partipolitiska systemet (Bille och Elklit, 2003) och betydde mindre för tidningarnas ställning i samhället. En närliggande förklaring är att den socialdemokratiska pressens partianknytning fick mindre betydelse då partiet hade regeringsmakten. Som framhölls i diskussionen är det lättare att driva partipolitisk opinionsbildning i opposition än att försvara regeringsbeslut. I Sverige har det också pekats på att Expressen som ledande borgerlig oppositionstidning började sin upplagenedgång kort efter det att de borgerliga partierna efter många år i opposition bildade regering 1973.

En annan politisk förklaring som lyftes fram var minskad legitimitet hos politiken, särskilt partisystemet. Den minskade legitimiteten kan föras tillbaka till 1960-talets samhällskritiska vindar. Kritiken gällde inte minst de stora organisationerna och partierna. Det talades om ”pampar” som tappat kontakterna med ”vanligt folk”. Sociologer som Anthony Giddens (1990) har beskrivit den långsiktiga utvecklingen sedan 1950-talet som en fråga om individualisering, alltså ett successivt uppbrott från de kollektiva modellerna. Den positiva och ofta konstruktiva uppmärksamhet som dagspressen ännu på 1960-talet ägnade de politiska partierna kom att efter hand försvinna och de enskilda individerna fick större utrymme. Tidningarna skulle inte längre vara politiska språkrör utan ha en egen agenda och kom därmed att minska sin partilojalitet (Bastiansen, 2009).

1960-talets samhällskritik kom också i andra avseenden att ifrågasätta pressens partianknytning. I Sverige fick Lars Furhoffs bok *Pressens förräderi* från 1963 ett stort genomslag. I den kritiserades många chefredaktörers dubbla roller, att de kunde vara ansvariga för en tidnings ledarsida och samtidigt sitta i politiska församlingar – riksdag, landsting eller kommun – och fatta beslut. En sådan koppling stod i strid med pressens uppgift som granskare. Det som Furhoff argumenterar för kallar han ”övervakarideologin”, alltså pressen som en tredje statsmakt och inte som en förlängning av partipolitiken. Synsättet skulle dock inte stå i motsättning till partipressen: partier kunde fortfarande äga tidningar, men motivet för utgivning skulle vara att ge service till läsarna och att vara en tribun för samhällsdebatten (Furhoff, 1963:57f). Furhoffs tankar är i hög grad uttryck för amerikanska ideal och ett nytt sätt att se på nyheter som kom att stå i centrum för den nya svenska, professionella journalistutbildningen som inrättades i början av 1960-talet.

Även om redaktörernas politiska uppdrag inte omedelbart upphörde utan var vanliga fortfarande även i början av 1970-talet (Kronvall, 1971; jfr Vallinder, 1968) kom kritiken att sätta spår. Det kom framför allt bli den expanderande skaran av högskoleutbildade

journalister, särskilt i Danmark och Sverige, som blev bärare av de nya idéerna om en partipolitiskt oberoende press. Dessa tog sig även till uttryck i att man ansåg att de ledande publicistiska befattningarna på en tidning inte längre kunde tillsättas på politiska meriter utan endast efter journalistisk kompetens. Det som gjorde frågan särskilt intressant var att den nya journalistkåren stod klart till vänster om de stora dagstidningarnas partipolitiska profil. Efter hand kom detta främst att påverka nyhetsjournalistiken och bidra till att göra den mera partipolitiskt neutral. Det var dock en successiv process. En studie av Vietnam-rapporteringen i svensk dagspress 1968 visade fortsatt stora politiska skillnader i nyhetspresentationen.

En faktor som drev på utvecklingen var förändringarna på tidningsmarknaden. De många tidningsnedläggningarna i Danmark, Finland och Sverige på 1950-talet – i Finland delvis redan på 1920-talet – kom att förändra pressens politiska villkor. I Danmark var det främst konservativa och socialdemokratiska tidningar som lades ner, i Finland mest högertidningar men även vänstertidningar och i Sverige främst liberala och konservativa. Denna tidningsdöd som främst drabbade små tidningar, ofta tredje- och fjärdetidningarna, upplagemässigt, på en ort, uppfattades delvis som en strukturrationalisering, men när nedläggningarna även drabbade även större tidningar, i Sverige främst socialdemokratiska, kom det att påverka de ledande tidningarnas sätt att se på sin roll. Niels Thomsen (1965:17f) pekar på att tidningsutgivarna i den nya situationen betonar den kommersiella sidan av verksamheten och tonar ner den politiska, samtidigt som professionaliseringen av journalistkåren stärker publicistiken. Om en tidning skulle nå en stark ställning handlade det också om att ha en innehållsmässig bredd och framför allt breddar sin politiska bevakning. Något tillspetsat kan det påstås att marknadsorientering och professionell journalistik efter hand ”konkurrerar” ut partipolitiken från utgivarnas agenda. Tidningarna valde att i stor utsträckning beteckna sig som oberoende, dock ofta med en efterföljande parti- eller riktningsangivelse, t ex oberoende moderat.

Ett steg längre än omnibustidningarna gick de dagliga gratistidningarna. Framgångsrika gratistidningar som bland andra *Metro* i Sverige, *MetroXpress* i Danmark och *Fréttablaðið* i Island signalerade inte bara genom gratisutdelningen utan även genom att de saknade ledarsida att de stod för ny typ av tidning, där politiken var ersatt av kolumnister. Det visar sig snart att det var tidningar som kom att attrahera framför allt de yngre (Karlsson, 2004; Wadbring, 2003).

Ytterligare en faktor bedömdes som viktig för att minska legitimiteten hos den nordiska pressens partianknytning, nämligen televisionen. Televisionen i de nordiska länderna hade etablerats som public service på 1950-talet men fick sin stora expansion under 1960-talet. Televisionens utveckling kom att påverka dagspressen på åtminstone två sätt. Det ena sättet var att televisionens nyheter skulle vara balanserade. Balans tolkades som regel så att olika åsikter skulle komma fram. Medan partitidningarna hade en politisk agenda hade televisionen flera. I Norge kom EF-omröstningen 1972 att bli en viktig vattendelare. I stort sett hela dagspressen gick in för JA till EF i linje med vad de ledande partierna stod för. Stödet för JA präglade ofta även nyhetsbevakningen. NRK däremot hade en balanserad rapportering, där NEJ-sidan fick hälften av utrymmet (Westerståhl, 1973). I omröstningen vann NEJ-sidan, vilket skakade om dagspressen och stärkte argumenten bland dem som ville ha en mindre partipolitisk dagspress. Det är troligt att motsvarande effekt fanns även i andra nordiska länder även om det inte kan föras tillbaka till en enskild politisk fråga.

Den andra effekten av televisionen var att partier och politiker genom tv hade fått tillgång till en ny plattform för sina åsikter. Tv ansågs överlag som mer intressant än tidningarna; det var där nya förslag skulle lanseras och det var där debatten fördes. I Sverige bedömde högerpartiet redan i mitten av 1950-talet att det inte var meningsfullt att subventionera tidningar, enligt uppgift för att televisionen ändå på sikt skulle bestämma åsiktsbildningen. Resultatet blev ett mindre partipolitiskt intresse för tidningarna, möjligen med undantag av de största, och den PR-verksamhet som partierna byggde upp gick också den i stor utsträckning vid sidan av dagspressen.

Motkrafter och management

Just den dag då jag sökt peka ut de faktorer som försvagat partipressen publicerar 15 svenska socialdemokratiska tidningsledare en debattartikel i Dagens Nyheter (2012-11-18), där de argumenterar för ett ökat presstöd i syfte att bevara medborgarnas ”rätt till mångfald”. Artikeln lyfter fram presstödet roll för att behålla en pluralistisk tidningsmarknad. Bakom införandet av presstöd var den oro för mångfald på tidningsmarknaden som 1950-talets tidningsdöd skapade. I början av 1960-talet initierades i flertalet länder statliga pressutredningar. Utredningarnas uppgift var att belysa utvecklingen på tidningsmarknaden och föreslå eventuella åtgärder. I Sverige infördes i första steget vissa generella stödåtgärder och 1971 ett selektivt presstöd till tidningar med svag ställning på sina marknader, som regel socialdemokratiska tidningar, och så kallade endagstidningar. En likartad stödmodell kom att appliceras i Finland och Norge, medan Danmark valde en mer generell stödform.

Presstödet infördes i en situation då partipressen redan var ifrågasatt. Den studie som i Sverige genomfördes 1973 med ett slumpmässigt urval av journalister visade tydligt att information och granskning uppfattades som betydligt viktigare än politisk aktivering (SOU 1975:78). Anpassningen till det förändrade synsättet framgår tydligt av slutrapporten från den svenska pressutredning som 1975 lade fast stödmodellen. Där markerades fyra mål för pressen som motiverade stöd: information, politiska kommentarer, granskning och gruppkommunikation. I dessa finns både det gamla och det nya representerat. År 1994 ersattes de två mer partipolitiskt inriktade målen med det samlade målet Forum för debatt.

Det statliga presstödet i Sverige har kommit att bidra till en politisk innehållspluralism i pressen även om ägarstrukturen och de ekonomiska villkoren har förändrats. Majoriteten av de tidningschefer som 2012 kräver ett ökat presstöd arbetar på tidningsföretag, där ägarens huvudtidning har en klart borgerlig profil på nyhetsplats men som på grund av presstödet kan driva den lokala andratidningen och ge den en redaktionell autonomi. När det gäller de så kallade endagstidningarna har i stort sett samtliga partiägda eller partinära tidningar kunnat vidmakthållas genom stödet. De faktorer som bidrog till att försvaga flerdagartidningarna i den traditionella partipressen hade en betydligt större kraft än stödet till enskilda tidningar. I och med att stödet var ett bidrag på marginalen kom annons- och läsarmarknaderna ändå vara det som kom att bestämma utvecklingen, vilket tvingade ytterligare tidningar till nedläggning. Det kan dessutom diskuteras om inte det statliga stödet i sig kom att förstärka den förändring som redan var på väg. Fram till dess att stödet infördes var flertalet andratidningar beroende av subventioner från ett parti eller någon närstående organisation. Även om detta i sig knappast var en fråga

om medveten påverkan innebar det ändå en fråga om partipolitisk anknytning enligt partipressdefinitionen. När denna ersattes av offentliga medel bortföll den kopplingen och det stärkte tidningens oberoende. Å andra sidan har presstödet haft en uppenbar betydelse för att upprätthålla pluralism på tidningsmarknaden och även bidragit till att fler åsikter kommit fram., även om den partipolitiska faktorn fått mindre roll och det har blivit något mer av ett branschstöd. När de 15 socialdemokratiska tidningsledningarna argumenterar för ökat stöd är det intressant att notera att det ingenstans talas om politik eller parti men däremot om att stödet bör ”stimulera affärsutveckling”.

Ytterligare en potentiell motkraft uppmärksammades på seminariet – de stiftelseägda tidningarna. Stiftelser har vanligen ett politiskt syfte med sin tidningsutgivning, exempelvis att tidningen ska drivas utifrån en partipolitisk linje eller att representanter för ett visst politiskt parti ska ha säte i styrelsen. På detta sätt har stiftaren sökt säkerställa att tidningen behåller sin partipolitiska hemvist. I Sverige har de stiftelseägda tidningarna blivit fler och svarar idag för nästan 30 procent av den svenska upplagemarknaden. I en detaljerad studie av tre stiftelsetidningars utveckling mellan 1955 och 2005 (Ohlsson, 2012) studeras hur politik, ekonomi och journalistik samspelar i förändringen över tid. Slutsatsen är att även om det finns politiska mål för verksamheten är dessa även i stiftelsetidningarna underordnade de ekonomiska. Det är marknadens villkor som gäller och i koncerner där huvudtidningen har en konservativ målformulering kan det idag rymmas liberala och socialdemokratiska tidningar. Att även tidningar vars existens är klart politiskt motiverad kommit att styras av traditionell managementfilosofi är ett mycket starkt belägg för de ekonomiska villkorens överordnade roll i en partipress under avveckling.

Men framgångsrik management har också visat sig kunna gå hand i hand med politiskt ägande. I Sverige har detta gällt den centerpartiägda pressen som varit mycket framgångsrik, men som partiet ändå valde att avyttra 2005. Det intressantaste exemplet är dock den norska A-pressen. Precis som den socialdemokratiska pressen i övriga nordiska länder hade A-pressen i Norge på 1960-talet ekonomiska problem. Genom stöd från framför allt LO centraliserades pressen och de olönsamma tidningarna lades ner. Den som tidigare hette Arbeiderpressen blev 1990 en koncern under namnet A-pressen. När koncernen 2012 köpte pressgruppen Edda Media bytte man namnet till Amedia. Den partipolitiska bakgrunden är i stort sett borta och i koncernen finns både borgerlig norsk press och ryska tryckerier samt under en period norska TV2. Koncernen har varit mycket framgångsrik och har varje år gett överskott tillbaka till ägarna, där Telenor och norska LO är de två största. Det är intressant att göra en parallell med den svenska A-presskoncernen som under 1980-talet centraliserades med uppgift att skapa en kommersiellt framgångsrik pressgrupp. Den satsningen slutade i konkurs 1992 och ledde till att flertalet lokala S-tidningar kom att köpas upp av den ledande, borgerliga, tidningen på respektive marknad. En komparativ studie av A-pressutvecklingen i Norge och Sverige vore av stort intresse för att förstå omdefinieringen av partipressen.

Den nordiska presstraditionen

Det kan diskuteras vad som varit de viktigaste faktorerna i den nordiska partipressens avveckling. Vi måste fråga oss vad som kom först och vad som var en följd av det. Det är samtidigt ingen enkel beräkning, eftersom de nordiska länderna ligger något olika i fas och den nationella politiska situationen skiljer sig något. I samtliga länder utom Island

har det funnits ett slags etablerad partipresstruktur enligt den vedertagna definitionen; i Island har dock funnits partiägda tidningar. Partipressens nedgång kommer tidigast i Danmark, början av 1960-talet, och senare i Finland och Norge, slutet av 1970-talet. Det vi kallar nedgång står i praktiken för en situation där dagspressens koppling till det politiska systemet blir mindre framträdande.

De två faktorer som framför allt tycks ha varit de utslagsgivande är partipolitikens förändring och strukturutvecklingen på tidningsmarknaden. Det som skapade partipressen var de stabila politiska och ekonomiska förhållanden med starka partier och framgångsrika företag. Efter 1920-talets politiska och ekonomiska kris var detta ett utmärkande drag i samhällsutvecklingen och situationen var densamma ända in på 1950-talet, låt vara att kriget innebar en starkt negativ påverkan i Finland och Norge. Det som händer på främst 1960-talet är att politiken förändras och ifrågasätts samtidigt som tidningsmarknaden bryts upp. Det är två parallella processer som inte nödvändigtvis har samband. Effekten är till en början begränsad men under 1970- och 1980-talen slår den nya situationen igenom. Individualisering, avreglering och kommersialisering är andra uttryck som brukar användas för att beskriva för samma tendens. Det kan diskuteras vad som ligger bakom, men det är tydligt att det blåser en politisk vind som inte står i samklang med den äldre nordiska partipresstraditionen. De nya vindarna fångas upp av en allt starkare, professionell journalistkår och marknadsorienterade tidningsledningar. Presstödet som i några länder är tänkt att vidmakthålla den partipolitiska mångfalden utvecklas alltmer som ett branschstöd.

Som framhölls på seminariet blir det efterhand en självförstärkande process. Det har sagts att koncernbildning bidrar till en avveckling av partipressen. Det kan säkert till viss del vara riktigt, men om vi ser närmare på kronologin så är det snarast så att det är det minskade partianknytningen som möjliggör koncernbildning i större skala (Hadenius och Weibull, 1991; Bastiansen, 2009); de äldre koncernerna var framför allt begränsade till tidningar med samma partisympatimedan de nya går på tvärs över äldre partilinjer. En annan tendens är att den minskande partitroheten i nyhetsbevakningen inte bara är en följd av journalistkårens professionalisering. Den har börjat redan tidigare, troligen som en följd av de politiska förändringarna i samhället.

Avvecklingen av partipressen är emellertid inte liktydigt med en avveckling av den politiska pressen. Tvärtom visar studier på att nordisk dagspress även fortsatt ger politiska nyheter stort utrymme och att nyheterna inte sällan är partipolitiskt färgade. Den stora skillnaden mot tidigare är emellertid att den partipolitiska bevakningen inte längre är förutsägbart, eftersom den politiska lojaliteten inte längre finns, ofta inte heller på ledarplats. Det nya är att den politiska bevakningen sker på pressens villkor och har även tidvis en viss kommersiell prägel. Men situationen förändras långsamt. På de orter i Sverige där det finns en borgerlig och en socialdemokratisk tidning är S-sympatisörerna klart överrepresenterade bland läsarna av den senare (Weibull, 2012). Det socialdemokratiska Aftonbladet läses i större utsträckning bland S-sympatisörer än bland M-sympatisörer, medan det omvända gäller för den liberala Expressen. Det intressant är att detta gäller pappersversionerna, medan det inte finns för nätversionerna (Weibull, kommande). Med nya generationer och nya digitala medier sker förändringen allt snabbare.

Partipressens roll i Norden under drygt ett sekel – mellan 1870 och 1980 – är en viktig förklaring till den politiska förankringen hos dagens press, alltså den starka politiska parallellism som motiverar Hallin & Mancini (2004) att tala om Norden som "the

democratic corporatist model”. Den slutsats som kan dras av översikten är att Norden fortfarande befinner sig i en förändringsprocess. Även den politiska pressen ifrågasätts och, menar kritikerna, som en följd kommer den politiska publicistiken att ersättas av en segmentering efter livsstil. Så långt behöver det dock inte gå, men det är rimligt att instämma med Hallin & Mancini (2004:294ff) att den liberala, nordatlantiska medie-modellen är på väg att ta över också i Norden.

Not

1. Författare till de olika länderkapitlen är: Ivar Eskeland (Island och Färöarna), Erik Lund (Danmark), Bo Pråntare (Sverige), Ulla-Stina Westman (Finland) och Einar Østgaard (Norge).

Referenser

- Bastiansen, Henrik G. (2009) *Lojaliteten som brast. Partipressen i Norge fra senit til fall 1945-2000*. Press-historiske skrifter nr. 11. Norsk Pressehistorisk Forening.
- Broddason, Þorbjörn och Ragnar Karlsson (2009) Das Mediensystem Islands i *Internationales Handbuch Medien*. Redigerad av C. Matzen & A. Herzog. Baden-Baden: Nomos, s. 369-83.
- Bille, Lars, Jørgen Elklit (red.) (2003) *Partiernes medlemmer*. Århus: Aarhus Universitetsforlag.
- Dahl, Hans Fredrik (red.) (2010) *Norsk presses historie: 1-4*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Engwall, Lars (1983) *Från vag vision till komplex organisation : en studie av Värmlands Folkblads ekonomiska och organisatoriska utveckling*. Uppsala universitet: Företagsekonomiska institutionen.
- Furhoff, Lars (1963) *Pressens förräderi*. Stockholm: Bonniers.
- Giddens, Anthony (1990) *The Consequences of Modernity*. Cambridge: Polity in association with Blackwell.
- Gustafsson, Karl Erik, Rydén, Per (red.) (2000-2003) *Den svenska pressens historia 1-5*. Stockholm: Ekerlid.
- Hadenius, Stig, Seveborg, Jan-Olof, Weibull, Lennart (1968) *Socialdemokratisk press och presspolitik 1899-1909*. Stockholm: Tiden
- Hadenius, Stig, Seveborg, Jan-Olof, Weibull, Lennart (1970) *Partipress. Socialdemokratisk press 1910-1920*. Stockholm: Rabén&Sjögren.
- Hadenius, Stig, Weibull, Lennart (1991) *Partipressens död?* Stockholm: Svensk information.
- Hallin, Daniel, Mancini, Paolo (2004) *Comparing Media Systems*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Høyer, Sverre (1968) The Political Economy of the Norwegian Press. *Scandinavian Political Studies*, Vol. 3.
- Høyer, Sverre (1975-76) *Norsk presse mellom 1865 og 1965 : strukturutvikling og politiske mønstre*. Oslo: Institutt for presseforskning, Universitetet i Oslo.
- Høyer, Sverre, Hadenius, Stig, Weibull, Lennart (1975) *The Politics and Economics of the Press: A Developmental Perspective*. Contemporary Political Sociology Series. Beverly Hills-London 1974, SAGE.
- Jonson, Sverker (1977) *Annonser och tidningskonkurrens: annonsernas roll i tidningsekonomin och betydelse för koncentrationsprocessen i Stockholm, Göteborg och Malmö*. Göteborg: Ekonomisk-historiska institutionen. Göteborgs universitet.
- Karlsson, Ragnar (2004) Iceland: Mapping the Newspaper Market 1980-2003 i *Europäische Pressemärkte / European Press Markets*. Redigerad av B. Schneider och W. J. Schütz. Wien: Österreichische Akademie der Wissenschaften, s. 223-64. (special issue av *Relation*, N.F. 1, 2004).
- Kronvall, Kai (red.) (1991) *Partipressen idag*. Lund: Studentlitteratur.
- Linderoth, Sven (1981) *Från konkurrens till monopol: en studie av lokal politisk och ekonomisk journalistik*. Lund: Dialog.
- Ohlsson, Jonas (2012) *The Practice of Newspaper Ownership*. University of Gothenburg: Department of Journalism, Media and Communication.
- Salokangas, Raimo (1982) *Puolueen aseet. Maalaisliiton sanomalehdistön synty ja sen asema puolueessa ja sanomalehtimarkkinoilla 1906-1916*. Helsinki: SHS.
- Seymour-Ure, Colin (1968) *The Press, Politics and the Public: An Essay on the Role of the National Press in the British Political System*. London: Methuen.
- Schultz, Ida (2008) Fra partipresse over omnibuspresse til segmentpresse. I *Journalistica. Tidsskrift for forskning i journalistik*, Nr. 5, 2008, s. 5-26.
- SOU 1965:22 *Pressens ekonomiska villkor*. Slutrapport 1962 års pressutredning. Stockholm: Fritzes.
- SOU 1969:68 *Dagspressens situation*. Slutrapport från 1968 års pressutredning. Stockholm: Fritzes.
- SOU 1975:78 *Pressen funktioner i samhället. En forskningsrapport från 1972 års pressutredning*. Stockholm: Fritzes.

- SOU 1975:79 *Statlig presspolitik*. Slutrapport från 1972 års pressutredning. Stockholm: Fritzes.
- Thomsen, Niels (1965) *Partipressen*. Århus: Institut for presseforskning og samtidshistorie.
- Thomsen, Niels (1972) *Dagbladskonkurrencen 1870-1970 : politik, journalistik og økonomi i dansk dagspresses strukturudvikling*. 1-2. Köpenhamn: Universitetsforlaget i København och GEC Gads Forlag.
- Tommila, Päiviö, Salokangas, Raimo (2000) *Tidningar för alla: den finländska pressens historia*. Göteborg: Nordicom.
- Vallinder, Torbjörn (1962) *I kamp för demokratin: rösträttsrörelsen i Sverige 1866-1900*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Vallinder, Torbjörn (1968) *Press och politik*. Lund: Gleerups.
- Wadbring, Ingela (2003) *En tidning i tiden? Metro och den svenska dagstidningsmarknaden*. Göteborgs universitet: Institutionen för journalistik och masskommunikation.
- Weibull, Lennart (1982) Det politiska tidningsvalet. I *Väljare Partier Massmedia. Empiriska studier i svensk demokrati*. Stockholm: Publica
- Weibull, Lennart (2012) Den lokala morgontidningen igår, idag och imorgon. I Nilsson, L., Aronsson, L., Norell, P.O. (red) *Värmländska landskap*. Karlstad: Karlstad University Press.
- Weibull, Lennart (kommande) *Partipress och politisk press*. SOM-institutet vid Göteborgs universitet.
- Westerståhl, Jörgen (1973) *EF i Norsk rikskringkasting : en studie av radio och tv-sändningarna inför folkeavstemningen 1972*. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.
- Westerståhl, Jörgen, Janson, Carl-Gunnar (1958) *Politisk press*. Göteborg: Akademiförlaget.
- Østgaard, Einar (red.) (1978) *Pressen i Norden*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

LENNART WEIBULL, Ph.D., Professor Emeritus, SOM-Institutet och Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, Göteborgs universitet, lennart.weibull@jmg.gu.se

*Tal vid utdelning av Wahlgrenska priset 28.11.2012**

Sociala medier och demokrati

Vad är ett 'realistiskt' perspektiv?

Peter Dahlgren

Telefonen utvecklades under 1870-talet. Hade begreppet funnits då hade man säkert kallat telefonen för sociala medier. Jag är inte en mediehistoriker, men jag tror inte att i samband med telefonens lansering att det var mycket diskussion om att denna kommunikationsapparat skulle rädda eller även främja demokratin; dess förtjänster handlade om andra saker. Men sådan debatt präglade snabbt framväxten av internet, från mitten av 1990-talet, och mer nyligen sociala medier.

Det finns mycket diskussion och forskning kring nätet, och numera Web 2.0 och sociala medier, som fokuserar på demokratifrågor. Ofta på ett optimistiskt sätt, men ibland är tonen även pessimistisk eller snarare skeptisk. Och ibland säger vissa att man inte ska vara optimistiskt eller skeptiskt – utan enbart realistiskt.

Jag håller med, men vill prata lite idag om varför det inte är så lätt som man kanske tror, att vara "realistisk", åtminstone vad gäller sociala mediers roll i en demokrati. Vi uppmanas ofta att vara just realistiska – som om man därmed skulle få en sorts självklar och lättillgänglig kontakt med den sociala verkligheten. Det är mer problematiskt än så, som jag vill diskutera. Och jag vill också lite senare ta upp varför just telefonen faktiskt hade en mycket demokratisk innebörd.

* Peter Dahlgren har tilldelats Wahlgrenska priset, som utdelas för framstående insatser inom medieforskningen. Forskningsrådets motivering lyder som följer:

Peter Dahlgren, född i Sverige, men uppvuxen och utbildad i USA, New York. Peter kom till Sverige under 1980-talet och fick sin första akademiska hemvist på nuvarande JMK, Stockholm. 1997 erhöll han professuren i medie- och kommunikationsvetenskap vid Lunds universitet. Peter Dahlgren har betytt oerhört mycket för den svenska medieforskningen och den svenska forskarutbildningen inom ämnet. Hans inträde på den svenska akademiska arenan medförde en ny dimension, nämligen vikten av internationella utblickar inom forskningen. Idag kanske självklart, men inte under 1980-talet. Peters internationella kontaktnät, som han generöst delat med sig av har betytt oerhört mycket för alla hans egna och andras doktorander. Peter Dahlgren har även varit ständigt nyfiken och nytänkande utan att tappa sitt intresse för mediernas roll i demokratin. När andra knappt förstått betydelsen av nya medier såsom internet hade Peter redan en publikation om ämnet på gång. Det är därför med stor glädje Wahlgrenska stiftelsen kan utse Peter Dahlgren till mottagare av 2012 års pris.

Att säga att medierna präglar vår tid och vårt levnadssätt skriker av understatement; sociala medier, t ex har blivit inte bara något vi ”besöker”, utan en betydelsefull terräng där mycket av våra vardagliga liv utspelas. Institutioner och organisationer anpassar sin verksamhet efter medielogiken. Och demokratin – denna omstridda företeelse som vi i Norden lätt tar för givet – förvandlas, delvis i samspel med medierna, med detta lite luriga begrepp: ”vår tid”. Som om det vore självklart vad det handlar om, vad det är som kännetecknar den, vart vi är på väg, osv. Och ”vår tid” inbegriper inte bara Sverige, utan Norden, EU, Europa, världen, alltså, enorma ytterligheter – som länkas samman på komplexa sätt, inte minst genom medier.

Det är egentligen ganska svårt att få grepp om sin egen (heterogena) tid utan någon historisk distans. Men historisk distans kan man aldrig helt bara gå och vänta på, för livet är kort, det är i nuet vi lever, där vi måste agera, planera och fatta beslut.

Denna kunskapsmässiga osäkerhet blir ganska tydlig när vi fokuserar på just demokrati och sociala medier. Båda är oerhört intrikata fenomen. Varken demokratin eller dessa medier står stilla; de inverkar på varandra på olika sätt och befinner sig i snabb utveckling (eller, vad gäller demokrati, avveckling, enligt vissa bedömare). Nu ska man inte överdriva vår okunskap. Vi vet ändå ganska mycket vid det här laget; forskning runt om i Europa och på annat håll kan säga oss en hel del. Å andra sidan finns det olika sätt att tolka den kunskap som vi har, som naturligtvis gör sakerna extra intressanta. Och om vi tittar på detta samspel mellan demokrati och sociala medier, börjar frågorna och problemen snabbt att anhopa sig.

Demokrati: i världen idag framstår Sveriges demokrati som ett bra exempel. Men redan vid slutet av 1990-talet tillsatte man i Sverige en omfattande Demokratiutredning, för att belysa problemen och hitta möjliga tillvägagångssätt för att lösa dem. Man fann, bl a att Sverige delar de vanliga problem som finns i de västerländska demokratierna, även om det var en något mindre drastisk version. T ex:

Det finns på håll lågt förtroende för de folkvalda, och växande cynism hos medborgarna;

- Det politiska systemet präglas av en sjunkande partiloyalitet;
- Vi ser ett minskat deltagande i det civila samhället – förutom i sport och musikaktiviteter;
- Många medborgare anser att de inte har tillräckligt med inflytande i de politiska processerna och har en växande känsla av maktlöshet och en obenägenhet att delta i det politiska livet – särskilt bland de yngre.

Runt om i Europa betonas annan forskning även:

- Staternas krympande utrymme för att manövrera;
- Samtidigt som många av de viktiga frågorna blir transnationella till sin karaktär
- Den växande faktiska makten som näringslivet, banker och finansinstitutioner har att forma samhällets utveckling – utan att demokratiskt ansvar eller kontroll kan avkrävas
- Och problem kring EU behöver vi knappast nämna...

Vidare menar andra forskare att mycket av dessa för demokratin problematiska utvecklingar beror även på skiftningar i samhällsliga och kulturella mönster:

- alltmer heterogena befolkningar
- mer fragmentariska offentliga rum
- mer individualiserat tänkande
- skiftande värdegrunder där t ex solidaritet numera känns mindre meningsfullt eller lockande.

Allt detta är oroande. Däremot, finns det även annan forskning som ger en betydligt mer uppmuntrande bild:

- Många yngre människor ÄR faktiskt mycket engagerade i politik
- Men mycket av deras engagemang ligger utanför partistrukturerna, dvs de är involverade i alternativa grupper, rörelser, nätverk, aktioner, mobiliseringar
- De är ofta fokuserade på en fråga eller ett tema – istället för att ansluta sig till en övergripande ideologi
- De försöker att inverka på lagstiftning och andra beslut på lokala, nationella, regionala och ibland även globala nivåer
- Men mycket av denna sorts aktivitet blandar det politiska med kulturella, moraliska, livstils- och identitetsfrågor, dvs frågor som ofta är meningsfulla för de yngre i sina vardagsverkligheter, men kan inte alltid formas till politiska frågor inom partistrukturen.

Dessa är positiva tendenser – samtidigt som de även kan innebära oönskade förändringar i vad politik handlar om, i uppfattning av medborgarskap, och hur politiska praktiker ser ut.

Om vi betraktar demokratin utifrån sådana perspektiv och ställer frågan: Kan sociala medier rädda demokratin? Det korta svaret är nej, eftersom demokratins svårigheter inte beror på brist på tangentbord eller mobiltelefoner. Däremot, med tanke på vilken revolution dessa medier har gjort i alla andra sfärer av samhällslivet vore det konstigt om inte politiken också omvandlades på något sätt.

Optimisterna brukar peka på en rad egenskaper hos dessa medier och hur de används. De nämner bl a att sådana medier kan främja horisontell – medborgerlig – kommunikation i samhället, och kan därmed bli effektiva verktyg för opinionsbildning. De säger också att medborgare kan nu lättare ge sig in i olika former av journalistik, och att politiken kan få flera olika röster och bli bredare – att uttrycksformerna i denna elektroniska offentlighet är mer mångfaldiga, mer kreativa. Inte minst hävdar optimisterna att dessa medier kan hjälpa förmedla känslor av tillhörighet och en sorts subjektiv ”empowerment”

Skeptikerna, på sin sida, hävdar att tillgång i sig till sociala medier inte gör att folk blir politiskt engagerade; sådant handlar om många andra faktorer. De nämner att auktoritära regimer kan använda dessa medier för kontroll och förtryck. Vidare menar skeptikerna att i västvärlden kommer politik långt ner på listan över dessa mediers användningsområden, långt efter underhållning, konsumtion, och socialt umgänge. Och dessa medier är genomkommersialiserade; Facebook har blivit en av nutidens allra främsta platser för reklam och marknadsföring.

Skeptikerna framhåller vidare att när folk faktiskt använder sociala medier för politiska ändamål tenderar de att hålla sig till sina egna kretsar – sådana som de ”tycker om”, och de trycker på ”gilla knappen” – och förstärka gruppens åsikter. Och får därmed mindre kontakt med oliktankande, och mindre träning i argumentation. Skeptikerna t o m frågar sig vad händer med politiken när den blir en form av alltmer individualiserat engagemang genom en skärm, där uppmärksamheten hela tiden är utsatt för konkurrens med konsumtion och underhållning, och där den offentliga sfären blir alltmer en sorts privat ”solosfär”? De pekar även på mobbning och hatkampanjer i sociala medier.

Alltså: vi har två olika bilder. Men, jag vill understryka att båda versioner fångar upp viktiga aspekter av dagens sociala medier. Lösningen ligger inte i att bara välja den ena eller den andra; då skulle vi förlora viktiga kunskaper och insikter. Sanningen här består av en rad motstridiga företeelser och tendenser, men man kan säkert få en mera nyanserad – och realistisk – bild genom att undvika svepande generaliseringar. Sociala medier kan främja demokrati, men under vissa omständigheter. Vi måste också inse begränsningarna och problemområden som finns i specifika situationer.

Det handlar bl a om olika grupper, sammanhang, och ändamål. Demokratiskt deltagande består av olika former och praktiker: deliberation, rekrytering, mobilisering, koordinering av en aktion och strategier för att nå ut till de stora medier kräver olika sorters handlingar. Vidare handlar det om olika sammanhang: Tahrir Square är inte Stortorget; ekonomiskt desperata människor i Grekland eller Spanien utgör andra kontexter än gayaktivister i Polen eller Ryssland; en presidentkampanj i USA skiljer sig från ett riksdagsval i Sverige.

Dessutom är sociala medier av olika slag, har olika möjligheter och begränsningar; det är lättare t ex att föra en utförlig politisk diskussion på Facebook än på Twitter. Sociala medier kan användas i kombination: man kan skicka bilder från en demonstration som man tagit med sin smartphone, lägga upp dem på Facebook eller YouTube, skicka en tweet för att informera om detta, och sedan blogga om hela förloppet. Det är genom att sträva efter sådan konkretion att man kan bäst integrera insikterna från två läger.

Ett ytterligare steg mot det realistiska vore att släppa alla kvarlevande uppfattningar av vad som kallas för ”teknologisk determinism” – det är ett tjugigt sätt att säga att tekniken styr; sätter man in teknik X här, får man resultat Z där. Vi måste förstå att tekniken – i detta fall sociala medier – erbjuder vissa möjligheter och människor kan upptäcka nya användningssätt, men det präglas av olika villkor och omständigheter. Teknikens konsekvenser formas av de sociala och kulturella kontexterna. De tekniska möjligheter finns, men även den kommersiella logiken, en logik som är likgiltig för demokratins behov (och här öppnas ett stort rum som har att göra med policyfrågor – hur de ska regleras – som jag inte kan gå in på här). Dessa medier används av människor i konkreta samhälleliga omständigheter; resultatet blir diversifierade användningsmönster och effekter. Alla blir inte duktiga medborgare för att de får en iPad och en smartphone..

Demokratin är ett stort och komplicerat projekt; den har många dimensioner som måste fungera. Bland det mest centrala är medborgarnas deltagande. I detta avseende anser jag att ett realistiskt perspektiv måste fokusera på människor som politiska aktörer och mediernas roll i detta sammanhang. För att agera politisk kräver att man har någon sorts identitet som politisk aktör, som medborgare, dvs att man anser att det är på något sätt meningsfullt att engagera sig och att man känner sig tillräckligt kapabel att göra det.

Obs: en identitet som medborgare, som politisk aktör, kan ta många olika uttrycksformer och behöver inte vara kopplad till ett parti.

En sådan medborgaridentitet uppstår inte – och överlever inte – i ett vakuum. Den behöver medborgarkulturer eller demokratikulturer som när den, som förser aktörerna med kunskap, värderingar, praktiker, och färdigheter som främjar självuppfattningen som en politisk aktör. (Jag använder kulturer i den pluraliska formen för att betona mångfalden – många varianter). Och erfarenhet som politisk aktör – tillsammans med andra människor, förstärker förstås denna identitet.

Men vilka sorters medborgaridentitet växer fram i en elektronisk mediekultur som en belgisk forskare beskriver som ”personlig, skeptisk, ironisk, snabbt förgänglig, idiosynkratisk, kollaborativ, och nästan ofattbart mångfaldig”? I den webbaserade offentligheten blir det visuella och det affektiva alltmer prominenta. Förmodligen kommer inte den traditionella, textbaserade kulturen att försvinna utan snarare utgöra en mindre del av den offentliga sfären. Detta innebär att medborgaridentiteter och -praktiker odlas under nya omständigheter, och att viktiga aspekter av demokratins dynamik befinner sig i omvandling. En realistisk prognos om vad just detta innebär för demokratins framtid får nog vänta, men optimister och skeptiker har i nuet säkert intressanta saker att säga om detta.

Just det ”sociala” i sociala medier är en viktig förutsättning – helt avgörande – för deltagande, att man känner sig som inbegripen i något kollektivt sammanhang. Även om den elektroniska mediekulturens uttrycksformer förändras så kan dessa medier ändå länka ihop människor, främja samtal, bryta isolering, tillåta det politiska att uppstå i kommunikation. Men det handlar om hur människor använder medierna. *Hur* kommunicerar människor i denna online kultur, och *vad* kommunicerar de om?

Det är ungefär som med telefonen: den erbjöd en ny kommunikationsmöjlighet, påverkade hur samtalen utformades (”Hej, hör du mig? OK – nu kan du tala...”), men satte inte gränser för vad vi pratade om. Den främjade just social kontakt. Den kunde användas för många olika ändamål, inklusive politik; de kunde ha artigt samtal, snacka strunt, eller planera revolution med hjälp av telefonen. Deras agerande påverkades av deras betvingande sociala och kulturella omständigheter.

Sociala medier speglar dagens ekonomiska relationer, maktstrukturer, ideologiska strömningar, och inbegriper människor i dem – samtidigt som vi använder dem och agera utifrån våra sociala omständigheter. Samhället drivs vidare via många spänningsfält. Våra identiteter som medborgare uppmuntras lite grann i medierna, men framför allt utmanas av andra subjektiva positioner: t ex att vara åskådare eller konsument. Att vara medborgare kräver inte minst insatser, ansträngningar – det är inte alltid kul. Det är både lättare och roligare att vara konsument.

Är det *realistsikt* att förvänta sig att människor kommer att utveckla sina identiteter, sina kapaciteter som medborgare genom sociala medier? Kommer de att engagera sig i politiken, i demokratins angelägenheter – när deras – *vår* – uppmärksamhet är så konkurrensutsatt i dagens medielandskap?

Svaret måste inbegripa betvingande sociala och kulturella omständigheter – och kan absolut inte handla enbart om medierna. Detta eftersom det aldrig kan bli en ren teknologisk lösning – eller -undergång – för demokratin. Det handlar om många samhällsfaktorer som inverkar på människors förhållningssätt till sin roll, identitet, som medborgare. Sociala medier, som sagt, är inbegripna i det samhälleliga – de utgör ingen avskild zon eller sfär.

Om vi tror att det är självklart att människor kommer att engagera sig som medborgare på ett effektivt sätt genom sociala medier – då kan vi koppla av. Men om vi tvekar, då måste vi fråga *varför* vi anser att det inte är helt realistsikt att människor kommer att känna sig som politiska aktörer – och *vad* kan man göra åt det. På vilka sätt kan man, bör man, tänka om demokratins utveckling? Tankarna måste gå *genom* de sociala medierna, vi kan inte ignorera dem – men får *inte fastna* där. Vår kunskap måste bygga på en bredare uppfattning av ”vår tid”, av samhället, och de kraftfält som präglar demokratin. Allt annat är orealistiskt...

TACK för er uppmärksamhet – jag vet att den är konkurrensutsatt...!

Recensioner

Redaktör: Ragnhild Mølster, Nordicom Norge

Göran Bolin (ed.)

Cultural Technologies

The Shaping of Culture in Media and Society

London, Routledge/Taylor and Francis Group, 2012, 210 p.,

ISBN 9780415893114

To address media as cultural technologies, argues the editor of this volume Göran Bolin, means to recognise that technologies, and particularly media technologies possess some cultural significance, beyond the content or the communication, which they convey or mediate. Technology is today celebrated as solutions to most problems including the problems created by technology and they affect personal life on most arenas as something much more and different than as media or as means to access some other meaning. This view, which clearly approaches the medium-is-the-message argument, is pursued in one way or another throughout this volume. The contributions explore the avenue of media technologies as self-containing media, as material and cultural facts bringing their own socio-cultural messages. To Bolin, not much is left outside this category of cultural technology; language is a cultural technology and so is culture. This continues the tradition of medium theory from McLuhan to Kittler, but it is important for the contributors here to keep a cultural view, which would mean that practices, norms and values also would have some shaping power on technology. Thus it seems that this view on cultural technologies regards the power of technologies just as encapsulating and far-reaching as in Medium theory, but seeks a less deterministic position. It can be argued against this position that culture, particularly in such a wide interpretation as the concept is given here, is a vague and confusing category, which merely serves the function of providing hope to the attempts to create a human civilisation. On the other hand, and quite aptly, commercial aspects related to marketing, surveillance, advertising and the like are

addressed thoroughly in several essays in this volume. If medium theory tends to lack the perspective of political economy (as is often argued), the present perspective on Cultural technologies has benefitted from such insights.

The book is divided in three parts, histories, epistemologies and uses of Cultural Technologies. In the first part Uricchio argues for an 'algorithmic turn' with Microsoft's Photosynth and augmented reality as examples. In such increasingly used programs, the affordances of the algorithm becomes more and more central in discussions of media power as it lies at the heart of new ways of representation. The argument is generally probably correct and clearly important, although here not entirely convincingly presented. More straightforward is the argument and the discussion in Eric Rothenbuhler's essay on the CD. Rothenbuhler shows how the decline of the CD and possibly recorded music sale are interrelated. While the CD is attacked by MP 3-files and streaming, neither online music nor the CD has eliminated the LP. The CD gained popularity because it was more portable and convenient than the LP, but did not present music on higher quality. Nor did it last as long as the LP. Perhaps the main problem with the CD, Rothenbuhler explains, is its locked-in quality. While the LP was subject to continuous improvement since the 19th century, the CD was a leap to the digital world, but where the fidelity was set. Therefore the more convenient MP3 file, could easily outperform the CD. This very enlightening article, while hardly offering new theoretical insights, presents a very timely reminder: The digital is not always an improvement from the analog. Whether the death of the CD also implies the

decline of recorded music remains to be seen.

Mats Björkin addresses file sharing of film as a new distribution system, and asks whether this new way of accessing film change the nature of spectatorship. The road from the cinema to the DVD and further to the online file has changed the position of the film in material, economic and social ways that reposition it vis-à-vis the spectator. As this article demonstrates, it is still difficult to pinpoint the exact transformations that go on in this field of phenomenology and consumption. Lisa Parks discusses infrastructure as a cultural technology, that is, the satellite dish as something that occasionally become visible in a phenomenological sense as something loaded with cultural significance. This refers more specifically to design, location, failures etc. Extending the perspective on the materiality of the media as symbols of taste and social position, Parks show how the satellite dish functions as a social-economic and ethnic marker. Toby Miller addresses the trends in addressing TV viewer-habits among the big television companies as a basis for targeting television content. He also discusses the relationships between programming content and advertising, arguing for example that less popular TV-series may still survive if they attract advertisers for high-value products. What drive the advertisers is not only the numbers of viewers, but also who they are, socio-economically speaking.

Jacobsson and Stiernstedt address the marketing and argumentation for localisation of data-centres, in order to detect what these new institutions tell about contemporary society, particularly the Nordic countries. Interestingly, these centres represent not so much technological progress, but stability and durability. New perhaps unexpected dimensions are stressed here, such as 'geological time', meaning stable geological conditions. Also social and political stability is emphasised, and so are military security. Elisabeth van Couvering addresses some aspects of Search engine bias in relation to social practices. As we know, search engines are by no means neutral in their selection of links, they do, we may say, their own agenda-setting, partly based on previous search-practices and large-scale structural conditions such as commercial contracts. Sandra Braman provides a more theoretical discussion on technology in general. She addresses the epistemology of technology by following John Locke's four-sided theory of the fact. A fact appears, according to Locke, when a perceptual entity such as an individual has an experience of the material or social environment, and then expresses what he or she has learned about the environment, which then become subject to discussion

through which agreement is reached on what will be collectively be accepted as truth. Braman takes these four aspects as a departure for an open-ended discussion of technological epistemology, pointing toward the 'construction of reality.'

In their article on Web 2.0, Maria Bakardjieva and Georgia Gaden interpret social networking sites through the lenses of Foucault's later 'ethical' writings on Technologies of the self, such as the roman notebook, the letter and writing in many genres: "Technologies of the Self [...] permit individuals to effect by their own means or with the help of others a certain number of operations on their own bodies and souls, thought, conduct, and way of being, so as to transform themselves in order to attain a certain state of happiness, purity, wisdom, perfection, or immortality." Foucault addressed this in terms of ethics. The Care for one self is an ethical practice, because it is supposed to constitute the individual as a moral subject, a subject that is responsible for his own actions. For what is ethics, says Foucault, if not the conscious practice of freedom? Freedom is the ontological condition of ethics. Ethics is the considered form that freedom takes when it is informed by reflection. It is important that for Foucault, the ancient Care of the self has little to do with the current *cultivation* of the Self, associated with contemporary urban life. Foucault noted that 'Californian culture' of the self and the ancient culture of the self, was highly different. Christianity renounced the classical culture of the Self, because to focus on the self was to turn ones back to God's will. In contemporary culture, the culture of Web 2.0, one is supposed to find *ones true self*, and to separate it from everything that might restrict it. In ancient culture, the Self was built by the Self, and assisted by technologies and resources in the social world. The point was not to reveal the repressed or hidden, but to collect the already said and experienced. For the roman citizen the notebook was a book of life, a material memory dedicated to the art of living. These two ways of self-mastering, the one who seeks to ensemble social resources in a harmonious and good way, and another which seeks the pure self by excluding all obstacles ultimate happiness, could have provided a valuable distinction in this contribution.

Similarly to theses technologies, web 2.0 assists the individual in the caring of the self, of constructing a personally and socially accepted notion of Self. Stina Bengtsson addresses the net-based virtual world of Second Life and the very real presence of political and nation-state institutions like embassies there. Virtual embassies may provide very real services, but were mostly a sort of branding of

the nation-state. The final contribution by Joke Hermes addresses, like Miller, audience research, if in a somewhat undecided, way.

All in all, in spite of the diversity one normally finds in anthologies like this, most of the articles provide original and inventive approaches to technologies that may be discursively wrapped into some form of meaning. Students and researchers conduct-

ing research on some of these areas would clearly need to consider the studies presented in this volume.

*Terje Rasmussen
Department of Media
and Communication
University of Oslo*

Janne Seppänen & Esa Välierronen
Mediesamhället

Tampere, Vastapaino, 2012, 224 s., ISBN: 9517684177

Det har kommit ut en ny introduktion till mediestudier på svenska; *Mediesamhället* av Janne Seppänen och Esa Välierronen (Tammerfors: Vastapaino, 2012). Denna utgör ett välkommet bidrag då de senaste verken i den genren har över tio år på nacken, och således diskuterar mediesamhälle och mediekultur utifrån en tid som fortfarande dominerades av masskommunikation, (relativt) tydlig åtskillnad mellan medieproducenter och mediekonsumenter, traditionella medieekonomiska affärsmodeller och nationellt organiserade mediepubliker. *Mediesamhället* tar utgångspunkt i de förändringar i medielandskapet vi sett på alla dessa områden under de senaste tio åren. Boken består, utöver inledning och avslutning, av fem kapitel som beaktar mediesamhället ur ett användarperspektiv (kap. 2), kommunikation och interaktion ur ett huvudsakligen makrosociologisk perspektiv (kap. 3), medierepresentationer med fokus på tolkningsgemenskaper (kap. 4), medieproduktion och producenter (kap. 5), samt olika aspekter av mediemakt (kap. 6). I enlighet med de förändringar vi sett i mediekulturen under senare tid, försöker verket också luckra upp de tidigare väletablerade distinktionerna mellan produktion, text och reception/ användning, även om en övergripande sådan struktur finns kvar (och kanske även är nödvändig).

I sin ambition att ta utgångspunkt i det samtida mediesamhället har boken flera fördelar. Den erbjuder en uppdaterad beskrivning av mediekulturen idag och diskuterar nyanserat aktuella och relevanta aspekter av denna; digitalisering av arbetsliv och fritid, uppluckrade gränser mellan medieproducenter och -konsumenter, affektiva dimensioner av mediekultur, relationen mellan vardagslivet såsom det pågår i digitala miljöer respektive utanför den digitala sfären, m.m. Trots att titeln på boken (och även innehållsförteckningen) aktivt undviker ordet kultur anläggs

delvis ett kulturorienterat perspektiv på mediesamhället som exempelvis blir synlig i den nyanserade diskussionen om begreppet medialisering (s. 40 ff).

Det är också ur ett pedagogiskt perspektiv mycket välkommet med en uppdaterad introduktionsbok till mediestudier som utgår ifrån den verklighet som dagens studenter känner igen sig i. Författarna beskriver inledningsvis sina ambitioner att konkret och vardagligt beskriva fenomen i den samtida mediekulturen och på många sätt lyckas dessa ambitioner väl. Det lättfattliga har dock sina baksidor. Jämfört med tidigare referenspunkter inom studentlitteraturen, t ex Jostein Gripsruds *Mediekultur, mediesamhälle* (2002) eller André Janssons *Mediekultur och samhälle* (2002) är Seppänen och Välierronens bok inte på samma sätt organiserad utifrån teoretiska perspektiv på mediesamhället, och far också över de teoretiska dimensionerna av mediesamhället betydligt mer svepande än dessa, ibland närmast ytligt. Särskilt tydligt blir detta i kapitlet om medierepresentationer där de teoretiska perspektiv som tas upp både är dåligt motiverade men ibland också direkt problematiska. Varför utgå ifrån Stuart Halls representationsperspektiv utan att närma sig semiotik, varför ägna flera sidor åt begreppet metafor, men utesluta metonymi och liknelser t ex? All språklig kommunikation beskrivs som symbolisk (sid. 92) och Foucault omnämns som en samhällsvetare som huvudsakligen studerat samhällseliga institutioner (sid. 104). Liknande teoretiska tveksamheter rymmer även de makrosociologiska diskussionerna i kapitel tre. Kapitlet om medierepresentationer visar sig sedan företrädesvis diskutera medierepresentationer ur ett samhälleligt perspektiv, t.ex. genom att lyfta fram (visserligen relevanta) aspekter av föreställda gemenskaper, mediehändelser, m.m., snarare än att lyfta fram dem som texter i sin egen rätt.

Jag har redan tidigare nämnt att författarna inledningsvis tydliggör sin ambition att konkretisera sina resonemang med exempel ifrån studenternas egen medievardag, väl medvetna om att detta medför att boken snabbt riskerar att bli utdaterad. Vissa av de exempel som används kommer sannolikt stå sig under en lång tid, som t.ex. diskussionen om Anders Bering Breivik i inledningen, medan andra exemplers livslängd nog är mer begränsad. En annan aspekt av de exempel som boken laborerar med är dess kulturella kontext. En av avsikterna med att översätta boken från finska till svenska torde vara att öppna upp för försäljning även på den svenska marknaden. Därför är det förvånande att se att de exempel som ges i boken inte bara uteslutande utgår ifrån Finland och det finska samhället utan också aktivt utestänger andra läsare, där ett mer inkluderande tilltal lätt hade åstadkommit. En mening som "Inom ekonomin hänvisar man med begreppet globalisering ofta till att kapitalströmmarna är världsomfattande och hur också Finland är en del av "den globala ekonomins svängningar"" (75) hade lätt kunnat utökats med bisatsen "Finland, och de andra nordiska länderna", för att även bjuda in läsare ifrån en vidare nordisk krets. Uppräknings av de största finska medieägarna, uteslutande statistik ifrån Finland, etc. gör boken tämligen svår att integrera på exempelvis medieutbildningar i Sverige. Samtliga illustrationer i boken verkar även direkt kopierade ifrån det finska originalet och det blir mycket underligt med illustrationer (ofta tagna ur tidningssidor) som avser belysa resonemang förda i texten, men som är skrivna på ett språk (finska) som gör dem obegripliga för den som endast förstår det språk som boken är skriven på (svenska). Mer allvarligt tycker jag dock den finska centrerings i boken blir då det kommer till beskrivningen av forskningsläget inom medieforskningen. Utöver de allra största namnen (Giddens, Castells, m.fl.) hänvisas nästan uteslutande till finsk forskning

vilket blir problematiskt på flera sätt. Dels för att det ger en begränsad bild av medieforskningen som fält (huvudreferensen till publik- och receptions forskningsfältet är t.ex. Seppänen 2006), men också för att det omöjliggör vidare orientering i fältet eftersom referenslistan i hög grad hänvisar till verk på finska, liksom använder internationella verk i finsk översättning utan att också ange deras titlar i original. Läsare av *Mediesamhället* i svensk översättning som t.ex. är intresserade av att dyka djupare i Habermas offentlighetsteori hänvisas således till *Julkisuuden rakennemuutos*, utan vidare hänvisning till verkets titel i original. Det är synd att författarna, eller förlaget, inte utnyttjat de enkla medel att öppna upp verket för en vidare läsekrets som ett systematiskt arbete med exempel, illustrationer och referenslista i boken hade utgjort.

Efter att ha läst hela verket framträder *Mediesamhället* som en bok som till allra största del handlar om, och värnar, olika aspekter av journalistik och dess roll i ett samtida mediesamhälle, även om vidare aspekter av mediekulturen också beaktas. Denna slagsida blir emellanåt även ideologiskt problematisk, exempelvis då en tydlig skillnad görs mellan de som får sin lön ifrån "journalistiska organisationer" och de som får den ifrån "företag", som om inte exempelvis tidningsföretag vore vinstdrivande företag?

Mediesamhället utgör en efterlängtd och konkret introduktion på svenska till det samtida medielandskapet och dess betydelse för oss som lever i samtida mediekultur. Dess exkluderande tilltal och partiella tvåspråkighet begränsar dock väsentligt möjligheterna att använda den på medieutbildningar i Sverige.

Stina Bengtsson
Medie- och kommunikationsvetenskap
Södertörns högskola

Mervi Pantti, Karin Wahl-Jorgensen & Simon Cottle
Disasters and the Media

New York: Peter Lang, 2012, 235 p., ISBN 9781433108259

Katastrofer – både dem som sägs orsakats av naturen och dem som människor själva ligger bakom – tenderar att inträffa allt oftare med stora konsekvenser och växande problem för framförallt, men inte enbart, den fattiga delen av världens befolkning. I dagens globaliserande värld är det samtidigt tydligt

hur katastrofer som inträffar in en del av världen får återverkningar i andra delar. Läger man därtill nyhetsmediernas möjligheter att rapportera nästintill omedelbart från katastrofer från jordens alla hörn och på det sättet placera sin publik som vittnen till katastroferna, dess offer och drabbade förstärks yt-

terligare synen på katastrofer som globala angelägenheter som kräver medborgarnas uppmärksamhet och engagemang. Medierna är således centrala för meningsskapandet av katastrofer. I *Disasters and the Media* ger författarna Mervi Pantti, Karin Wahl-Jorgensen och Simon Cottle en omfattande och grundlig inblick i mediernas betydelse för hur katastrofer begripliggörs för medborgarna. Boken handlar om mediernas diskursiva konstruktion av katastrofer och vilka makt-relationer som därmed synliggörs. Författarna tar sin utgångspunkt i tre övergripande frågor. För det första hur olika katastrofer är beskaffade i dagens medierade värld. För det andra, på vilka sätt vi bjuds in för att bevittna och bemöta dem. Och för det tredje på vilka sätt katastrof-rapporteringen genererar förståelse för samtiden ("mean culturally") och hur den kan spela roll politiskt.

Här handlar det således inte om mediernas informationsförmedlande funktion i kris och katastrof, utan om de rituella aspekterna på kommunikation, om mediernas kulturella betydelse och hur medierna genom sin rapportering frammanar nationell samhörighet eller "kosmopolitanism" och "global solidaritet" – det vill säga på vilka sätt nyhetsdiskursen bidrar till att upprätta relationer mellan den västerländska förskonade publiken och de drabbade och lidande i katastrofområdet. De sätt på vilka dessa relationer upprättas och det sätt som medierna rapporterar katastrofer på har också politiska implikationer vilka författarna belyser och diskuterar.

Författarna tar sin utgångspunkt i den konstruktivistiska ansatsen att nyhetsdiskursen påverkar människors uppfattningar och sätter upp ramarna för tolkning vad gäller omfattningen av det inträffade, huruvida katastrofen var ett naturfenomen eller kunde ha undvikits, vilka som ska ställas till svars för hanteringen av katastrofen och hur "vi" ska förhålla oss till "dem" som drabbats – alltså i högsta grad politiska och maktrelaterade frågor. Det handlar dels om hur hegemoniska diskurser påverkar medierapporteringen, men författarna visar även att medborgare i just såna här situationer ges tillfälle och uppmuntras att känna och agera på sätt som främjar deras egen maktposition, ökar deras inflytande och stärker deras medborgarskap – vad som i boken kallas "disaster citizenship". I mediediskursen om katastrofen öppnas, menar författarna, möjligheter till ett ifrågasättande av hegemoniska maktrelationer.

Boken är uppdelad i två delar där den första delen presenterar de teoretiska utgångspunkterna och de centrala begreppen med hjälp av empirisk analys och tidigare forskning. Den andra delen syntetiserar och diskuterar tidigare empirisk forskning, samt presenterar resultat från fallstudier (bland annat tsunamin

i Indiska Oceanen 2004, jordbävningarna i Kina och Burma 2008 samt Haiti 2010) utifrån ett antal teman. Inledningsvis diskuteras innebörden av "katastrof" – som liktydigt med krisbegreppet – och hur dess olika betydelser (naturkatastrof eller katastrof orsakad av människan) skapas av medierapporteringen. Medierna och katastroferna är oupplösligt förenade och avhängiga varandra och boken diskuterar på ett övertygande sätt deras ömsesidiga relationer.

En rad begrepp kopplade till medierna och dess journalistik presenteras. "Katastrofernas geopolitik" är ett begrepp som till stora delar liknar nyhetsvärderingar och som handlar om de tröskelvärden en katastrof måste komma över för att överhuvudtaget generera en mediebevakning och därigenom kunna benämnas "katastrof". I senare kapitel behandlas geopolitiken i en empirisk analys av journalisters egna uppfattningar om nyhetsvärderingar under begreppen "kalkylering av döda" ("calculus of death") och "uppmaning till omsorg" ("injunction to care"). För att placera in mediernas konstruktion av katastrofer i den globala kontexten diskuteras medierapporteringen utifrån "kosmopolitanism", "world risk society", "lidande på avstånd", "emotionalitet" med särskilt fokus på medlidande-diskursen, "vittnandet" och "moral" samt förhållanden mellan flera av dessa begrepp. Den politiska dimensionen inbegriper aspekter av medborgarskapet, dvs. medborgarskap med avseende på katastrofer och med avseende på kosmopolitanism.

Sammantaget ger detta ett stort antal begrepp och termer som bitvis skapar otydlighet i de resonemang som förs. Bokens breda ansats ger en rik och fullständig överblick över forskningsfältet, men den saknar begreppslig och teoretisk precision vilket försvårar för läsaren att orientera sig i den gedigna texten och att utröna författarnas egen position och centrala argument. Hur skiljer sig exempelvis "injunction to care" från "humanistic journalism" och hur förhåller sig dessa journalistiska praktiker till "kosmopolitiskt medlidande" ("cosmopolitan compassion") "kosmopolitisk solidaritet" och "kosmopolitisk empati" (Beck, 2006). Otydligheten går också igen i bokens struktur där flera kapitel tycks behandla samma fråga men utifrån olika begrepp och utan att detta klargjorts.

Detta till trots tillför boken viktiga insikter om katastrof-rapporteringen, dess förändrade förutsättningar och dess implikationer, framförallt vad gäller frågan om i vad mån de känslor som nyhetsdiskursen ger uttryck för kan generera kosmopolitanism. Det handlar om hur rapporteringen med avseende på emotionalitet förmår upprätta sådana relationer som präglas av identifikation med de lidande och som

baseras på förmågan att visa empati för någon som är annorlunda och främmande för "oss". Det är framförallt känslan av medlidande som förs fram som central för att nyhetsrapporteringen ska generera kosmopolitanism och den är kopplad till hur journalisterna rapporterar om lidandet. Emotionalitet, betraktat som en narrativ teknik inom journalistiken, väcker publikens uppmärksamhet och underlättar deras inlevelseförmåga och därmed deras förståelse för det som rapporteras. Här pekar författarna på en spänning i vår förståelse av mediediskursen om katastrofer mellan de traditionella journalistiska idealen objektivitet och opartiskhet och den journalistik som bygger på emotionella uttryck där den senare, tillsammans med journalistiskt vittnande, "kan väcka upp publiken till att börja agera" och där medierna blir "moraliska och emotionella utbildare"(205) vilket pekar mot mer kosmopolitiskt präglad rapportering. Det finns dock få katastrofer där forskning visat att medierapporteringen rymmer dessa drag.

Här menar författarna, i likhet med Robertson 2008, att tsunamikatastrofen i Indiska Oceanen 2004 utgör ett sådant fall. Den omnämns som ett exempel på ett sk. kosmopolitiskt ögonblick och där bland annat en analys av finsk medierapportering visar att det trots ett överväldigande nationellt perspektiv också fanns visst utrymme i nyhetsbevakningen för att uppmärksamma thailandare som fastän själva hårt drabbade rapporterades sympatisera med finländare och kom till deras hjälp. Men det visar också att en stark identifikation med drabbade uppstod först när den avlägsna katastrofen hade en lokal förankring såsom var fallet här där tusentals västerländska turister (finska och svenska) befann sig i katastrofområdet och där ett stort antal finländare drabbades.

Ett centralt begrepp som löper genom boken är vittnandet (witnessing). Vittnesbegreppet lyfter fram journalistens tu-delade roll som betraktare, vittne till ett händelseförlopp eller en situation (han/hon är närvarande när det händer) och som återberättare av det han/hon har bevittnat till publiken "därhemma". Detta sätt att förhålla sig till journalistens rapportering eller historieberättande möjliggör en problematisering av förhållandet mellan själva vittnandet (ögonvittnesrollen) och redogörelsen för det som bevittnats (den medierade vittnesbörden), men det inbegriper även det faktum att teve-publiker som följer en katastrof-rapportering i direktsändning också kan betraktas som vittnen (andra eller tredje ordningens) och att människor som inte är journalister men råkar befinna sig på plats när katastrofen händer blir vittnen vars filmade vittnesbörd kan bli en del av den professionella nyhetsrapporteringen. Författarna pekar på journalisten som vittne som centralt för förståelsen av ny-

hetsvärderingar, varför vissa katastrofer blir rapporterade som sådana medan andra ignoreras och att detta synliggörande också har att göra med på vilka sätt som politiska ledare gör anspråk på att styra den bild som förmedlas av tragedin och hjälparbetet. Flera av diskussionerna kring journalisten som vittne är informativa och tjänar som en god inblick i detta fält, men det är inte alltid tydligt på vilket sätt vittnesbegreppet understödjer och bidrar till att öka förståelsen för de centrala frågorna som denna bok ställer.

Boken visar så avslutningsvis på ett intressant sätt den diskrepans som råder mellan å ena sidan den potential eller kapacitet för kosmopolitanism och global solidaritet som tycks ligga i det journalistiska vittnandet, den emotionella rapporteringen, framväxten av sociala medier och modern kommunikationsteknologi, amatörers inblanding i nyhetsprocessen (User Generated Content) och å andra sidan den empiriska verkligheten där Galtung och Ruge (1965) nyhetsvärderingar fortfarande tycks bekräftade av de intervjuer med brittiska journalister och nyhetsredaktörer som författarna presenterar – särskilt när dessa refererar till sin respektive nyhetsorganisation. Här finns få tecken på global solidaritet eller kosmopolitanism. Det tycks därmed som om den institutionella nivån vad gäller nyhetsorganisationerna präglas mer av ett nationellt perspektiv, som anses mer ekonomiskt lönsamt, som främjar den egna organisationen och har den nationella publikens referensramar i fokus. Här finns dock all anledning att fästa uppmärksamhet vid de undantag som lyser igenom och de tycks sammanfalla med "uppmärksamheten till omsorgs"-journalistiken och det emotionella uttrycket.

Boken *Disasters and the Media* väcker intresse för vidare studier. Här lanseras en rad problematiker och spänningsfält med anknytning till lokala och globala förhållanden som manar till empiriska studier. Det gäller både representationer av katastrofer, medborgarnas respons på och involvering i rapporteringen, samt inte minst förändringar av journalistiska normer och praktiker.

Maria Hellman
Försvårshögskolan
Stockholm

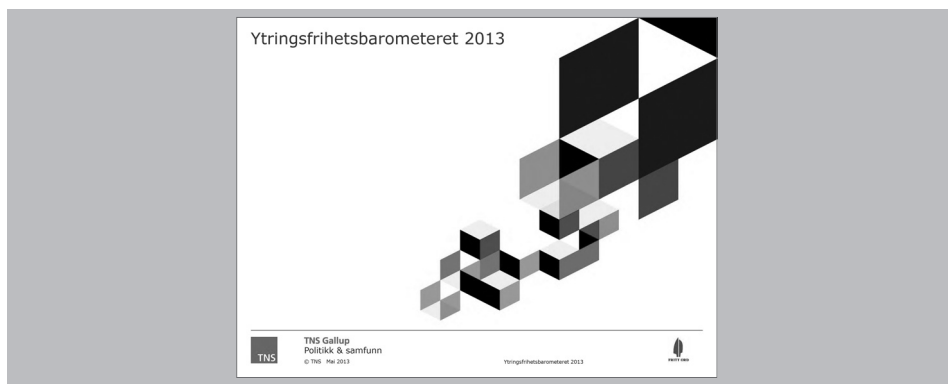
Referenser

- Galtung, J. och Ruge M. (1965) The Structuring of Foreign News: The Presentation of the Congo, Cuba and Cyprus Crises in Four Norwegian Newspapers. *Journal of Peace Research*, 2 (1), 64-90.
- Robertson, A. (2008) Cosmopolitanization and Real Time Tragedy: Television News Coverage of the Asian Tsunami. *New Global Studies* 2(2), 1-25.

Aktuellt om yttrandefrihet

<i>Norsk Ytringsfrihetsbarometeret 2013</i>	63
Reporters Without Borders. 2013 World Press Freedom Index: <i>Dashed hopes after spring</i>	68
Freedom House. Freedom of the Press 2013: <i>Middle East Volatility amid Global Decline</i>	71
J-p@nelen. <i>Hoten och hatet mot journalister i Sverige</i>	74

Norsk Ytringsfrihetsbarometeret 2013

TNS Gallup har på oppdrag fra Fritt Ord gjennomført den første omfattende undersøkelsen om befolkningens holdninger til og opplevelse av ytringsfrihet.

Undersøkelsen er utført i samarbeid med UNESCOs ekspertgruppe for presse- og ytringsfrihet.

Undersøkelsens temaområder er holdninger til ytringsfrihet generelt, opplevelse av ytringsfrihet i Norge i dag, opplevelse av egen ytringsfrihet, hvor høyt ytringsfrihet prioriteres i Norge sammenliknet med andre samfunns mål, ytringer i media, arbeidslivet, religion, politikk og media, politisk overvåkning, medienes idealer, egenopplevd trakassering og vold.

Formålet med undersøkelsen er å etablere et omfattende konsept for jevnlig målinger av befolkningens holdninger til ytringsfrihet i Norge

På sikt er det et mål å utarbeide sammenlikninger med internasjonale undersøkelser.

Fritt Ord vil gjennomføre undersøkelsen Ytringsfrihetsbarometeret med et sett kjerne spørsmål annethvert år. I tillegg vil Fritt Ord gå dypere inn i enkelte temaområder med jevne mellomrom.

Det vil bli etablert et nettsted hvor undersøkelsens funn presenteres.

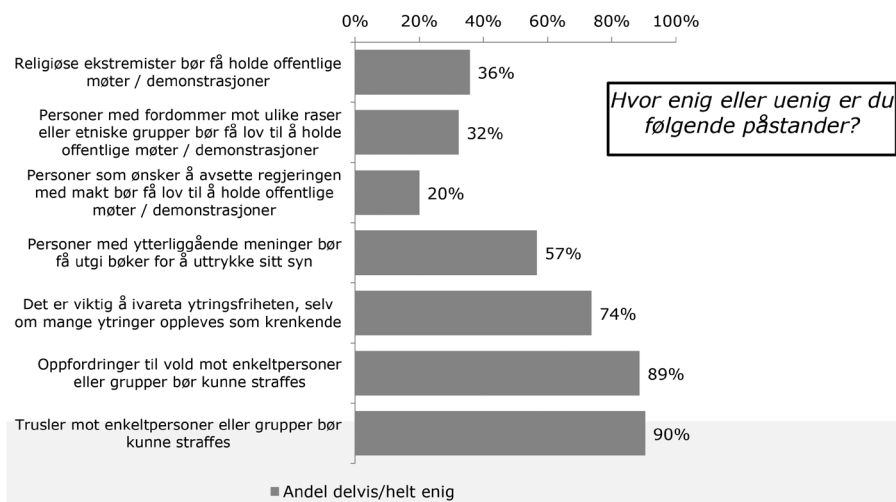
Resultatene ble lansert av Audun Fladmoe, rådgiver, og Roar Hind, avdelingsleder, Politikk og samfunn, TNS Gallup, under Pressefrihetens dag 2013 i Fritt Ord den 3. mai. (Från Fritt ords nyhetssida <http://www.fritt-ord.no>)

Ytringsfrihetsbarometeret 2013 (pdf)

http://www.fritt-ord.no/images/uploads/ytringsfrihetsbarometeret_presentasjon%29.pdf

Några övergripande resultat från Ytringsfrihetsbarometeret 2013

De fleste mener det er viktig å ivareta ytringsfriheten, men langt færre støtter kontroversielle gruppers rett til å ytre seg

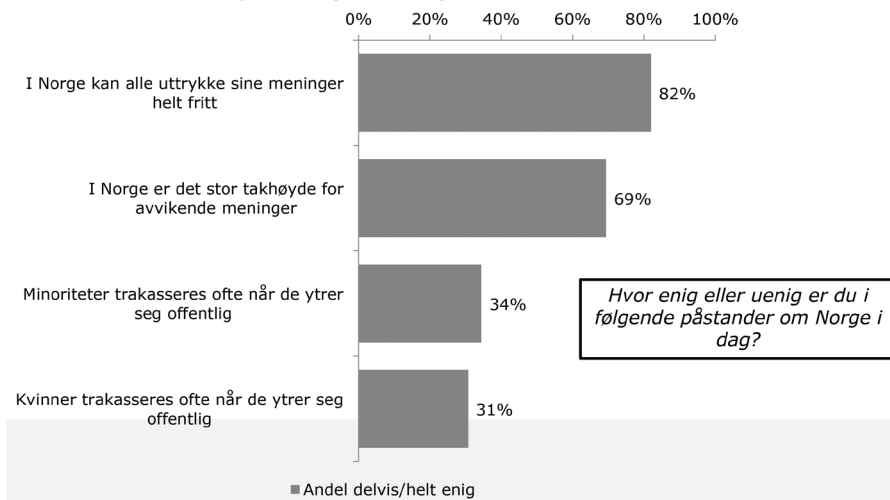
TNS Gallup
Politikk & samfunn
© TNS Mai 2013

Ytringsfrihetsbarometeret 2013

6

De aller fleste mener at alle kan uttrykke sine meninger helt fritt i Norge, men samtidig mener et betydelig mindretall at kvinner og minoriteter ofte trakasseres når de ytrer seg offentlig

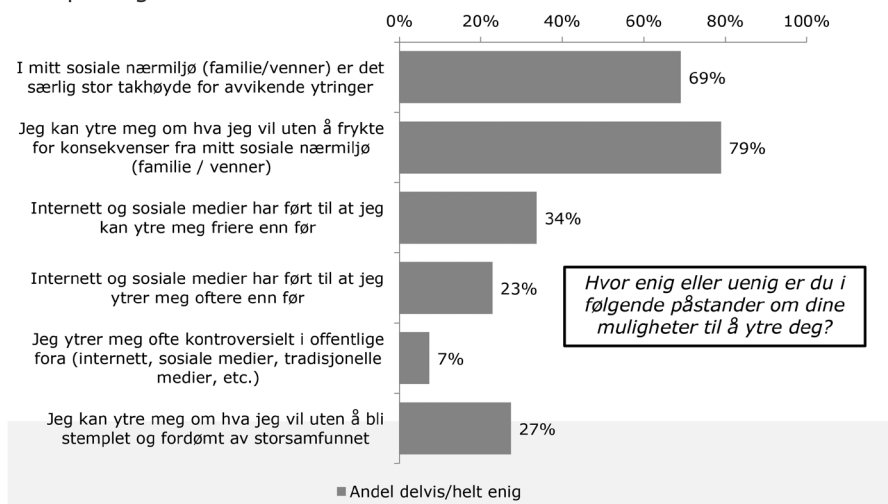
TNS Gallup
Politikk & samfunn
© TNS Mai 2013

Ytringsfrihetsbarometeret 2013

11

De fleste opplever stor aksept for avvikende ytringer i sitt sosiale nærmiljø, men langt færre mener de kan ytre seg om hva de vil uten å bli stemplet og fordømt av storsamfunnet

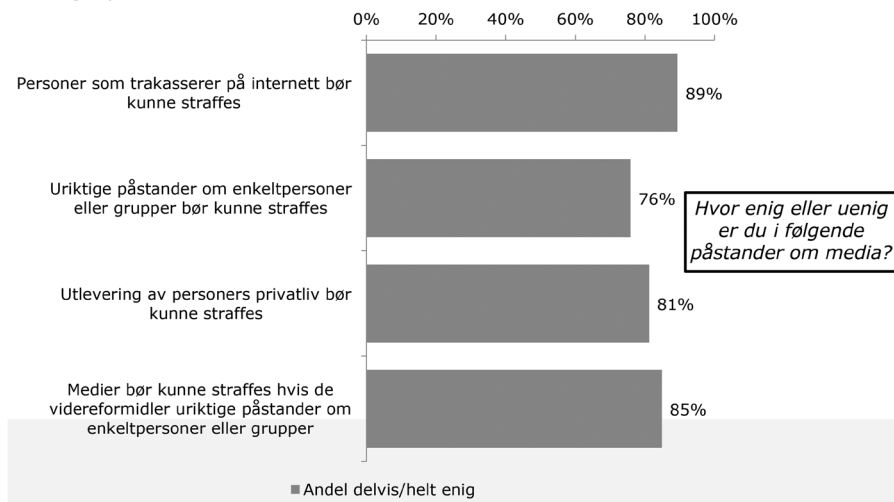
TNS Gallup
Politikk & samfunn
© TNS Mai 2013

Ytringsfrihetsbarometeret 2013

15

Det er stor oppslutning om at personer og medier bør kunne straffes dersom de trakasserer, utleverer personers privatliv eller videreformidler uriktige påstander

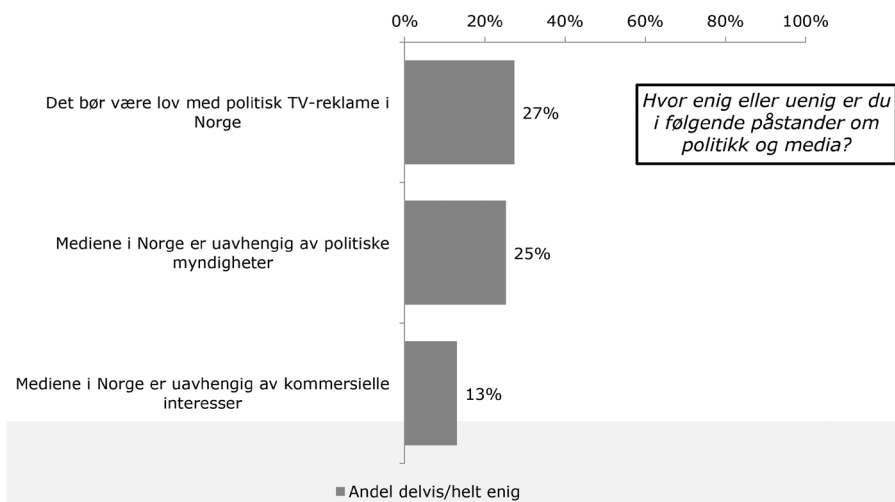
TNS Gallup
Politikk & samfunn
© TNS Mai 2013

Ytringsfrihetsbarometeret 2013

25

Relativt få ønsker å tillate politisk TV-reklame i Norge. Mediene oppfattes i stor grad å være avhengige av politiske myndigheter og kommersielle interesser

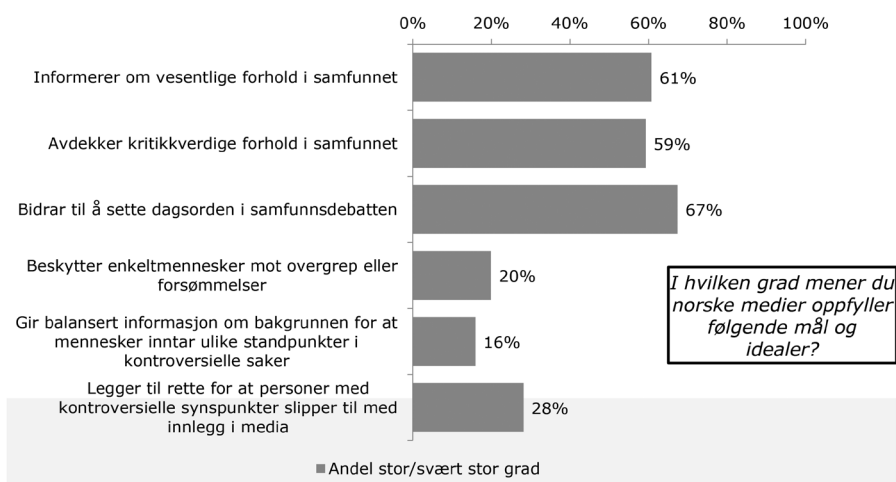
TNS Gallup
Politikk & samfunn
© TNS Mai 2013

Ytringsfrihetsbarometeret 2013

38

Flertallet mener at mediene informerer om vesentlige forhold i samfunnet, men langt færre mener mediene legger til rette for at personer med kontroversielle synspunkter slipper til

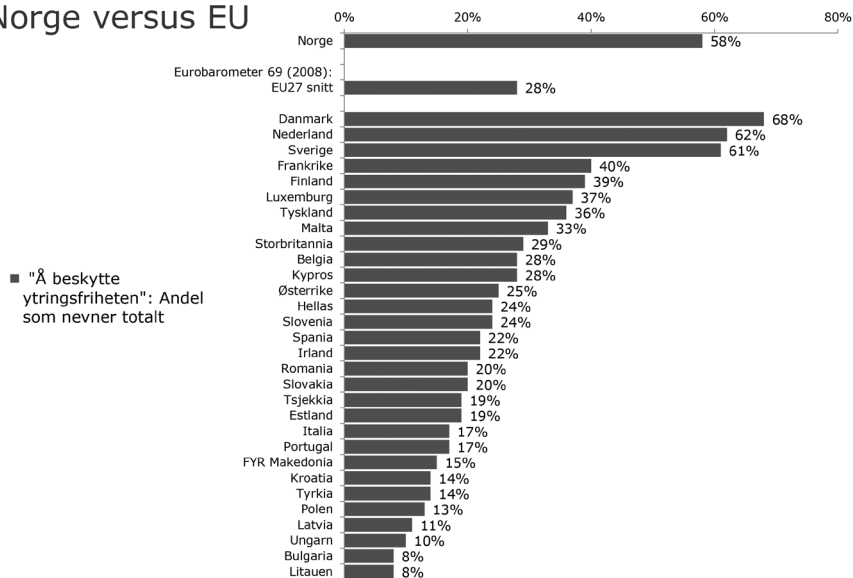
TNS Gallup
Politikk & samfunn
© TNS Mai 2013

Ytringsfrihetsbarometeret 2013

46

Norge versus EU

TNS Gallup
Politikk & samfunn
© TNS Mai 2013

Ytringsfrihetsbarometeret 2013

FRITT ORD 22

Reporters Without Borders

2013 World Press Freedom Index: *Dashed hopes after spring*

“After the “Arab springs” and other protest movements that prompted many rises and falls in last year’s index, the 2013 Reporters Without Borders World Press Freedom Index marks a return to a more usual configuration.

The ranking of most countries is no longer attributable to dramatic political developments. This year’s index is a better reflection of the attitudes and intentions of governments towards media freedom in the medium or long term. The same three European countries that headed the index last year hold the top three positions again this year. For the third year running, *Finland* has distinguished itself as the country that most respects media freedom. It is followed by the *Netherlands* and *Norway*.

2013 World Press Freedom Index

Rank	Country	Note	Differential	Rank	Country	Note	Differential
1	Finland	6,38	0 (1)	154	Turkey	46,56	-6 (148)
2	Netherlands	6,48	+1 (3)	155	Swaziland	46,76	-11 (144)
3	Norway	6,52	-2 (1)	156	Azerbaijan	47,73	+6 (162)
4	Luxembourg	6,68	+2 (6)	157	Belarus	48,35	+11 (168)
5	Andorra	6,82	-	158	Egypt	48,66	+8 (166)
6	Denmark	7,08	+4 (10)	159	Pakistan	51,31	-8 (151)
7	Liechtenstein	7,35	-	160	Kazakhstan	55,08	-6 (154)
8	New Zealand	8,38	+5 (13)	161	Rwanda	55,46	-5 (156)
9	Iceland	8,49	-3 (6)	162	Sri Lanka	56,59	+1 (163)
10	Sweden	9,23	+2 (12)	163	Saudi Arabia	56,88	-5 (158)
11	Estonia	9,26	-8 (3)	164	Uzbekistan	60,39	-7 (157)
12	Austria	9,40	-7 (5)	165	Bahrain	62,75	+8 (173)
13	Jamaica	9,88	+3 (16)	166	Equatorial Guinea	67,20	-5 (161)
14	Switzerland	9,94	-6 (8)	167	Djibouti	67,40	-8 (159)
15	Ireland	10,06	0 (15)	168	Laos	67,99	-3 (165)
16	Czech Republic	10,17	-2 (14)	169	Yemen	69,22	+2 (171)
17	Germany	10,24	-1 (16)	170	Sudan	70,06	0 (170)
18	Costa Rica	12,08	+1 (19)	171	Cuba	71,64	-4 (167)
19	Namibia	12,50	+1 (20)	172	Vietnam	71,78	0 (172)
20	Canada	12,69	-10 (10)	173	China	73,07	+1 (174)
21	Belgium	12,94	-1 (20)	174	Iran	73,40	+1 (175)
22	Poland	13,11	+2 (24)	175	Somalia	73,59	-11 (164)
23	Slovakia	13,25	+2 (25)	176	Syria	78,53	0 (176)
24	Cyprus	13,83	-8 (16)	177	Turkmenistan	79,14	0 (177)
25	Cape Verde	14,33	-16 (9)	178	North Korea	83,90	0 (178)
26	Australia	15,24	+4 (30)	179	Eritrea	84,83	0 (179)
..							

Although many criteria are considered, ranging from legislation to violence against journalists, democratic countries occupy the top of the index while dictatorial countries occupy the last three positions. Again it is the same three as last year – *Turkmenistan*, *North Korea* and *Eritrea*.

“The Press Freedom Index published by Reporters Without Borders does not take direct account of the kind of political system but it is clear that democracies provide better protection for the freedom to produce and circulate accurate news and information than countries where human rights are flouted,” Reporters Without Borders secretary-general Christophe Deloire said.

“In dictatorships, news providers and their families are exposed to ruthless reprisals, while in democracies news providers have to cope with the media’s economic crises and conflicts of interest. While their situation is not always comparable, we should pay tribute to all those who resist pressure whether it is aggressively focused or diffuse.”

Coinciding with the release of its 2013 Press Freedom Index, Reporters Without Borders is for the first time publishing an annual global “indicator” of worldwide media freedom. This new analytic tool measures the overall level of freedom of information in the world and the performance of the world’s governments in their entirety as regards this key freedom.

In view of the emergence of new technologies and the interdependence of governments and peoples, the freedom to produce and circulate news and information needs to be evaluated at the planetary as well as national level. Today, in 2013, the media freedom “indicator” stands at 3395, a point of reference for the years to come.

The indicator can also be broken down by region and, by means of weighting based on the population of each region, can be used to produce a score from zero to 100 in which zero represents total respect for media freedom. This produces a score of 17.5 for *Europe*, 30.0 for *the Americas*, 34.3 for *Africa*, 42.2 for *Asia-Pacific* and 45.3 for *Eastern Europe* and *Central Asia*. Despite the Arab springs, the *Middle East* and *North Africa* region comes last with 48.5.

The high number of journalists and netizens killed in the course of their work in 2012 (the deadliest year ever registered by Reporters Without Borders in its annual roundup), naturally had an a significant impact on the ranking of the countries where these murders took place, above all *Somalia* (175th, -11), *Syria* (176th, 0), *Mexico* (153rd, -4) and *Pakistan* (159th, -8).

From top to bottom

The Nordic countries have again demonstrated their ability to maintain an optimal environment for news providers. *Finland* (1st, 0), *Netherlands* (2nd, +1) and *Norway* (3rd, -2) have held on to the first three places. *Canada* (20th, -10) only just avoided dropping out of the top 20. *Andorra* (5th) and *Liechtenstein* (7th) have entered the index for the first time just behind the three leaders.

At the other end of the index, the same three countries as ever – *Turkmenistan*, *North Korea* and *Eritrea* – occupy the last three places in the index. Kim Jong-un’s arrival at the head of the Hermit Kingdom has not in any way changed the regime’s absolute

control of news and information. *Eritrea* (179th, 0), which was recently shaken by a brief mutiny by soldiers at the information ministry, continues to be a vast open prison for its people and lets journalists die in detention. Despite its reformist discourse, the Turkmen regime has not yielded an inch of its totalitarian control of the media.

For the second year running, the bottom three countries are immediately preceded by *Syria* (176th, 0), where a deadly information war is being waged, and *Somalia* (175th, -11), which has had a deadly year for journalists. *Iran* (174th, +1), *China* (173rd, +1), *Vietnam* (172nd, 0), *Cuba* (171st, -4), *Sudan* (170th, 0) and *Yemen* (169th, +2) complete the list of the ten countries that respect media freedom least. Not content with imprisoning journalists and netizens, Iran also harasses the relatives of journalists, including the relatives of those who are abroad.”

Från pressmeddelande Reporters Without Borders februari 2013
<http://en.rsf.org/press-freedom-index-2013,1054.html>

About the index

The questions consider six general criteria. Using a system of weighting for each possible response, countries are given a score of between 0 and 100 for each of the six overall criteria. These scores are then used as indicators in calculating each country's final score.

Pluralism [indicator Plu]

Measures the degree to which opinions are represented in the media

Media independence [indicator Ind]

Measures the degree to which the media are able to function independently of the authorities

Legislative framework [indicator CaL]

Analyses the quality of the legislative framework and measures its effectiveness

Transparency [indicator Tra]

Measures the transparency of the institutions and procedures that affect the production of news and information

Infrastructure [indicator Inf]

Measures the quality of the infrastructure that supports the production of news and information

Reporters Without Borders meanwhile calculates a score of between 0 and 100 reflecting the level of violence against journalists during the period considered. The score is based on the monitoring carried out by RWB's own staff.

Freedom House

Freedom of the Press 2013: *Middle East Volatility amid Global Decline*

“May 1, 2013 – The percentage of the world’s population living in societies with a fully free press has fallen to its lowest level in over a decade, according to a Freedom House report released today. An overall downturn in global media freedom in 2012 was punctuated by dramatic decline in Mali, deterioration in Greece, and a further tightening of controls in Latin America. Moreover, conditions remained uneven in the Middle East and North Africa, with Tunisia and Libya largely retaining gains from 2011 even as Egypt experienced significant backsliding.

The report, Freedom of the Press 2013, found that despite positive developments in Burma, the Caucasus, parts of West Africa, and elsewhere, the dominant trend was one of setbacks in a range of political settings. Reasons for decline included the increasingly sophisticated repression of independent journalism and new media by authoritarian regimes; the ripple effects of the European economic crisis and longer-term challenges to the financial sustainability of print media; and ongoing threats from nonstate actors such as radical Islamists and organized crime groups.

“Two years after the uprisings in the Middle East, we continue to see heightened efforts by authoritarian governments around the world to put a stranglehold on open political dialogue, both online and offline,” said David J. Kramer, president of Freedom House. “The overall decline is also a disturbing indicator of the state of democracy globally and underlines the critical need for vigilance in promoting and protecting independent journalism.”

Worrying deterioration was noted in Ecuador, Egypt, Guinea-Bissau, Paraguay, and Thailand – which were all downgraded to the Not Free category – as well as in Cambodia, Kazakhstan, and the Maldives. Meanwhile, Mali suffered the index’s largest single-year decline in a decade due to a coup and the takeover of the northern half of the country by Islamist militants, and media in Greece came under a range of pressures as a result of the European economic crisis. The score declines in those two countries triggered a status change to Partly Free, as did a smaller negative shift in Israel.

Independent media continued to face severe challenges in a number of environments that were already rated Not Free. Influential authoritarian states such as China and Russia used a variety of techniques to maintain a tight grip on traditional media – including detaining, jailing, or bringing legal charges against critics, and closing down or otherwise censoring outlets – even as they expanded their attempts to control content online.

Of the 197 countries and territories assessed during 2012, a total of 63 (32 percent) were rated Free, 70 (36 percent) were rated Partly Free, and 64 (32 percent) were rated Not Free. The analysis found that less than 14 percent of the world’s inhabitants lived in countries with a Free press, while 43 percent had a Partly Free press and 43 percent lived in Not Free environments.

Global Press Freedom Rankings 2013

Rank	Country	Status	Rating	Rank	Country	Status	Rating
1	Norway	10	Free	161	Oman	71	Not Free
2	Sweden	10	Free	162	Burma	72	Not Free
3	Belgium	11	Free	163	Burundi	72	Not Free
4	Finland	11	Free	164	Djibouti	74	Not Free
5	Netherlands	11	Free	165	Sri Lanka	74	Not Free
6	Denmark	12	Free	166	United Arab Emirates	74	Not Free
7	Luxembourg	12	Free	167	Brunei	75	Not Free
8	Switzerland	12	Free	168	Chad	76	Not Free
9	Andorra	13	Free	169	Venezuela	76	Not Free
10	Iceland	14	Free	170	Swaziland	77	Not Free
11	Liechtenstein	14	Free	171	Zimbabwe	77	Not Free
12	St. Lucia	15	Free	172	Tajikistan	79	Not Free
13	Estonia	16	Free	173	Yemen	79	Not Free
14	Ireland	16	Free	174	Rwanda	80	Not Free
15	Monaco	16	Free	175	Sudan	80	Not Free
16	New Zealand	16	Free	176	Russia	81	Not Free
17	Palau	16	Free	177	Azerbaijan	82	Not Free
18	San Marino	16	Free	178	Ethiopia	82	Not Free
19	Germany	17	Free	179	China	83	Not Free
20	Marshall Islands	17	Free	180	Congo (Kinshasa)	83	Not Free
21	Portugal	17	Free	181	The Gambia	83	Not Free
22	St. Vincent and Grenadines	17	Free	182	Kazakhstan	84	Not Free
23	Barbados	18	Free	183	Laos	84	Not Free
24	Costa Rica	18	Free	184	Saudi Arabia	84	Not Free
25	Jamaica	18	Free	185	Somalia	84	Not Free
26	United States of America	18	Free	186	Vietnam	84	Not Free
27	Bahamas	19	Free	187	West Bank and Gaza Strip	84	Not Free
28	Czech Republic	19	Free	188	Bahrain	86	Not Free
29	Canada	20	Free	189	Syria	88	Not Free
30	St. Kitts and Nevis	20	Free	190	Equatorial Guinea	91	Not Free
31	Australia	21	Free	191	Cuba	92	Not Free
32	Austria	21	Free	192	Iran	92	Not Free
33	Micronesia	21	Free	193	Belarus	93	Not Free
34	United Kingdom	21	Free	194	Eritrea	94	Not Free
35	Belize	22	Free	195	Uzbekistan	95	Not Free
36	France	22	Free	196	North Korea	96	Not Free
..				197	Turkmenistan	96	Not Free

The world's eight worst-rated countries are Belarus, Cuba, Equatorial Guinea, Eritrea, Iran, North Korea, Turkmenistan, and Uzbekistan. In these states, independent media are either nonexistent or barely able to operate, the press acts as a mouthpiece for the regime, citizens' access to unbiased information is severely limited, and dissent is crushed through imprisonment, torture, and other forms of repression.

“Government attacks on journalists, both legal and physical, are often what make the headlines. However, there are a number of less prominent but equally sinister factors behind the erosion of press freedom worldwide. These include the devastating impact of shrinking national economies on struggling independent media outlets, and the activities of nonstate actors with a strong interest in muzzling the press, such as drug traffickers and terrorist groups,” said Karin Karlekar, project director of Freedom of the Press.

The report noted several key trends in 2012, including the following:

- New media were subject to heightened contestation, as citizen journalists' use of unorthodox tools – including microblogs, online social networks, mobile telephones, and other information and communication technologies (ICTs) – to expand the flow of news and information has been met with equally determined efforts by a range of governments to restrict such activity. Repressive measures included the passage or intensified use of new cybercrime laws; jailing of bloggers; and blocks on web-based content and text-messaging services during periods of political upheaval.
- The crucial role played by media in ensuring free and fair elections was apparent in a number of settings. Political contests in countries including Russia, Venezuela, Ecuador, and Ukraine demonstrated that a level electoral playing field is impossible when the government is able to use its control over broadcast media to skew coverage, and ultimately votes, in its favor. By contrast, more balanced and open media coverage prior to electoral contests in Armenia and Georgia helped lead to gains for opposition parties and, in Georgia, a peaceful transfer of power.
- West Africa as a whole continued to produce improved environments for media, despite the notable declines in Mali and Guinea-Bissau. A number of the gains took place in countries – such as Côte d'Ivoire and Senegal – where new governments demonstrated greater respect for press freedom and engaged in less legal and physical harassment of journalists than their predecessors. Increased media diversity, including an array of private broadcasters that are able to express critical opinions, was apparent in Liberia and Mauritania. These changes made the subregion a relative bright spot during the year.
- Economic factors are negatively affecting media freedom in a number of democracies. Staff cutbacks and the closure of press outlets have reduced the diversity of content and damaged the media's ability to perform their watchdog role and keep citizens adequately informed. The problems that emerged in Southern Europe in 2012, particularly in Greece and Spain, come on top of financial pressures that were already plaguing press outlets in the Baltic states and elsewhere in Europe."

Från pressmeddelande Freedom House maj 2013

<http://www.freedomhouse.org/article/freedom-press-2013-middle-east-volatility-amid-global-decline>

About the index

Methodology The 2013 index, which provides analytical reports and numerical ratings for 197 countries and territories, continues a process conducted since 1980 by Freedom House. Countries are given a total score from 0 (best) to 100 (worst) on the basis of a set of 23 methodology questions divided into three subcategories. Assigning numerical points allows for comparative analysis among the countries surveyed and facilitates an examination of trends over time. The degree to which each country permits the free flow of news and information determines the classification of its media as "Free," "Partly Free," or "Not Free." Countries scoring 0 to 30 are regarded as having "Free" media; 31 to 60, "Partly Free" media; and 61 to 100, "Not Free" media. The criteria for such judgments and the arithmetic scheme for displaying the judgments are described in the following section. The ratings and reports included in Freedom of the Press 2013 cover events that took place between January 1, 2012, and December 31, 2012.

Categories: Legal Environment, Political Environment and Economic Environment.

OM J-p@nelen

Hösten 2012 startade J-p@nelen som genomförs av Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG) vid Göteborgs universitet. J-p@nelen vänder sig till yrkesverksamma journalister och undersökningarna genomförs med hjälp av webenkäter vilket möjliggör korta och snabba undersökningar. Resultaten förmedlas till deltagarna genom nyhetsbrev. Enkäterna genomförs några gånger per år, tar mellan 10-15 minuter att besvara och innehåller frågor om samhälle, journalistik och aktuella händelser. Etiska dilemman var temat i J-p@nelens första undersökning hösten 2012, hot och hat mot journalister var temat i den undersökning som genomfördes våren 2013.

I J-p@nelen ingår 1695 svenska journalister. Jämförelser med Svenska Journalistförbundets medlemsregister visar att panelen överlag har god representativitet med avseende på traditionella bakgrundsvariabler (kön, social bakgrund, utbildning, ålder m.m). Nyhetsjournalister är dock något överrepresenterade och journalister verksamma inom olika former av tidskrifter/veckotidningar något underrepresenterade.

Det övergripande syftet med J-p@nelen är att utveckla forskningen kring journalistik, demokrati och opinionsbildning. J-panelen är ett komplement till de journalistundersökningar som sedan 1989 genomförs vart femte år vid JMG. Dessa undersökningar baseras på ett slumpmässigt urval av Svenska Journalistförbundets medlemmar och genomförs via postenkäter. J-p@nelen ingår också i det så kallade MOD-projektet (multidisciplinär forskning om opinion och demokrati) vid Göteborgs universitet. Här finns även en medborgarpanel och en politikerpanel.

Vetenskapligt ansvarig för panelen är Monica Löfgren Nilsson, docent vid JMG.

J-p@nelen

Hoten och hatet mot journalister i Sverige

Hot och kränkningar är en del av många journalisters vardag. J-p@nelens undersökning visar att var tredje har hotats och fyra av fem har fått nedsättande kommentarer under de senaste tolv månaderna. Och hoten och kränkningarna påverkar såväl arbetslivet som privatlivet.

Hot

Den typ av hot som flest utsätts för gäller våld mot den egna personen. Av de som anger att de hotats uppger 41 procent att hotet gällt våld mot den egna personen. Näst vanligast är hot om skadegörelse (19 procent) följt av hot om sexuellt våld (10 procent).

Hoten kan också gälla någon annan. Nio procent av de hotade anger att de fått ta emot hot om våld mot någon annan (t.ex. familjemedlem) och tre procent uppger att hotet gällt sexuellt våld mot annan.

Hur vanligt det är med hot beror på var man jobbar, vilken arbetsuppgift man har och vilka ämnesområden man bevakar.

Mest drabbade av hot är journalister i kvällspressen. 71 procent av kvällstidningsjournalisterna uppger att de hotats. Minst utsatta är de som arbetar inom fackpressen eller som frilansjournalist. I dessa grupper drabbar hoten ungefär var femte journalist.

Vilken arbetsuppgift man har verkar också påverka risken för att utsättas för hot. Mest utsatta är kolumnister/krönikörer där 67 procent hotats och ledarskribenter där 64 procent fått ta emot hot. Tryggast ur hotsynpunkt är det att vara redigerare, 17 procent har fått ta emot hot.

Även det ämnesområde man bevakar påverkar risken att utsättas för hot. Särskilt utsatta är de journalister som arbetar med kriminal/rätt – 72 procent har hotats. Minst utsatta för hot är familjeredaktörer, sex procent har hotats, och miljöreportrar, 11 procent har hotats.

Kränkningar med nedsättande kommentarer

Att journalister får ta emot kränkningar i form av nedsättande omdömen är mer än dubbelt så vanligt som att de hotas. 78 procent uppger att de fått ta emot nedsättande kommentarer någon gång under de senaste 12 månaderna.

Risken att drabbas av kränkningar genom nedsättande omdömen påminner om risken för att drabbas av hot. Värst utsatta är journalister på kvällstidningarna där så gott som alla, 98 procent, fått ta emot nedsättande kommentarer. Nästan lika vanligt är det med kränkningar på storstadsmorgontidningarna och gratistidningarna där

90 respektive 89 procent drabbats. Minst drabbade av kränkningar är journalisterna på populärtidningar och veckotidningar där andelen som drabbats är 52 procent.

Även när det gäller kränkningar spelar arbetsuppgiften och det ämnesområde man bevakar stor roll för i vilken grad man utsätts.

Att ledarskribenter mottar nedsättande kommentarer är närmast regel. 96 procent av dem har fått ta emot sådana under de senaste tolv månaderna. Även kolumnister/krönikörer är extra utsatta för kränkningar. 93 procent har fått nedsättande kommentarer och programledarna kommer inte långt efter med 88 procent. Minst utsatta är redigerare och fotografer, 44 respektive 40 procent har fått ta emot nedsättande omdömen.

Tre ämnesområden utmärker sig med en hög andel journalister som drabbas av nedsättande omdömen: sportjournalistik (90 procent), utrikesjournalistik (92 procent) och ledare/kommentarer (96 procent).

Minst utsatta är de som arbetar med miljöjournalistik (44 procent) och familjejournalistik (40 procent).

De nedsättande kommentarerna kan avse såväl yrkeskompetens som intelligens och utseende, men det flest drabbas av gäller den journalistiska kompetensen. Av de som fått ta emot nedsättande omdömen anger 85 procent att dessa gällt deras journalistiska kompetens. Nästan lika vanligt är nedsättande kommentarer om intelligens/omdöme (77 procent). Därefter följer ideologiskt färgade omdömen (t.ex. borgarbracka, vänsterpack) som 50 procent av de drabbade fått ta emot.

På en lägre nivå finns de som drabbas av rasistiska (16 procent) och sexistiska (18 procent) kommentarer, samt nedsättande kommentarer om journalistens utseende (14 procent).

Konsekvenser av hot och hat

Hoten och de nedsättande kommentarerna påverkar de som drabbas både i yrkeslivet och i privatlivet. Drygt var fjärde hotad journalist har avstått från att bevaka vissa ämnen på grund av hoten, något fler avstår från att bevaka vissa personer eller grupper. Nedsättande kommentarer har fått ungefär var sjätte drabbad att inte bevaka vissa ämnen, personer eller grupper.

I cirka åtta procent av fallen funderar de journalister som drabbats av hot eller kränkningar på att lämna yrket.

Hoten och kränkningarna drabbar också på ett mer personligt plan. Hälften har känt rädsla efter hot och 67 procent har känt sig sårade av kommentarerna. Drygt var tredje drabbad oroar sig på grund av de nedsättande kommentarerna.

Många har också vidtagit åtgärder för att skydda sig mot hot och kränkningar. Det gäller särskilt de som drabbats av hot. Lite fler än var tredje hotad har antingen själva eller i samråd med arbetsgivaren gjort något för att skydda sig. I flera fall har dessa åtgärder påverkat såväl yrkeslivet som privatlivet. Att skaffa hemligt telefonnummer eller byta det befintliga är en ganska vanlig åtgärd, andra har fått bo på hotell på annan ort, eller sova på annan plats än i hemmet. Någon har köpt en skyddsväst, en del har bytt färdväg till och från arbetet, andra har tagit bort alla personuppgifter på Eniro och liknande platser. I vissa fall har arbetsgivaren bekostat skalskydd av bostaden och personskydd som ibland inneburit bevakning och inbrotts- och personlarm.

Flera har också polisanmält hoten. Det förekommer också att företagsväxeln inte får koppla samtal till den som hotats och att mobilnummer inte lämnas ut.

En sjättedel av de som får nedsättande kommentarer har vidtagit åtgärder för att skydda sig. Till skillnad mot åtgärder efter hot som ofta har en stor personlig påverkan på den enskildes liv så rör åtgärderna efter kränkande kommentarer mer situationen på arbetsplatsen: Kontaktuppgifter på nätet döljs, andra får läsa kommentarsfälten och någon har slutat att kommentera. Någon har avaktiverat sitt Facebook-konto, en annan sitt och familjens medan några har stängt ner bloggar eller helt avstått från att synas i sociala medier. Arbetsgivare eller reporterar har gått in och stängt kommentarsfält för vissa artiklar, i andra fall har de modererats hårdare. Även om det är mer sällsynt än vid hot så har några skaffat hemligt telefonnummer, eller gjort polisanmälningar. En vanlig åtgärd är att diskutera problemen på arbetsplatsen och då sådan finns med säkerhetsavdelningen.

Drabbas män och kvinnor olika?

Ser man till hela journalistkollektivet så har något fler män än kvinnor någon gång utsatts för hot och kränkningar.

Av de manliga journalisterna hotades 35 procent medan 32 procent av de kvinnliga fick ta emot hot någon gång under de senaste tolv månaderna. 81 procent av männen och 74 procent av kvinnorna kränktes någon gång genom nedsättande kommentarer. Skillnaderna är statistisk säkra.

Det är inte säkert att skillnaderna beror på kön. Sannolikt påverkas resultatet mer av att män och kvinnor kan återfinnas på lite olika poster och arbetsplatser och där gör lite annorlunda saker. Arbetsplats, uppgift och ämnesområde påverkar eventuellt mer än kön. Exakt hur olika faktorer påverkar risken att utsättas för hot och hat har inte hunnit utredas i denna preliminära rapport.

Däremot går det att peka på skillnader mellan manliga och kvinnliga journalister i hur de hotas och kränks.

Fler kvinnor än män drabbas av hot om sexuellt våld. 16 procent av de kvinnor som har blivit hotade uppger att de fått hot om sexuellt våld mot fyra procent av de hotade männen. Frekvensen i hot om sexuellt våld skiljer också mellan män och kvinnor. De män som får sexuella hot uppger att det, med ett undantag, sker någon enstaka gång. Gruppen kvinnor som ofta får sexuella hotelser är nästan lika stor som gruppen män som får sexuella hot överhuvudtaget. Män får däremot oftare än kvinnor ta emot hot om våld mot den egna personen. Av de hotade männen har 53 procent fått hot om våld mot 47 procent av kvinnorna.

När det gäller nedsättande kommentarer så smädas manliga och kvinnliga journalister på ungefär samma sätt med ett tydligt undantag. Kvinnliga journalister är betydligt mer drabbade av sexistiska kränkningar än deras manliga kollegor. Av de smädade kvinnorna har 31 procent fått ta emot sexistiska kommentarer jämfört med sex procent för männen.

När det gäller konsekvenser av hot och nedsättande kommentarer så visar resultaten att kvinnliga journalister oftare upplever mer negativa konsekvenser än manliga journalister. Fler kvinnor än män uppger att de känt rädsla, oro eller blivit sårade. Något fler

kvinnliga journalister också har någon gång undvikit att bevaka ett ämne, personer eller grupp på grund av hot eller nedsättande kommentarer.

Allt kan utlösa hot och hat

I undersökningen fick de som ville beskriva vad de ansåg utlösa hot eller hat. Av dessa kommentarer framgår att journalister kan drabbas av hot eller hat av i stort sett vilket skäl som helst.

Det finns de som uppger att de hotats sedan de berättat om dataföretaget Apple, programmeringsspråket Java, om klimatfrågan, om dubbdäck, om jakt, om vård, om lokal politik och om företag. Journalister kan hotas och häcklas för att radiotablån ändras, för att journalistiken i allmänhet inte passar personen, för att fel person blivit programledare eller för att de dyker upp på olycksplatser med mera.

Även om det är svårt att kvantifiera kommentarerna så är det några ämnen som på ett påtagligt sätt sticker ut som framkallare av hot och hat.

Den absolut vanligaste orsaken till hot och hat är texter eller inslag som på något sätt rör invandring eller flyktigmottagande i dess vidaste bemärkelse. Därefter kommer allt som på något sätt kan kopplas till feminism, genus eller jämställdhet mellan könen. Inte långt därefter kommer texter och inslag om brott, sport och sverigedemokraterna.

Även journalistik om politik och religion leder, av journalisternas kommentarer att döma, ofta till hot. Oftast handlar den då om högerextrem politik eller islam.

Även rovdjur och jakt, då särskilt allt som rör varg, pekas ut som utlösande faktor för hot och hat.

E-posten vanligaste vägen för hot och kränkningar

Alla kommunikationsvägar kan användas för att framföra hot eller nedsättande kommentarer. Men den vanligaste vägen för både hot och kränkande kommentarer är e-posten. Därefter följer telefon och artikelkommentarer, både när det gäller hot och kränkningar.

Aktuella forskningsprojekt

<i>Kirsten Drotner</i> DREAM og Læring 2.0. Brugerorienteret, digital medievidenskab	81
<i>Stig Hjarvard</i> Kulturens medialisering. Udfordringen fra nye medier	86
<i>Henrik Syse</i> NECORE. Negotiating Values Collective Identities and Resilience after 22/7	90
<i>Martin Eide</i> Journalistic Reorientations The Online Challenge to Journalistic Ontology. Journalistikk på nye veier	93
<i>Laura Ahva</i> Worlds of Journalism Study	97
<i>Tomas Odén</i> Kriskommunikationsforskning vid JMG	99
<i>Henry Bacon</i> Transnational History of Finnish Cinema Notiser från Nordicoms databas NCOM	101 106

DREAM og Læring 2.0

Brugerorienteret, digital medievidenskab

Kirsten Drotner

Institut for Kulturvidenskaber
Syddansk Universitet

Hvor bevæger medieforskningen sig hen i et hypermedialiseret og netværkskommunikerende samfund? Et af stederne er på museum. Det nationale forskningscenter DREAM (Danish Research Centre on Education and Advanced Media Materials) undersøger i perioden 2008-15, hvordan danske unge udvikler kreative, digitale kompetencer [*literacies*], når de anvender såkaldt sociale medier på museer, science- og oplevelsescentre.

Forskningsprojektet 'Læring 2.0' medvirker til at rykke brugerperspektivet på medier ud af dagligstuen; og projektet medvirker samtidig til at rykke læringsperspektivet tættere på medieforskningen. Begge bevægelser er eksempler på nye, tværvideenskabelige teoretiske og empiriske tendenser, der udvikles i et stadig mere komplekst mediesamfund. Her bliver det nemlig tydeligere, at medier indvæves i alle dele af samfunds- og hverdagslivet, hvor de ikke blot leverer oplysning og underholdning, men tillige er katalysatorer for at skabe kompetencer, der er centrale i det 21. århundrede (oversigt i Livingstone mfl., 2012), kompetencer der vel at mærke ofte næres uden for skolens og arbejdslivets formelle rammer (Drotner, 2010, 2011).

Konkret trækker DREAM's forskningsprojekt 'Læring 2.0' derfor på både (digital) medieforskning, læringsforskning og museumsforskning, og forskergruppen er sammensat med en tilsvarende kompetencebredde. Empirisk søger projektet at kombinere teoridrevne, empiriske analyser af eksisterende brugeres digitale medieerfaringer med design og evaluering af nye tjenester, indhold og applikationer. Således har vi på Mediemuseet medvirket til at analysere og udvikle indhold til 'Mediemixeren', der er en række opstillinger, hvor brugere selv kan skabe, redigere og dele medieindhold og få erfaringer med fx debat, interview og underlægningsmusik (Vestergaard & Mortensen, 2011; Vestergaard 2012).

'Læring 2.0' gennemføres som et nationalt projekt, med internationale udløbere, i perioden 2008-15 og finansieres af Det strategiske Forskningsråd i Danmark samt de involverede institutioner. Projektet har et samlet finansieringsgrundlag på omkring 50 millioner i alt og inddrager 12 ph.d.-stipendiater og postdocs plus en række seniorforskere og museumspartnere.

Hvem er vi

På forskersiden er DREAM et partnerskab mellem Roskilde Universitet og Syddansk Universitet (humaniora og naturvidenskab) samt Statsbiblioteket. I projektet 'Læring 2.0'

samarbejder vi med 12 museer, oplevelses- og sciencecentre som følger: Arken – Museum for moderne kunst, Carlsberg Brand- og Oplevelsescenter, Danmarks Akvarium/ Den blå planet, Danmarks Naturhistoriske Museum, Experimentarium, KØS, Louisiana, Mediemuseet, Moesgård Museum, Danmarks Rockmuseum, Statens Museum for Kunst og Vikingeborgen Ny Trelleborg. Nogle museer er statslige, nogle er statsanerkendte, nogle privatejede; nogle er store, nogle små; de fleste modtager offentlige tilskud, andre er fondsejede eller kommercielle.

Vores samarbejdspartnere repræsenterer en bred vifte af institutioner, der forsker i og formidler viden om kunst, kultur og natur; og netop denne bredde har været vigtig, fordi projektet søger at undersøge fællestræk på tværs af institutionelle grænser, som ellers ofte definerer forskning og formidling. Således undersøger vi kreative digitale kompetencer på tværs af områder, hvor hidtidig forskning har vægtet at undersøge enten mediekompetence, IKT kompetence eller naturvidenskabelig kompetence (*science literacy*).

Forskningsmæssigt fokus

Teoretisk kombinerer 'Læring 2.0' (digital) som nævnt medieforskning, læringsforskning og museumsforskning; mens projektet empirisk kendetegnes ved blandingen af analyse, (med)design og evaluering. De teoretiske og empiriske kombinationer i projektets overordnede forskningsdesign følger medieudviklingen selv, hvor eksempelvis spørgsmålet om mediekompetence bliver stadig mere centralt og fordrer samarbejde mellem medie- og læringsperspektiver. Brugerperspektivet er centralt i projektet, men samtidig inddrages også organisationsdimensioner for bedre at kunne kortlægge de professionelle udfordringer det giver i organisationer, der ønsker at inddrage sociale medier og dialogisk kommunikation (Drotner mfl., 2011; Laursen & Drotner, 2011; Drotner & Schrøder, 2013). Projektet er hermed et eksempel på en holistisk forskningstilgang, der bliver stadig mere påkrævet i studier af komplekse mediemiljøer (Schrøder, 2011).

Projektets systematiske samarbejde med projektpartnere uden for forskningsmiljøerne ligger også i forlængelse af internationale tendenser, hvor partnerskabstanker vinder frem. Ud over projektets museumspartnere har projektet udviklet et metodenetværk i forhold til små og mellemstore danske virksomheder, der arbejder med udstillingsdesign, digitale læringsværktøjer og tjenester, for herved at fremme videndeling inden for et specialiseret område. Det er vores klare erfaring, at disse partnerskaber bedst lykkes, hvis forskningseksterne deltagere inddrages fra starten, eller i hvert fald meget tidligt i et projekt, således at man sammen udvikler viden og deler erfaringer – og herved undgår ofte uheldige tendenser til at definere disse partnerskaber som såkaldt videnoverførsel fra forskere til det omgivende samfund.

Centrets organisering

Projektet er opdelt i to faser, som hver har igangsat fire-seks delprojekter. De fleste af disse er organiseret som et samarbejde mellem en enkelt eller to institutioner og en ph.d.-studerende eller en postdoc og med en seniorforsker tilknyttet. Temaerne for disse projekter er i vidt omfang udviklet i samarbejde mellem forskere og institutioner. Hertil kommer en række tværgående delprojekter, der undersøger temaer på tværs af de enkelte institutioner og de 'individuelle' delprojekter. Disse tværgående projekter

vedrører spørgsmål om organisation, om læringspotentialer (og –problemer) samt om oplevelsesøkonomiske aspekter. Disse tværgående delprojekter har et særligt ansvar for at undersøge fællestræk ved projektets centrale problemstillinger, og det har derfor været en vigtig ambition, at deltagerne kan trække på materiale fra de øvrige delprojekter. For en samlet beskrivelse af alle delprojekter, se www.dream.dk.

'Læring 2.0' er et stort og også et komplekst projekt. For at skabe helhed i og synergi mellem de enkelte delprojekter er det naturligvis nødvendigt med klare forskningsspørgsmål, som alle delprojekter medvirker til at besvare. Samtidig har vi også undervejs fundet, at udvikling af mindre, fælles projekter skærper den fælles forståelse af disse overordnede forskningsspørgsmål. Den samlede projektgruppe har således stået bag foreløbig tre fælles projekter, hvoraf de to er afsluttede: en landsdækkende undersøgelse af forholdet mellem danske unges medie- og museumsbrug (Kobbernagel mfl., 2011); en undersøgelse af, hvordan museers forhaller anvendes (Drotner mfl., 2013); samt en – igangværende – undersøgelse af museers onlinekommunikation.

Organisatorisk følger projektet andre projekter og centre af tilsvarende omfang. DREAM ledes af en styregruppe bestående af seniorforskere fra de involverede universiteter. Projektgruppen består af disse seniorforskere plus ansatte stipendiater, faste deltagere fra de involverede museer og science centre, samt øvrige tilknyttede forskere. Hertil kommer et repræsentantskab bestående af ledelsesrepræsentanter for projektpartnerne samt et internationalt, videnskabeligt rådgivningspanel.

Netop den internationale dimension har været vigtig fra starten. Projektet har en række internationale partnere, som repræsenterer vigtige forskningsmiljøer inden for medie-, lærings- og museumsforskning: ARC Centre of Excellence for Creative Industries and Innovation, Queensland University of Technology; Comparative Media Studies, MIT; Department of Media and Communications, London School of Economics; Institute of Education, University of London; Institute for Educational Technology, The Open University; samt School of Museum Studies, Leicester University. Disse forpligtede, internationale netværk tilfører – sammen med DREAM's gæsteprofessorprogram – vigtige videnskabelige indsigter og udvekslingsmuligheder ikke mindst i forhold til forskeruddannelse. De internationale netværk har der ud over vist sig at medføre inddragelse i nye netværk og samarbejder. Det drejer sig eksempelvis om DREAM's deltagelse i NordLac (Nordic Research Network on Learning Across Contexts, finansieret af NordForsk 2012-14 og ledet af professor Ola Erstad, Oslo Universitet), Culture Kick (Knowledge, Innovation, and Commercialising Knots for design research within digital heritage, finansieret 2011-14 af Nordisk Ministerråd og ledet af professor Dagny Stuedahl, Universitet for Miljø- og Biovitenskap, Norge) samt DIMRCL (Developing and Investigating Methodologies for Researching Connected Learning, finansieret i 2012 af the MacArthur Foundation og ledet af Sonia Livingstone, London School of Economics).

Temaer og discipliner

DREAM og projektet 'Læring 2.0' kan siges at eksemplificere vigtige, internationale forskningsdiskussioner, som i disse år udspiller sig ikke mindst inden for samfundsvidenskab og humaniora i lyset af den udbredte diskurs om vidensamfundet og forskningens position her. Et af temaerne i disse diskussioner er forholdet mellem disciplinbåret og temabaseret forskning. 'Læring 2.0' fokuserer på et bestemt tema og går på tværs af

etablerede disciplingrænser. Samtidig bærer vores daglige forskning præg af de discipliner, de enkelte forskere er rundet af og trækker på; og her bliver det tydeligt, at man i praksis ikke kan skelne skarpt mellem temaer og discipliner, men at det derimod er afgørende for sammenhæng og synergi, at forskningsspørgsmålene er præcist defineret og ikke udelukkende refererer til én disciplin.

Et andet udbredt tema i disse års human- og samfundsvidenskabelige forskning er spørgsmålet om individuelle over for kollektive forskningstilgange. DREAM er i høj grad et kollektivt konsortium, og projektet 'Læring 2.0' har kun kunnet komme i stand, fordi danske forskningsråd i disse år lægger vægt på kollektive projektgrupper, grupper der inden for nogle områder er ganske store. Ikke mindst i forhold til projektets forskeruddannelsesdimension har den kollektive organisering vist sig at være et plus, fordi den fremmer den fagbårne socialisering til det forskningsmæssige håndværk og en videnskabelig kultur. Den socialisering vanskeliggøres i mange, danske forskningsmiljøer inden for samfundsvidenskab og humaniora i takt med reformering af dansk forskeruddannelse i retning af lokale ph.d.-skoler og faglige forskeruddannelsesprogrammer. Samtidig vidner vores daglige samarbejde også om, at al videnskab starter hos den enkelte, mens dens udvikling fordrer interpersonel kommunikation – også i en netværksbåret, medialiseret kultur.

• • •

DREAM's projekt 'Læring 2.0' består af en række tværgående projekter, hvor hele projektgruppen er involveret, som beskrevet i artiklen. Hertil kommer følgende delprojekter:

Sigurd Trolle Gronemann, *Unge brug af naturvidenskabelige museers sociale netværkskommunikation*. Se: <http://www.dream.dk/#/499970/>

Line V. Knudsen, *Rockens danmarkskort*. Se: <http://www.dream.dk/#/484684/>

Christian Kobbernagel, *Evaluering af læreprocesser i kunstundervisning for unge*. Se: <http://www.dream.dk/#/341747/>

Ditte Laursen, *Organisatoriske udfordringer i forbindelse med digital museumsformidling*. Se: <http://www.dream.dk/#/341747/>

Anne Sophie Warberg Løssing, *Online kunstfællesskaber*.

Rikke Olafson, *Unge og digitale medier på det kulturhistoriske museum: Brug af digitale medier til involvere unge og dermed forbedre deres museumsoplevelse*. Se: <http://www.dream.dk/#/341747/>

Anne Rørbæk Olesen, *Museers potentialer i oplevelsesøkonomien*. Se: <http://www.dream.dk/#/341747/>

Sanne Margrethe de Fine Licht Raith, *Unge digitale kompetencer: En pædagogisk udfordring?* Se: <http://www.dream.dk/#/341747/>

Celia Ekelund Simonsen, *Brugerorienteret naturvidenskabslæring med sociale og personaliserbare mobile tjenester*. Se: <http://www.dream.dk/#/341747/>

Vitus Vestergaard, *Digital museumsformidling af mediehistorie*. Se: <http://www.dream.dk/#/341747/>

Referencer

- Drotner, K., Larsen, B.A., Løssing A.S.W., & Weber, C.P. (red.) (2011) *Det interaktive Museum* København: Samfundslitteratur.
- Drotner, K., & Schrøder, K.C. (red.) (2013) *Museum communication and social media: The connected museum*. New York: Routledge.
- Drotner, K. (2007) Leisure is hard work: Digital practices and future competences. In David Buckingham (red.) *Youth, identity and digital media* (pp. 167-84). Cambridge, MA: MIT Press. The McArthur Foundation series on Digital Media and Learning. Se <http://www.mitpressjournals.org/toc/dmal/-/6>.
- Drotner, K. (2011) The cult of creativity: Opposition, incorporation, transformation. In Julian Sefton Green, Pat Thomson, Liora Bresler & Ken Jones (red.), *The Routledge International Handbook of Creative Learning* (pp. 72-80). New York: Routledge.
- Kobbernagel, C., Schrøder, K.C., & Drotner, K. (2011) *Unges medie- og museumsbrug: sammenhænge og perspektiver*. Odense: DREAM. Se: http://www.dream.dk/files/pdf/DREAMrapport_juli2011.pdf
- Laursen, D., & Drotner, K. (red.) (2011) *Digital technologies and museum experiences*. Særnummer af *Mediekultur: Journal of media and communication research*, 50. Se: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/mediekultur/issue/view/509>
- Drotner, K., Laursen, D., Knudsen, L.V., Kristiansen, E., Olafson, R., & Simonsen, C.E. (2013) The Museum Foyer as a Transformative Space. Indleveret til udgivelse i *Museum and society*.
- Livingstone, S., Papaioannou, T., Grandío Pérez, M. & Wijnen C.W. (red.) (2012). Critical insights in European media literacy research and policy. *Media Studies*, 3(6). Se: http://hrcak.srce.hr/index.php?show=toc&id_broj=7793
- Schrøder, K.C. (2011) Audiences are inherently cross-media: Audience studies and the cross-media challenge. *Communication management quarterly* 18(6), 5-27.
- Vestergaard, V., & Mortensen C.H. (2011) The Media Mixer: User creativity through production, deconstruction and reconstruction of digital media content. *Nordisk museologi*, 1, 15-34.
- Vestergaard, V. (2012). *Det hybride museum: unge brugeres deltagelse gennem produktion og deling af indhold i et fysisk museumsrum*. DREAM (Danish Research Centre on Education and Advanced Media Materials)/ Institut for Litteratur, Kultur og Medier, Syddansk Universitet. Ph.d.-afhandling.

Kulturens medialisering

Udfordringen fra nye medier

Stig Hjarvard

Institut for Medier, Erkendelse og Formidling
Københavns Universitet

Formålet med dette forskningsprojekt er at give et større og samlet bidrag til den voksende internationale forskning i medialiseringen af kultur og samfund. Medialisering har inden for det sidste tiår udviklet sig til et nøglebegreb i empiriske studier af mediers indflydelse på andre kultur- og samfundsområder, herunder politik (Strömbäck, 2008), religion (Hjarvard and Lövheim, 2012) og krige og konflikter (Cottle, 2006), ligesom det har bidraget til en reformulering af centrale teoretiske forståelser af mediernes rolle i kulturel og social forandring (Hjarvard, 2013; Krotz, 2009; Lundby, 2009). Dette projekt vil i særdeleshed fokusere på, hvordan nye medier og deres tekniske, sociale og æstetiske affordances (Gibson, 1979; Hutchby, 2001) udfordrer forståelsen af mediernes samspil med kultur og samfund. De tidlige bidrag til medialiseringsteori og -analyse har af indlysende årsager været fokuseret på massemediernes rolle, men fremkomsten af nye medier og en generel forandring af hele mediesystemet indebærer, at en række eksisterende antagelser inden for medialiseringsteori må genovervejes, nuanceres og videreudvikles, ligesom nye medier bidrager til en intensiveret, omfattende og mere kompleks medialisering af forskellige kultur- og samfundsfænomener.

Forskningsprojektet har således et teoriudviklende sigte, men for at underbygge og nuancere teoretiske antagelser vil den begrebsmæssige diskussion foregå i tæt samspil med empiriske analyser af nye mediers rolle inden for forskellige kulturelle felter i relation til offentlig kommunikation (medialisering af krise, risici og sport), privat kommunikation (medialisering af børns leg og forældreskab) samt den interne restrukturering af medieindustrien (medialiseringen af bogforlagsbranchen). Dansk forskning spiller allerede en central rolle inden for den internationale medialiseringsforskning, og projektet vil styrke den danske medieforsknings dialog med relevante internationale forskningsmiljøer. Forskningsprojektet ledes af Stig Hjarvard og er hjemmørende ved Institut for Medier, Erkendelse og Formidling på Københavns Universitet og samler forskere fra Århus, Ålborg og Københavns Universitet. Det er finansieret af Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation med en bevilling på i alt 7 millioner kr. i perioden 2011-15.

Oversigt over de enkelte delprojekter

Medialiseringen af konflikt. Hovedansvarlig: Mette Mortensen

Projektet har til formål at undersøge, hvordan militære institutioner håndterer og udnytter de nye vilkår for digital produktion og distribution af information fra konflikter. Medialiseringen af krig har formet adgangen til information siden 1. verdenskrig, men i kølvandet på integreringen af digitale kommunikationsteknologier på alle niveauer

af krigsførelsen er det ikke længere muligt at udøve den samme institutionelle kontrol over informationsstrømmen.

Empirisk trækker projektet på kvalitative case-studier af anvendelsen af online medier (militærets officielle side, YouTube, Facebook, blogge) af 1) det danske forsvar og 2) danske nuværende eller tidligere soldater udstationerede i Afghanistan og Irak. Undersøgelsen vil blive udført ved hjælp af dybdegående interviews samt en komparativ analyse af det visuelle og audiovisuelle materiale, der er produceret og udbredt af de to grupper. På et teoretisk niveau bidrager projektet til medialiseringsteorien ved at udvikle en begrebsmæssig ramme for den digitaliserede medialisering af krig. Sammensmeltningen af krig og medier i den digitale globale æra er først og fremmest blevet teoretiseret af postmodernistiske og poststrukturalistiske forskere. Men disse teoretiske underbygninger forklarer ikke i tilstrækkelig grad, hvordan de militære institutioner reagerer på og tilpasser sig de uklare skillelinjer mellem repræsentationer af krig og krigsførelse i sig selv, hvilket er et basalt vilkår for medialiseret krig i en digital æra.

Nye medier – nye horisonter for sport. Hovedansvarlig: Kirsten Frandsen

Nye medier tilbyder sportens aktører en besnærende mulighed for at bryde med massemediernes kontrol over den offentlige repræsentation af sport, og tillader sportens organisationer at handle internt og eksternt på nye måder. Medialiseringen af sport er ikke længere lig med elitesportsorganisationer, der tilpasser sig til tv, men er ved at blive en omsiggribende social og kulturel proces, som kan føre til stærkere kommercialisering, øget deltagelse og større mangfoldighed i sporten som helhed. På det seneste er sportsforbund, klubber og individer begyndt at tage nye medier i brug. Traditionelle mønstre for medialiseret kommunikation er stadig i fokus, idet etablerede vaner for mediebrug ikke er blevet erstattet af karakteristiske nye mønstre. Af hensyn til deres forretningsmodeller er kontrollen med offentlig repræsentation afgørende, og dette bliver udfordret af indkapslingen af nye medier i individuelle aktørers sociale liv, der giver dem mulighed for at udtrykke sig og påvirke hinanden på nye måder.

Badminton Danmark vil blive anvendt som case til at illustrere, hvordan internetbaserede medier tillader traditionelle sportsforbund at kommunikere direkte med forskellige publikummer og interessenter på en global skala. En anden case er den type af sociale medier, som er designet til at facilitere organisatoriske og sociale behov i forhold til sport og træning (HelleFitness.dk, Endomondo.com, holdsport.dk, etc.), der kan illustrere, hvordan nye typer af samspil og tilgange til den sportslige oplevelse er skabt gennem nye medier.

Medialisering af bogen: forlagsvirksomhed i en digital tidsalder. Hovedansvarlige: Stig Hjarvard og Rasmus Helles

Formålet med dette projekt er at analysere nuværende ændringer i bogforlagsbranchen i lyset af konvergensen mellem bogen og den bredere mediekultur. Projektet vil især fokusere på to aspekter: (1) den igangværende ændring af forholdet mellem aktører (forlag, boghandlere, biblioteker etc.) i bogens kredsløb (produktion, distribution og forbrug), og (2) transformeringen af bogen som medie som følge af de forskellige affordances (interaktivitet, multimedie etc.) ved e-bogen.

Fremkomsten af e-bogen er et meget synligt bevis på medialiseringen af bogen, og udbredelsen af nye bærbare højopløsningscomputere (iPads etc.) indikerer, at den digitale bog har nået sit take-off stadie efter adskillige mislykkede forsøg. Men den digitale bog er kun ét aspekt ved bogens bredere medialiseringsproces: Introduktionen af digitale

teknologier har allerede radikalt ændret produktionen af bogen, og distributionen (salg, markedsføring, anmeldelse) af bøger er blevet digitaliseret gennem internetboghandler, ofte med global udbredelse (f.eks. Amazon og Google Books). Desuden er produktionen og markedsføringen af bestsellere ofte et tværmedialt foretagende. Både (1) og (2) vil medfølge forhandling, afvigelse og accept af nye muligheder fra forlagernes og redaktørernes perspektiv, baseret på den fælles hypotese, at resultatet af disse valg vil spille en vigtig rolle i omstruktureringen af forlagsindustrien og definitionen af e-bogen som medie.

Nye medier og medialiseringen af globale risici.

Hovedansvarlig: Mikkel Fugl Eskjær

Globale risici som industriel forurening, pandemier og global opvarmning er blevet en definerende egenskab ved det senmoderne samfund. Offentlig opfattelse af risiko afhænger af medieret information, delvis på grund af selve egenskaberne ved moderne risici som erkendelsesmæssigt ”usynlige” (for eksempel virus, nanoteknologi, klimaforandringer). Selvom traditionelle massemedier repræsenterer hovedkilden til offentlig information om globale risici, så skaber nye medier i stigende grad nye kanaler for information.

Dette projekt undersøger, hvordan nye medier bidrager til medialiseringen af globale risici. Formålet er at udforske, hvordan forandringer i medielandskabet (for eksempel mobile medier) og i mediemønstre (for eksempel avisernes aftagende oplag) påvirker repræsentationen og opfattelsen af globale risici. Projektet vil undersøge, hvordan tre danske nyhedsbureauer (Politiken, BT og DR) præsenterer globale risici på to nye medieplatforme: (1) E-nyheder (internetbaserede), som allerede er et primært medie blandt nyhedsforbrugere; (2) Mobile nyheder (smartphones), som er en hurtigt voksende nyhedsplatform. Analysen vil især fokusere på følgende tre spørgsmål: Hvordan globale risici bliver rapporteret på nye medieplatforme; hvorvidt de interaktive muligheder ved nye medier (blogs, links, videoer) giver mulighed for nye kilder til risikokommunikation (for eksempel uofficielle kilder, NGO’er), og hvorvidt nye medier faciliterer større borgerinddragelse i diskussion om offentlig risici.

Medialiseringen af børns leg. Hovedansvarlig: Stine Liv Johansen

Formålet med projektet er at undersøge børns brug af nye digitale medier i forhold til leg i en hverdagssammenhæng. På mange måder har medier og leg sandsynligvis altid været nært forbundet, men forandringer i vilkårene for børns legekultur over de seneste årtier har forstærket mediernes betydning som inspirationskilde til leg.

Sammenhænge mellem direkte medialisering (leg gennem og med nye medier) og indirekte medialisering (eller medieinspireret) leg vil blive undersøgt som et kardinalpunkt for at forstå, hvad medialisering egentlig er, og hvad medialisering betyder for danske børns hverdagsliv. Leg med nye medier, der er mobile, lettilgængelige og i sig selv indeholder inspiration til leg, ser ud til at kunne tilbyde nye affordances, som giver børn nye muligheder for interaktion og kommunikation omkring deres legekultur. Derfor vil hovedspørgsmålene i dette projekt være, hvordan medialisering af leg afviger fra ikke-medialisering af leg, hvilke affordances medialisering af leg tilbyder og desuden, hvordan drenge og pigers leg muligvis bliver medialisering på forskellige måder.

Empirisk vil projektet dreje sig om intensivt feltarbejde blandt børn i alderen 7-12 år og fokusere på deres brug og praksisser med medier og medierelateret leg i forskellige hverdagssammenhænge, som i skolen, SFO-organiserede aktiviteter og i private hjem. Ved at følge de samme børn i forskellige organisatoriske og institutionelle sfærer er målet at beskrive og analysere, hvordan medialiseret leg udvikler sig gennem forskellige sociale og kulturelle omgivelser såvel som på en række forskellige medieplatforme.

Medialiseret forældreskab. Hovedansvarlig: Maja Sonne Damkjær (Ph.d. – projekt)

Formålet med dette ph.d.-projekt er at undersøge, på hvilke måder internetmedier er flettet sammen med forældreskabets første, formative fase. Projektet analyserer, hvordan forældre håndterer og udnytter internetmedier til at understøtte forældreskabet, og hvilke konsekvenser mediernes mellemkomst har for praksisser, netværk og kommunikationsformer i forældreskabet.

Nutidens forældre har adgang til rådgivnings- og kommunikationsressourcer med en volumen, hastighed og rækkevidde, der er uden fortilfælde i historien. Samtidig giver sociale medier mulighed for at fremstille forældreskabet over for et større og mere differentieret publikum end tidligere. Derfor fokuserer projektet på, hvordan forældres behov og mediebrug hænger sammen, og hvorledes forældre håndterer selvfrestillinger af forældreskab.

Empirisk vil projektet bestå af en række komparative casestudier blandt førsteårs-forældre med forskellige sociokulturelle baggrunde. Med udgangspunkt i kvalitative interview bliver brugsmønstre i sammenhæng med forældrepraksisser undersøgt. Interviewene bliver understøttet af spørgeskemaer, registreringer af mediebrug og analyser af udvalgte, populære medietypers affordances. Det er projektets overordnede hypotese, at internetmedier faciliterer og konstituerer en ny slags medialiseret og æstetiseret praksis for forældres interaktion med omverdenen, herunder en radikaliseret forældrerefleksivitet.

Website: <http://mediatization.ku.dk>

Referencer

- Cottle, Simon (2006) *Mediatized Conflict. Development in Media and Conflict studies*. Maidenhead: Open University Press.
- Gibson, James J. (1979) *The Ecological Approach to Visual Perception*. Boston: Houghton Mifflin.
- Hjarvard, Stig (2013) *The Mediatization of Culture and Society*. London: Routledge.
- Hjarvard, Stig and Lövheim, Mia (red.) (2012) *Mediatization and Religion: Nordic Perspectives*. Gothenburg: Nordicom.
- Hutchby, Ian (2001) "Technologies, Texts and Affordances". *Sociology* 35(2): 441-456.
- Krotz, Friedrich (2009) Mediatization: A Concept with Which to Grasp Media and Societal Change. In Knut Lundby (red.): *Mediatization: Concept, Changes, Consequences*. New York: Peter Lang: 21-40.
- Lundby, Knut (red.) (2009) *Mediatization: Concept, Changes, Consequences*. New York: Peter Lang
- Strömbäck, Jesper (2008) "Four Phases of Mediatization: An Analysis of the Mediatization of Politics". *International Journal of Press/Politics* 13(3): 228-46.

NECORE

Negotiating Values

Collective Identities and Resilience after 22/7

Henrik Syse

PRIØ – The Peace Research Institute Oslo

Project overview and summary

In confronting the attacks of 22 July 2011 (hereafter 22/7), Norwegian society has had to mobilize, negotiate, and re-think a number of core societal values. By analyzing the communicative processes that took place in the wake of the attacks, the NECORE project will study core societal values that were drawn upon and that shaped societal processes in the period after 22/7, and how tensions and contradictions between them are being negotiated more widely in post-22/7 Norway. In doing so, NECORE researchers will explore if and how the sense of these societal values has changed, been reinterpreted, and renegotiated. This renegotiation has particular implications for development processes of collective identities (such as the Norwegian *we*) and resilience (understood as a process of dealing with change and disruption). The project takes as its point of departure seven core values, deep-seated within Norwegian society and identifiable over time in discourses and institutions, which were particularly evident in the days, weeks, and months following the terrorist attacks: 1) democracy, 2) equality, 3) freedom, 4) justice, 5) openness, 6) responsibility, and 7) solidarity.

Using the triad of values, identities, and resilience in the post-22/7 context as a starting point, NECORE will in particular study these themes and questions:

- 1) How are key societal values formulated and discussed in public discourses?
- 2) How do key societal values feed into perceptions of collective identities?
- 3) How do values and emotions in public discourses reflect a process of societal resilience?
- 4) How does the interplay between values, collective identities, and resilience affect societal development?

NECORE researchers will address these research questions from both bottom-up and top-down, and both national and international perspectives using multiple data sources: media texts (print, TV, and internet), social media (Twitter and Facebook), interviews, and focus groups. The project collaboration is interdisciplinary, rooted in the humanities, and complemented by the social sciences, and also includes continuous dialogue with multiple user groups.

The Questions and Challenges Posed by 22/7

As is clear from this project summary, the NECORE project addresses a wide range of questions related to conflict management and identity formation, seen in light of – and in the wake of – the attacks in Oslo and on Utøya 22/7-2011.

Immediately after the attacks, Prime Minister Jens Stoltenberg said: “We are still shaken by what hit us, but we will never give up our values. Our answer is more democracy, more openness, and more humanity” (24.07.11). In confronting the attacks of 22/7, Norwegian society arguably had to mobilize, negotiate, and re-think a number of core values. Among these are democracy and openness, as referred to by the Prime Minister.

So how do we go about understanding more deeply the processes that are underway, related to these basic values? In our view, the following are key questions that we have to take as our point of departure in this investigation:

First of all: Who are “we”? It was and remains a common perception that Norway as such was attacked on that fateful day, including a Norwegian center of power and a major Norwegian political party. But the Norway of today is populated by many different languages and nationalities. Indeed, it was exactly this multicultural Norway that the attacker insisted on harming. Thus, we need to understand how all parts of the Norwegian populace – including those with a different ethnic and national background from that of the majority – interpret and perceive what is happening. How does our identity as a community change after such an incident? What happens to that which we might broadly call Norwegian culture?

Secondly: The dramatic incidents of 22/7 were noticed around the world. Partly, and arguably, this widespread attention is linked to the perception that the attacks were directed against the liberal and democratic values that characterize not only Norway, but also many other countries around the world. It is interesting to understand what this massive press coverage conveys about the way in which Norway and Norwegian values have been talked about and understood in the wake of 22/7. We know that many around the world were struck by the dignity and relative calm of the immediate reactions. But we also know that the perpetrator being a white Norwegian created a more complex and conflict-ridden image of Norway. How do we as a society deal with this ambiguity?

Which leads us to a third set of questions: What if the perpetrator had *not* been a Norwegian? Our understanding of the events of that day is premised on the fact that the perpetrator was indeed an ethnic, white Norwegian. What does this do to our perception of the relationship between “us” and “them”?

Fourthly: How stable and strong is Norwegian society after this incident? What values make it possible for us – both those directly touched by the incidents, and the rest of society – to move on? The concept of “resilience” is often used to describe a society’s ability to tackle and adapt to dramatic change, loss, and dissolution. In our day and age, exchanges of views, opinions, and indeed emotions through social media play a major role in that process. How were the values that we see as central to our society – such as democracy and openness – expressed and negotiated on the Internet and in social media? What effect did these exchanges have on societal resilience?

And finally: How do we address such and similar incidents in a way that is open, direct, and truthful, but at the same time not brutal, hurtful, or unnecessarily disturbing, especially for those who were hardest hit by the incidents? This brings us back to the world of media, with a special focus on press ethics. A thorough investigation of how

various media managed to negotiate the basic values of press and media ethics with the demands to spread news about such a dramatic incident, and how this was perceived by those directly hurt by the incidents, will also tell us much about our society's ability to tackle such events in a dignified and at the same time truthful way.

This sums up some of the key questions in NECORE's investigations, and, we hope usefully, specifies the questions in the original project summary. Many of these questions are relatively open-ended, and they most likely will not produce definite answers. But they can give us truly useful and possibly eye-opening indications as to how society moves on in the face of such deeply disturbing events as those of 22/7.

Journalistic Reorientations

The Online Challenge to Journalistic Ontology

Journalistikk på nye veier

Martin Eide

Institutt for informasjons- og medievitenskap
Universitetet i Bergen

Journalistikken er i forandring. Fagets rammer og innhold er i endring. Journalistikkens praksisformer og fagets selvforståelse er i forvandling. Det debatteres hva journalistikk er og ikke er. Journalistikkens samfunnskontrakt er under reforhandling. Fagets forhold til publikum og kilder er et annet i dag enn i går. Journalistikken er under press. Faget møter nye begrunnelseskrav. De utfordringer journalistikken stilles overfor og de journalistiske endringer og nyorienteringer som nå kan spores, er mer radikale enn tidligere. Journalistikkens møte med internett stiller den overfor de grunnleggende spørsmål.

Slike spørsmål står sentralt i forskningsprosjektet Prosjektet undersøker endringer i journalistikken i møtet med internett: Hvordan fører utfordringer fra nettet til endringer i journalistikkens normative grunnlag, dens politiske økonomi, profesjonelle praksiser, demokratiske funksjoner og forholdet til publikum?

Helt fra forberedelsesfasen av, har det vært løpende seminarvirksomhet i prosjektets regi, med en veksling mellom innledere fra academia og fra mediebransjen. I november 2011 arrangerte prosjektet en større internasjonal konferanse og et Ph. D-kurs i Bergen, i samarbeid med et nordisk nettverk for journalistikkforskning. I juni 2013 ble det avholdt en mindre internasjonal konferanse, med bidrag fra særlig tyske journalistikkforskere. Ut over dette er det lagt opp til en internasjonal sluttkonferanse sommeren 2014.

En lang rekke delprosjekter går inn under prosjektparaplyen Journalistiske nyorienteringer. De fordeler seg under fire vignetter:

I. Journalistikkens normative grunnlag og demokratiske relevans

Under denne betegnelsen handler det om journalistikken som ekspertsystem, profesjon og maktinstans. Det handler om utfordringer for journalistisk autonomi og om forestillingen om journalistiske medier som en fjerde statsmakt. Og det gjelder profesjonsideologiske utfordringer i forhold til nye journalistiske formater og utviklingstrekk.

Prosjekter som inngår her dreier seg bl.a. om

- 1) redaksjonell innsats for å vedlikeholde journalistikkens samfunnsansvar, og vilkårene for en såkalt ansvarsprøvende journalistikk (Martin Eide).
- 2) profesjonalitet og utviklingstrekk på skandinaviske journalistiske felt (Jan Fredrik Hovden).

- 3) nyheters legitimitet og journalistisk profesjonsideologi (Helle Sjøvaag).
- 4) kultur- og kommentarjournalistikkens ideologiske posisjon på papir og nett (Karl Knapskog og Leif Ove Larsen).
- 5) journalistisk multimedialitet og offentlig deliberasjon, et doktorgradsprosjekt som tar for seg nye publiseringsplattformer som smarttelefoner og lesebrett, og studerer hvordan multimedial nyhetsproduksjon vil påvirke journalistikken og avisenes rolle i offentligheten (Nina Kvalheim).

II. Journalistikkens politiske økonomi

Digitaliseringen utfordrer etablerte forretningsmodeller, samtidig som konkurransen i nyhetsmarkedet øker når nye aktører entrer banen. Et overordnet forskningsspørsmål er her: Hva er de strukturelle konsekvensene av ny medieøkonomi for konkurranse på nyhetsmarkedet og for journalistikkens politiske funksjon i demokratiet?

Her inngår delprosjekter om

- 1) forholdet mellom eierskap og medieinnhold (Helle Sjøvaag).
- 2) endringer i den økonomiske situasjonen i de største avisene, mediehusene og selskaper som dominerer det norske avismarkedet (Helge Østbye).
- 3) sportsrettigheter og medienes samfunnsoppdrag (Knut Helland).
- 4) mediestøtte i et digitalt medielandskap, en undersøkelse av redaktørers og journalisters oppfatninger av trusler mot journalistikkens uavhengighet (Dag Elgesem).

III. Journalistikkens profesjonelle praksis

Hvilke følger har teknologiske nyvinninger for redaksjonenes arbeidsprosesser, og hvordan påvirker dette journalistisk metode og etikk? Hvordan endres journalistikkens profesjonelle praksis som et resultat av digitaliseringen?

Under denne vignetten finner vi delprosjekter om

- 1) kriminaljournalistikk, etikk og internett (Lars Arve Røssland).
- 2) resirkulering av nyheter i nettaviser, med sikte på å avdekke mønstre i den digitale nyhetsproduksjonen og visualisere strømmer av nyheter i og mellom nettavisene over tid (Dag Elgesem)
- 3) hvordan journalistikk bidrar til å promotere en ideologi om å tenke positivt og en forestilling om at alt er mulig – gjennom reality-programkonseptet ”Ingen grenser” (”Beyond Boundaries”) (Ragnhild Mølster).
- 4) bruken av visuelle nettdata på tvers av geografiske grenser (Astrid Gynnild).
- 5) modeller for datatstøttet journalistikk (”computational journalism”), programvareutvikling og nyhetsapplikasjoner (Eirik Stavelin).

IV. Journalistikkens publikum

Hvordan påvirker konvergerende journalistiske formater publikum? Et overordnet spørsmål er: Hva er de kommunikative følgene av konvergerende journalistiske formater for publikumsresepsjon av journalistisk innhold?

Her inngår delprosjekter om

- 1) sportsjournalistikk, profilering og supporterkultur (Peter Dahlén).
- 2) endringer i ungdoms nyhetsbruk, holdninger til nyheter og bruk av sosiale medier (Dag Elgesem og Linda Elen Olsen).
- 3) magasinjournalistikk, lesererfaringer og identitet (Brita Ytre-Arne).
- 4) nye online kommunikasjonspraksiser relatert til migrasjon og statsborgerskap i Europa (Camilla Tønnevoold).

Hittil er det publisert to norskspråklige antologier i tilknytning til dette prosjektet. Som en opptakt til søknaden til Norges Forskningsråd i 2009 kom først antologien *Journalistiske nyorienteringer* (Eide, red., Scandinavian Academic Press). I 2012 kom en ny antologi, *Nytt på nett og Brett. Journalistikk i forandring* (Eide, Larsen & Sjøvaag, red., Universitetsforlaget 2012). Det arbeides nå med en engelskspråklig antologi. En annen bok som tar opp problemstillinger fra prosjektet er *Hva er journalistikk* (M. Eide, Universitetsforlaget 2011).

Fra prosjektets publikasjonsliste så langt, bør det også nevnes to doktorgradsavhandlinger og to rapporter: 1) Sjøvaag, Helle (2011) *Journalistic Ideology. Professional Strategy, Institutional Authority and Boundary Maintenance in the Digital News Market*. 2) Ytre-Arne (2011) *Women's magazines and their readers: Experiences, identity and everyday life*. 3) Lund, Hilde Erika (2011) *Nyhetsproduksjon på lese Brett. En analyse av VG+*. 4) Johnsen, Jørgen Thune (2012) *Twitrende kommentatorer*.

Den røde tråden i dette forskningsprosjektet er altså journalistiske *nyorienteringer*. Dette begrepet gir en mer nøktern tilgang til feltet enn å snakke i store bokstaver om innovasjoner eller nyskaping. Med betegnelsen *journalistiske nyorienteringer* tas det dessuten sikte på å skjære klar av en retorikk som proklamerer journalistikkens død. Vi snakker om journalistiske *nyorienteringer*, ikke om journalistikkens forfall eller kollaps. Vi er ikke rede til å skrive under på diagnosen som er sammenfattet i oppfordringen "Vil siste reporter være så vennlig å slukke lyset" Spørsmålet er brukt som tittel på en av de mange bøker om den eksistensielle krise som hjemsøker amerikansk journalistikk: *Will the last reporter please turn out the lights. The collapse of journalism and what can be done to fix it?* (McChesney & Pickard 2011).

Tiden er ikke inne for reporteren til å pakke sammen og slå av lyset. Tvert om kan reportasjejournalistikken stå foran en renessanse. For kraften i å rapportere – gjerne direkte – fra åstedet, er uovertruffen. Når den journalistiske formidling er på sitt mest lysende, forsvaret den uten videre sin plass i offentligheten. Da er kvalitetene ved den profesjonelle journalistikken nærmest udiskutable.

Men slik er det ikke alltid, og det er faktisk et påtrengende behov for kritisk selvrefleksjon og faglig debatt om hva journalistikk er og kan være i dag. En slik debatt har nylig vært ført med fynd og klem i Sverige. Den er dokumentert i boken *"#journalist-*

roll – Bakgrund till – och debatt om journalistrollens förändring (von Krogh 2011). Debatten om journalistikkens mulige oppløsning var skarp. Den gikk ikke i oppløsning. En rød tråd ble tydeligere og sterkere desto lenger debatten skred frem: Behovet for en reformulering av journalistikkens samfunnsoppdrag i en ny tid.

En slik nyformulering må ta inn over seg de på samme tid grunnleggende og uoverskuelige forandringer journalistikken gjennomlever. Denne boken kan leses som et bidrag til en slik ambisjon.

I forsøket på å formulere en tilstandsrapport for norsk journalistikk i forandring er vi altså opptatt av så vel materielle strukturer som ideologi og konkrete journalistiske stofftyper, former og sjangre. Vi er også på jakt etter journalistiske nyorienteringer, slik de kommer til uttrykk i ulike journalistiske eksperimenter og utprøving av ny medieteknologi. Hva skjer? Hvorfor? Hvordan? En kompleks og mangfoldig medievirkelighet påkaller nysgjerrig oppmerksomhet.

Ennå kan journalisten påberope seg en samfunnskontrakt og en samfunnsrolle. Det er ennå legitimitet å hente i statutter og plakater som gjør journalistrollen til en demokratisk nøkkelrolle. Men journalistikkens prominente og privilegerte posisjon i forhold til demokrati og samfunn er omtvistet og utfordret. Journalistiske vurderinger av hva som er viktig og uviktig er fremdeles viktige. Men de er ikke nødvendigvis like uomgjengelige som før. For mange samfunnsborgere og aktører er det blitt enklere enn før å gjøre seg uavhengig av journalistisk informasjonsbehandling og –fortolkning i sine forsøk på å forstå verden. Den journalistiske definisjonsmakt lar seg lettere utfordre. Journalistens portvaktrolle forvitrer. Journalisten og de tradisjonelle mediene har ikke lenger noe tilnærmet publiseringsmonopol. Dette tvinger frem journalistiske nyorienteringer av ymse slag og det sporer til en ny grunnlagsdebatt om journalistikk, og til ulike forsøk på en redefinering av hva journalistikk er og hva det kan være.

Sentralt i prosjektet *Journalistic Reorientations* står et spørsmål om profesjonalitet. Mange av debattene om journalistikkens identitet og dens offentlige relevans kan fruktbart reformuleres til spørsmål som angår *journalistisk ekspertise*, fremholder Anderson. Finnes en journalistisk ekspertise? Hva består den eventuelt i? Hvor langt rekker den? Hvem har den og hvor finnes den? Og hvordan kan vi gripe samspillet mellom journalistisk ekspertise, journalistisk autoritet og profesjonell makt? Hvorfor er journalistisk ekspertise, som andre former for ekspertise, under press i dag? Og hva er konsekvensene av dette angrepet for de normative verdiene knyttet til demokrati, offentlig liv og sosial rettferdighet?

Dette reiser spørsmål om hele det materielle og institusjonelle arrangement som er etablert rundt en moderne journalistrolle. Det dreier seg om moderne mediers viktige dobbeltrolle som bedrifter og samfunnsinstitusjoner. Spenningen mellom børs og katedral, mellom marked og demokrati, skjerpes av endringer i medienes rammevilkår. Journalistikken er ikke hellig. Den er ikke uberørt av verdslige utviklingstrekk, enten det er eieres skjerpede krav til avkastning på den investerte kapital eller myndigheters endrede reguleringsregimer. Journalistrollen er ikke upåvirket av maktforskyvninger i relasjonen til publikum og kilder. Journalistikken influeres av økonomiske, teknologiske og politiske utviklingstrekk. Hvordan dette nærmere bestemt foregår, er tema for dette forskningsprosjektet om journalistiske nyorienteringer i en digital tidsalder.

Worlds of Journalism Study

Laura Ahva

School of Communication, Media and Theatre
Tampere Research Centre for Journalism, Media and Communication

The Worlds of Journalism Study (WJS) is an international, academically driven project that was founded to regularly assess the state of journalism throughout the world. The study's primary objective is to help journalism researchers and policy makers better understand worldviews and changes that are taking place in the professional orientations of journalists, the conditions and limitations under which they operate, as well as the social functions of journalism in a changing world.

As a joint effort of researchers from about 80 countries, the project aspires to highest standards of scientific collaboration, democratic participation and collective publishing. WJS aims to become a vehicle for the comparative study of journalism, and an institutional home for those who engage in it.

Data collection for the entire study will take place between 2012 and 2014. The data set in all of the countries will feature a representative standardized survey, and national teams are encouraged to collect specific qualitative interview data in order to better contextualize and deepen the quantitative data in each country.

The study is generally open to researchers from all countries in the world, and the project strives to include the widest possible range of societies. The members of this study will analyze and interpret the data resulting from the surveys and disseminate the results to the relevant academic and professional communities, policy makers and the general public. To the extent that such comparative evidence can have implications for policy-making and ongoing political conversations, the study may also increase the public relevance of academic work in the field of journalism studies.

More information: <http://www.worldsofjournalism.org/>

The research network is led by Professor *Thomas Hanitzsch* from the Ludwig-Maximilians University of Munich, Germany.

Executive Committee:

Thomas Hanitzsch, University of Munich, hanitzsch@ifkw.lmu.de (Chair)

Epp Lauk, University of Jyväskylä, epp.lauk@jyu.fi (Vice-Chair)

Arnold de Beer, Stellenbosch University

Jyotika Ramaprasad, University of Miami

Folker Hanusch, University of the Sunshine Coast

Mihai Coman, University of Bucharest

Claudia Mellado, University of Santiago

Basyouni Hamada, Cairo University, basyouni_hamada@yahoo.com

Scientific Advisory Committee:

Lee Becker, University of Georgia

Joseph Man Chan, Chinese University of Hong Kong

Beate Josephi, Edith Cowan University

Henrik Örnebring, Oxford University

Paschal Preston, Dublin City University

Zvi Reich, Ben Gurion University of the Negev

Elena Vartanova, Lomonosov State University of Moscow

David Weaver, Indiana University.

Nordic collaborators are the following:

Denmark: *Arjen van Dalen* and *Morten Skovsgaard*, University of Southern Denmark

Finland: *Laura Ahva* and *Kari Koljonen*, University of Tampere

Iceland: *Gudbjorg Kolbeins*, University of Iceland

Norway: *Jan Fredrik Hovden*, Volda University College

Rune Ottosen, University of Oslo

Sweden: *Monica Löfgren Nilsson* and *Jenny Wiik*, Göteborg University

Full list of collaborators can be found at: <http://www.worldsofjournalism.org/org.htm>

The Finnish Project

The Finnish part of the project is carried out by Tampere Research Centre for Journalism, Media and Communication (COMET) and the main task is a survey to nearly 370 Finnish journalists. The quantitative results from the survey will be supplemented by qualitative group interviews with approximately 30–40 journalists.

With the help of this data, the Finnish sub-study aims:

1. to assess the state of journalism in Finland at a time of changes within the institution of news media,
2. to compare the state of journalism in Finland with developments in other nations in order to trace differential evolutions of journalism taking place under similar or different contextual conditions, and simultaneously, deepen the knowledge of the particularity of journalism culture of Finland.
3. to assess the principal factors that shape journalism in Finland in contrast to other countries and to provide room for Finnish journalism professionals' own reflexivity based on their experiences from the field.

Project period: 1.1.2013–30.6.2014

Source of financing: Helsingin Sanomat Foundation

Kriskommunikationsforskning vid JMG

Tomas Odén

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation (JMG)
Göteborgs universitet

Genom tre större pågående projekt och en långsiktig satsning på kompetensuppbyggnad har kriskommunikationsforskningen på JMG tagit steget från att vara utförare av analyser av enskilda händelser, till att bli en självklar del av institutionens långsiktiga forskningsverksamhet.

Kriskommunikationen har därmed etablerat sig som ytterligare ett ben i institutionens forskningsprofil, vid sidan av forskning om politisk kommunikation, journalistik, publik och medieanvändning samt medieorganisationer.

Institutionens forskning kring kriskommunikation har ambitionen att, med ett uttalat medborgarperspektiv, sätta fokus på organisationers, mediers och allmänhetens kommunikativa praktiker i krissituationer.

Denna inriktning är påtaglig i institutionens största pågående projekt, Kriskommunikation 2.0, med treårig finansiering från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB. Projektet undersöker digitala mediers betydelse för kommunikation i samband med samhällsrelaterade kriser och katastrofer och leds av Tomas Odén. I projektet undersöks myndigheternas, nyhetsmediernas och allmänhetens sätt att förhålla sig till de nya kommunikationsformerna i samband med olika former av kriser.

Vidgad inriktning

Tidigare har institutionens forskningsverksamhet om kriskommunikation varit starkt inriktad på innehållsanalyser. Numera omfattar den i betydligt högre grad även enkät- och intervjuundersökningar. Expansionen har underlättats av närheten till två av universitetets gemensamma resurser – det sedan länge etablerade SOM-institutet samt den yngre verksamheten vid MOD och LORE, med dess webbaserade undersökningspaneler.

Idag engagerar kriskommunikationsforskningen vid JMG en grupp på 6-7 forskare. Hösten 2013 ska gruppen utökas med en doktorand speciellt inriktad mot kriskommunikation.

Ytterligare ett flerårigt forskningsprojekt, som engagerat några av dessa forskare, är Opti-Alert, ett EU-finansierat projekt som syftar till att utarbeta effektivare strategier och metoder för larm och varningar till allmänheten. Det delprojekt som är placerat vid JMG leds av Marina Ghersetti och handlar bland annat om analyser av medievanor samt om komparation av krisjournalistik och redaktionella rutiner i Sverige och andra europeiska länder.

Ett tredje projekt kallas SOMCRISC, vilket ska uttydas Sociala medier och kriskommunikation i europeiskt perspektiv. Projektet finansieras av MSB, och leds också av Marina Ghersetti. Syftet med detta projekt är att undersöka potentialen i sociala medier som bas för kommunikation före, under och efter en kris. Målet är att påverka utveck-

ling av framtida internationella standarder inom området och kommande utformning och direktiv, samt att påskynda införandet av operativa tjänster inom EU. Projektet är ett samarbete mellan Göteborgs universitet, representerat av JMG, Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap och Juridiska institutionen, samt Ericsson AB, Security Arena Lindholmen och URBSEC.

Ytterligare ett projekt med inslag av kriskommunikation, lett av Bengt Johansson, behandlar hur ansvarsutkrävandet gestaltats i nyhetsjournalistiken i samband med de senaste decenniernas miljö- och ekonomikriser.

Vid sidan av dessa projekt finns även ett vars huvudsakliga verksamhet finns vid Lunds universitet, campus Helsingborg, men som har en del verksamhet förlagd till JMG med Magnus Fredriksson som deltagare. I hans delstudie, som ingår i projektet Transboundary crisis communication, analyseras på vilket sätt banker, myndigheter, politiker och andra aktörer kommunicerade i samband med finanskrisen 2008/2009.

Krisforskning i ett kvartssekel

Även om de senaste årens expansion varit påtaglig så har forskning om kriskommunikation varit representerad vid JMG i mer än ett kvartssekel. I huvudsak har undersökningarna då varit inriktade på analyser av enskilda samhällskriser, från Palmemordet 1986 till svininfluensan 2009, de äldsta utförda på angränsande universitetsavdelningar redan före institutionens tillkomst. Bland kriser som studerats efter institutionens bildande kan nämnas diskoteksbranden på Hisingen 1998, mordet på Anna Lindh 2003 och tsunamin i Indiska oceanen annandag jul 2004.

Den ökade forskningsverksamheten om kriskommunikation vid JMG har också lett till ett ökat intresse för området från studenternas sida, både på journalist- och på medie- och kommunikationsvetarprogrammen. Moment om kriskommunikation har förts in i institutionens grundutbildningar, och har därmed också blivit allt mera förekommande i studenternas uppsatser och undersökningar, som både handlat om enskilda organisationers kriskommunikation och om ansvarsfrågan i samband med de fångna svenska journalisterna i Etiopien, för att ta ett par aktuella exempel.

Transnational History of Finnish Cinema

Henry Bacon

Department of Philosophy, History, Culture and Art Studies
University of Helsinki

Over the past few decades transnational issues have emerged as a major approach to the study of film culture. Transnational studies both challenge and complement the writing of national film histories by seeking to explore how film culture has always and everywhere connected with developments that have transcended national limits. This can be seen in the fields of technology, economy, production as well as aesthetics and contents – not to speak of ideological trends.

Finnish film culture has at different phases and in different ways been structured by a tension between the need to develop a national film industry on the one hand, and seeking ideas and inspiration from abroad on the other. Such transnational influences have actually been pervasive in all aspects of filmmaking, distribution and spectatorship. Thus, in order to truly understand the development of Finnish film industry and film culture, a revisionist study from a transnational perspective is clearly needed.

Transnational History of Finnish Cinema is a three-year research project (2012-2014) funded by Academy of Finland. The project has its base at the Department of Philosophy, History, Culture and Arts Studies at the University of Helsinki and is headed by Henry Bacon, professor of Film and Television Studies. Other members are mid-career and young scholars who have specialized in Finnish cinema: Kimmo Laine, Pietari Kääpä, Anneli Lehtisalo, Jaakko Seppälä and Outi Hupaniittu.

Historical Structuration

Previous studies in transnational cinema have focused on the dynamics of cultural, social, economic and political exchange between nations, as well as on how national film industries actually function within international frameworks. Yet, no comprehensive explorations of a single nation's film history from a transnational angle have yet been attempted. In developing approaches and methods for this purpose, A Transnational History of Finnish Cinema will be groundbreaking. To start out, the study of the transnational history of Finnish cinema involves assorting the interrelationship of the following three aspects: political-cultural, economic-industrial and aesthetic-thematic.

- 1) *Political and cultural factors*: How have international and national political and cultural contexts in their different phases influenced the development of Finnish film production, the absorption of ideological and aesthetic influences, and their appeal to audiences?
- 2) *Economic factors*: The study of film production and the politics of subsidizing offers a view of the ways film culture has sought to cope with international competition – at least in Finnish auditoriums. The project will explore how the required level of

competence was achieved and how this took place through international collaboration at all levels of filmmaking, both within production companies seeking to reach international standards and the development of the aesthetic ideals and technical competence of individual filmmakers.

3) *Aesthetic and thematic connections*: Foreign film cultures and international trends have affected the development of Finnish film culture throughout its history. Thus the project will focus on the tension between the need to foster national heritage and the desire to meet the norms of international cinema.

Sorting out the cross-influence between these dimensions requires rough periodization, each dimension following its own logic of time:

POLITICAL-CULTURAL	ECONOMIC-INDUSTRIAL	AESTHETIC-THEMATIC
–1917 Era of autonomy	–1920 Early film culture: foreign imports and emergence of small scale domestic production	–1920 International genres vs. domestic literary and theatrical tradition
1917–1939 Establishing nationhood	1920–1930 Establishing domestic film production vs. increasing dominance of US cinema	1920–1930 Establishing a national film style vs. facing foreign competition
	1930–1939 Emergence of the studio system	1930–1960 Standardizing narrative and stylistic techniques of “classical Finnish cinema”
1939–1945 World War II	1939–1945 Adaptation to war time conditions	
1945–1989 Cold War: between east and west	1945–1960 Heyday and fall of the studio system	
	1960–1990 Subsidizing quality cinema and founding of the Finnish Film Foundation	1960–1990 Widening gap between subsidized art-house cinema and popular films
1989– From Soviet cooperation to European Union	1990– “New commercialism” and recognition at international film festivals	1990– Return of the genres and hybridization of cinema and television

Naturally, film production and film culture have not developed neatly at pace with any such periodization, and the research will focus on stylistic and technological continuities and breaking points which may not follow its logic.

Methodological Approaches

As the concept of the transnational has a wide range of applications for film studies, a variety of methodologies and approaches will be employed:

The study of the transnational connections with foreign filmmakers and industries in production, technology, distribution as well as of creative work entails charting

- of immigration of foreign talent and professional foreign connections of filmmakers

- major instances of international collaborations
- collaboration established through the Ministry of Foreign Affairs and the Finnish Film Foundation
- statements concerning international collaboration made by filmmakers
- adopting of new technologies and strategies of producing and distributing films as well as their stylistic consequences

Exploring the extent foreign films have gained audiences entails

- charting trends in the importation of films through quantitative analysis of film classification board records, attendance figures and box-office receipts
- analyzing marketing campaigns of influential foreign films through textual and visual analysis of campaign materials
- textual analysis of film reviews of influential foreign films
- analysis of published debates concerning the impact of foreign films on Finnish film culture

Explaining how a national film industry and film culture have evolved as a dynamic process between need to create a national film culture and aspirations toward reaching international standards calls for exploring

- company records and public statements
- related debates in public media
- reminiscences of people working within the industry
- content analysis of ‘national’ films

Exploring how foreign national cinemas and the trends to which they have given rise, as well as certain filmmakers and even individual films, have influenced Finnish filmmakers, studios and film cultural policies entails studying

- statements by filmmakers about their models in international film and film criticism
- policy outlines to which these models have given rise
- stylistic analysis of films made in Finland as compared with foreign models
- content analysis of films, the extent of resorting to foreign narratives, topics and themes

Analysis of how extra-filmic foreign and domestic artistic influences have been exploited in order to win international markets entails exploring

- concrete cross-influences among arts
- what at a given phase in film history have been thought to be distinct national traits, in the critical reception of Finnish films in Finland as compared to that, say, in Sweden

Analysis of how audiences commanded by Hollywood and other forms of popular imported films have been enticed to see domestic production entails

- textual analysis of discourses, metaphors and rhetoric of public writings
- analysis of documents and records related to policy decisions by institutions and public authorities

- textual analysis of public writings, historical analysis of private documents expressing ambitions of filmmakers, either publicly or privately.

Seeking to cater for the international markets by cultivating ‘national exotica’ or producing ‘international-standard’ films.

- policies and statements of companies and institutions involved in exporting Finnish cinema
- the critical reception and box office success of Finnish films abroad
- analyzing international co-productions in which Finnish producers or filmmakers have been involved

Individual Contributions

Outi Hupaniittu: Finnish stardom and the status of actors in the film companies in 1920-1930s

The project focuses on film actors and the emergence of stardom in the interwar period when the Finnish film industry began to offer career opportunities for both professional stage actors and inexperienced amateurs. The development of the status of actors will be studied from a transnational perspective on two levels: 1) the role actors gained in the production companies and how film work affected their stage careers; 2) public debate about the profession of the actors and the notions of stardom and publicity highly influenced by international discourses of stardom.

Jaakko Seppälä: Style and Meaning in Finnish Silent Film

The project examines the treatment of style and meaning in Finnish silent cinema from the early days to the coming of synchronized sound film at the turn of thirties. Analysis of mise-en-scène (the contents of the frame and the way they are organized) of Finnish silent films will reveal how the style of Finnish cinema evolved over the silent era. The elements of the mise-en-scène will be analyzed both intertextually in relation other films (both foreign and domestic) and intermedially in relation to Finnish national arts and socio-political issues.

Kimmo Laine: Towards a Cultural History of Film Style

The research project seeks for ways to analyze Finnish film style during the studio era, from the coming of sound to the New Waves of the early 1960s. Film historians have tended to treat style as a relatively self-sufficient system, discussed, at the most, in relation to technology (Salt 2009) or to professional practices of the film makers and conventions in certain other arts (Bordwell 1997; 2005). Remarkably less research has focused on the relation of film style to other contextual factors, be they aesthetic, social or political. Here an approach to a cultural history of film style will be developed that is both sensitive to cinematic devices and aware of different contextual levels from a transnational perspective.

Anneli Lehtisalo: High Hopes and Nordic Opportunities: Finnish Cinema Abroad 1939-1959

The project focuses on how the notion of Finnish cinema was constructed in the discourses of Finnish film industry and reception during the Golden era of Finnish cinema.

National cinema was formed through negotiations and comparisons between presumed domestic traits and those of “the Other”. The project comprises two parts: 1) the public discussions and documents where quality of Finnish cinema and opportunities for international distribution were discussed vis-à-vis the standards of the Other; 2) Finnish cinema itself as the Other, e.g. how Finnish cinema was received within Swedish film culture.

Pietari Kääpä: Year Zero and beyond: transnational transformations in Finnish film culture, from the 1960s to the 1980s

The 1960s, 70s and 80s are often considered, with some justification, to be the most problematic period of Finnish cinema. Exploring the periods from a transnational angle suggests that this is an era of substantial transformation, not only on the level of policy, but as regards the dynamics of film culture as a whole. Instead of two distinct paradigms – Finnish art house cinema; popular, largely imported programming – I examine the reciprocal contributions of the artistic and commercial paradigms to a transforming film culture, especially in terms of audience reception.

Publications by spring 2013

Bacon, Henry (2013) “A transnational history of Finnish cinema: rethinking the study of a small nation cinema.” *Journal of Scandinavian Cinema*, 3(1). Kääpä, Pietari (ed.)(2012) *Directory of World Cinema: Finland*. Bristol: Intellect. Includes articles by Jaakko Seppälä, Outi Hupaniittu, Kimmo Laine and Pietari Kääpä.

Kääpä, Pietari & Wenbo, Guan (2011) Santa Claus in China and Wu xia in Finland: Translocal reception of transnational cinema in Finnish and Chinese film cultures. *Participations: Journal of Audience and Reception Studies* 8(2).

Lähikuva 2012:3. Special issue on transnational film. Includes articles by Pietari Kääpä, Kimmo Laine, Anneli Lehtisalo and Jaakko Seppälä.

Website: <http://www.helsinki.fi/tfc/index.htm>

Notiser från Nordicoms databas NCOM

- ***The Rise of the Chinese Sexual Identity. Queering the Hybrid Spaces of Chinese Cinema***

Der bliver skrevet og forsket meget i homoseksualitet i Kina. For eksempel, i den offentlige diskurs i Vesten bliver der brugt ord som ”befriende” og ”uundgåelig” til at beskrive fremkomsten af non-normativ seksualitet i Kina. På den anden side finder man akademikere, især inden for postkoloniale studier, som er skeptiske overfor idéen om den ”globale” homoseksualitet. De argumenterer for, at der findes seksualiteter, som er kulturelt specifikke og, i bund og grund forskellige fra dem, vi kender i Vesten. På denne vis taler begge sider ind i den traditionelle opfattelse af et entydigt skel mellem Øst og Vest. Derved har de ikke øje for de hybride rum, hvor der foregår et samspil mellem Vestlig postmoderne indflydelse og Kinas nutidige postsocialistiske modernitet. Kinesiske filmproducenter har i årevis udforsket disse rum i film som East Palace, West Palace (1996) og Lan Yu (2001), hvor non-normativ seksualitet formuleres ikke som kinesisk/vestlig, global/lokal, men som hybrid, politisk og paradoksal. Desværre er disse rum mere eller mindre gået ubemærket hen inden for queer-og postkoloniale studier, der ellers er oplagte udgangspunkter for en sådan undersøgelse. Det råder dette projekt bod på ved at analysere dette samspil med henblik på at diskutere det inden for en teoretisk kontekst. Ydermere, giver projektet et nuanceret billede af Kina og kinesisk seksualitet, som værende heterogen og kompleks.

Zoran Pecic, zoran@ruc.dk

Roskilde Universitet, Institut for Kultur og Identitet, Interkulturelle studier

Projektperiode: Februar 2012 ->

Finansieringskilde: Det Frie Forskningsråd, Kultur og Kommunikation (1 998 810 DKK)

- ***Aggressive Discussion in Social Media and Journalism. Restricting Freedom of Speech?***

The starting point for the project is a concern expressed in public discussions that aggressive discussion spreading in the media may start to restrict freedom of speech. Possible problems caused by aggressive speech are twofold. Firstly, diversity of opinions and arguments is possibly narrowed down in a potential sphere of hatred and fear. Secondly the question arises, whether freedom of speech can and should be restricted, if people or groups are offended or threatened when this freedom is used.

The research collects information on the following questions:

- 1) Is aggressive discussion culture restricting diversity of voices in news journalism?
- 2) Do stigmatising and hostile expressions circulate from online social media discussions to news journalism ?
- 3) What kind of editorial and moderating practices are news media and other central websites applying on online discussion in Finland and elsewhere in Europe?
- 4) Is freedom of speech in online discussions restricted by editorial and moderating practices?

The material of the research consists of interviews of journalists, specialists, active online writers and moderators, and discussions in news media and online, in addition to public and media companies' internal guidelines for journalistic and moderating practices. The material is collected from Finland, Sweden, the Netherlands and Great Britain.

Pentti Raittila, Research director, pentti.raittila@uta.fi

Reeta Pöyhkäri, Paula Haara

University of Tampere, School of Communication, Media and Theatre, Tampere Research

Centre for Journalism, Media and Communication (COMET)
Website: <http://www.uta.fi/cmt/en/research/comet/mainpage.html>
Project period: 2012 – 2013
Source of Financing: Helsingin Sanomat Foundation

- ***From Broadsheet to Tabloid***

Finnish broadsheet newspapers are changing their format to tabloid. The project analyses the format changes of Alma Media's regional newspapers and the format change of Helsingin Sanomat, the biggest daily in Finland.

The project consists of three working packages:

- 1) Changes in the content
- 2) The aims and results of the format change in the newsrooms
- 3) The reception of the format change among the audience and the advertisers.

Esa Reunanen, Project leader, esa.reunanen@uta.fi
Maarit Mäkinen, Kaarina Nikunen, Kari Koljonen, **Susanna Vehmas**
University of Tampere, School of Communication, Media and Theatre
Tampere Research Centre for Journalism, Media and Communication (COMET)
Website: http://www.uta.fi/cmt/tutkimus/comet/tutkimus/Broadsheetista_tabloidiin.html
http://www.uta.fi/cmt/en/research/comet/projects/From_Broadsheet_to_Tabloid.html
Project period: 2013
Source of Financing: Helsingin Sanomat Foundation

- ***Päivälehti-Helsingin Sanomat 1889-2019***

The research project studies the biggest newspaper in Finland, Helsingin Sanomat (formerly Päivälehti). The work is conducted at University of Helsinki, in the Department of Philosophy, History, Culture and Art Studies. The project is led by Professor of Finnish and Nordic history Markku Kuisma.

The newspaper was founded in 1889 as *Päivälehti* by a group of young intellectuals and political activists. The aim of the daring and small “start-up” was to have a channel primarily in the Helsinki region for a rising political movement *Nuorsuomalaiset* existing within the Fennoman movement. *Päivälehti* being too critical towards the influence of the Russian Empire in Finland was abolished in 1904 by the Russian officials. Four days later *Helsingin Sanomat* was founded to replace the abolished newspaper. During the next few decades, the paper that started off as a political channel and a vague start-up grew into independent and national newspaper which nowadays has the highest circulation figures in the Nordic countries. In addition, *Sanoma Oy* company that was established to publish *Helsingin Sanomat* at the turn of the 20th century have transformed from a small and indebted family-business into a well-off multinational stock company operating in twenty countries.

The aim of the research project is to produce academic research of the long history of Helsingin Sanomat. The research project focuses on journalism, business history, politics, cultural life and their interconnections. The project will be completed in 2019 when it will be 130 years since the start of the newspaper.

The project is divided into three sectors:

- 1) The business history of Helsingin Sanomat (1889-2019) will be written by Niklas Jensen-Eriksen and Elina Kuorelahti.
- 2) Helsingin Sanomat and the Cold War will be written by Aleksi Mainio.
- 3) Party, family and principles: the editors in Helsingin Sanomat will be written by Antti Blåfield.

Markku Kuisma, Project leader

Niklas Jensen-Eriksen , Elina Kuorelahti, Aleksi Mainio, Antti Blåfield

Assistant and contact person: **Eero Aalto**, eero.aalto@helsinki.fi

University of Helsinki, Department of History

Website: <http://blogs.helsinki.fi/hs-historia/in-english/>

Project period: 2012 – 2019

Source of Financing: Helsingin Sanomat Foundation

- ***Working Practices in Data Journalism***

In data journalism news and other journalistic products are based on large data sets. Working Practices in Data journalism -research project analyzes and detects the best practices of data journalism in the pioneering countries, USA and UK, and also Finland. The principal research question is how to adjust data journalism practices in journalistic information gathering and publishing. The main research methods are analysis of working methods, content analysis and interviews of journalists.

Turo Uskali, Project leader, turo.uskali@jyu.fi

University of Jyväskylä, Department of Communication

Project period: 2013 –

Source of Financing: Helsingin Sanomat Foundation

- ***Kunskap i en digital värld. Tillit, trovärdighet och relevans på nätet***

Kunskap är centralt i dagens samhälle samtidigt som villkoren för att tillägna sig kunskap just nu genomgår stora och fundamentala förändringar, framför allt när det gäller tillgången till, och användningen av, digital information. Dessa förändringar reser en rad frågor angående hur vi använder informationen och vilken kvalitet den faktiskt har – frågor som på grund av deras komplexitet och många aspekter här studeras inom ramen för en tvärvetenskaplig forskningsmiljö.

De ingående forskarna kommer att inom ramen för projektet studera en rad teman som är direkt relevanta för hur information söks, används, kommuniceras och utvärderas på nätet. Varje tema bearbetas dels från ett ”internt” kulturvetsenskapligt perspektiv, dels från ett mer ”externt” filosofiskt perspektiv. Det förra fokuserar på webb-baserade informationspraktiker som en del av en kultur av informationsinhämtande, -användande och -utbyte, medan det senare studerar webb-resurser med avseende på deras faktiska förmåga att ge kunskap och information av hög kvalitet.

Erik J. Olsson, Projektledare, erik_j.olsson@fil.lu.se

Emmanuel Genot , George Masterton,

Lunds universitet, Teoretisk filosofi

Olof Sundin, Projektledare, olof.sundin@kultur.lu.se

Jutta Haider, Lars Ilshammar, Sara Kjellberg

Lunds universitet, Avdelningen för ABM och bokhistoria

Projektperiod: 01.01.2013 – 31.12.2017

Finansiering: Vetenskapsrådet (18 074 000 SEK)

- ***Medierat medborgarskap. Möjligheter, villkor och praktiker i unga människors vardagsliv***

Den övergripande frågan om hur människors vardagliga medie- och kommunikationsvanor kan främja eller motverka engagemang i samhällsfrågor och politik har varit föremål för en omfattande forskning de senaste decennierna.

Föreliggande forskningsprojekt ställer därför frågan om under vilka omständigheter unga människor tilltalas som medborgare i vardagslivet. Genom intervjuer, observationer och mediedagböcker undersöks hur människor i de sena tonåren (17- och 18-åringar) i olika vardagssammanhang som i klassrummet, i debattforum på internet, framför TV-nyheterna och i diskussioner med föräldrar eller kamrater uppmuntras och förhindras att se sig själva som medborgare. Särskilt fokus läggs på mediernas möjligheter och begränsningar; på vilka sätt de i olika sammanhang fungerar som en kunskapskälla till politik och samhällsfrågor, i vilken utsträckning de kan inspirera till diskussioner om sådana frågor, och hur olika typer av mediekonsumtion kan ge unga människor upplevelser av att vara delaktig i ett samhälle. Resultaten från studien kommer att bidra med välgrundade förklaringar till etablerade samband mellan kommunikation och deltagande i forskningslitteraturen.

Utöver sitt inomvetenskapliga bidrag ringar studien in ett forskningsproblem i en tid då traditionella former för demokratiskt engagemang (t.ex. valdeltagande och medlemskap i politiska partier) har tappat i attraktionskraft och alternativa former för deltagande vinner mark bland yngre generationer.

Johan Östman, Projektledare, johan.ostman@oru.se

Mats Ekström, Projektledare, mats.ekstrom@oru.se

Örebro universitet, Medie- och kommunikationsvetenskap

Projektperiod: 01.01.2012 – 31.12.2014

Finansiering: Vetenskapsrådet (3 978 000 SEK)

- ***Ska gå ner sju (i alla fall fem) kilo innan jag opereras". Unga kvinnors användning av modebloggar, kroppsuppfattningsproblematik och attityder till skönhetsingrepp***

Modebloggen, ett bland unga kvinnor populärt och inflytelserikt nytt medium, utmärks av starkt utseendeorienterat innehåll med fokus på konsumtion, skönhet och utseendeförändrande praktiker. Under senare år har också skildringar av skönhetsingrepp, t ex botoxinjektioner och plastikkirurgi, blivit ett allt vanligare inslag i populära modebloggar. Med detta projekt avser vi öka förståelsen för unga kvinnors användning av modebloggar i relation till viktiga aspekter av deras psykologiska välbefinnande, bl a kroppsuppfattningsproblematik och attityder till skönhetsingrepp. Givet den mycket begränsade forskning som till dags dato finns på området kommer projektet att utgå från såväl kvalitativa som kvantitativa metoder, samt fokusera på frågeställningar av både deskriptiv och inferentiell art. Exempel på frågor som kommer att belysas i projektet är följande:

Hur ser innehållet i modebloggar ut? Här ligger fokus på att skapa en grundläggande kunskap kring det innehåll som utmärker modebloggar, och därmed få en ökad förståelse för vad dess användare tar del av.

Vem är användaren av modebloggar? Här ligger fokus på att skapa en djupare förståelse för vem som attraheras av denna typ av socialt medium, och varför.

Hur samvarierar användandet av modebloggar med kroppsuppfattningsproblematik samt attityder till skönhetsingrepp?

Fokus för frågeställningen är att fördjupa förståelsen för om, och i så fall hur, användandet av modebloggar samvarierar med individuella förhållningssätt till kropp och utseende, samt med attityder till skönhetsingrepp.

Projektet ger en möjlighet att studera en för många unga kvinnor ny och inflytelserik vardagslivsarena för vilken den vetenskapliga kunskapen är starkt begränsad.

Carolina Lunde, Projektledare, carolina.lunde@oru.se

Göteborgs universitet, Psykologiska institutionen

Projektperiod: 01.01.2012 – 31.12.2014

Finansiering: Forskningsrådet för Arbetsliv och Socialvetenskap / FAS (2 400 000 SEK)

Från forskarföreningarna i Norden

Danmark: SMiD	
<i>Nya utmaningar</i>	13
Finland: Mevi	
<i>Finnish Association for Media and Communication Studies</i>	18
Norge: Norsk medieforskerlag NML	
<i>Medieviter eller medieforsker?</i>	19
Sverige: FSMK	
<i>Utveckling, utmaningar och möjligheter inom svenska MKV- och Journalistikfälten</i>	24

SMiD

Nya utmaningar

Sammenslutningen af medieforskere i Danmark (SMiD) er en bred forening, som rummer mange forskellige forskere ansat forskellige steder i Danmark. Foreningen blev stiftet i 1976 og danner rammen for en række netværksaktiviteter blandt danske medie-, kommunikations- og journalistikforskere. Foreningen har i dag ca. 70 medlemmer, der er ansat ved universiteter og andre højere læreanstalter, i sektorforskningsinstitutioner og i erhvervslivet.

Som forening er SMiD tænkt som et fagligt forum, hvor danske medieforskere kan holde sig à jour med, hvad deres kolleger arbejder med, tænker og mener om faglige, fagpolitiske og mediepolitiske forhold. SMiD skulle således gerne fungere som en ramme for faglig udveksling og udvikling i en dansk forskningskontekst.

Historien om SMiD er på mange måder tæt relateret til historien om dansk medieforskning som sådan. Denne artikel vil derfor tage sit afsæt i historiske og aktuelle udfordringer for dette felt, der igennem årene har udviklet og forgrenet sig, ikke mindst som følge af mediernes udvikling. Et relevant spørgsmål i den forbindelse bliver dermed spørgsmålet om, hvad en medieforsker – og dermed et (potentielt) medlem af SMiD – overhovedet er.

Hvad er en medieforsker?

I SMiD forstår vi medieforskning som forskning i forskellige medieformer, de mennesker, der benytter medierne (borgere, journalister o.lign.) og den måde, de benytter dem på (kommunikation og daglig praksis). Forskere er defineret bredt som personer, der regelmæssigt arbejder med vidensudvikling i private, offentlige eller selvejende institutioner. SMiD optager alle interesserede medieforskere som medlemmer. Som medlem af SMiD har man a) ret til at opstille til SMiD's bestyrelse og Mediekulturs redaktionsgruppe og b) indstillingsret til Nordicom's ledende organer.

Medieforskningen i Danmark – set fra SMiDs perspektiv

Medieforskningen i Danmark såvel som i resten af verden er gradvist ekspanderet de seneste 30 år. Den tiltagende udbredelse af nye informationsteknologier og danskernes stigende brug af sociale medier gør, at vores hverdag i stadig stigende grad bliver præget af medier, på nye og anderledes måder end vi hidtil har kendt til. Dette finder sted både på det strukturelle plan, hvor de muligheder og den infrastruktur, som bestemte medier stiller til rådighed, påvirker vores måde at kommunikere og være sociale på. Samtidig finder det sted på det indholdsmæssige plan, hvor stadig mere information og stadig flere perspektiver på den sociale virkelighed bliver tilgængelige for os, og brugere af medier i højere og højere grad deltager i produktion og reproduktion af medieindhold.

Disse udvidelser af mediernes anvendelsesmåder, indhold og produktionsforhold betyder at medier og mediebrug bliver relevant for en del af forskningen i andre fagdiscipliner, og medieforskning dermed placerer sig som et stort eklektisk forskningsfelt.

Ikke desto mindre er der fortsat en stærk forankring, også blandt SMIDs medlemsskare, i de traditionelle medieforskningsinstitutioner, der både markerer sig stærkt inden for forskning i massemedier og i nyere medieformer. Dansk medieforskning er således også markant repræsenteret i internationale rankingsystemer, senest i QS^[1] fagopdelte rangliste.

Dansk medieforskning har til dels humanistiske og til dels samfundsvidenskabelige rødder. Disse tilgange omfatter med forskelligt tilsnit videnskabelige metoder og paradigmer omhandlende medier som tekster, mediebrug og mediesystemer. Kendetegnende for de forskellige fagmiljøer er en forskellig vægtning af empiriske felter, teorier og metoder, men også efterhånden en stærk erkendelse af styrken i at kombinere disse på forskellig vis.

De mest markante medievidenskabelige miljøer i Danmark findes på Københavns Universitet (KU), Aarhus Universitet (AU), Syddansk Universitet (SDU), Roskilde Universitet (RUC), Aalborg Universitet (AAU) samt på Copenhagen Business School (CBS). Kendetegnende for mange af disse miljøer er, at de gennem de seneste år har været igennem fusionsprocesser, hvor det der tidligere var rendyrkede medieforskningsinstitutter er blevet lagt sammen med andre institutter med bredere fokusering. Disse sammenlægninger er, udover de rent organisatoriske forandringer, medvirkende til, at det er vanskeligt entydigt at definere 'dansk medieforskning'. Nedenfor gennemgår vi hovedforskningsområderne på de ovennævnte seks institutioner^[2].

KU

På KU findes det primære medieforskningsmiljø på Institut for Medier, Erkendelse og Formidling. Forskningen på den særlige afdeling for film- og medievidenskab er delt mellem filmvidenskab som kunst-, kultur- og kommunikationsform med særlig fokus på danske og europæiske film, og medievidenskab med fokus på tv, audiovisuel kommunikation, dagspressen og computermedieret kommunikation. Forskningen beskæftiger sig med de særlige træk ved de forskellige medier, men i stigende grad også med sammenhængen mellem medier, tværmedialitet og konvergens, og mediernes påvirkning af det sociale. Herudover er der et mindre medieforskningsmiljø på Institut på Statskundskab, KU, og hvor hovedforskningsområderne er a) digital forvaltning b) demokratisk deltagelse og nye informationsteknologier, c) politisk kommunikation og d) medier og international politik.

AU

På AUs Institut for Æstetik og Kommunikation varetager forskningsprogrammet Medier, Kommunikation og Samfund den primære medieforskning. Her er fokus på at belyse og forstå samspillet mellem medier og kommunikative former og de samfundsmæssige kontekster, som dette samspil skaber og forandrer. På AU findes bl.a. et Center for Internetforskning, ligesom AU er hjemsted for det nationale DIGHUMLAB, hvor digitale metoder i humanistisk forskning er i fokus. På Institut for Statskundskab, AU, forskes i politisk kommunikation, offentlig meningsdannelse, mediesociologi og politisk psykologi.

AAU

AAUs medieforskning finder særligt sted på Institut for Kommunikation, som bl.a. i vidensgruppen Communication and Information Studies (CIS) samler forskere med interesser og baggrund inden for det medie-, kommunikations- og informationsvidenskabelige område. Fælles for gruppens medlemmer er en forskningsmæssig interesse i mulige og aktuelle anvendelser af kommunikations- og informationsteknologi. I CIS forskes i interpersonel og mediebaseret organisationskommunikation, virtuelle og spilbaserede miljøer, legemedier og læringsrum, bæredygtighed og IKT-etik, mediesociologi og politisk kommunikation, mediepsykologi og -æstetik samt interaktive kunst- og repræsentationsformer. CIS er hjemmehørende i Aalborg Universitets afdeling i Sydhavnen i København, og instituttets forskere er fysisk placeret i både Aalborg og København.

SDU

Medieforskningen på SDU er placeret på henholdsvis Institut for Kulturvidenskaber og Institut for Statskundskab med særligt tyngdepunkt på Center for Journalistik. Institut for Kulturvidenskaber (IKV) driver forskning indenfor en lang række felter herunder kulturstudier, mediekulturer og informationsteknologi. Særligt forskningsprogrammet Medier, læring og viden beskæftiger sig med komplekse mediemiljøer, hvor grænser flyttes mellem producenter og brugere, mellem lokale og globale produktions- og receptionsformer, mellem analogt og digitalt fødte medieteknologier. Forskning ved Center for Journalistik er centreret omkring to forskningsnetværk, det ene om mediesprog, det andet om samfundsmæssige og politiske aspekter af journalistik. Her er særligt fokus på normer for journalisters ansvar og engagement, deres sociale repræsentativitet og mediernes effekter, ofte i komparativt europæisk perspektiv.

RUC

På RUC findes medieforskning primært på Institut for Kommunikation, Virksomhed og Informationsteknologier (CBIT). CBITs forskning har fokus på hverdagens mediebrug, medieinstitutioner og nyhedsproduktion samt kommunikation om miljø, sundhed og virksomheder. Forskningen er præget af aktionsforskningstraditionen samt, særligt indenfor det journalistiske felt, etnografi og sociologi. På RUC gennemføres desuden de såkaldte nyhedsuge-studier. Center for Nyhedsforskning og Center for Magt, Medier og Kommunikation er desuden væsentlige knudepunkter for stedets kommunikations- og medieforskning.

CBS

Copenhagen Business School har en forskningskoncentration på områderne: a) strategisk kommunikation og virksomhedskommunikation og b) medieøkonomi og relationen mellem stat og medieinstitutioner. Medieforskningen på CBS findes på Department for Business and Politics (DBP), Institut for interkulturel kommunikation og ledelse (IKL) og Institut for organisation (IOA). Særligt den Luhmanianske systemteori, diskursstudier og blødere ny-institutionelle tilgange er et særkende.

Andre institutioner

SMiD's medlemmer findes, som nævnt, også på andre institutioner end universiteterne. Således er der SMiD-medlemmer på eksempelvis Danmarks Medie- og Journalisthøjskole (DMJ), i Kulturstyrelsen, på Statsbiblioteket og i Danmarks Radio (DR).

Aktuelle udfordringer

De historiske og organisatoriske ændringer, der har præget det danske medieforskningsmiljø, har også sat deres spor i SMiD. Kombineret med en støt stigende grad af interdisciplinært og internationalt forskningssamarbejde er de således medvirkende til både udvidelsen og fragmenteringen af miljøet. SMiD's legitimitet har således været udfordret af de mange andre organisatoriske og faglige miljøer, som danske medieforskere engagerer sig i. Dette er måske en medvirkende årsag til, at SMiD har oplevet en medlemsnedgang, så foreningen i dag har cirka 70 betalende medlemmer. I de senere år har der dog også været en udfordring at få nye, særligt yngre, medlemmer af SMiD. Dette forsøges imødegået ved en, som nedenfor beskrevet, styrkelse af aktivitetsniveauet og dermed også relevansen af SMiD som forening.

MedieKultur

Samtidig har SMiD dog også oplevet en kvalitativ udvikling, der særligt er knyttet til foreningens primære aktivitet, nemlig udgivelsen af tidsskriftet *MedieKultur*.

MedieKultur er et dobbelt-blind peer reviewed tidsskrift. Formålet med *MedieKultur* er at bidrage til kritisk refleksion om samt udviklingen af teorier og metoder inden for medie- og kommunikationsforskning. *MedieKultur* udgiver værker, der har relevans for medieforskningsmiljøet i Danmark i bred forstand. *MedieKultur* repræsenterer ikke bestemte teorier eller metoder, men prioriterer innovative perspektiver og klar argumentation. *MedieKultur* udgiver temanumre, der har til formål at bringe danske og internationale medieforskere i dialog. Som sådan er *MedieKultur* et publikationsforum for danske og internationale forskere. *MedieKultur* modtager artikler samt anmeldelser af bøger mm. på engelsk, dansk og de andre skandinaviske sprog. Tidsskriftet henvender sig til studerende, undervisere og forskere samt til personer i medievirksomheder.

MedieKultur udkommer digitalt som Open Access Journal. Desuden er hele tidsskriftets arkiv blevet digitaliseret og er ligeledes frit tilgængeligt. Dette har medført en stærkt stigende brug af tidsskriftet i forhold til tidligere, hvor det udkom i papirform. Det er også en af grundene til, at *MedieKultur* har udviklet sig fra at være et tidsskrift, der primært var forankret i Danmark, til at være et tidsskrift med international rækkevidde.

Aktiviteter i SMiD

SMiD afholder i lige år et møde for alle foreningens medlemmer. Årsmødet, der falder sammen med foreningens generalforsamling, danner både en faglig og social ramme om foreningen, idet foreningens medlemmer over to dage indbydes til foredrag, fremlæggelser af deres faglige arbejde og festligt samvær. I 2012 afholdtes årsmødet på Hotel Vejlefjord. Årsmødet organiseres med udgangspunkt i et fagligt tema, som i 2012 var 'Media and Civic Engagement'; et tema, der indbød til mange forskellige præsentationer og diskussioner. Desuden uddeltes den ny-indstiftede SMiD-pris til en forsker,

der har gjort en særlig indsats for SMiD og dansk medieforskning som helhed. I 2012 gik prisen til professor Kim Schrøder fra RUC. SMiDs årsmøder er blevet væsentlige samlingspunkter, hvor det ikke kun handler om generalforsamling, men også om at belyse aktuel forskning.

Desuden afholder SMiD et socialt arrangement for medlemmer på den Nordiske Medieforskerkonference (NordMedia), der afholdes i ulige år – på skift i de nordiske lande.

Bestyrelsen holder møder ca. 3-4 gange årligt, sommetider i samarbejde med Mediekulturs redaktion. Bestyrelsens møder er åbne for alle interesserede medlemmer.

SMiD på sociale medier

Det er SMiDs formål at fungere som bindeled mellem foreningens medlemmer. Således er vores hjemmeside med tilhørende mailliste organiseret som en såkaldt “åben blog”, hvor medlemmer kan uploade nyheder om arrangementer og projekter. SMiD har desuden en åben gruppe på Facebook, med pt. 100 medlemmer, der følger med i og diskuterer foreningens forskellige aktiviteter. Endelig er SMiD fornylig kommet på Twitter og kan følges på @smid.dk.

Samarbejde og aktiviteter

SMiD deltager i det nordiske samarbejde omkring NordMedia-konferencen, som i 2015 afholdes i København. Desuden samarbejder SMiD med SAMS – sammenslutningen af medie- og kommunikationsstuderende. Dette samarbejde har hidtil primært været i form af økonomisk støtte fra SMiD til SAMS, men det forventes udbygget fremover gennem fælles aktiviteter og arrangementer. Aktivitetsniveauet i SMiD er påvirket af et begrænset økonomisk råderum. Det betyder, at bestyrelsen sjældent mødes fysisk, men eksempelvis bruger mail og skype i den løbende kommunikation, samt at der er høj grad af brugerbetaling til årsmøderne. På sigt håber vi dog at kunne holde f.eks. mindre seminarer o.lign. i samarbejde med forskningsprojekter, centre eller andre organisationer.

Opsummerende kan man sige, at SMiD som forening har måttet tilpasse sig et ændret mediebillede og et bl.a. deraf følgende ændret medieforskningsmiljø. Medieforskning er således ikke længere så nemt at identificere entydigt og behovet for en medieforskerforening er anderledes, end det var tidligere. Det er på dog på ingen måde det samme som at sige, at behovet ikke længere er der. Forankringen i et nationalt netværk, hvor yngre og ældre forskere fra forskellige institutioner kan mødes fagligt såvel som socialt synes fortsat aktuel.

Stine Liv Johansen
Formand, SMiD

Signe Kjær Jørgensen
Bestyrelsesmedlem, SMiD

Noter

1. <http://www.topuniversities.com/subject-rankings>
2. Den følgende tekst er baseret på institutionernes egne beskrivelser, hentet fra deres respektive hjemmesider.

Mevi

Finnish Association for Media and Communication Studies

The Finnish Association for Media and Communication Studies Mevi (Media- ja viestintätieteellinen seura Mevi ry, Samfundet för medie- och kommunikationsvetenskap), formerly The Finnish Association for Mass Communication Research (TOY ry) is a leading organization for communication scholars in Finland. The association, that celebrates its 40th anniversary next year, changed its name as a part of the renewal process within the association. In the coming years, the association will pay more attention to its journal *Media & viestintä* in order to improve the academic quality of the journal and get more attention both on the academic platform and public discussion on media.

The aim of the association is to promote media and communication research. The association has approximately 400 members, mostly in Finland. The most important activities of the association are organizing conferences and publishing the journal *Media & viestintä* together with Nordicom. *Media & viestintä* is one of the leading journals in the field of communication and media research in Finland. The journal publishes peer-reviewed research articles and takes part in current discussions in research concerning media and society. The journal has a web site www.mediaviestinta.fi.

The association strives to promote research in communication, media and journalism and also support networking of researchers in the field. Mevi also has international contacts and it is an associated member of the International Association for Media and Communication Research IAMCR and the European Communication Research and Education Association ECREA.

Sinikka Torkkola, President

Eliisa Vainikka, Secretary

Finnish Association for Media and Communication Studies (Mevi ry)

Norsk medieforskerlag NML

Medieviter eller medieforsker?

I 2002 fylte Norsk medieforskerlag 25 år, og i medietidsskriftets jubileumsnummer formulerte fagets nestor, professor Svennik Høyer ved Universitetet i Oslo, medievitenskapens utfordringer slik:

Vi er som kollegium rekruttert fra mange fag og vi kan undervise om samme tema fra ulike innfallsvinkler med høyst forskjellig litteratur og vitenskapssyn. Ingen kan diskutere faget med innsikt i alle deler av spesiallitteraturen. Det spørs derfor om den faglige veksten og den økende variasjonen gir oss noen synergieffekt.

Høyer konkluderte med at medieforskningen hadde *implodert*.

Hvordan er situasjonen i dag, et drøyt tiår senere? Er Høyers beskrivelse av situasjonen fortsatt gyldig?

Vekst

På den ene siden er faget fortsatt i vekst. Det blir stadig flere medieutdanninger, stadig flere medievitere, stadig flere medier. Samtidig er medievitenskapen blitt institusjonalisert. De fleste store universitetene og høyskolene har etablert medievitenskapelige fakulteter og/eller institutter der det undervises i et mediefag som er ganske likt over hele landet.

Årlig blir det uteksaminert en rekke doktorgrads- og masterkandidater i medievitenskap. Mediefag er populære i videregående skole. Vi har et medievitenskapelig tidsskrift og et medieforskerlag og en medieforskerkonferanse. Vi har tilmed et medievitenskapelig fagråd og et eget forskningsråd (Rådet for anvendt medieforskning) som deler ut noen (få) millioner til medieforskere hvert år.

Det forskes mer. Lisbeth Morlandstø har vist at bare innenfor journalistikkforskningen økte tallet på bidrag fra 69 i perioden 1995-99 til 170 i perioden 2005-09.

Det er derfor et paradoks at denne veksten og institusjonaliseringen av medievitenskapen og medieforskningen *ikke* har gitt seg utslag i større oppslutning om Norsk medieforskerlag (NML) og dens virksomhet.

NML og konferansen

NML ble stiftet på en finsk folkehøyskole. Stedet var Orivesi og anledningen var den tredje nordiske medieforskerkonferansen i 1977. Initiativet til å starte et *lag* var tatt av Hans Fredrik Dahl, i dag professor emeritus ved Universitetet i Oslo, på IAMCR-konferansen i Warszawa året før. Helge Østbye, i dag professor ved Universitetet i Bergen, hadde med seg et statutt-forslag til de finske skoger, og han ble også NMLs første formann, som det het den gangen. Den utløsende årsak til organiseringen var behov for en forening som kunne samarbeide om den nordiske konferansen.

I formålet het det at ellers NML skulle «fremme forskning om massekommunikasjon innen ulike vitenskapelige disipliner og utbre kjennskap til forskningsresultater». NML hadde altså slått fast i vedtektene at medieforskningen var tverrfaglig. Første året hadde

NML 40 medlemmer, og i 2000 passerte laget 200 medlemmer. Så stagnerte veksten. I 2013 har medieforskerlaget fortsatt 200 medlemmer.

Lagets to viktigste eksterne tiltak er *Norsk medietidsskrift* og den nasjonale konferansen. Konferansen kom først. Det første seminaret ble avholdt på Ustaoset i 1979 der Einar Førde (den gangen slagferdig Ap-politiker, seinere slagferdig NRK-sjef), Sverre Høyen, Helge Østby og fagets Grand Old Lady Anita Werner var blant innleiderne. Fram til årtusenskiftet ble samlingen holdt på vårparten hvert år, deretter ble den arrangert annethvert år og flyttet til høsten de årene det ikke er nordisk samling. De siste årene har plenumsdebatter og paper-presentasjon i grupper delt på konferansetida.

Selve arrangementet går på rundgang mellom de norske medieforskermiljøene og er de siste gangene holdt på Lillehammer (2008), i Ålesund (med Volda som arrangør i 2010) og i Kristiansand (2012). Neste konferanse arrangeres i Trondheim. Deltakerantallet har de siste årene vært stabilt eller svakt synkende. I Kristiansand i fjor møtte i alt 88 deltakere med 59 papere. Konferansen fikk, som vanlig er, svært gode tilbakemeldinger fra dem som deltok.

Mer eller mindre selvstyre grupper er et nøkkelleddet i paper-arbeidet på konferansene. De største gruppene sist var «journalistikk og politisk kommunikasjon» (14 papere), «mediehistorie» (11), «multiplattform-medier» (10), og «visuell kultur» (ni papere). Dette avspeiler også noen av tyngdepunktene i norsk medieforskning i dag

Norsk medietidsskrift

På NMLs vårkonferanse 1993 ble det vedtatt å slutte seg til et forslag fra en sjøløppnevnt interimsredaksjon for et medietidsskrift. Og i 1994, samme året som Norge arrangerte vinter-OL på Lillehammer og sa nei til EU-medlemskap for andre gang, kom Norsk medietidsskrifts aller første nummer – som i all hovedsak handlet om fjernsyn. Men den typiske tidsskriftsmiksen: Faglige/vitenskapelige artikler, leder, bokmeldinger og kommentarer var allerede var på plass.

NMT utgis i dag i samarbeid med Norges ledende tidsskriftforlag, Universitetsforlaget. Det publiseres fire nummer i året. I hver utgave trykkes tre referee-vurderte vitenskapelige artikler samt mye annet relevant medievitenskapelig stoff. Særlig er bokmeldingene viktige.

Tidsskriftet får stadig flere bidrag, bredden i tema er påfallende, interessen for å publisere og for å delta som referee er stor og økende og avspeiler den voksende faglige aktiviteten på feltet. Men abonnenttallet på papirutgaven har ligget fast i mange år – og tallene for elektronisk nedlasting og lesing øker ikke mye.

Vi har altså vekst for medieforskningen og stagnasjon for medieforskerlaget. Kan det ha sammenheng med Høyers observasjoner? Både ja og nei, for den paradoksale situasjonen kan ha to ulike typer forklaringer; Eksterne og interne. De eksterne først:

Mangfold

Etter mitt syn er Høyers beskrivelse fortsatt delvis gyldig, Medieforskere har eksamen fra ulike disipliner og de forsker på alle typer medier og mediepraksiser. Det som binder organisasjonen sammen er interessen for forskning og for medier. Ellers er laget svært mangfoldig og sammensatt – på godt og vondt. Faget og fagmiljøet er genuint tverrfaglig, og medieforskningen har svært svake profesjonstilbøyeligheter.

Medieforskere tilnærmer seg forskningsobjektet på mange ulike måter, det skaper fruktbare spenninger.

På den annen side er medieforskere ofte også er historikere, filologer, statsvitere og sosiologer også. De får dermed lett en dobbel fagmiljøtilknytning. Og manglende profesjonalisering svekker organisasjonsviljen. Samtidig er mangfoldet av teorier, metoder og tilnærminger så stort at det kan være vanskelig å finne fellestrekk – utover fagets forskningsobjekt. Dette kan naturligvis være en utvikling som gjelder flere forskningsfelt. Verden blir større (og tettere sammenvevd), og forskningslitteraturen vokser (dramatisk) i omfang. Men medieforskere har åpenbart *mindre* felles enn sosialantropologer og leger. På denne måten betyr ikke vekst, som Høyer påpeker, nødvendigvis mer synergi – og dermed heller ikke mer behov for faglig fellesskap.

I tillegg er medieforskningens objekt i konstant vekst og under konstant omforming. Medienes posisjon i samfunnet er blitt så sterk at det har lagt grunnlag for en hel teoretisk retning innenfor medievitenskapen (theory of mediatization) som hevder at samfunnet er mettet og oversvømt av media i den grad at de ikke kan lenger betraktes skilt fra andre institusjoner i samfunnet.

Internasjonalisering

Både tidsskriftet og konferansen påvirkes av internasjonaliseringen av forskningen. Den er drevet fram både av forskernes nysgjerrighet og av svært sterke politiske føringer. Internasjonal publisering (dvs. på engelsk) er en forutsetning for å få jobb som medieforsker på universiteter og høyskoler og tellekantsystemet fremmer engelskspråklig tidsskriftpublisering. Internasjonal publisering forutsetter for det første at man er i nærkontakt med det internasjonale (les anglosaksiske) forskningsmiljøet og publiserer hos dem. Dette er normalt bare mulig hvis man også forholder seg til dem. Dette har mange gode sider (Norge er definitivt ikke verdens navle) og en del negative sider (Hvem skal forske på Norge og på norsk hvis ikke nordmenn gjøre det).

Digitalisering

Digitaliseringen fortsetter. Dette har for det første betydning for medieforskningens objekt. Mye handler i dag om digitale produkter og digital formidling. Digitaliseringen har skapt helt nye forskningsfelter som dataspill, sosiale medier, heldigitale mediehus med publisering på «alle plattformer» osv. De «gamle» mediene blir digitalisert. Det har ført til noe nær kollaps for en del fysiske medieformater og endrede penge- og reklamestrømmer som igjen har ført til en begynnende nedbygging av nyhetsjournalistikken. TV og radio-digitaliseringen fliser opp kanalsystemet. De digitale endingene skaper på sin side nye reguleringsproblemer, nye mediepolitikk og nye rammevilkår for mediene. Medievitenskapens objekt er altså definitivt ikke kjedelig.

Digitaliseringen har også betydning for forskningen som sådan. Den forenkler og effektiviserer datainnsamlingen, øker litteraturtilgangen og mulighetene for publisering. Samtidig fører digitaliseringen til krav om Open Access for forskningspublisering. En Open Access-løsning betyr igjen at inntektene til Norsk medietidsskrift halveres og at dagens direkte kopling mellom betaling for tidsskrift-abonnement og NML-medlemskap forsvinner.

I dag står derfor NMT og NML overfor en rekke problemer som griper inn i hverandre. Foreningen har vedtatt gå over til ren digital publisering av tidsskriftet når den nåværende avtalen med Universitetsforlaget utløper i 2015. NMLs generalforsamling er også prinsipielt for Open Access. Et utredningsarbeid er derfor satt i gang for å gjøre medlemmene i stand til å ta en fornuftig beslutning om medietidsskriftets framtid.

Overgangen kan bety at NMT i framtida publiseres digitalt mer eller mindre i sin nåværende form. Men den åpner også for helt nye muligheter. Avtroppende redaktør Lars Nyre sier det slik; «I det andre scenariet ville ein truleg utvikla spennande nye former som ville vera verdt strevet med å byggja dei opp. Dette kunne inkludera ein ny utgjevingsfrekvens, interaktive former for fagleg diskusjon, og multimedia-eksempel som ein integrert del av vitskaplege resonnement.»

Open Access betyr altså inntektssvikt for NMT. Dette må kompenseres på en av tre måter: Man kan redusere kvaliteten og/eller øke dugnadsinnsatsen, man kan innføre forfatterbetaling eller man kan håpe på nye finansieringsordninger der universitetene kompensere (deler av) de bortfalte salgsinntektene. De to første løsningen kan NML vedta på egenhånd. For den siste løsningen kreves politiske føringer fra regjeringen eller vedtak fra institusjonene selv.

Ingen vet hva Open Access vil bety for medieforskerlaget. Få kan forutsi om norske medieforskere synes det er verdt å bruke et par hundrelapper i året på å holde liv i det faglige fellesskapet.

Egne svakheter

Den andre typen forklaring på på Norsk medieforskerlags manglende vekst er nemlig *intern*. Er organisasjonen ganske enkelt for svak, makter den den ikke å utnytte mulighetene som ligger i et stadig voksende fagfelt med betydelig offentlig interesse og engasjement?

Det er åpenbart at NML er en skjør organisasjon. Laget har ingen infrastruktur av betydning, det er utelukkende bygd på frivillig innsats og har en altfor liten og ustabil medlemsmasse. Det preger naturligvis virksomheten både internt og eksternt. Først og fremst er NML ganske *usynlig*.

Samtidig har foreningen et strukturelt problem. De første årene var NML svært liten og svært sosial. Konferansene var årlig kjentmannstreff og som det het i 1982-referatet «konferansen pågikk i om lag to døgn, nesten bokstavelig talt».

I dag er nattelivet mer puslete og feltet mye større. Det fins mange flere medieforskere og medievitere. Alle kjenner *ikke* hverandre. Og svært mange har aldri hørt om NML som på et vis også er blitt mer snever gjennom årene. Ved starten jobbet flere av lagets svært få medlemmer utenfor akademien: i NRK, i Statens Informasjonstjeneste og i Televerket. I dag er nærmere 80 prosent av medlemmene i NML ansatt ved universiteter og høyskoler, de aller fleste på medieutdanningene. Store grupper medievitere og medieforskere, lærere og folk i de ikke-akademiske grenseflatene til medieforskningen ser ikke NML og den norske medieforskerkonferansen som *sin arena*.

Spørsmålene

Uansett fragmentering, medievitenskapen er kommet for å bli. Hvis NML skal opprettholde sin posisjon som et nav og et helt nødvendig faglig fellesskap for denne fragmen-

terte praksisen, må laget vokse og få mer muskler til å ivareta sin oppgave.

Når Norsk medietidsskrifts digitale omlegging er vel i havn, er tiden kommet til en grunnleggende diskusjon om Norsk medieforskerlag. Den vil tvinge seg fram hvis resultatet blir en Open Access-løsningen som svekker NMLs allerede skjøre ressurstilgang (både menneskelig og økonomisk). Men det vil uansett være nødvendig å stille spørsmål som disse:

Skal Norsk medieforskerlag fortsatt være en forskerorganisasjon eller bør NML i større grad være en medieviterforening der alle med medieutdanning føler seg hjemme?

Hvordan bør den norske medieforskerkonferansen tilpasses en hverdag der universitetsforskerne i stadig større grad tvinges til å være «internasjonale»?

Hvordan kan NML styrkes som organisasjon og *utvide* sin virksomhet slik at den blir relevant for flere?

Paul Bjerke

Leder, Norsk medieforskerlag

FSMK

Utveckling, utmaningar och möjligheter inom svenska MKV- och Journalistikfältet

Nordens medieforskarföreningar ska belysas som ett led i Nordicoms arbete att främja nordisk medie- och kommunikationsforskning. Varför skulle denna belysning vara en del av forskarfrämjandet? Göran Bolin (2010) ger ett svar på frågan i sin artikel om medieforskningens möjligheter. Nordiska forskare är mycket dåliga på att referera till varandra och, skriver han, detta måste åtgärdas om svenska och nordiska medieforskare ska göra anspråk på att vara ett eget fält. För det krävs kunskap om respektive nationellt fält.

Denna artikel handlar således om det svenska fältet och den svenska medieforskarföreningen. Artikeln är upplagd så att föreningen först kort presenteras, följt av diskussion av den svenska ämnesutvecklingen. Slutligen diskuteras utmaningar och möjligheter för MKV- och Journalistikforskning inför framtiden.

FSMK

Föreningen för svensk medie- och kommunikationsforskning (FSMK), är en ideell förening som består av forskare, lärare, studenter och praktiker i Sverige, som är intresserade av forskning inom området. Föreningen är till för att dessa ska drar nytta av varandras kunskaper så att forskningen om journalistik, medier och kommunikation i Sverige kan främjas.

Förutom att föreningen ska verka som ett tvärvetenskapligt forum, där teoretiska och metodologiska debatter ska uppmuntras, så ska FSMK främja förenings intressen genom att vara kontakt med myndigheter, stimulera intresse för forskningsområdet generellt, verka för bättre forskningsvillkor och bättre utbildning inom journalistik, medier och kommunikation.

Trots dessa tämligen övergripande mål är föreningen helt ideell med i nuläget ett medlemsantal på 170 personer. Ekonomin vilar enbart på medlemsavgifter, men eftersom all verksamhet är ideell och till exempel resor betalas av heminstitutioner, finns ändå resurser till kärnverksamheten. Föreningen leds av en styrelse med ordförande, sex ledamöter och sex suppleanter och styrelsen representerar olika ämnesområden, geografiska områden, kön och positioner.

Årliga forskarkonferenser och nytt pris

FSMKs främsta forum är de årliga forskarkonferenserna och man håller på att utveckla ett digitalt forskarforum genom en blogg (www.mediekom.se). Utöver det är FSMK, liksom de övriga nordiska forskarföreningarna, med och planerar Nordmediakonferenserna och har ett nära samarbete med Nordicom. Föreningen har även varit aktiv i diskussionerna kring utvärderingar av grundutbildningarna. Det senaste är ett biannuellt FSMK-pris för bästa MKV- och journalistikavhandling, som delades ut för första gången 2013.

Första pris gick till Anders Olof Larsson med avhandlingen *Doing Things with*

Machines. Studies on On-line Interactivity. Uppsala universitet, 2012. Andra pris gick till Anne Kaun med avandlingen *Civic Experiences and Public Connection Media and Young People in Estonia*. Södertörn högskola, 2012.

Ämneskontexten

Att ge FSMKs bild av ämnets utveckling låter sig inte göras, eftersom FSMK är en reflektion av de forskare och institutioner som är medlemmar. Beskrivningen situeras därför i min egen erfarenhet. Jag är inte bara ordförande i FSMK, utan också en feministisk kulturteoretisk medieforskare, som har disputerat i journalistisk och som arbetar på en institution (K3¹) som söker utmana och överbrygga olika akademiska gränsdragningar. Denna position är givetvis betydelsefull för hur jag ser fältet. För att uppväga detta har jag botaniserat i Nordicoms digra arkiv över svensk medieforskning.

Då: inträde

FSMK bildades 1977 och min medieforskarkarriär började tio år senare. Världen såg då annorlunda ut. Sovjet existerade fortfarande och Tyskland var två. Det var radiomonopol och i Sverige fanns två tevekanaler. Videobandspelaren hade gjort sitt intåg och videoväldesdebatter rasade. På institutionen fick vi hämta datorutskrift från Göteborgs datacentral och en kollega hade en biltelefon han kunde ringa varsomhelst ifrån – med ett batteri som vägde fem kilo över axeln.

Även vår MKV och journalistikforskarvärld var annorlunda. Jag läste ett ämne som hette Informationsteknik och började som doktorand i Masskommunikation (MK) vid Statsvetenskapliga institutionen: avdelningen för Masskommunikation. Jag lärde mig att MK såg olika ut beroende på var man befann sig. I Göteborg var MK ett statsvetenskapligt ämne, i Lund ett sociologiskt, i Uppsala ett psykologiskt och i Stockholm ett sådant där ”konstigt kultur-ligt” ämne. Det fanns en professor på varje ställe och de var idel män och det var dessa som markerade ämnesområdets gränser då och ”i framtiden” (Carlsson & Lindblad, 1992).

Generellt skulle man kunna säga att MKV och journalistikforskningen under 1970-1990-talen försökte hitta en plats och skapa ämnen och fält. Tittar man i Nordicoms forskar- och forskningsöversikter (Masskommunikationsforskning i Sverige, 1987) från den tiden är det mycket TV och barn, mycket användarforskning, tidningsekonomi och mycket effektstudier. Långa stora studier gjordes. Mycket var amerikanskt inspirerat. Ulla Carlsson skriver i inledningen:

Det är svårt att åstadkomma en översiktlig beskrivning av svensk masskommunikationsforskning. Den fragmentarisering som karaktäriserar forskningsområdet försvårar en klassificering av enskilda projekt i klara fack. (Masskommunikationsforskning i Sverige, 1987:1).

Det fanns emellertid annan forskning och 1990 gav Nordicom ut en antologi om populärmusik (Carlsson, 1990), som kan sägas symbolisera en oppositionell forskningsstråk inom MKV – annorlunda ämne (populärkultur) och teori (cultural studies).

Journalistikforskningen (Carlsson, 1988) präglades av studiet av frågor om politikens eller journalistikens makt, om nyheter som information eller underhållning, om jour-

nalisters etik, om den journalistiska texten och om formens betydelse. Som feministisk forskare ser jag bland både forskare och forskningsinnehåll en uppenbar brist på kvinnor. Vi var emellertid på inga sätt frånvarande. 1990 kom boken *Medier, människor och samhället* ut av femton nordiska forskare – samtliga kvinnor (Carlsson, 1990) och 1993 kom boken *Nordisk forskning om kvinnor och medier* ut.

Då: konsolidering

Kring millennieskiftet var världen ny, det var alla överens om. Många hade mobiltelefon (Nokia var coolt) och vi läste hemsidor på ”nätet” i de färggranna, bulliga mac-arna. De stora tidningarna gick över till tabloidformat. Radio och tv-monopolet var brutet och genom satellit och kabel kunde vi välja vad vi ville se och lyssna på bland en mängd kanaler. Under den centralt placerade breda teveapparaten fanns dvd-spelaren, som gjorde valmöjligheterna än större. Musik köpte vi på cd-skivor. Och IT-bubblan sprack.

MKV och Journalistikämnena i Sverige ägnade sig under denna tid åt att konsolideras. Flera FSMK- och Nordmediakonferenser har diskuterat just detta med tema rörande MKV-forskningens utveckling. Något svar hittades inte, men just diskuterandet och benämmandet av ämnet *Medie- och kommunikationsvetenskap* var i sig tecken på att något viktigt inträffat; vi hade något att diskutera. Som för att stadfästa detta publicerades den fältbeskrivande boken *Medier och kommunikation* – en introduktion (Falkheimer, 2001). Vi kan säga att MKV och Journalistik blev ämnen i sin egen rätt och rötterna till de forna hemämnena kapades. Egna institutioner etablerades med egna utbildningar på alla nivåer. Inte bara på de gamla universiteten, utan också på högskolor, som en efter en omvandlades till nya universitet, med egna forskarutbildningar och professurer med omfattande forskning utifrån egna teorier och metoder. Vi forskare blev på samma gång MKV-forskare eller journalistikforskare.

Både MKV och journalistik tillhörde de ”hetaste” ämnena i Sverige med mycket stort söktryck bland studenter och det var svårt att finna tillräckligt med disputerade MKV- eller journalistiklektorer. Explosionen av medieutbildningar medförde också att både antalet och andelen av kvinnor ökade. Tio år senare var kvinnor en självklar majoritet på grundutbildningarna och jämlikhet bland lärare och doktorander, även om samtliga professorer i Sverige vid millennieskiftet var män. 2003, publicerades *Journalistikens kön* i *Kvinnovetenskaplig tidskrift* och det är tydligt i avhandlingar att genus-, feministisk- och queerforskning hade ett starkt inflytande på medieforskningen och dess teoribildning, vilket innebar många forskningsfrågor och analytiska grepp.

Teorier utvecklades och breddades också åt andra håll. Från Storbritannien, Frankrike och Tyskland (singularis) hämtades inspiration. De tidigare oppositionella teorierna var nu etablerade. Man talade om en kulturella svängningen och identiteter, livsstilar, geografiska medierum, studerades parallellt med en fortfarande omfattande användarforskning (Jansson, 2002; Andersson, Fornäs, 2010; Bolin, 2010).

Inom journalistikforskningen gjordes en mängd studier av journalistroller, och redaktioner. *Public Service* var ett självklart begrepp inom radio och teve-forskningen. Mäktiga medier studerades utifrån politiks ekonomiska teorier och som politisk kommunikation (Fuchs, 2009). Den nya teknikens påverkan på journalistiken började också bli intressant (Karlsson, 2006) och också journalistikforskningen influerades av kulturteorier (Melin, 2008).

Idag: utblick

Idag läser vi tidning, spelar spel och ser teve på mobiltelefonen. Teveapparaterna är platta och används för att lyssna musik på. Tidningsindustrin är i ekonomisk kris, tidningsjournalister producerar webteve och tevejournalister skriver webnyheter. IT är digital vardagsteknik.

När jag flyttade till Sverige 1999, positionerades min arbetsplats K3, som något annorlunda. Vi hade MKV-program. Vi lärde studenterna att både göra och tänka – helst samtidigt – och bli bildade. Vi, MKV-forskare och lärare satt tillsammans med och samarbetade med informatik och interaktionsdesigners, grafisk design, scendesign och litteraturvetenskap. Vi var det digitala Bauhaus (Lindstedt & Reimer, 1999; Reimer, 2005). Coolt och annorlunda. Idag inte så annorlunda (och de flesta studenter tror att Bauhaus är en gör-det-självt-firma). MKV-program finns på de flesta utbildningsinstitutioner och konstnärlig forskning ett etablerat – om än svårt – begrepp. Liksom på de flesta andra lärosäten sker organisationsförändringar. De flesta MKV och journalistutbildningar är nu sammanboende med andra ämnen, som till exempel mode, film, lärande, litteratur, kultur, geografi, etnologi, musik, informatik.

Det medför givetvis nya möten, nya möjligheter till forskning. Ämnet breddas och hämtar åter influenser från andra ämnen. Nya frågor ställs om gamla medier och gamla frågor ställs om nya medier. Det märks inte minst bland doktorsavhandlingarna de senaste åren, som hämtar teoretisk inspiration från bland annat informatik, geografi, pedagogik, filmvetenskap och intersektionell feminism och som studerar en rad olika medier, som fantasy, serier, twitter, bloggar, spel, traditionella tidningar, youtube, teveserier, tidskrifter, varumärken, musik, mobiltelefoner, film och overheadapparater. Hetast bland medieforskare verkar den ”nya” medietekniken vara. Allt oftare ser man emellertid andra benämningar på detta än just ”nya medier”. Det nya börjar bli etablerat. MKV och journalistikavhandlingar det senaste året handlar om interactive experiences i nya sociala rum, och om civic experiences, om alternativ TV, om transmedia, om cross-media news, transversal media och om att göra saker med maskiner (cf. Askanius, 2012; el Gody, 2012; Fast, 2012; Kaun, 2012; Larsson, 2012; Gansing, 2013).

Nya interdisciplinära influenser och ny teknik har även utvecklats metodologiskt. Borta är den skarpa gränsen mellan kvalitativ och kvantitativ forskning och många forskare använder idag båda metoderna utan större problem. Och den metodologiska kreativiteten är stor: webnografi, on-line dagböcker, twitteranalys och mediearkeologi för att nämna några nya metoder (cf. Kaun, 2012; Larsson, 2012; Gansing, 2013).

I bakgrunden till dessa tendenser finns två stora politiska beslut som påverkat fältets vardag. Det ena är möjligheten till befodringsprofessur. Det betyder att det inte längre finns en professor per ämne och institution, utan flera. Det har gjort att professorsgruppen är nu mycket mer heterogen än tidigare vilket inte minst påverkat doktorandhandledningen. Det andra beslutet är tvånget att ett doktorandprojekt måste vara finansierat, vilket lett till att mycket färre doktorander antas. Tjänster lyses också ut internationellt, med konsekvensen att det svenska MKV- och journalistikfälten internationaliserats, vilket märks både bland ämnena som diskuteras med en globaliseringstrend (se t ex Ekström, 2010; Gustafsson, 2012) och bland forskarna.

Nya utmaningar och möjligheter

För att undvika att detta blir en för ensidig diskussion, har jag – inspirerad av David Gauntletts (2011) debatt kring Media Studies 2.0 – bätt några forskarvänner ge sin syn på svenska MKV- respektive journalistikämnets möjligheter och utmaningar och således mer spegla FSMK. Professorerna Göran Bolin, André Jansson, Bo Reimer och Ingela Wadbring har hörsammat uppmaningen².

Mediestudier för alla?

Den här spännande nya mediemiljön som har stor påverkan på vår vardag har givetvis inte gått andra ämnen förbi. Medie- och kommunikationsforskning förekommer också i allt högre grad i andra ämnen än MKV och journalistik. Vårdvetenskap, litteraturvetenskap, modevetenskap, samt de tidigare ”MKV-ämnena” är några exempel på ämnen som forskar om medier (cf. Andersson & Fornäs). Bolin (2010:5) varnar dock föra att heroisera denna forskning och menar att den visserligen är viktig, men söker ofta återuppfinna hjulet. Så vad kan vi MKV och journalistikforskare göra när andra bedriver medieforskning?

Bo Reimer besvarar frågan ”Det logiska borde vara att vi koncentrerade oss på det som vi borde kunna bäst, vilket borde vara medier ”i sig”. Men lite paradoxalt är det inte det som vi medieforskare är bäst på. Visst finns det ”medium theory” men denna tradition har alltid betraktats med misstanke från övriga MKV-forskare; ”teknologisk determinism” har alltid varit ett skällsord inom fältet. Nu verkar emellertid någonting hända. Samhällsforskningens generella vändning mot det materiella börjar nu bli alltmer markant även inom medieforskningen – om än kanske inte bland MKV-forskare.”

Göran Bolin menar: ”Den specifika kompetens som en MKVare ska kunna erbjuda, pace moi, är just den integrerade blicken på mediernas och kommunikationens roll i dessa samhälleliga och kulturella processer. /.../Det är i denna unika kombination av kommunikativ praktik och medieteknikens möjligheter och begränsningar vårt ämne och vår expertis befinner sig (alltså en ”non-mediacentric” syn på medierna, för att ansluta till en ofta upprepade, men nog så meningslös, positionering inom den internationella medieforskningen).”

Gränssättande eller gränsöverskridande?

En annan fråga som rör relationen till andra ämnen är huruvida vi MKV- och journalistikforskare ska konsolidera oss mer och skapa ytterligare fältspecifik teoribildning, eller om vi ska fortsatt söka teoretisk inspiration från andra område. I den svenska utvärderingen av grundutbildningsämnena MKV och journalistik gjordes tydliga gränsdragningar av bedömargruppen av vilka studentforskningsfrågor och projekt som låg innanför och utanför ämnesgränsen. Göran Bolin (2010) menar att all ämnesgränsöverskridning är inte av godo:

Gränsen dras trots allt för att avgränsa ett område för studium, för att man inom detta ska nå djupa, specialiserade kunskaper. Mång- och tvärvetenskap i all ära men den bygger till syvende og sidst på att det finns djupa kunskaper inom välavgränsade områden som kan gå i dialog med varandra. Den allmänna bredden hotar annars att tränga bort djupet (Bolin, 2010:5).

André Jansson menar att ämnet har differentierats och skapat nya ämnesöverskridande kontaktytor och att dessa ger ”goda förutsättningar att på ett innovativt och interdisciplinärt sätt angripa de omvandlingsprocesser i tid, rum och sociala relationer som medialiseringen medför”.

Ingela Wadbring uttrycker gränsöverskridningen skarpare. ”I dagens alltmer komplexa värld är det nödvändigt att söka sig utåt, till andra ämnen igen: ekonomerna hjälper oss att förstå varumärkets och ekonomins betydelse för journalistiken, etnologerna och antropologerna får oss att lyfta blicken och se vad som pågår på redaktionerna, organisationsforskarna sätter fingret på den strukturella omvälvning som pågår i de redaktionella nedskärningarnas kölvatten, sociologerna och psykologerna ger oss redskapen att förstå människors bevekelsegrunder på ett bättre sätt och teknikerna har fått en roll som de knappast haft tidigare. För att förstå journalistikens roll i samhället behövs många pusselbitar. Det går inte att avskärma sig.”

Förhållande till teknologin

Att verkligheten som medieforskare undersöker förändras har jag kort sökt visa. Bo Reimer menar att ”den stora utmaningen för MKV-forskningen är därför att klara av att behandla mediernas teknologiska egenskaper på sätt som gör det möjligt att relatera teknologi till det sociala, det kulturella, det samhällsrelaterade, etc, utan att varken göra det beroende av, eller styrande över, det övriga. Det här var en viktig uppgift redan i relation till traditionella massmedier. Det är en än viktigare uppgift i relation till digitala medier, där möjligheten för medborgare att själva påverka medieutvecklingen – och medieformerna – paradoxalt sätt både har ökat och minskat”.

Balansgång är också något Göran Bolin tar upp: ”I och med den allt fortlöpande och accelererande medietekniska utvecklingen som följer på digitaliseringen av samtliga, eller åtminstone de flesta medier, är det också svårt att hålla takten med utvecklingen. Denna utveckling har inte bara inneburit att gamla frågor måste ställas mot nya empiriska verkligheter. Den innebär också att helt nya områden öppnas, områden som inte var aktuella för 20 år sedan”.

Internationalisering

Ett annat gränsöverskridande som utgör en betydande utmaning är det nationella. Ingela Wadbring pekar på att ”en stor del av forskningen inom journalistik har till sin karaktär länge varit nationell. Det har handlat om såväl struktur som utbud och reception. De nationella projekten kommer nog alltid att ha en plats inom journalistikforskningen – men det är rimligen de internationella, komparativa projekten som är framtiden. Det innebär således samarbeten med vårt eget ämne, men med andra länder. Lika lite som ifråga om andra ämnen går det att avskärma sig, utan det handlar om ett ökat samarbete med andra”.

Att det skett en internationalisering har jag redan diskuterat i texten ovan. Det finns emellertid en annan hotbild, som Göran Bolin (2010) tar upp. Han talar där om tecken som tyder på en förstelning av ämnet. Det främsta förstelningsshotet kommer från det minskade deltagande i nationella och internationella konferenser. Dessa är av hög vikt, då de ger möjlighet att bredda sina disciplinära cirklar. Anledningen till det minskade deltagandet, menar Bolin, är nedskurna forskningsresurser.

Ekonomiska utmaningar

Medialiseringen av vardagen är givetvis inte den enda trenden som påverkat den svenska MKV- och journalistikforskningen. Den politiska verkligheten ändras och med den, förutsättningarna att bedriva undervisning och forskning. Idag görs en politisk – och framför allt ekonomisk – skillnad mellan forskningsuniversitet och undervisningshögskolor. Alla ska visserligen bedriva både och, men resurstilldelningen skiljer sig rejält åt. Samtidigt har en marknadsvåg svept över landet, och allt mer privatiseras. Marknaden ska ha mer att säga till om, även på universiteten. Det innebär för vår del att vi i allt högre grad ska samverka och samarbeta med samhällsinstitutioner och näringslivet. Forskningsanslag kräver ofta någon form av näringslivssponsring. Mot detta står universitetets gamla självständighetsideal och Humboldtska bildningsideal och kritiska granskningideal. Hur ska vi kunna kritiskt granska någon vi får pengar av? Och hur ska vi kunna bedriva en bildande undervisning när vi måste tillbringa mer och mer tid med att samverka, söka pengar och administrera? Samtidigt som vi får mindre och mindre resurstilldelning till våra ämnesområden – vare sig vi är placerade inom samhällsvetenskap eller humaniora. Till detta kommer resultatbaserad resurstilldelning, vare sig det är grundutbildning eller forskning så ska vi mätas och rankas. Det är inte konstigt att vår verkliga forskningsvardag ibland kan te sig förfärande febril.

Så hur kan vi MKV- och Journalistikforskare möta utmaningen att befinna oss någon stans mellan politik, marknad och bildning? I en tidigare Nordicomartikel (Melin, 2012) diskuterade jag nödvändigheten att inse att vår forskning är politik och att vi behöver bära med oss den insikten när vi forskar, genom att bland annat ständigt ställa kritiska frågor. Vi behöver också driva frågor som är både viktiga och roliga att beforska. Inte minst behöver vi arbeta tillsammans i forskningsteam och över olika sorters gränser. Det är där jag tror svaren ligger för MKV- och Journalistikforskning framöver.

FSMKs roll är att uppmuntra möjligheterna till detta. Genom nationella och nordiska konferenser, genom att uppmuntra ämneskonferenser inom både MKV och Journalistik, genom samt nätverk för forskarutbildningar, och genom att utnyttja den ”nya” tekniken för att skapa digitalt forskarforum. Och att ställa kritiska frågor om MKV- och Journalistikforskning.

Margareta Melin
Ordförande, FSMK

Noter

1. K3 – Konst, kultur och kommunikation på Malmö högskola.
2. Göran Bolin, André Jansson, Bo Reimer och Ingela Wadbring skickade korta texter på 200 ord till mig via e-mail där de beskrev sin syn på MKV respektive journalistikämnets möjligheter och utmaningar.

Referenser

- Andersson, Magnus & Johan Fornäs (2010) ”Mediekultur- perspektivets möjligheter. Ett samtal i kulturaliseringsens tecken”. *Nordicom Information*, vol. 32(1): 3-22.
- Askanius, Tina (2012). *Radical Online Video: YouTube, video activism and social movement media practices*. Lunds Universitet, Kommunikation och medier.

- Bolin, Göran (2010). "Medieforskningens möjligheter: Fältdominans, gränsöverskridanden och konsolidering inom medie- och kommunikationsvetenskapen". *Nordicom Information*, 32(4): 3-7.
- Carlsson, Ulla (red) (1988). *Forskning om Journalistik*. Nordicom-nytt/Sverige 4-88. Göteborg: Nordicom.
- Carlsson, Ulla (red) (1990a). *Medier, människor, samhälle*. *Nordicom-nytt/Sverige* 3-4 1990. Göteborg: Nordicom.
- Carlsson, Ulla (red) (1990). *Popular Music Research*. Nordicom Sverige 1990. Göteborg: Nordicom.
- Carlsson, Ulla & Anders Lindblad (red) (1992). *Forskning om journalistik, medier & kommunikation. Ämnesområdet idag och i framtiden*. Nordicom Sverige 1992. Göteborg: Nordicom.
- Ekström, Ylva (2010). "We are like Chameleons!" *Changing Mediascapes, Cultural Identities and City Sisters in Dar es Salaam*. Acta Universitatis Usaliensis.
- El Gody, Ahmed (2012). *Journalism in a network: the role of ICTs in Egyptian newsrooms*. Örebro: Örebro universitet.
- Falkheimer, Jesper (2001). *Medier och kommunikation – en introduktion*. Lund: Studentlitteratur.
- Fast, Karin (2012). *More than Meets the Eye: Transmedial entertainment as a site of pleasure, resistance and exploitation*. Karlstad: Karlstads universitet.
- FSMK digitalt forskarforum (2013) www.mediekom.se.
- Fuchs Christian (2009). "Information and Communication Technologies and Society: A Contribution to the Critique of the Political Economy of the Internet". I *European Journal of Communication* 2009: 24-69.
- Gansing, Kristoffer (2013). *Transversal Meida Practices. Meida Archaeology, Art and Technological Development*. Malmö: Malmö university.
- Gauntlett, David (2011). *Media Studies 2.0*. [Http://www.theory.org.uk/mediastudies2.htm](http://www.theory.org.uk/mediastudies2.htm)
- Gustafsson, Jessica (2012). *Voicing the Slum: Youth, Community Media and Social Change in Nairobi*. Stockholm: Stockholms universitet.
- Jansson, André (2002). *Mediekultur och samhälle : en introduktion till kulturteoretiska perspektiv inom medie- och kommunikationsvetenskapen*. Lund: Studentlitteratur.
- Journalistikens Kön. *Kvinnovetenskaplig tidskrift* Nr. 2/2003.
- Karlsson, Michael (2006). Nätjournalistik – en explorativ fallstudie av digitala mediers karaktärsdrag på fyra nyhetssajter. Lund: *Studies in Media and Communication* 9.
- Kaun, Anne (2012). *Civic Experiences and Public Connection: Media and Young People in Estonia*. Stockholm: Södertörns högskola.
- Larsson, Anders Olof (2012). *Doing Things in Relation to Machines: Studies on Online Interactivity*. Uppsala: Uppsala universitet, Acta Universitatis Upsaliensis.
- Lindstedt, Inger & Reimer, Bo (1999). 'Medier och Den tredje kulturen: Nya kontexter för Medie- och kommunikationsvetenskap'. *Nordicom-Information*, 21(4) s. 101-104.
- "Masskommunikationsforskning i Sverige 1987. En projektkatalog" (1987). *Nordicom-nytt/Sverige*. Nr. 3-4 1987.
- Melin, Margareta (2008). *Gendered Journalism Cultures. Strategies and Tactics in the Field of Journalism in Britain and Sweden*. Göteborg: JMG.
- Melin, Margareta (2012). "Doing the Right Thing. Passion, Politics and Plurality". *Nordicom Information* 2/2012, s 35-42.
- Rademaker, Claudia (2013). *Green Media: Exploring Green Media Selection and its Impact on Communication Effectiveness*. Stockholm: Handelshögskolan/Stockholm School of Economics.
- Reimer, Bo (2005). 'Estetik i ett digitalt Bauhaus'. I Ulf Lindberg & Bo Reimer (red.), *Bildning och estetik i utbildning*. Malmö: Lärarytbildningen, Malmö högskola, s. 67-97.

Forskningsanslag 2012

Danmark	134
Finland	135
Norge	137
Sverige	140

Danmark

Det Frie Forskningsråd, Sapere Aude

Kristin Veel

Københavns Universitet

Institut for Kunst- og Kulturvidenskab

*Calm Surveillance: Overload, Attention and Affectivity in the Cultural
Imagination of Ubiquitous Surveillance Technologies*

937 041 DKK

Det Frie Forskningsråd, Kultur og Kommunikation – Postdocbevillinger

Zoran Pecic

Roskilde Universitet

Institut for Kultur og Identitet

*The Rise of the Chinese Sexual Identity: Queering the Hybrid
Spaces of Chinese Cinema*

1 998 810 DKK

Det Frie Forskningsråd, Kultur og Kommunikation

Kjetil Sandvik

Københavns Universitet

Institut for Medier, Erkendelse og Formidling

Meaning across Media. Cross-media Communication and Co-creation

6 464 127 DKK

Kristin Veel

Københavns Universitet

Institut for Kunst- og Kulturvidenskab

*Calm Surveillance: Overload, Attention and Affectivity in the Cultural
Imagination of Ubiquitous Surveillance Technologies*

1 742 970 DKK

Tidsskrifter**Per Krogh Hansen**

Syddansk Universitet

Institut for Design og Kommunikation

Tidsskriftet K&K. Kultur og Klasse

90 000 DKK

Kulturministeriets Forskningspulje

Ditte Laursen

Statsbiblioteket

Kjetil Sandvik

Københavns Universitet

Institut for Medier, Erkendelse og Formidling

Niels Brügger

Aarhus Universitet

Institut for Æstetik og Kultur

*Tværmedial produktion og kommunikation:
Samspil mellem realtime internet og direkte tv i Voice*

280 000 00 DKK

Finland

Academy of Finland / Finlands Akademi

Juha Herkman

University of Helsinki

Representations of the Nordic Populism

407 270 € (2013-2018)

Urpo Kovala

University of Jyväskylä

Populism as Movement and Rhetoric

600 000 € (2012-2016)

Hanna Kuusela

University of Tampere

Collective Writing Practices: Between Creativity, Technology and the Public Domain

276 400 € (2012-2015)

Kaarle Nordenstreng

University of Tampere

Media Systems in Flux: The Challenge of the BRICS Countries

600 000 € (2012-2016)

Laura Saarenmaa

University of Tampere

Addressing Mmle Citizens. Porn Politics and Empowerment in the Finnish Men's Magazines from 1940s to 1980s

285 100 € (2012-2015)

Helsingin Sanomat Foundation

Laura Ahva

University of Tampere

World of Journalism Study: Finland's Part

130 000 €

Juha Herkman

University of Helsinki

The Euro Crisis, Media Coverage, and Perceptions of Europe within the EU

35 000 €

Anu Kantola

University of Helsinki

Media Strategies: Leaders, Lobbyists and Journalism

120 000 €

Markku Kuisma and the research group

University of Helsinki

Päivälehti-Helsingin Sanomat 1889-2019: History project

1 506 500 € (2013-2019)

Heikki Luostarinen

University of Tampere

The Changing Media Environment of Children and Youth. A Follow-up Study: phases 3 and 4

220 000 €

Nando Malmelin

Aalto University School of Business

Creative Leadership in Media Management

190 000 €

Hannu Nieminen

University of Helsinki

*Challenges of Convergence to European Media and Communication Regulation:
A Comparative Analysis (EU, Britain and Finland)*

46 200 €

Liina Puustinen

University of Helsinki

Trust in Economy in Letters to the Editor

56 000 €

Esa Reunanen

University of Tampere

From Broadsheet to Tabloid

120 000 €

Laura Saarenmaa

University of Tampere

Boys and Young Men as Media Audiences

109 400 €

Johanna Sumiala & Leena Suurpää

University of Helsinki / Youth Research Society

Social Movement of the Youth in Media Society

230 000 €

Norge

Norges forskningsråd

Margrethe Bruun Vaage

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

The Moral Spectator: Engagement in Morally Transgressive Characters in the Television Series Dexter, The Sopranos and The Wire

NOK 690 000

Anne Gjelsvik

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

The cinematic experience of temperature in contemporary Norwegian cinema, how climate shaped a filmography? Mobile researcher: Luis Antunes

NOK 68 000

Lin Proitz

Universitetet i Oslo

Kjønn, seksualitet og intimitet i autobiografiske digitale sjangere. Gender, sexuality and intimacy in autobiographical digital genres

NOK 210 668

Hallvard Moe

Universitetet i Bergen

Online media participation and the transformation of the public sphere

NOK 165 400

Hilde Arntsen

Universitetet i Bergen

Cyber Satire and the Quest for Alternative Communicative Spaces. New Media in Zimbabwean Diasporas

NOK 875 000

Martin Eide

Universitetet i Bergen

Journalistic Reorientations: The Online Challenge to Journalistic Ontology

NOK 2 296 000

Dag Elgesem

Universitetet i Bergen

Climate Crossroads. Towards Precautionary Practices: Politics, Media and Climate Change

NOK 3 488 000

Gunn Enli

Universitetet i Oslo

The Impact of Social Media on Agenda-Setting in Election Campaigns: Cross-Media and Cross-National Comparisons.

NOK 1 589 000

Tanja Storsul

Universitetet i Oslo

Media Innovations in International Politics: Opportunities of new media in transition countries

NOK 130 000

Norsk medietidsskrift

NOK 168 000

Universitetet i Agder

Norsk medieforskerlags 15. medieforskerkonferanse, 2012

NOK 70 000

Rådet for anvendt medieforskning

Ivar Andenæs

Institutt for journalistikk

Mediedekningen av terroren 22. juli 2011

NOK 50 000

Paul Bjerke

Høgskulen i Volda

To bilder – to rammer

NOK 50 000

Arne Blix

Adresseavisen

Medierettslig og medieetisk arkiv

NOK 200 000

Peter Dahlén

Universitetet i Bergen

En resepsjonsanalyse av tenåringsgutters lesing av bilblad

NOK 180 000

Audun Engelstad

Høgskolen i Lillehammer

Filmprodusenten og det litterære feltet

NOK 39 000

Birgitte Kjos Fonn

Høgskolen i Oslo og Akershus

Norsk økonomijournalistikk i krisetider

NOK 200 000

Jo Helle-Valle

SIFO/Statens institutt for forbruksforskning

Servicejournalistikken i NRK

NOK 250 000

Sigurd Høst / Landslaget for lokalaviser

Ung & engasjert, evaluering og oppfølging

NOK 350 000

Roy Krøvel

Diasporaungdom, krig og konflikt

NOK 250 000

Magnhild Landrød

Menighetsbladet – en overlevning eller en mulighet

NOK 50 000

Anders Sundnes Løvlie

Høgskolen i Gjøvik

Nettdebatten etter 22. juli

NOK 300 000

Lars Nyre

Norsk Medietidsskrift 2012

NOK 100 000

Ina Pillat

Pilot on – line dokumentasjonsarkiv

NOK 150 000

John Richard Sageng

Universitetet i Oslo

Verdier og virkelighetsforståelse hos barn og ungdom i spilling av dataspill

NOK 65 000

Tanja Storsul

Universitetet i Oslo

App power – innovasjon i nye rammer

NOK 250 000

Oddgeir Tveiten

Universitetet i Agder

Norsk Medieforskerlags konferanse

NOK 50 000

Maria Utheim

Universitetet i Oslo

Etikken i mediedekningen av 22. juli

NOK 54 000

Margrethe Bruun Vaage

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)

Symposium om fiksjonens moralpsykologi

NOK 30 000

Frank Aarebrot

Universitetet i Bergen

Skandinavisk medieundersøkelse 2012

NOK 100 000

Masterstipend

Anja Lekgang Høiby

Å verdsette norsk film. *Amandaprisen og det norske*

Filmprislandskapet

NOK 25 000

Maren Larsen

Filmsatsingen på barn og unge

NOK 25 000

Nora Mehsen

Forebygging av seksualisert vold utført av det kongolesiske militæret gjennom et filmbasert opplysningsprosjekt

NOK 25 000

Per Helge Måseide

22.7 – på jobb da det smalt

NOK 25 000

Sverige

Vetenskapsrådet

Johanna Gondouin

Enheten för filmvetenskap

Stockholms universitet

*Globala mödrar. Om den svenska mediebildens av internationellt
surrogatmödraskap och internationell adoption*

800 000 SEK (2013)

800 000 SEK (2014)

1 035 000 SEK (2015)

Tommy Gustafsson

Filmvetenskap

Linnéuniversitetet

Det transnationella historiska medieminnet av folkmordet i Rwanda

578 000 SEK (2013)

578 000 SEK (2014)

Lars Höglund

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation

Göteborgs universitet

E-bokens framväxt i ett litet språkområde.

Media, teknologi och effekter i det digitala samhället

1 500 000 SEK (2012)

2 997 000 SEK (2013)

2 997 000 SEK (2014)

2 997 000 SEK (2015)

1 497 000 SEK (2016)

Susan Jackson

Stockholm International Peace Research Institute

*Militarisering 2.0. Sociala mediers militarisering
ur ett genusperspektiv*

2 800 000 SEK (2012)

4 950 000 SEK (2013)

4 950 000 SEK (2014)

4 950 000 SEK (2015)

2 115 000 SEK (2016)

Michael Karlsson

Medie- och kommunikationsvetenskap

Karlstads universitet

Transparens och journalistisk trovärdighet

1 510 000 SEK (2013)

1 510 000 SEK (2014)

1 510 000 SEK (2015)

Anne Kaun

Institutionen för kultur och lärande

Södertörns högskola

Kris och kritik.

Kritiska medier handlingar i turbulenta tider

1 050 000 SEK (2013)

1 050 000 SEK (2014)

Anna Hampson Lundh

Institutionen för Biblioteks- och informationsvetenskap

Högskolan Borås

Läsning, tradition och förhandling (LÄST)

Läsaktiviteter i svenska klassrum 1967-1969

1 474 000 SEK (2013)

1 510 000 SEK (2014)

1 471 000 SEK (2015)

Kristina Lundblad

Institutionen för kulturvetenskaper

Lunds universitet

Bokens många sidor.

Böcker och litteratur mellan ekonomi och estetik 1750- 2002

1 413 000 SEK (2013)

916 000 SEK (2014)

916 000 SEK (2015)

Erik J. Olsson	2 250 000 SEK (2012)
Filosofiska institutionen	4 581 000 SEK (2013)
Lunds universitet	4 581 000 SEK (2014)
<i>Kunskap i en digital värld: tillit, trovärdighet och relevans på nätet</i>	4 581 000 SEK (2015)
	2 081 000 SEK (2016)

Anne Sofie Roald	
Globala politiska studier	1 100 000 SEK (2013)
Malmö Högskola	1 100 000 SEK (2014)
<i>Arabisk media och sociala förändringar</i>	1 100 000 SEK (2015)

Marina Svensson	2 000 000 SEK (2012)
Centrum för öst- och sydasienstudier	3 644 000 SEK (2013)
Lunds universitet	3 644 000 SEK (2014)
<i>Kina uppkopplad och nerkopplad. Det digitala samhället i en auktoritär stat</i>	3 644 000 SEK (2015)
	1 644 000 SEK (2016)

John Sundholm	485 000 SEK (2012)
Medie- och kommunikationsvetenskap	970 000 SEK (2013)
Karlstads universitet	970 000 SEK (2014)
<i>Immigrantfilm som kulturpraktik</i>	485 000 SEK (2015)

Nina Cyrén Wormbs	
Teknik och vetenskapshistoria	1 216 000 SEK (2013)
Kungliga Tekniska Högskolan	1 216 000 SEK (2014)
<i>Bilder på avstånd. Fjärranalys och föreställningar om jorden</i>	1 216 000 SEK (2015)

Riksbankens Jubileumsfond

Jakob Bjur	
TNS, SIFO	
<i>Publikmaskineriet – Hur publiken mäts, vägs, värderas och därmed skapas</i>	2 728 000 SEK

Göran Bolin	
Institutionen för kultur och kommunikation	
Södertörns högskola	
<i>Medieanvändning som värdeskapande arbete.</i>	
<i>Uppfattningar om medieanvändningens roll på digitala mediemarknader</i>	1 845 000 SEK

Pelle Snickars	
Audiovisuella medier	
Kungliga Biblioteket	
<i>Filmarkivet.se – en filmhistorisk plattform</i>	3 250 000 SEK

KK-stiftelsen

Mart Ots	
Högskolan för lärande och kommunikation	
Högskolan i Jönköping	
<i>Effekter av samaktiviteter i dagligvaruhandeln</i>	1 687 319 SEK (2012-2014)

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap / FAS

Kari Rönkkö

Arbetsmiljöhögskolan
Lunds universitet

Sociala mediers roll i professionella organisationer (SoMPO)

4 130 000 SEK

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap / MSB

Marina Ghersetti

Institutionen för journalistik, medier och kommunikation
Göteborgs universitet

Torbjörn Andreasson

Security Arena
Lindholmen

Mikael Korhonen

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

*Sociala medier och kriskommunikation i europeiskt perspektiv
– vad är möjligt om fem år (SOMCRISC)?*

494 000 SEK (2013-2014)

Östersjöstiftelsen

Göran Bolin

Institutionen för kultur och kommunikation
Södertörns högskola

Nation branding.

*Nationen som gemenskap och varumärke i Östeuropa
(2013-2015)*

2 000 000 SEK

Carl-Olof och Jenz Hamrins Stiftelse

Centre for Family Enterprise and Ownership / CeFEO
Jönköping International Business School

Tre doktorandtjänster och en postdoc-tjänst

11 000 000 SEK (2013-2017)

Ragnar Söderbergs Stiftelse

Eva-Maria Svensson

Juridiska institutionen
Handelshögskolan vid Göteborgs universitet

Maria Edström

Institutionen för medier och kommunikation
Göteborgs universitet

Marknadsdriven yttrandefrihet – svenska medier mellan demokrati och marknad

2 369 319 SEK

Anne-Marie & Gustaf Anders Stiftelse för medieforskning

Maria Nilsson, Ingela Wadbring

Medie- och kommunikationsvetenskap
Mittuniversitetet

*Nyhetsbilden i förändring. En studie om bildjournalistikens utveckling
och förutsättningar 1995-2015*

5 400 000 SEK (2013-2016)

Erik Philip-Sörensens Stiftelse

Jessica Enevold

Institutionen för kulturvetenskaper
Lunds universitet

*A Fat World. Obesity in Global Media and Local Practices
– A Study of “The Biggest Loser” in the US, Sweden and Finland*

200 000 SEK

Wahlgrenska Stiftelsen

Peter Dahlgren

Institutionen för kommunikation och medier
Lunds universitet

Wahlgrenska priset för särskilda insatser inom medieforskningen

50 000 SEK

Mats Arvidson

Intermediala studier
Lunds universitet

Intermedial musikkultur

75 000 SEK

Tina Askanius

Institutionen för kommunikation och medier
Lunds universitet

Högerextremistiska mediediskurser om Greklands roll i finanskrisen

75 000 SEK

Maria Grafström

Företagekonomiska institutionen
Uppsala universitet

75 000 SEK

Jessica Gustafsson

Institutionen för mediastudier (JMK)
Stockholms universitet

75 000 SEK

Eleonor Marcussen

University of Heidelberg

75 000 SEK

Gregory Simons

Centrum för rysslandsstudier
Uppsala universitet

75 000 SEK

Svensk Presshistorisk Förening

Sophie Elsässer

Institutionen för kommunikation och medier
Lunds universitet

Expressen och konsumentjournalistikens 1970-tal

25 000 SEK

Michael Forsman

Institutionen för kultur och kommunikation
Södertörns högskola

På 80-talets räls mot dagens radio

25 000 SEK

Ridderstads stiftelse

Stipendiater 2012

Björn Badersten, Stéphane Bruchfeld, Bo Eriksson, Anna Friberg, Andreas Gottardis, Gunilla Hultén, Orsi Husz, Mikael Karlsson, Mats Lindberg, Emilia Ljungberg Patrik Lundell, Louise Nilsson, Ann Steiner, Gunilla Törnvall

Doktorsavhandlingar 2012

från Nordicoms databas NCOM

Danmark	146
Finland	150
Norge	158
Sverige	162

Danmark

Dokumentalist: Mogens Vestergaard Kjeldsen

Albrechtslund, Anne-Mette Bech: *Storytelling and Identity in Online Gaming Communities: Exploring Online Culture and Communication as Narrative Practices*. Aalborg Universitet, Institut for Kommunikation, 2012.

Afhandlingen præsenterer et studie af computerspil som æstetiske objekter og som æstetisk oplevelse og fokuserer på brugerkreativitet i computerspilsfællesskaber på nettet. Gennem studier af særligt World of Warcraft-spillerfællesskaber er forfatteren kommet frem til, at fortælling på deres websites udgør en vigtig del af arbejdet med at skabe mening ud af oplevelsen af spillet og aktiviteter omkring det, og at fortællingerne, som bliver fortalt i spillerfællesskaberne er med til at skabe og opretholde betydningsfulde identiteter for den individuelle spiller såvel som for fællesskabet. Forfatterens tilgang til emnet er formet af litterær hermeneutik og narrativ teori. I afhandlingen argumenterer forfatteren for, at for at forstå hvorfor, hvordan og med hvilken virkning folk fortæller historier til hinanden online kan vi drage nytte af appliceringen af det teoretiske begreb mimesis, som angår forholdet mellem den æstetiske repræsentation af virkeligheden og selve erfaringen af denne virkelighed.

Clasen, Mathias: *Monsters and Horror Stories: A Biocultural Approach*. Aarhus: Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation, 2012. 185 s.

The aim of this dissertation is to construct a biocultural theory of horror fiction and to apply this theory to selected well-known works of horror literature: Bram Stoker's *Dracula* (1897), Richard Matheson's *I Am Legend* (1954), and Dan Simmons' *Song of Kali* (1985). The author draws on recent findings in cognitive and evolutionary psychology to account for the structure and function of horror fiction. The new theory, and the analytical framework for interpretive criticism that it entails, has the strength of being vertically integrated, that is, consistent with the evolutionary social sciences. This dissertation is the first sustained effort in the field of biocultural horror theory.

Gulbrandsen, Ib Tunby: *'This Page is not Intended for a US Audience': A Five-act Spectrale on Online Communication, Collaboration and Organization*. Frederiksberg: Copenhagen Business School, 2012. 285 s. ISBN 9788792842985, ISBN (elektronisk) 9788792842992.

Employing the Danish pharmaceutical company Novo Nordisk as a case, this dissertation asks: How is the communication about Novo Nordisk organized on online communication platforms; how are meanings about the organization constructed online in collaboration between the organization and its stakeholders?

Gürsimsek, Remzi Ates: *Multimodal semiotics and collaborative design: a social semiotic approach to the co-production of virtual places and artifacts in Second Life*. Roskilde Universitetsforlag, 2012. 281 s.

Computer genererede virtuelle verdener (VVS) præsenterer brugerne for et rumligt konstrueret kommunikativt miljø med forskellige muligheder for at navigere, udforske og interagere med et digitalt indhold. I disse virtuelle verdener bliver oplevelser af (co-)tilstedeværelse og samarbejde medieret af avatarer, der repræsenterer og udfører handlinger for deres brugere. Men ikke alle VW-plattformen giver brugerne mulighed for at co-designe og co-producere de steder og de artefakter, der udgør de virtuelle verdener, i det omfang, Linden Labs Second Life (SL) gør. SL genererer dermed et bredt og potentielt nyskabende område for brugerdrivet mening-skabelse og multimodale eksperimenter med kollaborativ stedsliggørelse. De menings- og handlingspotentialer, som findes i SL's værktøjer og ressourcer samt i de steder og artefakter der er skabt hermed, bliver tidsmæssigt og kontekstuel bestemt af de affordances og begrænsninger for kollaborativ indholdsskabelse i sociale situationer. Afhandlingens formål er at undersøge, hvordan VW-brugere arbejder sammen for at skabe design ideer, udvikle koncepter, løse problemer, bygge og afprøve deres ideer til at co-producere virtuelle steder og artefakter i SL som socialt meningsfulde tegnsystemer.

Herping, Søren Stentoft: *Jagten på den gode krisekommunikation: Et komparativt case studie af krisekommunikation i danske kommuner*. Aalborg Universitet, Institut for Statskundskab, 2012.

Høgel, Arine Kirstein: *Haptiske dokumentarfilm: audiovisuel støj og nærsanselige oplevelsesformer i nyere dokumentarfilm*. Roskilde: Roskilde Universitet, 2012. 329 s.

Jacobsen, Louise Brix: *Fiktiobiografisme: Fiktionalisering som performativ strategi i dansk film og tv fra 2005 og frem*. Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation, 2012. 343 s.

Afhandlingen undersøger fiktiobiografisme som en specifik fortællemodus i og omkring nyere danske film- og tv-produktioner. Fiktiobiografisme som værkkategori dækker over en bestemt type film og tv-produktioner, der ikke entydigt lader sig afkode som fiktion eller ikke-fiktion. Det er værker, hvor kendte spiller rollen som sig selv, og hvor rolle ikke fuldstændigt kan adskilles fra virkelig person. Fiktiobiografiske værker som Hvam og Christensens *Klovn* (2005-2009) og *Klovn the movie* (2010), Christoffer Boes *Offscreen* (2006)

og Søren Faulis Deroute (2008), er alle karakteriseret ved invitationen til modtagerforhandling mellem værk og mediekulturel viden. Forhandlingssituationen etableres gennem samtidigt overskud af fikcionalitet og biografiske detaljer, og begge typer overskud knytter sig altoverskyggende til de kendtes selvoptreden. Den fiktobiografiske modus bestemmes som en intermedielt funderet modus, der skabes og virker relationelt og kontekstuel i et samspil mellem afsender, modtager, værk og andre medietekster. Afhandlingens hovedfokus er de muligheder og konsekvenser, fiktobiografisme får i forhold til kommunikationssituationen og dermed forholdet mellem afsender, værk og modtager. På baggrund heraf er afhandlingens væsentligste bidrag en lokalisering af fiktionisering anvendt som retorisk ressource i performativ selvfremsættende og virkelighedsintervenierende strategier i mediekulturen.

Jørgensen, Rikke Frank: *Framing the net: how discourse shapes law and culture*. Roskilde: Roskilde Universitetscenter, 2012. 298 s.

The dissertation addresses the internet as a topic for policy making, and as a tool for social change. Drawing on current policy examples as well as cross-disciplinary scholarship the author suggests a metaphorical framework where the internet is conceptualized as infrastructure, public sphere, media and culture respectively. The metaphors represent different dimensions of internet use and each frame specific policy themes and claims related to the internet's potential to facilitate social change. In the second part of the dissertation two of the metaphors are applied to case studies. The public sphere metaphor is used to study how groups in Uganda utilize new and old media to strengthen the livelihood and public participation of local women, whereas the culture metaphor is used to study the social practices by which the German Wikipedia community seek to advance the public domain of information. Concluding the work, the author points to some of the current challenges facing internet policy makers and scholars, not least the role and powers of private parties in the internet era.

Knudsen, Gry Høngsmark: *Digital Insights: Digital Consumer-Response to Advertising*. Odense: Syddansk Universitet, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, 2012. 230 s.

This dissertation forwards the theory of digital consumer-response as a perspective to examine how digital media practices influence consumers' response to advertising. Digital consumer-response is a development of advertising theory that encompasses how consumers employ their knowledge and practices with digital media, when they meet and interpret advertising. Through studies of advertising response on YouTube and experiments with consumers' response to digitally manipulated images, the dissertation shows how digital media practices facilitate polysemic and socially embedded advertising response. The dissertation argues that digital consumer-response changes our understanding of

texts, contexts, consumers, and agency, because digital consumer-response operates with a discursive analytical perspective, as opposed to the micro-textual analyses of much advertising research.

Lindstädt, Nadine: *Media Markets Going Online: Effects and Consequences on Competition Structures*. Syddansk Universitet. Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, 2012. 318 s.

The emergence of the internet as an additional media platform has brought extensive movement to news media markets and had several effects and consequences on competition structures. Traditional mass media players – i.e. television, radio, and print media – have been facing rapidly increasing competition. Furthermore, growing media convergence led formerly rather clear-cut media markets to blur on the internet. Consequently, intermedia competition and intramedia competition intensified. Offline media have been experiencing increased competition with the emergence of the internet as an additional media platform (increased intermedia competition). Furthermore, with a multitude of online news providers competition on the internet intensified which concerns all media companies who are operating online news (increased intramedia competition). The newspaper industry has been hit most severely by these developments – print newspapers have been suffering from declining readership, circulation figures and diminishing advertising revenues in many countries. They are therefore in the particular center of attention for this dissertation. Oftentimes, researchers conclude overall substitution tendencies between newspapers and the internet. Discussions have been going to such length that a continued existence of traditional print newspapers has been in question. This doctoral dissertation picks up on this topic and elaborates and analyzes the effects and consequences on competition structures after media markets have been going online. The overall dissertation shows that digitalization and especially the internet have changed the media environment and challenged traditional media platforms (e.g. newspapers). However, at the same time it is highlighted that newspapers should not solely regard the internet as a threat – quite the contrary; they should see it as a chance in order to remain in existence.

Mathieu, David: *A contextual approach to the mediation of news discourse: a cross-cultural reception study of news comprehension situated in language, culture and cognition*. Roskilde: Roskilde Universitet, 2012. 298 s.

Med udgangspunkt i en kritik af receptionsforskning og psykologiske tilgange til modtageres forståelse af nyheder, søger denne afhandling at udforske hvilken rolle modtageres kontekst spiller for modtageres forståelse af medieret diskurs, såsom nyheder. Det sker indenfor en opfattelse af, at reception foregår som betydningskonvergens mellem tekst og publikum. Afhandlingen giver et teoretisk og et empirisk bidrag til såvel forståelse af kontekst som receptionen af nyheder. Baseret på en in-

tegration af receptionsanalyse og eksperimentel kognition består forskningsmetodologien af en tværkulturel sammenligning mellem danskeres og fransk-canadiers forståelsesprocesser af nyhedstekster fra begge lande. Dataene består af læsningsprotokoller hentet gennem et kognitivt interview tænkt som en tilpasning af det kvalitative dybdegående interview med metoden ”tænke-højt protokol”, der stammer fra kognitiv psykologi. Baseret på en opfattelse af teksten som kontekstuel ubestemt observerer analysen tekstens indsættelse i socio-kulturelle kontekster hos empiriske modtagere. Som sådan udgør dette projekt et første forsøg på at operationalisere begrebet kontekst i et empirisk receptionsstudie. Ved hjælp af teorier hentet fra pragmatikken forstås modtagerenes kontekstuelle bidrag som en problematiseringsproces, hvori modtageres nyhedsforståelse teoretiseres som et kommunikativt fænomen i krydsfeltet mellem sprog, kultur og kognition. Forståelsen afspejler en implicit kulturel forbindelse mellem en tekst og dens tiltænkte læser. Konklusionerne indikerer, at konteksten er afgørende for diskurs-, receptions- og publikumsforskning og anbefaler at genindføre forståelse som et centralt begreb i studiet af medieret diskurs.

Petersen, Line Nybro: *Wicked Angels, Adorable Vampires!: Religion, amerikanske serier og danske teenagere*. Københavns Universitet, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling, 2012. 183 s.

According to this thesis Danish teenagers are not looking for answers to life's big questions in established religious institutions. Instead, they engage in intense idolisation of American films and TV shows about vampires, angels and other supernatural beings. The thesis shows that a series like *Twilight* for some young Danes replace traditional religion and enhance their interest in spiritual and religious issues. Many Danish teenagers reject old-fashioned established religious institutions such as the Danish National Evangelical Lutheran Church and its traditional religious beliefs. The lack of a coherent religious world view will in some cases make TV shows like *Twilight* and the *Vampire Diaries*, in which vampires and other religious symbols abound, assume part of the function which the old religious institutions used to have. The thesis demonstrates that a film series like *Twilight* offers young people a playground for exploring life's big questions, moral judgement and to imagine the possibility of the supernatural in a pleasurable and informal fashion. The fictional worlds challenge their presuppositions about themselves and their surroundings.

Rasmussen, Jeanette: *Tweens, medier og forbrug: Et studie af 10-12 årige danske børns brug af internettet, opfattelse og forståelse af markedsføring og forbrug*. Frederiksberg: Copenhagen Business School, Institut for Afsætningsøkonomi, 2012. 348 s.

Denne afhandling har haft til formål at udvide den viden, vi har om markedsføring rettet mod børn. Børn i dag lever i en mere kommercialiseret barndom, børn betragtes i højere grad end tidligere som selvstændige

forbrugere, markedsføringsmetoder på internettet er karakteriseret ved at være mere sofistikerede og mindre gennemskuelige, og der er stor markedsføringsmæssig fokus på yngre børn, og specielt de såkaldte tweens (defineres typisk som de 8-12 årige). Det har derfor været afhandlingens sigte at undersøge i et hverdagsperspektiv, hvordan 10-12 åriges brug af internettet, deres oplevelse og forståelse af markedsføring på internettet er relateret til deres forbrug (køb og forhold til mærker). Det er tweens oplevelse og forståelse af medier og forbrug, som er i fokus. Afhandlingens teoretiske grundlag er tværdisciplinært, og derfor er relevante dele fra barndomsforskningen, medieforskningen og forbrugerforskningen blevet inddraget. Metodisk er der brugt en triangulering af empirisk materiale, da dette er specielt godt i forhold til undersøgelser om børn.

Raun, Tobias: *Out online: trans self-representation and community building on YouTube*. Roskilde: Roskilde Universitet, 2012. 380 s.

Denne afhandling er et virtuelt etnografisk studie af video blogs på YouTube, produceret, befolket og distribueret af Angloamerikanske transkønnede. Dette studie indbefatter online observationer, indholds- og visuelle analyser, såvel som semi-strukturerede interviews med udvalgte video bloggere (vloggere). Studiet tæller otte særligt udvalgte vloggere – fire trans mænd og fire trans kvinder, som alle anvender vloggen som medie til at diskutere mødet med og oplevelsen af transitionsteknologier- og processer. Dette studie stiller følgende forskningsspørgsmål: Hvordan skildrer transkønnede vloggere deres møde med og oplevelse af transitionsteknologier –og processer? Hvilke nye muligheder tilbyder vlog mediet transkønnede i forhold til selvrepræsentation og skabelsen af kollektive fællesskaber? Samt hvilke nye muligheder for digitalt medborgerskab og affektive politikker muliggøres med vlog mediet? Det er et tværfagligt studie, der udforsker hvordan transkønnede formulerer, forhandler og skaber identitet via sociale medier. I afhandlingens analyser er forfatteren i særdeleshed optaget af, hvordan trans identitet og teknologi forbinder og forskyder sig på nye måder. Han argumenterer således for, at vloggen har et transformativt og terapeutisk potentiale, der kan være med til at reformulere, hvilke politiske agenser denne sammenvævning af trans og teknologi kan have.

Simonsen, Thomas Mosebo: *Identity-formation on YouTube: Investigating audiovisual presentations of the self*. Aalborg: Aalborg Universitet, 2012. 262 s.

This dissertation investigates the construction of online and mediated identity on YouTube. It is argued that audiovisual presentations of the self with user-generated content (UGC) are regarded as authentic identities that appear as extensions of the self, simultaneously regarded and presented as reality. The construction of identity on YouTube is especially noticeable in specific modes of the UGC; the first-person presentations of the self, also referred to as “Vlogs”, which thus will be the main ana-

lytical focus of this dissertation. The project draws on an empirically based investigation of 900 YouTube videos, where a sample of content has been collected and coded in a designed database.

Toft-Nielsen, Claus: *Gamingpraksis: en vidvinke-loptik på computerspil, køn, genre og hverdagsliv*. Aarhus: Aarhus Universitet, Institut for Æstetik og Kommunikation, 2012. 195 s.

Afhandlingen fokuserer på fantasygenrens mediematrixer med fokus på oplevelseskvaliteterne i og spillernes brug af World of Warcraft. Afsættet for afhandlingen er det faktum, at 19 ud af 20 Massively Multiplayer Online Role-Playing Games (MMORPGs) er sat i et tydeligt defineret fantasyunivers. Hvorfor er dette tilfældet? Hvad er det fantasygenren i spilbar form kan, som andre gener ikke kan? Afhandlingen sætter fokus på det mest populære MMORPG, nemlig World of Warcraft, og undersøger dels spillets realisering af fantasygenren og dels spillerens faktiske brug af spillet; hvorfor og hvordan de spiller. Det er afhandlingens overordnede argument, at fantasygenrens funktion er en særlig form for "world-building" og den "worldness", forstået som en oplevelsesmæssig kvalitet, spilleren oplever i spilsituationen. Denne oplevelseskvalitet er indlejret i spilverdenens dobbeltkontrakt med spilleren, idet spillet på samme tid forstås som både fiktion og social realitet. Afhandlingen konkluderer, at gaming er en spilaktivitet, der er definer-

et, ikke alene eller primært af spillet selv, ej heller af interaktionen mellem spillet og spilleren, men i en bredere optik: Gennem de dynamikker, som både rammesætter og producerer gaming som en aktivitet i en kontekst der konstitueres af genre, køn og hverdagspraksis.

Vestergaard, Vitus: *Det hybride museum: Unge brugeres deltagelse gennem produktion og deling af indhold i et fysisk museumsrum*. Syddansk Universitet, Institut for Litteratur, Kultur og Medier, 2012. 231 s.

Afhandlingen undersøger unges brug af museumsrum, som tillader deltagelse gennem produktion og deling af indhold. Til dette formål indføres begrebet det hybride museum, som beskriver museer, der aktivt søger at understøtte dannelsen af en brugergenereret meningsøkonomi. Når den brugergenererede meningsøkonomi sameksisterer med museets institutionelle meningsøkonomi, er der tale om en hybrid meningsøkonomi. Afhandlingen identificerer i analysen af det hybride museum to grundlæggende forskellige museale tankesæt, et industrielt og et post-industrielt. Afhandlingen opererer i krydsfeltet mellem museologi, medieteorier og læringsteori. Den museologiske dimension fokuserer på brugeradfærd og brugeroplevelser. Den medieteoritiske dimension fokuserer på sociale medier og ikke-professionel medieproduktion. Den læringsteoretiske dimension fokuserer på sociale og kreative læreprocesser.

Finland

Dokumentalist: Eija Poteri

Aira, Annaleena. / *Toimiva yhteistyö: työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot*. [Successful collaboration: interpersonal relationships, teams and networks in working life]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2012. 182 p. ISBN 978-951-39-4707-1.

This study examined collaboration in working life, its relationship to human communication and social interaction, and the role of technologically mediated communication in dispersed collaboration. Collaboration is a feature of working life for most people in today's society, and studies in various disciplines have examined collaboration. This study concentrated on human communication and social interaction as they appear in both face-to-face and technologically mediated communication.

The study was qualitative in nature. It combined two methods: the qualitative interview (N=20) and observation of technologically mediated communication (N=25). The data were analyzed inductively, in which the focus was on the quality, characteristics, processes and meanings of collaboration and communication. Collaboration was proven to take place in communication in interpersonal relationships, teams, and networks. Each of these perspectives highlights specific communication phenomena linked to successful collaboration. Dispersed collaboration was proven to be possible if there is enough communication between collaborators. Thus, physical presence is not necessary for successful collaboration. The results of this study encourage collaborators, team leaders, and coordinators to reflect on the processes of communication and they offer multiple insights into how to develop collaboration in working life.

Akdogan, Itir. / *Digital-political fantasies in Istanbul: an analysis of the perceived role of ICT in changing local institutional politics, activism, and identity*. Helsinki: University of Helsinki, 2012. 205 p. ISBN 978-952-10-7883-5.

This research analyses how different groups of people perceive the role of new information and communication technologies (ICT) in social change, and how they make sense out of these claimed changes in society. There are claims for social change in many areas. This research frames its analysis in three areas of social change namely the local-global relation; politics and the political, and ICT.

The study first looks at the theoretical discussions on how different perspectives conceptualize social change in these areas. The theoretical framework then looks at the three dimensions that emerge from the interaction of these three areas; institutional politics, activism, and identity. There are different frameworks for making sense of social change. Lacanian fantasy is one that allows deeper analysis of perceptions and fluidity between the various perceptions. As all fantasies are frustrated,

the concept also allows a critical analysis. The theoretical framework finally also looks at what fantasies the theoretical discussions create, regarding social change in the above three areas and dimensions. At the empirical level, the research focuses on the perceptions of the role of ICT in the changing institutional politics, activism, and identity in Istanbul from the local-global relation, politics and the political, and ICT perspectives. The research then discusses what fantasies come out of these perceptions.

Backholm, Klas. / *Work-related crisis exposure: psychological trauma and PTSD in news journalists*. Vasa: Åbo Akademi, 2012. 55 p. (+ separate articles). ISBN 978-952-12-2795-0.

Journalistic work in crises includes a variety of tasks: reporting on the scene, editing material in the home office, or broadcasting live. Journalists may be both primarily and secondarily exposed to potentially traumatic events during work assignments. The aim of the present study was twofold, (1) to investigate how previous exposure to potentially traumatic events during work or in personal life is related to current trauma-related distress (post-traumatic stress disorder, secondary traumatic stress, depression and burnout) in journalists, and (2) to study journalistic work, event-related distress, and occupational risk factors in a specific type of crisis-related assignment, the Finnish school shootings in 2007 and 2008.

Cantell, Saara. / *Cinematic diamonds: narrative storytelling strategies in short fiction film*. Helsinki: Aalto University, School of Art and Design, 2012. 226 p. ISBN 978-952-60-4483-5. (This is a translation. Doctoral dissertation originally published in Finnish in 2011.)

The author proposes and discusses alternative ways of approaching short film. The book emphasizes short film as an independent and challenging cinematic art form of its own right. The "mystery" of short film is approached by examining the aesthetics of other short forms. The structural parallels between e.g. jokes and short films, as well as narrative strategies found in poetry, offer meaningful references. The research consists of both the analysis of selected short films and the five short films directed during the research process. Research questions are deeply rooted in the practice of film-making and developed during the productions of five short films included in the dissertation. The book is a translation of author's doctoral dissertation.

Halkoaho, Jenniina. / *Identity-related media consumption: a focus on consumers' relationships with their favorite TV programs*. Vaasa: University of Vaasa, 2012. 257 p. ISBN 978-952-476-396-7.

Different media vehicles hold a significant role in our contemporary society as important objects of consumption and influential cultural institutions. The field of the study is consumer research and it investigates media consumption from a symbolic perspective as an identity constructing activity. Media contents are approached as products and services that consumers can buy and use. The purpose of this study is to uncover how consumption of television programs and identity construction are connected.

Heino, Kari. / *The virtuous journalist, an updated view: a study in the ethics of journalism*. Turku: University of Turku, 2012. 184 p. ISBN 978-951-29-4924-3.

This study concerns the ethics of journalism and virtue. More schematically, the aims of the study are: (1) to show how a plausible and well-defined conception of virtue gives credibility to the view that a virtue approach can also give good action guidance in the ethics of professions; (2) to argue that the virtue conception developed by Robert M. Adams carries the requisite characteristics; (3) to exemplify how earlier work on journalism ethics in general, and virtue-flavored or virtue-based work in particular, would have been more accurate and more nuanced with the help of Adams' insights; (4) to test in a preliminary fashion how virtue thinking in general and the virtue conception of Adams in particular succeed in journalistic online environments.

Herkama, Sanna. / *Koulukiusaaminen: loukkaavat vuorovaikutusprosessit oppilaiden vertaissuhteissa* [School bullying: hurtful interaction processes in students' peer relationships]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2012. 228 p. ISBN 978-951-39-4913-6.

The goal of this doctoral study is to describe comprehensive school students' conceptions and experiences of school bullying during their school history from the perspective of hurtful interaction processes. In previous studies students' in-depth understanding of school bullying, especially from the communication standpoint, has rarely been investigated. Altogether 365 students aged from 13 to 17 years participated in the study. By means of open-ended questions and detailed written accounts, the respondents described their concepts and experiences regarding school bullying. A categorization of the forms of hurtful communication and responses to it was formed through inductive qualitative analysis.

Hietanen, Joel. / *Videography in consumer culture theory: an account of essence(s) and production*. Espoo: Aalto University School of Economics, 2012. 233 p. ISBN 978-952-60-4661-7.

Liberated into the online virtual spaces through digitalization, video media has become an omnipresent part of our lives. Simultaneously, the videographic method for conducting and expressing ethnographic research has received increasing attention in the field of consumer culture theory (CCT). Yet, as is the usual case with nas-

cent and still marginal research orientations, the publications about the method have been relatively descriptive, and thus have not explored the potential of the approach from a philosophical perspective.

This dissertation addresses this gap and develops a possible ontology and epistemology for conducting and expressing research on video media. How is videographic expression different compared to text and photography? What could it be like to experience it? While such a philosophical account of essence(s) in video work in CCT calls for establishment, there is also a need to further consider issues about the production of videographic research on a workbench level, i.e. what the production of such visual ethnographic research is like. In this study an epistemology of videographic relation is constructed, in a bricolage fashion, by adapting 'post-modern' perspectives from 'poststructuralist', 'radical humanist' and a Deleuzian 'superior empiricist' perspectives.

Hurmeranta, Markku. / *Talousmedia murroksessa: Muutosdynamiikan tarkastelua mediatalouden ja median käytön näkökulmista* [Financial media in transition]. Tampere: Tampere University Press, 2012. 228 p. ISBN 978-951-44-8832-0.

The emergence of online newspapers in mid 90's triggered a fundamental shift in media – including traditional business models and journalistic work. The transition of media from traditional print media to new online environment started with delivery channels which were transformed due to the digitalisation and Internet. As a result of the transformation in distribution channels the revenue model of the entire newspaper industry began to crumble.

The target of this study is the financial media in its entirety. At its most extensive it includes financial newspapers, periodicals, web services, financial news agencies as well as tv and radio productions specializing in financial matters. When observing the audiences of the financial media, the research is restricted to the kind of financial journalism which satisfies its users professional need for financial information. In other words the focus is on the variety of financial journalism whose target audience are professionals who in the course of their own work have an absolute need for financial information. The goal of the study is: 1. To describe the effects of the media transition in the operating environment of financial media, from the angle of both the financial media (especially the revenue model) and its audience (readers' satisfaction and the fulfilment of the function of financial media as a toolkit) and how financial media has reacted to these changes. 2. To understand the dynamics of the transition and its different aspects. 3. To describe innovations born of the transformation and observe potentially identifiable future lines of development based on these, especially through the ongoing discussion in the USA. Empirical data has been collected through separate research projects during 2008–2010.

Kivimäki, Sanna. / *Kuinka tämän tuntisi omaksi maakseen: suomalaisuuden kulttuurisia järjestyksiä*. [How could I recognize this country: cultural orders of Finnishness]. Tampere University Press, 2012. 96 p. ISBN 978-951-44-8872-6.

The dissertation approaches the issues of nationality, gender and social class from the standpoints of cultural studies, media studies, gender studies and higher education pedagogy. Some sociological ideas are also applied to the analysis, especially to the question of social class and the context of the Finnish welfare state. The main research question concerns, what kind of roles media has in the construction of nationality and how these constructions are culturally gendered and classified. This dissertation is composed of an introduction and six published articles and one refereed article manuscript. The articles were published in domestic scientific journals or books. The introduction constructs the framework of the dissertation, concentrating on issues of nationality, gender and social class and their connections to media studies. Nationality, welfare state, equality, gendered and classified Finnishness, "the ordinariness", orders and emotions are regarded as the main concepts of this dissertation. The concepts are used mainly as tools for thinking and discussing with, not as a ready toolkit. Methodological issues are reflected regarding the use of the writer's personal and the idea of situated and committed knowledge.

Kohonen, Iina. / *Gagarinin hymy: avaruus ja sankaruus neuvostovalokuvissa 1957-1969*. [Space exploration and heroes in Soviet photographs 1957-1969: technoutopianism and propaganda]. Helsinki: Aalto University, School of Art and Design, 2012. 335 p. ISBN 978-952-60-4698-3.

After the World War II, space and its exploration became the symbols of modern life and future, especially, in the Soviet Union. The makers of Soviet propaganda were quick to exploit popular enthusiasm for the cosmos, transforming the space program and its celebrated heroes into symbols of the Communist Party's much larger political project related to the construction of communism. The dissertation aims to demonstrate that visual material and aesthetics played a crucial role in expressing official ideologies of technoutopianism as embedded in Soviet policies of the Khrushchev and Brezhnev eras. The study material comprises photographs, drawings and paintings produced in the Soviet Union between the years 1957 and 1969. The main body of material consists of articles and pictures published in a weekly illustrated magazine *Ogonyk*. Also, archive material from the Russian State Archive of Scientific and Technical Documents was used. The study lies at the intersection of several disciplines: history, visual communication and photojournalism.

Kontukoski, Maija. / *Paikallisladiosta musiikkiradioon: tapaustutkimus eteläpohjalaisen Radio Paitapiiskan toimintakulttuurin ja musiikinvalintaprosessin muutoksista vuosina 1985-2006* [From local

radio to music radio : a case study of the changes in Radio Paitapiiska's production culture and music selection process 1985-2006 in South Ostrobothnia, Finland]. Tampere: Tampere University Press, 2012. 226 p. ISBN 978-951-44-8749-1.

The study seeks to explain how the production culture of the Finnish commercial radio and the process of choosing music changed 1985-2006. From the methodological perspective this is a case study and the analysis focuses on Radio Paitapiiska in the town of Kurikka in South Ostrobothnia, Western Finland. Radio Paitapiiska was founded and owned by a local family enterprise Kurikka Lehti Ltd until 2003, when Radio Paitapiiska became a part of a locally owned radio group called Kevyt Kanava Ltd. The changes in the production culture are examined through the lens of music selections and the ways choices were made during different periods. During its existence Radio Paitapiiska had five different heads of programmes, and they all had their personal influence on the radio station's overall process of choosing music. In this study the process of choosing music is examined from four different viewpoints: individual, ideological, economic and technological factors have had various effects on Radio Paitapiiska's music selections at different times. By analysing the influence of these factors it is possible to better understand how the gatekeeping process of musical content in a local commercial radio station was arranged and how it was developed.

Koponen, Jonna. / *Kokemukselliset oppimismenetelmät lääketieteen opiskelijoiden vuorovaikutuskoulutuksessa*. [Professionally-oriented communication education in the field of medicine]. Tampere: Tampere University Press, 2012. 130 p. ISBN 978-951-44-8815-3.

This study focuses on professionally-oriented communication education in the field of medicine. There has been expansive research on communication education in the field of medicine since 1980s. However, in the field of speech communication in Finland medical students' communication education has not been widely studied. Previous research on communication education in the field of medicine has shown that experiential learning methods are more effective in teaching communication skills than instructional methods. Nowadays experiential methods such as simulated patients (SP) and role-play are widely used in communication education. However, there is a lack of studies comparing medical students' perceptions and the use and the effect of different experiential methods on learning interpersonal communication competence. In 2006 a pilot course in communication for second-year medical students was developed in co-operation with a speech communication lecturer and clinical lecturers. In this study we explore Finnish second-year medical students' perceptions of three experiential learning methods, their attitudes to learning communication skills and their self-reported learning outcomes in three groups using different experiential methods.

Kujala, Tapio. / *Lähi-idän mediasota: journalismin ristipaineet Israelin ja palestiinalaisten välisessä konfliktissa* [Media war in the Middle East: the cross-pressures of journalism in the Israeli-Palestinian conflict]. Tampere: Tampereen yliopisto, 2012. 264 p. ISBN 978-951-44-8983-9.

The study seeks to determine the nature of the media war strategies and the media control in the Israeli-Palestinian conflict and by which means journalists are led to identify themselves with the parties of the conflict. Researching the means of the media war in the Israeli-Palestinian conflict is important, as it helps to outline the operating environment of journalists and the influence attempts they are subjected to both in the seemingly peaceful phases of the conflict and when the conflict escalates into open, armed confrontation.

Lehmuskallio, Asko. / *Pictorial Practices in a "Cam Era": studying non-professional camera use*. Tampere: Tampere University Press, 2012. 362 p. ISBN 978-951-44-8846-7.

With a dramatic increase of pictorial media around us that can be used to present and transmit things seen, such as digital cameras, mobile camera-phones, webcams, and image software, ever more people have become producers of pictures for others to see, and it is often not that clear how these pictures are used and for what purposes. Take, for example, cameras, which have become everyday artifacts that are part of ever more social situations. Cameras are used in several types of situations. In short, cameras have become ubiquitous companions of our everyday life.

This research focuses on two main research questions: 1) how do we use cameras at a time in which they are ever more available, and 2) how do these cameras mediate our actions? In order to answer the research questions, this research is situated within a wider context of a growing body of research on images and the visual, with a theoretical perspective on pictures that is applied and extended to networked cameras and their uses. A larger context of visual orders based on related research is worked out in which non-professionals use camera pictures. Empirical case studies of actual uses are performed, and the ways in which the findings show cameras to mediate our actions are taken into account separately.

Lindén, Carl-Gustav. / *National champions in combat: Nokia, Ericsson and the sense making of business news*. Helsinki: University of Helsinki, 2012. 355 p. ISBN 978-952-10-5228-6.

The late 1990s was a time of strong economic growth in Finland and Sweden where two large companies, Nokia and Ericsson, ruled the world of telecom and brought considerable tangible and intangible benefits to their home countries. For business journalists their expansion became a source of thousands of stories explaining and celebrating their international success. But when the dot.com-bubble burst in early 2000 it also became obvious

that behind this boom was another story of inflated stock market values, over-optimism and imminent structural change in the telecom market. This research focuses on how business journalists in Finland and Sweden compared Nokia with Ericsson in the first decade of the 2000s as this change took place.

The research perspective is social constructionism and the thesis includes interviews with actors business journalists and corporate communicators as well as analysts to understand how they made sense of this development. The articles selected are treated as products of social interaction and their content analyzed as the result of negotiation influenced by the organizing principles of that engagement and manifested in frames. These frames are dealt with as a frame package, a master frame of national champions, Nokia against Ericsson. Of special interest is the narrative value of Nokia and Ericsson as representatives of the other, in this case the neighbour nation.

Lyytimäki, Jari. / *The environment in the headlines: newspaper coverage of climate change and eutrophication in Finland*. Helsinki: University of Helsinki, 2012. 72 p. ISBN 978-952-10-8307-5.

The doctoral thesis presents an analysis of Finnish environmental coverage, focusing on representations of climate change and eutrophication from 1990 to 2010. The main source of material is Helsingin Sanomat, the most widely-read newspaper in Finland. The analysis adopts the perspective of contextual constructivism and the agenda-setting function of the mass media. Selected models describing the evolution of environmental coverage are applied within an interdisciplinary emphasis. The thesis consists of six peer-reviewed research articles and an introduction.

Miettinen, Mervi. / *Truth, justice, and the American way?: the popular geopolitics of American identity in contemporary superhero comics*. Tampere: University of Tampere, 2012. 317 p. ISBN 978-951-44-8995-2.

The doctoral dissertation analyzes superhero comics and their complex relationship to American popular geopolitics, the way nation and nationality are "narrated" through various popular texts. The analysis is focused on superhero comics published within the last three decades and shows how these comics not only reflect but actively take part in the ongoing formation and development of popular geopolitics and national identity construction within America. Both masculinity and violence are central in analyzing the superhero's popular geopolitics, as masculinity itself arises as a determining factor in defining nationhood and nationality. In turn, superheroic masculinity is often defined through the use of violence, which is often portrayed as both empowering and natural. These questions of masculinity and violence are also linked to the questions of power and legality, which will be addressed through the concept of the state of exception. By introducing the state of exception as a way to

analyze the superhero and his complex relationship to the state, the dissertation is able to analyze the superhero's characteristic contradictions in terms of power and democracy. The final part of the dissertation examines these issues in the post-9/11 context.

Purhonen, Pipsa. / *Interpersonal communication competence and collaborative interaction in SME internationalization*. Jyväskylä: University of Jyväskylä, 2012. 132 p. ISBN 978-951-39-4701-9.

The dissertation has four main goals. First, it aims to explore the collaborative interaction of individual stakeholders in SME internationalization, namely the representatives of SMEs and intermediary organizations such as business consultancies, finance companies or innovation centers. Second, the study examines the nature of the interpersonal communication competence (ICC) collaborative interaction requires. Third, the study has methodological objectives to develop a new measure for assessing ICC and to test the applicability of measuring ICC in international business collaboration. Fourth, the study aims to measure the level of the individual stakeholders' ICC in collaborative interaction that is crucial in SME internationalization. The study was conducted in the context of the entry of Finnish SMEs into China. A web survey was used to gather the research data consisting of the SME and intermediary representatives' (N=115) responses to both open-ended questions and structured questions and assessment scales. The data were analyzed with mixed methods of data analysis, including content analysis, phenomenographic analysis and statistical analysis.

Pälviranta, Harri. / *Toden tuntua galleriassa: väkivaltaa käsittelevän dokumentaarisen valokuvataiteen merkityksellistäminen* näyttelykontekstissa. [Experiencing reality in an art exhibition : encountering violence-related documentary photographic art in a gallery context]. Helsinki: Aalto University, School of Art and Design, 2012. 255 p. ISBN 978-952-60-4794-2.

Although a great number of theories exist about meaning making, empirical research on how the actual audience receives and perceives contemporary art is nearly non-existent. Even less is known about the actual meaning making of violence-related documentary photographic art in an exhibition context. This study aims at patching up these holes in audience research. Firstly, my focus is on analysing communicated verbal expressions that actual viewers have produced as a reaction to viewing two particular bodies of work that have been exhibited in a gallery context. Secondly, this study contributes to audience research by introducing specific concepts that can be employed when studying meaning making regarding violence-related documentary photographic art. The study is twofold in character. First of all, it includes vast artistic production. Secondly, it contains a study on the reception given the Battered and Notes on Finnish Gun Culture series

Raivio, Jouko. / *"Serenadi G-ruudissa": Jerry Cottonin portinvartijat*. [Gate keeper activities around the pulp fiction series Jerry Cotton]. Tampere: Tampere University Press, 2012. 276 p., ISBN 978-951-44-8751-4.

The main goal and inspiration for this study has been to construct a model for describing, explaining and justifying the gate keeper activities around the pulp fiction series Jerry Cotton. This model should also provide a basis for developing a general gatekeeping model and theory. The model constructed in this thesis is located between theory and empirical data. The data contains: press reviews of the Jerry Cotton series; prior academic research concerning the series; the script of the issue of Jerry Cotton which was written in Finland (and the amendments made to this script); the publisher's sales calculations and other material. The vocabularies of pragmatic sociology have made it possible to study the boundary objects and standard packages whose linkages and relations form the actor network and the operating model of the Jerry Cotton series. The more specific analysis divides the series into six network artifacts (models). Each of them forms a separate focus of study, based on their networks as well as the value formats coordinating and equipping these networks; the objects relevant to their operation; and the vocabularies structuring this operation.

Rioba, Ayub. / *Media accountability in Tanzania's multiparty democracy: does self-regulation work?*. Tampere: Tampereen yliopisto, 2012. 279 p. ISBN 978-951-44-8935-8.

In this research the author sets out to interrogate the effectiveness of an independent and voluntary media council, in spearheading self-regulation of media in a young democracy. The focus was on the Media Council of Tanzania (MCT), which was introduced in 1995 after the country had embarked on liberal democratic reforms. While many countries in Africa are turning to Tanzania to learn from the experience of the MCT in spearheading self-regulation of media, there appears to be a conspicuous lack of comprehensive knowledge about the effectiveness of the mechanism in ensuring media accountability. For example, in which ways do historical realities in Africa support notions such as liberal democracy and self-regulation that were re-introduced to Africa in the early 1990s? Or is there any evidence which suggests that self-regulation, spearheaded by a voluntary media council like MCT, can be effective in promoting media freedom and accountability in a young democracy like Tanzania? What do journalists and other media stakeholders think about the effectiveness of an independent, voluntary and non-statutory council like the MCT in spearheading self-regulation?

Rättilä, Tiina. / *In your face!: analysing public political performance as communication*. Tampere: Tampereen yliopisto, 2012. 219 p. ISBN 978-951-44-8968-6.

In this doctoral thesis the author studies a phenomenon which she has titled as public political performance. By public political performance she refers to a public event (a 'show', display, demonstration) the purpose of which is to expose in public and challenge those social-political norms, practices, and relations of power which usually remain invisible in the sway of routine political life. She is interested especially in how performance works as a form of non-linguistic, or wider than linguistic, political communication. She theorizes and analyzes, through several illustrative examples, performances from three perspectives: as corporeal (bodily), visual, and aesthetic communication. In construction of theory she uses and partly reworks ideas from thinkers such as Jürgen Habermas, Michel Foucault, Hannah Arendt, Maurice Merleau-Ponty, and Jacques Ranciere. The study shows that public political performance is a sensitive, even volatile phenomenon because it often manifestly exposes the fundamentally violent power structure of society – as when, for example, street demonstrations induce strong counter reactions from the police and political authorities – and puts this order under critical public scrutiny. Political authorities do not take such challenges lightly, which is why public performances sometimes instigate serious political controversies.

Römpötti, Tommi. / *Vieraana omassa maassa: suomalaiset road-elokuvat vapauden ja vastustuksen kertomuksina 1950-luvun lopusta 2000-luvulle* ["Aliens in their own country": Finnish road movies from the 1950s to the 2000s as narratives of freedom and resistance]. (Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2012. 521 p. ISBN 978-951-39-4851-1. Doctoral dissertation of University of Turku.

The study analyses Finnish road movies as narratives of resistance and freedom from the end of the 1950s, when the first modern Finnish road movie was released to the 2000s. The study comprises 24 road movies and 42 other films with significant road images. By expanding the concept of the road movie emphasizes the constitution of the genre as a hybrid or, more precisely as a genre extending to variety of genre influences.

Seppälä, Jaakko. / *Hollywood tulee Suomeen: yhdysvaltalaisen elokuvien maahantuonti ja vastaanotto kaksikymmentäluvun Suomessa*. [Hollywood Comes to Finland: The Import and Reception of American Films in Finland in the 1920s]. Helsinki: University of Helsinki, 2012. ISBN 978-952-10-8042-5.

Every year more American films are screened in Finland than all other films combined. This has not always been the case. Hollywood studios began the extensive export of their products to all corners of the world when the First World War nearly halted European film industries. The analytical focus of this thesis is on the public discussions related to American films imported to Finland in the 1920s, and the changes that took place in the nature of these discussions. This leads to an evaluation of the extent to which Finnish film culture was Americanised

during this period. The annual import statistics of Hollywood films have been counted on the basis of film censorship records. The annual figures of Hollywood films inspected by film censors have been compared to the total annual numbers of all films inspected. This forms the basis for estimating the changes that took place in the market share of American films. In this thesis imported Hollywood films are analysed in the context of contemporary magazine and newspaper articles related to them. These discussions produced interpretations that encouraged contemporary audiences to view Hollywood films from certain perspectives and to associate certain meanings to them.

Teräsväinen, Tuula. / *The politics of energy technologies: debating climate change, energy policy, and technology in Finland, the United Kingdom, and France*. Helsinki: Into, 2012. 167 p. ISBN 978-952-264-143-4. Doctoral dissertation of University of Helsinki.

This study analyses the politics of energy technologies and climate change in Finland and makes comparisons with the respective developments in the UK and France during the last two decades. With a focus on exploring how the dimension of political has been constituted in and through national policy debates, it examines the ways in which various actors have debated climate change, energy policy, and technology in the three countries and what kinds of implications this has had on established eco-political, normative, and politico-institutional understandings of society.

Townsend, Taija. / *Women as leaders in public discourse: communication, gender and leadership*. Helsinki: Aalto University School of Economics, 2012. 167 p. ISBN 978-952-60-4448-4.

As an investigation on communication, gender and leadership, the doctoral dissertation examines how women leaders operating in the political and business domains are characterized in public discourse. The project comprises five empirical case studies, which have been carried out as independent investigations. The focus is on the characterization of two high-status women leaders, namely Hillary Clinton and Nicola Horlick, and the manner in which they are portrayed in news reports and the way they portray themselves in autobiographies. Drawing on the findings of the five case studies, the research project addresses the following question: How are characterizations of women leaders socially constructed in public discourse? To answer the question, the study analyses the data from a linguistic perspective on discourse where language forms are taken as the starting point for discourse analysis, and the linguistic structuring of words, phrases and sentences are examined in relation to their context, i.e. their linguistic function, textual content and/or situational and socio-cultural setting. The analysis draws attention to linguistic communication processes and the idea that meanings of social phenomena are generated at all levels of language use.

Tuominen, Tiina. / *The art of accidental reading and incidental listening: an empirical study on the viewing of subtitled films*. Tampere: Tampere University Press, 2012. 345 p. ISBN 978-951-44-9007-1.

Subtitles are a widely read text type in Finland, and their quality is often a topic of rather critical discussion. When viewers express their opinions on subtitles, their comments are often negative in tone and concentrate on translators' errors. In addition, viewers often question whether subtitles are needed at all, since many viewers think that they are capable of following English-language programs in the original language, without subtitles. These comments, however, do not offer a complete picture of authentic viewing situations and of how well subtitles actually serve their audience. It is the purpose of this study to investigate what real viewing situations are like and how viewers watch a subtitled film. In addition, this study investigates the formation of opinions and interpretations in a social context, in viewers' discussions of their experiences. The methodology employed in this study consists of qualitative, ethnographic reception research approaches, adapted from media studies into a translation-related context. The method of data collection is focus group research. This study investigates the reception of the film *Bridget Jones: The Edge of Reason* as it was shown in Finnish cinemas, with Finnish and Swedish subtitles.

Turtiainen, Riikka. / *Nopeammin, laajemmalle, monipuolisemmin: digitalisoituminen mediaurheilun seuraamisen muutoksessa* [Faster, broader, more diverse: digitalization and the changes in the participation of media sport]. Turku: Turun yliopisto, 2012. 126 p. ISBN 978-951-29-5175-8.

An introduction and six articles comprise the doctoral thesis. No English summary.

Valkonen, Satu. / *Television merkitys lasten arjessa*. [Meaning of television in children's every day life]. Tampere: Tampere University Press, 2012. 365 p. ISBN 978-951-44-8812-2.

The research examines the significance of the television in children's everyday lives. It applies an interpretivist approach. The research explores how meanings are produced and formulated, and how children's life experiences are present in the interpretations they make. The research data is comprised of interviews with 5 to 6-year-old children (N=60) and questionnaires completed by their parents (N=50). The research data is collected in Helsinki in 2003. According to this research, the key elements of the meaning making process are participation and emotional involvement. Participation occurs in children's active actions when they negotiate their options to watch television and when they try to construct closeness between family members when watching television. Participation is also present in children's motivation to deal with their television related experiences with their parents, siblings and friends. Emotional

involvement is connected to possibilities to identify with television characters and stories. Controlling emotional involvement is a crucial factor in the meaning making process. Moreover, recurrence of phenomenon will strengthen the meanings children create about television.

Virta, Jami. / *Juoksuhaudoista yhteiskuntaan: vuosien 1965-1975 sotilaallista maanpuolustusta ja puolustusvoimia koskevan joukkotiedotuksen diskursiivinen tarkastelu* [A discursive examination of mass communication concerning a national defence and the Finnish Defence Forces during the years 1965-1975]. Helsinki: University of Helsinki, 2012. 309 p. ISBN 978-951-25-2274-3.

The purpose of this doctoral thesis was to complement research on national defence and the Finnish Defence Forces especially between years 1965 and 1975. The task of research was to clarify how changes in society and how the significance of the change was interpreted in public discussion about national defence and development of the Defence Forces. The most essential points for this thesis turned out to be discourses structured from public discussion. Main research material consisted of approximately 35000 news, editorials, articles and opinions presented in mass media supplemented by literature, committee reports and other archival sources. Frame of reference is based on relativistic worldview. According to this, social reality is relative and there is no single truth. Environment has significant influence on the issue how knowledge and truth are formed. Data analysis was based on critical discourse. The key objective was to clarify the effects of broad changes in society using discursive methods. One essential goal was to form order of discourse using linguistic analysis and also connect discourses to wider sociocultural custom.

Zareff, Janne. / *Journalistinen komiikka: teoreettisia ja käytännöllisiä avauksia*. [Journalistic humour: theoretical and practical suggestions]. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2012. 266 p. ISBN 978-951-39-4917-4.

The study discusses the relations between journalism and humor. The central goal is to present mechanisms via which humor may contribute to the societal objectives set for journalism. First, the study pursues this goal theoretically. Scientific literature on journalism and humor is discussed and new conceptualizations are created by analyzing and comparing the terminology and the findings. In this way a theoretical tool is created, by which it is possible to analyze any text containing deliberate humor and examine whether the humor itself, separated from its host text (the text containing humor), has journalistic value. Second, the study pursues its central goal in practice. Numerous texts are analyzed. Some of the texts are from generic journalism: news, political cartoons and so on; some of them are not. The latter category includes a play, a television comedy and a novel.

Note: There are two categories for doctoral dissertations in Nordicom's database, NCOM: Ph.D. thesis

(PhD afhandling) and doctoral thesis (Doktordisputats). I have chosen to call Finnish doctoral dissertations for doctoral theses because there now and then appear also licentiate theses in Finland. Licen-

tiate theses are also called Ph.D. theses in NCOM. Unfortunately, the vocabulary is not settled yet. The most dissertations are available full-text on the Internet, although the links are not left to the list.

Norge

Dokumentalist: Ragnhild Mølster

Barland, Jens: *Journalistikk for markedet: redaksjonell produktutvikling i VG og Aftenbladet på papir og nett 1995-2010* Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2012. 318 s.

Den moderne journalistikken har alltid hatt to sider. Den har vært en kritisk instans med røtter i massedemokratiet, men den har også vært en del av en kommersiell sfære med røtter i massemarkedet. Derfor har den alltid hatt som et virkemiddel å selge seg selv. De senere år har endring av eierstruktur, digitalisering og skjerpet konkurranse endret mediemarkedene. Studien tar for seg hvordan den økte intensiteten av kommersialisering har påvirket journalistikken. Dette er belyst med casestudier i mediehusene VG i Norge og Aftenbladet i Sverige, begge med løssalgstradisjoner, og begge eid av Schibsted. Forskningen har tatt for seg produktutvikling på papir og nett i 1995-2010, og bygger på dybdeintervjuer med medieledere som tar beslutninger om redaksjonelt innhold og forretningsstrategier. Førstesidene har vært den selgende journalistikkens kjennetegn. Men det er også utviklet et mangfold andre virkemidler for å selge. Det er blant annet synlig i spissing av segmenterte produkter, multiplattformstrategier, og innhold som fremmer lojale kunderelasjoner. Konsepter i markedsføring og salg bygges inn i de redaksjonelle produktene, og journalistikk behandles som en vare. Parallelt med dette er det utviklet nye former for samarbeid mellom redaksjon og markedsavdeling. Det er et spørsmål om ikke dette fører til en ny tolking av presseetikken. Redaksjonenes kultur er også blitt mer markedsorientert. Ut fra journalistikkens idealer er konsekvensene både positive og negative. Den blir fornyet og øker de profesjonelle kravene til utøverne. Samtidig oppstår det spenninger mellom hvilke stoffområder som gir lønnsomme produkter, og prioritering av kritisk dekning av vesentlige samfunnsområder. Medielederne argumenterer for at journalistikken styrkes når den selger godt. Slik mener de at det er samsvar mellom journalistiske mål og markedsbehov, i tråd med løssalgspressens populære tradisjoner. Denne utviklingen møtes med kritikk fra hold som befinner seg utenfor avisene, og i noen grad fra journalistenes tillitsvalgte. Schibsted påvirker journalistikken ved at konsernets forretningsstrategier danner forutsetninger for mediehusenes strategier. Eieren er pådriver for den markedsorienterte utviklingen. Schibsted bidrar også til en sterkere kobling mellom internasjonale trender og det som skjer av journalistisk utvikling i Norge og Sverige.

Beyer, Audun: *Valgets nyhetsrammer: produksjon, innhold, opinion*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2012. 271 s.

Avhandlingen viser at medienes prioriteringer av det politiske spillet, av maktkamp, valgstrategier og meningsmålinger fremfor fokus på de politiske sakene

må måles og vurderes på en annen måte enn det som tidligere har vært vanlig innen forskningen. Mange innen akademia har ønsket mer vekt på de politiske sakene og mindre på det politiske spillet; nyhetssaker som behandler en bredere tematikk har vært foretrukket fremfor enkeltteksempler; og konflikt- og personfokusering har i stor grad vært ansett som negative størrelser. I avhandlingen argumenterer Beyer for at måten medienes prioriteringer har vært målt på er for grovkornet. Nyhetssaker er ikke bare enten spill- eller saksorienterte, de inneholder ofte flere ulike fokus, som belyser både strategi, konkurranse og de politiske sakene. Dermed må også den til tider voldsomme kritikken mot medienes prioriteringer av spillet i stedet for saken nyanseres. Både TV2 og NRK kritiseres ofte for å vektlegge spillet for mye. Beyer finner at TV2 og NRK skiller seg fra hverandre gjennom sin nyhetsdekning i valgkampen i 2009. TV2 prioriterer fremstillinger preget av noen sterke vinklinger, mens NRK har noe mer perspektivrike fremstillinger. Avhandlingen viser også med tydelighet hvordan dominerende fremstillingsformer også har rom for balanserende perspektiver og vinklinger, slik at en spillorientert nyhetssak gjerne også kan inneholde viktig og relevant saksinformasjon.

Brandtzæg, Petter Bae: *Social implications of the Internet and social networking sites: a user typology approach*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2012. 162 s.

Hvordan bruker vi Internett generelt og sosiale medier som Facebook spesielt? Petter Bae Brandtzæg viser i sin avhandling at til tross for en utvikling mot et mer sosialt og interaktivt Internett, er de fleste av oss fortsatt passive brukere. Nettbruken i Norge har tidoblet seg siden år 2000, men en hyperrask teknologisk utvikling gjør at ikke alle henger med. I avhandlingen beskriver Brandtzæg fem brukertypologier innen sosiale medier basert på et representativt utvalg av brukere i Norge i alderen 15-75 år (basert på tall fra 2010, Norstat): 1) Sosialiseringsbrukere (34 prosent) – primært sosial interaksjon med venner og familie. 2) Lurkere (29 prosent) – primært kiking og bidrar sjeldent med eget innhold. 3) Sporadiske brukere (23 prosent) – bruker svært sjeldent, kun nå og da. 4) Diskusjonsbrukere (9 prosent) – primært debatt og diskusjon. 5) Avanserte brukere (5 prosent) – bruker svært mye og til masse forskjellig, og bidrar med innhold. Passive brukere, som Sporadiske brukere og Lurkere, utgjør tilsammen den største andelen av brukerne i sosiale medier (52%), også unge mennesker havner i disse brukerkategoriene. Digitale skiller handler derfor ikke bare om alder, slik mange later til å tro, men om ulik tilgang til Internett og utstyr, og ikke minst, store forskjeller innen bruk og brukerkompetanse. Langt på vei dominerer jenter/kvinner bruken av de nye sosiale

mediene. Avhandlingen viser dessuten at Norge har de mest avanserte brukerne sammenlignet med andre land i Europa, men Norge har derfor også store digitale skiller i befolkningen.

Bucher, Taina: *Programmed sociality: a software studies perspective on social networking sites*. Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2012. 221 s.

The thesis concerns the ways in which social media platforms have become central forces in the construction of sociality, developing an understanding of how social networking software mediate and govern practices of everyday life. Specifically, Bucher has been looking at the ways in which the Facebook platform manages and produces the conditions for sociality through forms of algorithmic regulation and infrastructural structuration. Her research focuses on software criticism and the micro-politics of power that code and algorithms install in the context of social media. In her dissertation she makes the claim that social networking software enact "programmed sociality." That is, they prescribe norms and gather actors (human and non-human) into specific forms of collective association shaped around the pursuit of participation. Theoretically and conceptually the dissertation draws from recent work in software studies, medium-focused media studies, and Foucauldian analyses of power. Through several interrelated case studies of Facebook's Open Graph protocol, EdgeRank algorithm, and the Twitter APIs, the dissertation produces a concrete account of how software can be studied as a key component to social life online.

Pedersen, Mona: *Forretning og fornøyer: stumfilmstidens kino i Norge 1910/1925*. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / NTNU, Institutt for kunst- og medievitenskap, 2013. 307 s. ISBN 978-82-471-4109-0, ISBN (elektronisk) 978-82-471-4110-6.

Avhandlingen handler om fremveksten av kinoen som institusjon i Norge med hovedvekt på årene 1910 og 1925. Undersøkelsen gjøres i tre geografiske områder: Oslo, Hamar og Elverum. Det legges spesiell vekt: 1) eierskap og drift, 2) visningspraksiser og programpolitikk, samt 3) utviklingen av kinolokalene. Dette ses i lys av samtidige kulturelle og politiske strømninger. Studien er plassert innenfor en nyere internasjonal filmhistorisk retning der filmen som tekst forskyves til fordel for empiriske studier av kontekstuelle praksiser og geografisk avgrensede lokale sammenhenger. Det tas utgangspunkt i eksisterende norsk filmhistorisk forskning som ses opp mot ny empiri og lokale variasjoner i praksis. Avhandlingen finner at det private kinoeierskapet i 1910 var organisert etter moderne forretningsprinsipper hvor aksjeselskapsformen var en forutsetning for kapitaltilgang, investeringslyst og utvikling av bransjen som raskt etablerte kinokjeder gjennom akkvisisjoner og allianser. Aksjonærene kom fra øvre samfunnslag og besto hovedsakelig av konsulenter, redere, godseiere og

grosserere. Dette bryter radikalt med tidligere filmhistoriske fremstillinger av det private kinoeierskapet i Norge. Kinolokalenes beskaftenhet var viktige elementer i kinoenes markedsføring, og utgjorde det største investeringsobjektet for eierne. Kinofasadene var harmoniske og rolige, dekorert med søyler og pilastre. Fasadebelysning var sjelden brukt. Også dette bryter med tidligere framstillinger av de tidlige kinoene som er hevdet å ha hatt et markskrikerisk preg. I stedet konkluderer avhandlingen med at kinobyggene kan karakteriseres som dannelsespalasser, med et sobert uttrykk som ikke ønsker tiltrekke seg overdreven oppmerksomhet, men imponere gjennom å betone en slags klassisk opphøyd ro. Undersøkelsen av repertoar og visningspraksis viser store forskjeller mellom de ulike kinoene. I 1910 synes det å være et sammenfall mellom kinoer som ble regnet som "fine" og kinoer med en høyere andel aktualitetsfilmer. Avhandlingen viser hvordan kinobransjen i stumfilmperioden utvikles i et stadig spenn mellom en populær folkelig attraksjonskultur og den borgerlige dannelseskulturen. Den borgerlige dannelseskulturen preger de største kinoaktørens virksomhet i utformingen av kinolokalene og i de forretningsmessige prinsippene og organiseringen av den daglige driften. Samtidig er perioden preget av at arbeiderbevegelsen vinner terreng, og borgerskapets verdier og interesser sto i skarp motsetning til arbeiderkulturens oppbygging av en egen motoffentlighet. Kommunaliseringen av kinoene i perioden fra 1914 til 1925 må i første rekke ses i lys av dette, og ikke gjennom bransjeinterne forhold.

Staksrud, Elisabeth: *Children and the Internet: risk, regulation, rights*, Oslo, Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2012. 243 s.

What is online risk? How can we best protect children from it? Who should be responsible for this protection? Is all protection good? Can Internet users trust the industry? Can researchers trust children? Can children trust researchers? These and other fundamental questions are discussed in Staksrud's thesis. The work is built on the understanding that how risks are defined and perceived in a democratic society will have an impact on the political and democratic processes in that society. It aims to provide insights into how we currently regulate online risk for children (including teens), whether this regulation is legitimate, and whether we are sacrificing some of our fundamental human rights in the process. Using representative studies with Norwegian children about their actual online risk experiences as well as an extensive review of regulatory rationales in the European Union, Staksrud makes an empirical, theoretical and normative argument, demonstrating that the institutions in the western welfare states of Europe that are meant to protect children have changed fundamentally. As their tasks have been outsourced, so has the security and comfort they afforded the citizens of the welfare state. At the same time, new actors, such as the industry and NGOs, are not subjected to the same democratic modes of transparency and scrutiny. Consequently, on the one

hand children of today may have more rights in terms of personal decision making as digital consumers — on the other they may have lost some of their democratic rights to participation and to be protected as digital citizens. This highlights the fact that the issue of children, media and protection challenges the core democratic values of the right to information, free speech, organization and participation, not only for children, but for all of us.

Sundet, Vilde Schanke: *Making sense of mobile media: international working notions, strategies and actions in convergent media markets*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2012. 353 s.

This thesis is a study of how established institutions within the media and telecom industries act in times of change, using the first decade of the 2000s as its time frame. As an emerging field that has inspired high expectations but also much uncertainty, mobile media has been a leading subject of scholarly investigation. Located mainly within the management of technological innovation tradition, this thesis discusses how incumbent institutions, with their legacies from the traditional media and telecom industries, make sense of the mobile device as a media platform, as well as how they translate their perceptions into plans and actions. Furthermore, this thesis connects the development of mobile media to other, more far-reaching developments—technological, cultural and economic—within the media and telecom industries. Hence it considers how mobile-media perceptions and facilitations are related to the more general developments of media convergence, changing audience relations and challenging new-media business models. It concentrates on well-established institutions from the Norwegian media and telecom markets—the incumbent telecom operator Telenor, the public service broadcaster NRK, the tabloid newspaper VG, the commercial television channel TV 2 and the commercial radio channel P4 in particular. The thesis relies upon a multifold definition of the term “strategy” and distinguishes further among strategies as plans, patterns and perspectives. Hence, it analyses not only what these institutions say they plan to do (and what they actually do) regarding mobile media but also the foundation of these decisions—that is, industry perceptions and working notions. The latter term is given particular attention in this thesis, because analyses of strategies as plans or patterns can mislead us into believing that the institution’s decision-making processes are linear and rational and driven by well-documented goals and aims. On the other hand, studies that incorporate working notions — where different working notions compete and where the dominant working notion might even change over time — provide a more chaotic but ultimately more dynamic and realistic representation of reality. This thesis aims to substantiate why, and outline how, this is so.

Werenskjold, Rolf: *That’s the way it is?: medienes rolle i proteståret 1968*. Oslo: Det humanistiske fakultet, Universitetet i Oslo, 2012. 524 s.

Avhandlingen reiser flere grunnleggende problemstillinger som drøfter 1968 som fenomen, medienes rolle i protestene og effektene av mediedekningen. Avhandlingen utfordrer fire grunnleggende myter i forståelsen av protestene og mediene i 1968: For det første; forestillingen om 1968 som et rent student- og ungdomsopprør i den vestlige og industrialiserte verden. Studien dokumenterer at protestene forekom i alle deler av verden — i både demokratiske og totalitære stater. Protestene var i sin karakter komplekse og forskjellige, både nasjonalt og globalt, og omfattet mange andre saker enn protestene mot den amerikanske krigen i Vietnam. I Norge mobiliserte protestene mot den sovjetiske invasjonen i Tsjekkoslovakia i 1968 langt flere demonstranter enn protestene mot Vietnam-krigen det samme året. For det andre; den internasjonale forskningslitteraturen har hevdet at mediene i 1968 ga et entydig negativt bilde av protestene, og dermed bidro til å undergrave protestbevegelsens legitimitet i befolkning som helhet. I norsk sammenheng er det derfor et overraskende funn at Aftenposten hadde en bred og omfattende dekning av protestbølgen i 1968. Aftenposten var den av de norske mediene som kunne sammenlignes med de store internasjonale avisene The Times og The New York Times med hensyn til rapporteringen av de globale protestene i 1968. Det er også overraskende at Aftenposten hadde en langt mer positiv framstilling av protestene i avisens bruk av pressefoto enn både Arbeiderbladet og Dagbladet. Aftenposten var rett og slett ikke så konservativ som mytologien skal ha det til. På den andre siden var heller ikke Dagbladet så radikalt som mange vil tro. I Norge var det Arbeiderbladet som lignet mest på den tyske konservative Springer-pressen i sin latterliggjøring av maoistene. For det tredje; denne avhandlingen stiller grunnleggende metodiske spørsmål ved Galtung og Ruges klassiske studie av “Structure of Foreign News”. Avhandlingen dokumenterer at nyhetskriterienes betydning og relevans er avhengig av utvalg, sak, volum, format og organiseringen av det utenriksjournalistiske systemet. For det fjerde; både i samtiden og i forskningslitteraturen har troen på forestillingene om medienes påvirkningskraft stått sterkt. Denne avhandlingen problematiserer en generell sammenheng mellom mediedekningen og spredningen av protestene i 1968

Ytre-Arne, Brita: *Women’s magazines and their readers: experiences, identity and everyday life*. Bergen: Universitetet i Bergen, Institutt for Informasjons- og medievitenskap, 2012. 220 s. ISBN 978-82-308-1969-2.

In this thesis Ytre-Arne explores women’s magazine reading as a media experience. She asks how regular readers of women’s magazines experience these publica-

tions, and how these experiences can be related to readers' everyday lives and to their sense of identity. In order to answer these questions I have conducted a qualitative questionnaire and interview study of a group of regular women's magazine readers. The reader study constitutes the central empirical component of my research, but it has been supplemented with textual analysis and interviews with magazine editors. In the thesis, the analysis of this empirical material is presented in the form of four scholarly articles. Each article emphasizes different dimensions of women's magazine reading as a media experience, each draws on different theoretical perspectives, and each can be related to different debates in the field of media studies. A central ambition of the thesis is to suggest and demonstrate analytical approaches that are new to research on women's magazines. In addition to drawing on established methods in qualitative audience research Ytre-Arne also proposes a new methodological approach for exploration of the relationship between specific practices of reading and specific textual features. While she situates her research in relation to important debates within women's magazines research, she also introduces and applies theoretical perspectives that are new to this field, inspired by phenomenology, sociological identity theory and public sphere theory. Throughout the thesis, women's magazine reading is conceptualized as a multifaceted media experience that encompasses perceptual, aesthetic, technological, cognitive, emotional, social and cultural dimensions. Regular readers value women's magazine reading as a relaxing ritual that holds a specific place in the structure of everyday life, and they appreciate the properties of the print magazine medium as particularly suited to such reading rituals. However, readers also engage in critical evaluations of women's magazine texts. Sometimes women's magazines fail to live up to readers' expectations, but mainly regular readers experience women's magazines as relevant – to their everyday lives and to their conceptions about their own lives. Furthermore, these experiences are relevant to society in a broader sense, as women's magazine reading can be understood as one of several possible resources for relating one's personal life to a greater social and cultural community.

Ytterstad, Andreas. / *Norwegian climate change policy in the media: between hegemony and good sense*. Oslo: Universitetet i Oslo, Institutt for medier og kommunikasjon, 2012. 285 s.

Avhandlingen begynner med å konstatere at norsk klimapolitikk ikke vil løse klimakrisen, og undersøker potensialet for kritikk av og alternativer til norsk klimapolitikk i mediene: hos bloggere i Norge, i VG og Aftenpostens dekning av Balitoppmøtet (2007), i Dag-srevyen og Klassekampens dekning av Københavntoppmøtet (2009) og hos 9 av Norges fremste klimajournalister. Funnene viser at medienes representasjon av norsk klimapolitikk er motstridende og motsetningsfull, og disse motsetningene fortolkes ved hjelp av begrepene hegemoni og god forstand utviklet fra Antonio Gramsci. Hegemoni forstås som ledelse og Ytterstad legger derfor særlig vekt på det lederskapet i norsk klimapolitikk som har blitt utøvd av Stoltenbergregjeringen. God forstand er et mye mindre kjent begrep hos Gramsci som denne avhandlingen søker å gi mer innhold. Særlig viktig for hvordan klimakrisen oppleves av folk flest er «en oppfatning av nødvendighet». Særlig relevant for journalistikken er søken etter sannhet, noe som kan gjøre journalister til skapere av god forstand i klimakampen. Hovedargumentet er at det aktuelle hegemoniet og den gode forstand utgjør to hovedkilder til «commonsense», det folk flest tar for gitt. Der hvor Jens Stoltenberg søker å forene et olje- og markedshegemoni med en god forstand understøttet av klimavitenskapene, viser avhandlingen at sider av den gode forstand kan dras sammen og utgjøre grunnlaget for det systemskiftet som klimakrisen objektivt sett krever. Journalister kan best bidra til et slikt systemskifte hvis de forstår objektivitet som søken etter sannhet. Medieforskere på sin side bør legge større vekt på hva som er objektivt sant og mindre vekt på hvordan klimakrisen rammes inn språklig.

Sverige

Dokumentalist: Maria Edström

Andersson, Linus: *Alternativ television: Former av kritik i konstnärlig TV-produktion*. Örebro: Örebro universitet & Södertörns högskola, Institutionen för kultur och kommunikation, 2012. 222 s. ISBN 978-91-7668-885-4.

This dissertation analyses social critique, communication critique and aesthetical critique in television produced by artists. Theoretically it draws on research on alternative media, TV studies, especially genre analysis and narratology and media aesthetics. It conducts a text-production study of three examples of alternative television from the period 2004-2008: Contemporary Art Center TV (CAC TV): A show produced by the CAC in Vilnius, Lithuania and aired on a commercial TV-channel; Good TV who aired video art on a local public access channel in Stockholm, Sweden; and Candyland TV, a pirate transmission from an art gallery in central Stockholm. Empirically it builds on TV-texts, web sites and documents, as well as interviews with participants. Through a study of form and stylistics, relation to conventional genres and modes of narration, it engages in a discussion about the features of a critical, alternative media text. The study shows how these televisions work in a tradition of alternative television and connects them to tactics and aesthetical forms as found in historical examples, but also how this type of formalist media critique might inform an understanding of alternative media. From the analysis of relations between social and formalist aspects of alternative television, a distinction between alternative as "alternative worldview" and as "alternative expressions" is suggested, a distinction that contributes to the development of theory in the study of alternative media.

Askanius, Tina: *Radical Online Video: YouTube, video activism and social movement media practices*. Lunds Universitet, Kommunikation och medier, 2012, 260 p. ISBN 978-91-7473-393-8.

This thesis explores contemporary modes of video activism for a radical politics of the Left. It offers an analytical contribution to media and communication that promotes an understanding of radical online video as modes of political engagement in contemporary online environments. By focusing on YouTube as one of the most prevalent spaces in which radical video is screened and experienced today, the platform is considered emblematic of an ongoing reorganisation of political space and mediated modes of political engagement in contemporary liberal democracies. As an empirical entry point, YouTube provides a window onto examining the radical video practices emerging in relation to three recent political mobilisations in Europe: 1. The European Social Forum in Malmö in 2008 2. The alternative COP15 climate summit in Copenhagen in 2009 3. The G20 counter-summit in London in 2009 As three distinct, yet

related protest events, these cases provide significant examples of the broad social movement mobilisations that over the past decade have sought to render the consequences of neoliberal politics and governance a visible social problem, and put Left alternatives on the political and public agenda. Through six articles based on the three case studies, this compilation thesis examines the dualities and tensions that characterise video activism on this political vector today.

Bjerling, Johannes: *The Personalisation of Swedish Politics: Party Leaders in the Election Coverage, 1979-2010*. University of Gothenburg, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, 2012. 264 s. ISBN 978-91-88212-53-5.

In the thesis the question of whether Swedish news media focus increasingly on the party leaders is thoroughly examined. All in all, five formats are studied: Broad-sheets (Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet), tabloids (Aftonbladet, Expressen), public service television (SVT), public service radio (SR) and commercial television (TV4). Analytically, personalisation is conceived of as a concept with three dimensions: personification, orientation towards personae and intimisation. On a theoretical level, a contribution of the study is that it relates the question of increased personalisation not only to changes within the news media system; also changes within the political system are considered. And here, three developments are central: increased interdependence, increased complexity and decreased party identification. With regard to the empirical results, it is shown that claims of an increasingly party leader oriented coverage must be more nuanced than they usually are. Of the five formats that are examined, a general trend of personalisation can be found only for the tabloids. For all other formats, the overall evidence is really quite mixed

Björklund, Elisabet: *The Most Delicate Subject : A History of Sex Education Films in Sweden*. Lund. Lunds Universitet, Filmvetenskap, 2012. 426 s. ISBN 978-91-7473-418-8.

The aim of this dissertation is to present a history of sex education films in Sweden, from their beginnings until the late 1970s, relating the films to the changing historical context of the Swedish welfare society. Within this framework, the dissertation explores two main sets of questions. First, utilizing a contextual understanding of genre, the dissertation analyzes how the films were produced, exhibited, and censored, what position and status they had, and where the borders were understood to be to kindred types of film, such as exploitation and pornography. Second, the norms and ideas about sexuality that the films construct are explored from a social constructionist perspective and put in historical context. Apart from the

films themselves, the material used consists of censorship records, archival material, and articles and reviews from the daily press and the trade press. The study demonstrates that the sex education film has always been a delicate genre, and that this delicacy is related to the medium and to the fact that cinema is part of the commercial market.

Bromander, Tobias: *Politiska skandaler!: Behandlas kvinnor och män olika i massmedia?* Växjö: Linnaeus University Press, Statsvetenskap 2012. 297 s. ISBN 978-91-86983-93-2.

Syftet med avhandlingen är att undersöka i vilken utsträckning det förekommer likheter och skillnader i hur nyhetsmedier rapporterar om kvinnor och män i svenska politiska skandaler samt bidra med en förståelse för förekomsten av dessa eventuella likheter och skillnader. I en kvantitativ innehållsanalys analyseras 4345 tidningssartiklar fördelade på 92 svenska skandaler med förtroendevalda politiker på den nationella och den europeiska nivån mellan åren 1997 och 2010. Utifrån teoretiska antaganden om mediernas dagordningsmakt, gestaltningssmakt och medielogik undersöks nyhetsmedierna Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Svenska Dagbladet. Studiens resultat visar på flera stora könsskillnader som är till kvinnornas nackdel, men i datamaterialet framträder också många likheter. Som grupp betraktat missgynnas dock kvinnor i flera avseenden gentemot män vilket kan innebära att kvinnor kan få sämre möjligheter till att hantera och överleva politiska skandaler än män. En slutsats är att huvudpersonens kön är en viktig aspekt i strävan efter förståelse för hur politiska skandaler tar sin början, utvecklas och kommer till avslut.

Bull, Sofia: *A Post-genomic Forensic Crime Drama: CSI: Crime Scene Investigation as Cultural Forum on Science*. Stockholm: Stockholms universitet, Enheten för filmvetenskap, Acta Universitatis Stockholmiensis, 2012. 221 s. ISBN 978-91-87235-05-4.

This thesis examines how the first 10 seasons of CSI: Crime Scene Investigation (CBS, 2000–) engage with discourses on science. Investigating CSI's representation of scientific practices and knowledge, it explicitly attempts to look beyond the generic assumption that forensic crime dramas simply 'celebrate' science. The material is analysed at three different levels, studying CSI's wider cultural discursive context, genre linkages, and audio-visual form. In order to fully account for the series' specificity, the thesis undertakes comparative analyses of earlier forensic crime dramas and other relevant audio-visual material. Close textual readings of certain thematic tropes, narrative devices and visual imagery in CSI are thus supplemented by historical studies of their extended generic backgrounds. This textual-historical approach generates a general argument that CSI dramatizes and evokes a number of different, and often contradictory, scientific ideas, perspectives and discursive shifts. The thesis concludes that CSI stages a transnational cultural forum, simultaneously engaging with

residual, dominant and emergent discourses on science. Eklund, Lina: *The Sociality of Gaming: A mixed methods approach to understanding digital gaming as a social leisure activity*. Stockholm: Stockholms universitet, Sociologiska institutionen, Acta Universitatis Stockholmiensis, 2012. 71 s. ISBN 978-91-87235-11-5.

Avhandlingen undersöker i fyra olika delstudier vilka som spelar digitala spel tillsammans och varför de gör det. Fokus ligger på spelandets sociala dimensioner – hur man spelar med andra och använder sig av den digitala tekniken i sitt vardagsliv. Ett av de viktigaste resultaten som avhandlingen visar är att spelare upplever sitt digitala spel på olika sätt beroende på vem de spelar med. Familjemedlemmar och vänner ses som mer värdefulla att spendera sin fritid tillsammans med och de är även enklare att samarbeta med än främlingar. Spel med främlingar upplevs som svårare att organisera eftersom man har olika regler och normer kring hur spelet ska gå till, trots att digitala spel delvis styrs av förprogrammerade regler.

El Gody, Ahmed: *Journalism in a network: the role of ICTs in Egyptian newsrooms*. Örebro: Örebro universitet, Medie- och kommunikationsvetenskap, 2012. 282 s.

This thesis analyses the utilization of Information Communication Technologies (ICTs) in Egyptian newsrooms. Furthermore, the study examines whether/to what extent and in what way Egyptian newsrooms incorporate ICTs in their daily routine. Such a study will assist in understanding the role of journalism in the Egyptian network sphere. While studying Egyptian newsrooms this dissertation has integrated qualitative ethnographic participant observation, structured and semi-structured interviews and document analysis with quantitative longitudinal surveys and website content analysis.

Elsässer, Sophie: *Att skapa en konsument: Råd & Rön och den statliga konsumentupplysningen*. Lund: Lunds universitet, Institutionen för kommunikation och medier, Makadam Förlag, 2012. 528 s. ISBN 978-91-7061-120-9.

Från hemmafruns 1950-tal till globaliseringens 2000-tal har konsumenttidningen Råd & Rön speglat sin tid, genom varutester och tips om bästa köp eller inget köp alls. Sedan starten 1958 har Råd & Rön testat tvättmaskiner och espressobryggare, kritiserat dammsugarförsäljare och gifter i leksaker och livsmedel, refererat Konsumentverkets normer för levnadskostnader och förtecknat tveklaktiga företag på den riksbekanta Svarta listan. Att göra konsumenterna medvetna om marknadens fallor och reklamens lockrop har varit den ständiga utgångspunkten.

Fast, Karin: *More than Meets the Eye: Transmedial entertainment as a site of pleasure, resistance and exploitation*. Karlstad: Karlstads universitet, Medie- och kommunikationsvetenskap, 2012. 355 s. ISBN 978-91-7063-467-3.

This thesis aims to further our understanding of the increasingly ambivalent power-relationship that exists between agents in the entertainment industry and their most dedicated customers – the fans. The study employs a multiperspectival theoretical framework, in that cultural studies theory is enriched with perspectives from political economy. This integrated approach to the object of study yields a better understanding of the values of consumer activity, and fan productivity in particular, to industry and consumers respectively. The study applies existing theory on transmedial textuality, branding, and fandom to one particular franchise, Hasbro's Transformers. This brand world, home of both industrial and fan-based creativity, is studied through analyses of official and unofficial contents, and through interviews with professionals and fans. The focus is on the brand environment established around the first live action film ever made within the franchise. Special attention is given to the all-encompassing film marketing campaign that contributed to forming this environment and to fan productivity taking place in relation to it. The case study shows that companies and fans contribute to the building and promotion of the Transformers brand world – in collaboration and in conflict.

Fleischer, Rasmus: *Musikens politiska ekonomi: lagstiftningen, ljudmedierna och försvaret av den levande musiken, 1925–2000*. 2012, 630 s. ISBN: 978-91-97846-94-3.

Under 1900-talet förändrades musiklivets villkor i grunden. Bruket av nya elektroniska ljudmedier innebär att musik kunde framföras utan musikers faktiska närvaro. En av konsekvenserna var att "levande musik" myntades som begrepp. Såväl fackföreningar som progaktivister och kulturpolitiker ville försvara den levande musiken mot dess förmenta motsats, "mekanisk musik". Det var dock inte alltid självklart var gränsen skulle dras mellan människa och maskin, eller mellan konst och teknik. Avhandlingen tar ett brett historiskt grepp om musiklivets reglering under 1900-talet. Här förenas estetik och ekonomi, politiska ideologier och tekniska medier. Boken berör allt från stumfilmens försvinnande till idén om musiken som upplevelseindustri. Den visar hur det fascistiska Italien gav stöd åt skivbolagens intressen och förklarar varför Musikerförbundet ville införa en särskild diskoteksavgift. Den skildrar förhistorien till vår tids konflikter om musikens digitalisering.

Galli, Raoul: *Varumärkenas fält: Produktion av erkännande i Stockholms reklamvärld*. Stockholm: Stockholms universitet, Socialantropologiska institutionen, Acta Universitatis Stockholmiensis : Almqvist, 2012. 353 s. ISBN 978-91-86071-96-7.

I Varumärkenas fält ställs frågor som: Hur vinner man erkännande i Stockholms reklamvärld? Hur säljer reklamproducenter detta erkännande till sina uppdragsgivare? Vad för slags erkännande är statliga reklamköpare ute efter att vinna genom sitt samarbete med prisbelönta och erkända reklamproducenter? I kontrast

till en spridd föreställning att reklamen "speglar samhället" är grundantagandet i denna studie att reklamen i första hand speglar den värld som skapar den, dvs. reklamvärlden. Det är människorna i detta mikrokosmos vars föreställningar och idéer om samhället som reklamen primärt reflekterar – men först efter att prismatiskt ha brutits genom ett fält. Frågan är därför hur detta fält är socialt och mentalt strukturerat. Utkikspunkten är en globalt verksam amerikansk reklambyrås Stockholmskontor, där dagliga deltagarobservationer utförts under ett års fältarbete.

Gustafsson, Jessica: *Voicing the Slum: Youth, Community Media and Social Change in Nairobi*. Stockholm: Stockholms universitet, Enheten för journalistik, medier och kommunikation, 2012. 324 s. ISBN 978-91-7447-524-1.

Since late 2006, several small media projects have emerged in the slums of Nairobi with the aim to counterbalance the ignorance from mainstream media, provide the slums residents with news, information and an opportunity to voice their needs and discuss relevant issues. These media are best labelled community media, since their main concern is to serve the interests of the community, in this context the slums. The aim of this project is to assess the potential impact community media have on the community in which they operate. Moreover, it considers the role community media play in promoting community development and democracy, especially in relation to young people living in the slums of Nairobi. Through ethnographic fieldwork in Nairobi (January 2007 to April 2010) including interviews with producers and audience, the study not only maps the establishment of the community media landscape in the slums of Nairobi but the advent of community broadcasting. The study reveals that community media and community radio in particular play an import role in the local youth's identity construction. By promoting a "slum identity" and ascribing to it positive connotations they help the youth strengthening a sense of pride in who they are and where they come from.

Hendrick, Stephanie: *Beyond the Blog*. Umeå: Umeå universitet, Humlab, 2012. 142 s. ISBN 978-91-7459-357-0.

This dissertation examines weblog community as a materially afforded and socially constructed space. In a set of three case studies, this dissertation examines three separate weblog communities between 2004 and 2008. CASE STUDY I looks at knowledge management bloggers in order to better understand how bloggers form communities. In this case study, it will be shown that blogs group thematically and in temporal bursts. These bursts of thematic activity allow for movement in and out of a community, as well as act as a bridge between different weblog communities. CASE STUDY II examines two pseudonymous bloggers in order to better understand how presentation and identity is understood in blogging. It will be shown in CASE STUDY II that

social identity in weblog communities is negotiated through blogging practices such as transparency in writing and truthful presentation. CASE STUDY III delves further into social identity by examining a community of academic bloggers and how traditional, institutionalized expectations influence social identity over time, and if this influence differs in the core and periphery of the community. It will be shown in CASE STUDY III that there is indeed a difference in how social identity is negotiated and performed between core and periphery members of a weblog community. Finally, a model towards an integrated approach to researching blogs is put forth.

Jakobsson, Peter: *Öppenhetsindustrin*. Örebro: Örebro universitet, Medie- och kommunikationsvetenskap, Södertörns högskola, Institutionen för kultur och kommunikation 2012. 209 s. ISBN 978-91-7668-853-3.

The purpose of the thesis is to analyse the governmentality and ideology of the openness industry. A key element in the idea of the openness industry is that internet users can be persuaded to produce symbolic products for it by other means than the economic incentives provided by copyright. Another key element is the high value placed on single individuals in the creation of economic value; but in contrast to how the copyright industries are thought to be dependent on 'authors', the openness industry relies on the 'entrepreneur'. Previous notions of the media and cultural industries have given publishers and producers of film, music and games a central role. The companies that are seminal to the idea of the openness industry are internet and technology companies.

Kaun, Anne: *Civic Experiences and Public Connection: Media and Young People in Estonia*, Stockholm. Södertörns högskola, Medie- och kommunikationsvetenskap, 2012. 209 s. ISBN 978-91-7668-863-2.

How do young people in Estonia experience the political, politics and citizenship? How are these civic experiences connected to young peoples' experiences with the media? The thesis presents a theoretical and empirical investigation of how civic experiences, particularly public connection, emerge in the context of contemporary Estonia. Employing open-ended online diaries and in-depth interviews, she aims to develop an in-depth understanding of how young people experience democracy today, and how they express themselves as citizens; expression not only through the physical performance of citizenship, but also through orientation, interest in, and reflection about issues that are of common concern or should be seen as such. The empirical investigation of public connection as critical media connection, playful public connection and historical public connection, is based on narrative analysis and embedded in a theoretical exploration of key concepts in the context of civic culture studies, namely the political, politics and citizenship.

von Krogh, Torbjörn: *Understanding Media Accountability: Media Accountability in Relation to Media*

Criticism and Media Governance in Sweden 1940-2010. Sundsvall: Mittuniversitetet, Institutionen för informationsteknologi och medier, 2012. 68 s. ISBN 978-91-87103-26-1.

The concepts of media accountability, media criticism and media governance are analysed and discussed in a Swedish setting; how they relate to each other and interact. This is achieved by using various methods – a survey to editors, analyses of parliamentary debates, interviews, direct observation and document studies – in studying different stakeholders, media representatives and governance conditions in Sweden during the last 70 years. The findings point in a direction of dynamic complexities with a central role for media criticism. The type, level and intensity of media criticism may affect the functioning of the media governance structure and is a vital part of the media accountability process. The media governance structure – which in addition to media criticism is influenced by international conditions, technological developments and political factors – may in turn affect the media accountability process. In this process, media representatives aim to defend obtained positions of societal influence, achieve and maintain positive PR and enhance editorial quality at the same time. Media criticism may start a substantial media accountability process if the discontent is widespread and not countered by market approval or political inertia. The process is facilitated if the critique is connected to more than one frame of accountability and if stakeholders see opportunities for dual objectives. Very strong and widespread media criticism may be difficult for media organizations to neglect. The accountability process in Sweden has become less dependent on corporate negotiations between organized interests and political assemblies. Instead, two other tendencies seem to have emerged: on the one hand a possibility for media organizations to favour such accountability processes that they are able to control, and on the other hand the rise of a rich variety of sometimes short-lived accountability instruments that may develop for specific occasions and are difficult to control.

Larsson, Anders Olof: *Doing Things in Relation to Machines: Studies on Online Interactivity*. Uppsala: Uppsala universitet, Institutionen för informatik och media, Acta Universitatis Upsaliensis, 2012. 97 s. ISBN 978-91-554-8328-9.

This thesis approaches the use and non-use of online interactive features by societal institutions. Specifically, the thesis focuses on online newspapers and online political actors, studying the practitioners working within those institutions and on their respective audiences. Consisting of four empirical studies, the thesis is informed theoretically by the application of conceptual tools pertaining to structuration theory. In Anthony Giddens' original conception, structuration theory posits that social structure is recursively shaped (and possibly altered) as human agents choose to re-enact certain modalities of specific structures. By changing their uses of

the rules and resources made available to them by structure, humans are given agency in relation to overarching, macro-level structures. The thesis suggests that most Internet users are enacting a "structure of audiencehood", entailing somewhat traditional consumer behavior, rather than a "structure of prosumerism", which would entail extensive uses of the interactive features made available online.

Ledman, Anna-Lill: *Att representera och representeras: Samiska kvinnor i svensk och samisk press 1966-2006*. Umeå: Umeå universitet, Centrum för samisk forskning, 2012. 250 s. ISBN 978-91-7459-379-2.

Framställningar i tidningar och tidskrifter är reflektioner av det samhälle de skapats i, och säger därmed också något om hur normer, attityder och värderingar sett ut i samhället under olika tidsperioder. I denna studie undersöks hur samiska kvinnor framställts i svensk och samisk press under perioden 1966-2006. Därtill problematiseras hur bilden av "den samiska kvinnan" konstruerats och representerats i pressen, i relation till (re)produktion av normalitet och avvikelse och med särskild utgångspunkt i begreppen etnicitet och kön. Med avstamp i postkolonial teori, intersektionella perspektiv och diskursanalytisk metod analyseras artiklar ur tidskriften *Samefolket*, samt ur ett omfattande svenskt pressmaterial som innehåller såväl tidskrifts- som tidningsartiklar från hela landet. I tillägg till detta har också ett antal av de kvinnor som förekommit i pressen intervjuats kring deras erfarenheter av att bli representerade i medierna. Förutom det ämnesmässigt specifika problematiseras i denna studie också frågor om makt, kunskapsproduktion, etik och reflexivitet.

Ljungberg, Emilia: *Global Lifestyles: Constructions of Places and Identities in Travel Journalism*. Lund: Lunds universitet, Institutionen för kommunikation och medier, Makadam Förlag, 2012. 271 s. ISBN 978-91-7061-117-9.

Global Lifestyles handlar om nutida resejournalistik och globaliseringsdiskurser. Sedan slutet av 1900-talet har världen genomgått drastiska förändringar, bland annat genom den tekniska utvecklingen som har möjliggjort ökad kommunikation, interkulturella kontakter och en global mediemarknad. Vi reser som aldrig förr, både som turister och affärsresenärer. Samtidigt har antalet flyktningar ökat. Globaliseringen är en ojäm process som även skapar ökad polarisering och ökad segregering. Det är långt ifrån alla som kan ta del av globaliseringens löften om en gränslös kosmopolitisk värld. Globaliseringen är också en myt, och att kunna definiera vad globalisering innebär är ett sorts privilegium. Genom att analysera material ur resemagasinen RES och British Traveller Asia/Pacific undersöker jag bland annat hur globaliseringsdiskurser konstrueras i resejournalistik, hur idéer om globalisering används för att skapa identitet och grupp-tillhörighet, och hur bilder av genus påverkas av globaliseringsdiskursen.

Melián, Virginia: *Bridging the blocked river: A study on internet and mobile phone practices within an environmental movement between 2005 and 2008 in Argentina and Uruguay*. Stockholm: Stockholms universitet, Enheten för journalistik, medier och kommunikation, 2012. 302 s. ISBN 978-91-7447-569-2.

The aim of this PhD thesis is to investigate the empowering potential of internet and mobile phones with regard to mobilization as well as the organization and the dissemination of collective action in an environmental movement opposing the construction of pulp mills and the forest exploitation model in Argentina and Uruguay from 2005 to 2008, a period that coincides with the beginning of the popularization of these digital technologies in these countries. The study relies on interviews with key activists, website analysis of homepages and interviews with key journalists. Drawing on theories on civic engagement and ICTs, social movements media, social movements and collective action as well as public sphere, this thesis reveals that internet and mobile phones supported mobilization and the organization and communication of collective action. Even though the internet and mobile phones functioned as a means facilitating the interplay between key activists and journalists, the dominating event-centered journalistic logic was not challenged.

Mortenijs, Helena: *Implementation of research and development in primary care*. Göteborg: Göteborgs universitet, Sahlgrenska akademien, 2012. ISBN 978-91-628-8490-1.

Health and medical care today is faced with the challenge of bridging the gap between the theoretical world and the practical clinical setting. Although methods exist for implementing research results, the actual implementation process is not always optimal. Thus, in order to create a more positive attitude to research and new thinking among health care professionals, it is necessary to identify barriers and possibilities as well as explore new strategies. Strategic communication can be utilised to create knowledge of and interest in research and development (R&D) as a first step towards new thinking and willingness to change work practices, for the benefit of patients. The overall aim of this thesis was to describe, follow up and evaluate the implementation of R&D among primary care staff by means of strategic communication.

Nilsson, Jakob: *The Untimely-Image: On Contours of the New in Political Film-Thinking*. Stockholm: Stockholms universitet, Enheten för filmvetenskap, Acta Universitatis Stockholmiensis, 2012. 267 s. ISBN 978-91-87235-06-1.

This study creates and develops a concept called the untimely-image including two sub-concepts called contours of the new and the untimely-site. The untimely-image concerns the clearing for and the expression of figures of "potential" in thought in the form of moving-images. The aim of these concepts is to form a critical

framework for evaluating and conceptualizing political film as expressive, not of the new itself but of its “untimely” contours. The untimely-image, and its many implications, is developed over the course of six chapters. Chapter 1 extensively defines “contours” and “new” as operative in this study, and also introduces a theme that runs through all the chapters: how to think the contours of the new in relation to the cult of the new in consumer culture and in relation to the larger mechanisms of advanced capitalism. Chapter 2 defines the parameters of the untimely-image as specifically regarding moving images, and continues the development of this concept. In Chapters 3 to 6, *The Wire* (David Simon, 2002-2008) serves the double function of complicating and giving specification to the elaboration of the untimely-image as well as a case in which the untimely-image is used as a critical framework.

Norbäck, Maria, *Making Public Service Television: A study of institutional work in collaborative TV productions*, Jönköping International Business School, 2012, 311 s. ISBN 978-91-86345-24-2

This dissertation is about the institution of public service television as it is enacted in Sweden at the beginning of the 21st century. Public service broadcasting – first radio, then television – was introduced as a solution to the problems that arose at the beginning of the 20th century, namely how to control and organise the new broadcasting technology. Almost 100 years later public service TV is still around. What problems is it perceived to solve in the media landscape of today? How do the people making public service TV programmes understand it in relation to their work? This study investigates public service TV as it is enacted in collaborative productions of public service TV programming by the Swedish public broadcaster SVT, commercial production companies and additional financiers. This is a setting that opens up for a negotiation of what public service TV is and should be, as well as which actors should have the right to produce it. The empirical material is generated through an extensive study of five collaboratively produced TV programmes involving mainly interviews, but also the study of media texts about public service TV, SVT and the collaborative productions of programmes, as well as field visits and observations.

Ohlsson, Jonas: *The Practice of Newspaper Ownership: Fifty Years of Control and Influence in the Swedish Local Press*. Göteborg: Göteborgs universitet, Institutionen för journalistik, medier och kommunikation, 2012. 425 s. ISBN 978-91-88212-98-6.

This dissertation deals with a perennial theme in both public and academic debate: how ownership is exercised in the news media. It does so by exploring the main agency through which ownership control is expected to be exerted in the individual media firm: the board of directors. Establishing the board as an intermediary between owners and the executive and editorial management, the study addresses a number of questions pertaining to the

role of media boards: who is elected to the boards; which decisions are made in the boardroom, and which are not; who influences them, and who does not. The empirical results come from a historical study of the Swedish newspaper industry. The Swedish press has long been characterized by close ties to the political arena. A more recent characteristic is the growing dominance of not-for-profit foundations as owners of newspapers. It is the consequence of this particular ownership form that is the main focus of the dissertation. The study analyzes the boards of three local, foundation-owned newspapers between 1955 and 2005. The newspapers are *Barometern* (Kalmar), *Borås Tidning* (Borås) and *Sundsvalls Tidning* (Sundsvall).

Petersson, Thomas: *Landet bortom horisonten: En analys av journalistik om Västpapua i svensk press 1959-2009*. Stockholm: Stockholms universitet, Enheten för journalistik, medier och kommunikation, 2012. 309 s. ISBN 978-91-7447-555-5.

The present thesis concerns Swedish journalism on West Papua, the western part of the island New Guinea. West Papua is a politically contentious area that since the 1960s is part of Indonesia, after a criticised UN-supervised referendum. The basic purpose of the thesis is to investigate the characteristics of a considerable part of the foreign and travel journalism on West Papua that was published in Swedish press during the period 1959–2009. The primary material of the thesis comprises 387 press items, articles, and reports on West Papua, published in 27 different newspapers and periodicals. The material has been analysed by means of a qualitative framing analysis. Written secondary material is also included in the analysed material. The thesis adopts a cultural theoretical perspective, and draws on framing theory. The comprehensive frame, identified in the primary material, is West Papua viewed as a primitive country. Four frames, characteristic of this general frame, are found in the foreign and travel journalism: 1) The primitive others as dangerous and destructive, 2) The primitive others as victims, 3) The primitive others as admirable, and 4) The primitive others as timeless and unchangeable. In the foreign and news material, a clear elite and big power perspective is apparent, which has been fundamental for when the conflict in West Papua is brought up on the journalistic agenda, and when it is not. Rivano Eckerdal, Johanna: *Information, identitet, medborgarskap: Unga kvinnor berättar om val av preventivmedel*. Lund. Lunds Universitet, Institutionen för kulturvetenskaper, 2012. 245 s. ISBN 978-91-7473-314-3. The aim of this thesis is to study how young women's information literacies are enacted in practices related to evaluation and use of information sources before choosing a contraceptive and thereby to discuss how these practices relate to the young women's sexual and civic identities. A sociocultural perspective, which brings with it a view on information literacy as contingent and enacted in practices, is adopted. The thesis is a compilation consisting of four articles and an introduction. Guiding

research questions are: 1) How is information negotiated in decisions about contraceptives during counselling meetings between young women and midwives at youth centres? 2) How is knowledge produced and what roles do their bodies play, during the midwives' and the young women's interaction? 3) What information literacy practices do the young women talk about when telling their stories about evaluation and use of information sources? 4) How can interviewing be designed to study information literacy in everyday life within a sociocultural perspective? 5) How can the stories told by the young women about choosing and using a contraceptive be related to their stories about themselves and their sexual and civic identities? An ethnographic approach was used. The material includes recordings of 10 counselling meetings, 19 individual interviews with midwives and young women, 3 group interviews with young women visiting youth centres, observations at 5 youth centres and 5 individual interviews with young women after they started to use a contraceptive.

Ryan Bengtsson, Linda: *Re-negotiating social space: Public art installations and interactive experience*. Karlstads universitet, Medie- och kommunikationsvetenskap, 2012. 240 s. ISBN 978-91-7063-413-0.

This study has emerged through the need for further research focusing on the term interactivity in today's media practices, contributing with more targeted research and theoretical work concerning the interconnection between space and digital technologies. The study pursues interactivity by taking on a different perspective than earlier research, staging a qualitative study from a grounded theory perspective complemented by phenomenological theory. In this way interactivity is approached from diverse angles, moving away from earlier fixations on technology and placing it within social and spatial contexts. The study uses three contemporary Scandinavian interactive art installations, 'Colour by Numbers', 'Emotional Cities' and 'Climate on the Wall', to explore how interactivity plays into the relation between humans, technology and social space. The integration of interactive art installations in public space raises issues regarding humans' sense of space and human relations vis-à-vis interactions with such artworks. The study finds evidence that interactive art installations can shift humans' perceptions of space, allowing them to have social experiences and feel locally connected or anchored. Humans do not necessarily become placeless due to interactive technology. It may as well enhance space by converging with existing spatial references. The mediated and the actual may re-enforce each other expanding and transcending diverse spaces.

Ryberg, Ingrid: *Imagining Safe Space: The Politics of Queer, Feminist and Lesbian Pornography*. Stockholm: Stockholms universitet, Enheten för filmvetenskap, Acta Universitatis Stockholmiensis, 2012. 233 s. ISBN 978-91-86071-83-7.

There is a current wave of interest in pornography as a vehicle for queer, feminist and lesbian activism. Examples include *Dirty Diaries: Twelve Shorts of Feminist Porn* (Engberg, Sweden, 2009), the Pornfilmfestival Berlin (2006-) and the members-only Club LASH in Stockholm (1995-). Based on ethnographic fieldwork designed around these cases, the purpose of the thesis is to account for, historicize and understand this transnational film culture and its politics and ethics. The fieldwork consists of interviews, questionnaires and participant observation, including participation as one of the filmmakers in *Dirty Diaries*. The thesis studies queer, feminist and lesbian pornography as an interpretive community. Meanings produced in this interpretive community are discussed as involving embodied spectatorial processes, different practices of participation in the film culture and their location in specific situations and contexts of production, distribution and reception.

Sommerland, Ylva: *Tecknad tomboy – kalejdoskopiskt kön i manga för tonåringar*. Göteborg: Acta Universitatis Gothoburgensis, 2012. 251 s. ISBN 978-91-7346-720-9.

En tecknad tomboy föreställer en flicka som rör sig i maskulint stämnda situationer. Det svenska begrepp som ligger närmast för att beskriva denna figur är pojkflicka. Genom att studera tomboyfiguren i manga, tecknade serier skapade i Japan, argumenterar författaren för att tomboyfiguren förkroppsligar queera situationer. Begreppet queer lyfts fram som en process där kön som synbar identitet materialiserar kalejdoskopiska kroppsliga stilar. Materialet är avgränsat till sportmanga och fantasymanga för tonåringar. Sportmanga är oerhört populärt i Japan och korsar med sitt innehåll de två största genreindelningarna, när det gäller tecknade serier skapade i Japan, nämligen ålder och kön. Boken ger dessutom läsaren en introduktion till mangans historia, eftersom detta är den första avhandlingen i Sverige där bilderna i manga för tonåringar utgör huvudmaterial.

Paulin, Lotta: *Den didaktiska fiktionen: konstruktion av förebilder ur ett barn- och ungdomslitterärt perspektiv 1400–1750*. Stockholm: Acta Universitatis Stockholmiensis : Almqvist, 2012. 319 s. ISBN 978-91-86071-87-5 .

This thesis investigates the construction of role models, more specifically literary didactics and constructions of subject positions, in literary works with exemplary stories in Swedish 1400–1750, from the perspective of literature for children and young adults. Childhood concepts, didactic concepts and subject positions presented to the reader are analyzed from the point of view of dominance and dissonance between different characters and messages. A number of themes have been chosen for a comparative study, for example: ideas about identification, the construction of subject positions and ideals for girls, the responsibility of adults, subversive tendencies, obedience or autonomy, the immoral role model as exemplary, conflicts between different childhood

concepts, adults and children as role models. A central conclusion is that there is variation when it comes to the subject positions that are constructed for children and young adults, mainly through role models. There are examples of authoritative teachings that demands the subordination and obedience of the reader/recipient, as well as encouragement of questioning and even contra conventional subject positions. One conclusion is that premodern literature for the young does not just have an authoritative tone towards the reader, but the texts also negotiates with the reader. The messages are not just about obedience and religious fidelity, but also about learning, questioning and personal, moral responsibility.

Srinuan, Chalita, *Understanding the digital divide: Empirical studies of Thailand*. Chalmers, Teknik och samhälle. 2012, 196 s. ISBN: 978-91-7385-690-4

This thesis aims to contribute to the understanding of the digital divide by existing literature and empirical studies. The main focus is on the digital divide in Thailand, considering telecommunications services and attempts to provide guidance to a national regulatory agency (NRA) and policymakers. A collection of papers has been put together by addressing the following main research question: What are the determinants explaining and the possible policies bridging the digital divide in Thailand? To answer this question, a quantitative research strategy of econometric and financial modelling is employed. The data come from primary and secondary sources. The results of the thesis reveal that the digital divide in Thailand can be explained by several factors.

The determinant factors for the regional divide are gross domestic product (GDP) per capita, urbanization, market competition, the existence of NRA, trade openness, the availability of infrastructure, market liberalization and privatization. The efforts to privatize state-owned enterprises and liberalize the market have not yet been successfully compared with those of other countries in the same region. In the context of the social divide, the findings suggest that not only market liberalization and privatization but also accessible infrastructure, social inequalities, media familiarity, availability of technology and service attributes, and the access price of mobile Internet are crucial factors in determining the digital divide in Thailand.

Licenciatuppsatser

Oxstrand, Barbro: *Från Media literacy till Mediekunnighet: Lärares uppfattning och förståelse av begreppen mediekunnighet och IKT i skolan och deras syn på medieundervisning*. Göteborgs universitet, Institutionen för journalistik medier, och kommunikation, 2013. 211 s. ISBN 978-91-88212-55-9.

Swenberg, Thorbjörn: *Postproduction Agents. Audiovisual Design and Contemporary Constraints for Creativity*.

Västerås, Mälardalens Högskola, Akademin för innovation, design och teknik, 2012, 58 p., ISBN 978-91-7485-057-4, (Mälardalen University Press Licentiate These; 148).

Ny litteratur

från Nordicoms databas NCOM

Danmark	172
Finland	178
Norge	184
Sverige	187
Nya skrifter från Nordicom	196

Litteratur från Nordicoms databas NCOM

Danmark

Dokumentalist: Mogens Vestergaard Kjeldsen

Virkelighedsbilleder

Den moderne danske dokumentarfilm

Ib Bondebjerg, Frederiksberg, Samfundslitteratur, 2012. 500 p., ISBN 9788759316290.

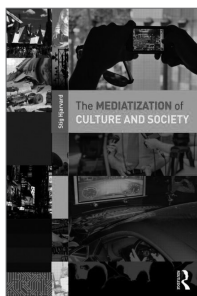

Virkelighedsbilleder er den første samlede fremstilling af den danske dokumentarfilms historie med vægt på perioden efter 1960, men med bredt historisk perspektiv til både den tidlige danske og internationale dokumentarfilm. Fremstillingen har de filmiske genrer, instruktører og institutioner i centrum, men bogen fortæller også kultur- og socialhistorie. Bogen

analyserer dokumentarfilmens vilkår og udvikling i lyset af samfundsudviklingen, filmpolitikken og filmkulturen generelt – fra traditionsrige nationale institutioner som Statens Film Central fra 30'erne til den moderne, digitale og globaliserede filmkultur. Bogen analyserer desuden en lang række væsentlige dokumentarfilm med vægt på stil og genre og på filmenes skildring og fortolkning af udviklingen i danskernes og det danske samfunds historie. Gennem analysen af dokumentarfilmene skildrer bogen udviklingen i periodens hverdagsliv, politik, kultur og historie, og den tegner et billede af et samfund, hvor udviklingen går fra mere traditionelle nationale billeder til globale billeder.

The Mediatization of Culture and Society

Stig Hjarvard, London, Routledge, 2013. 182 p., ISBN 9780415692373.

Mediatization has emerged as a key concept to reconsider old, yet fundamental questions about the role and influence of media in culture and society. In particular the theory of mediatization has proved fruitful for the analysis of how media spread to, become intertwined with, and influence other social institutions and cultural phe-

nomena like politics, play and religion. This book presents a major contribution to the theoretical understanding of the mediatization of culture and society. This is supplemented by in-depth studies of: The mediatization of politics: From party press to opinion industry; The mediatization of religion: From the faith of the church to the enchantment of the media; The mediatization of play: From bricks to bytes; The mediatization of habitus: The social character of a new individualism. Mediatization represents a new social condition in which the media have emerged as an important institution in society at the same time as they have become integrated into the very fabric of social and cultural life. Making use of a broad conception of the media as technologies, institutions and aesthetic forms, Stig Hjarvard considers how characteristics of both old and new media come to influence human interaction, social institutions and cultural imaginations.

Mangfoldighed i dansk dagspresse

Et publicistisk serviceeftersyn

Anker Brink Lund, København, Møller, 2013. 120 p., ISBN 9788792927101.

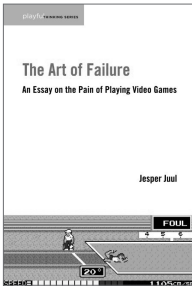
På grundlag af indholdsanalyser af Berlingske, Jyllands-Posten, Politiken, Ekstra Bladet og BT følger bogen dansk dagbladsudvikling fra polariseret partipresse frem mod nutidens segmenterede nyhedsmedier på papir og web. Slutresultatet betegnes som centrifugeret publicistik, hvor en blød kerne af fællesstof stilles gratis til rådighed for alle og enhver, hvorimod stadig

færre er villige til at betale for mere raffineret avisindhold. Samtidig er antallet af fastansatte journalister og konkurrerende udgivere blevet reduceret, selvom statsmagten yder offentlig støtte til danske dagblade på over en milliard kroner årligt. På den baggrund lægges op til debat om dagspressens aktuelle ejerforhold, indholdsmangfoldighed og betydning for meningsdannelsen.

The Art Of Failure

An Essay on the Pain of Playing Video Games

Jesper Juul, Cambridge, MA, MIT Press, 2013. 168 p., ISBN 9780262019057.

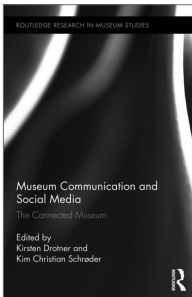
We may think of video games as being “fun,” but in *The Art of Failure*, Jesper Juul claims that this is almost entirely mistaken. When we play video games, our facial expressions are rarely those of happiness or bliss. Instead, we frown, grimace, and shout in frustration as we lose, or die, or fail to advance to the next level. Humans may have a fundamental desire to succeed

and feel competent, but game players choose to engage in an activity in which they are nearly certain to fail and feel incompetent. So why do we play video games even though they make us unhappy? Juul examines this paradox. In video games, as in tragic works of art, literature, theater, and cinema, it seems that we want to experience unpleasantness even if we also dislike it. Reader or audience reaction to tragedy is often explained as catharsis, as a purging of negative emotions. But, Juul points out, this doesn't seem to be the case for video game players. Games do not purge us of unpleasant emotions; they produce them in the first place. What, then, does failure in video game playing do? Juul argues that failure in a game is unique in that when you fail in a game, you (not a character) are in some way inadequate. Yet games also motivate us to play more, in order to escape that inadequacy, and the feeling of escaping failure (often by improving skills) is a central enjoyment of games. Games, writes Juul, are the art of failure: the singular art form that sets us up for failure and allows us to experience it and experiment with it.

Museum Communication and Social Media

The Connected Museum

Kirsten Drotner & Kim Christian Schröder (eds.), London, Routledge, 2013. 216 p., ISBN 9780415833189.

Visitor engagement and learning, outreach, and inclusion are concepts that have long dominated professional museum discourses. The recent rapid uptake of various forms of social media in many parts of the world, however, calls for a reformulation of familiar opportunities and obstacles in museum debates and practices.

Young people, as both early adopters of digital forms of communication and late-comers to museums, increasingly figure as a key target group for many museums. This volume presents and dis-

cusses the most advanced research on the multiple ways in which social media operates to transform museum communications in countries as diverse as Australia, Denmark, Germany, Norway, the UK, and the United States. It examines the socio-cultural contexts, organizational and education consequences, and methodological implications of these transformations

Monstre

Mathias Clasen, Aarhus, Aarhus Universitetsforlag, 2012. 60 p., ISBN 9788771240740.

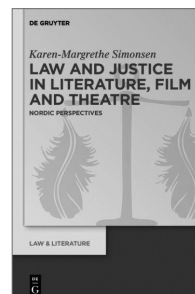
Paradoksalt nok elsker vi fiktionens gys og den pirrende skræk, den udløser i os, uanset om det er i form af bøger om forfærdelige vampyrer eller film om morderiske aliens. Det mest slående ved overnaturlige monstre er selvfølgelig, at de ikke findes i virkeligheden. Ikke desto mindre bliver vi ved med at fortælle hinanden historier om spøgelser og uhyrer. Faktisk reagerer vi ens på tværs af

kulturer, når vi ser en gyserfilm. Denne ens reaktion på gru er der en god forklaring på, som man finder ved at kigge på vores evolutionshistorie. Gru-forsker Mathias Clasen viser i bogen *Monstre*, at vi faktisk har brug for de opdigtede rædselshistorier, fordi de er et resultat af evolutionen. I millioner af år levede vi nemlig side om side med virkelige, sultne monstre, som havde menneske på menuen. Derfor har vores forhistoriske tilværelse som jaget vildt sat sig dybe spor i vores dna. Vores evne til at vågne på et splitsekund med alle sanser skærpet har udgjort forskellen på liv og død for vores forfædre. Så bag vores rationelle, moderne hjerner gemmer der sig en forskrækket primat, som gyser ved synet af lysende øjne og glinsende hugtænder i tusmørket – præcis som vi gør i biografens mørke, når monstret maser sig ind på helten.

Law and Justice in Literature, Film and Theater

Nordic Perspectives on Law and Humanities

Karen-Margrethe Simonsen, Berlin, Boston, Walter de Gruyter, 2013. 184 p., ISBN 9783110294422.

This book is a Nordic contribution to law and humanities. It treats the legal culture of the Nordic countries through intensive analyses of canonical Nordic artworks. Law and justice have always been ‘burning issues’ in Nordic literature, film and theater from the Icelandic sagas through for instance Ludvig Holberg and Henrik Ibsen until Lars Noréns theatre and

Lars von Trier's dogmefilms of today. This book strives

to answer two fundamental questions: is there a special Nordic justice? And what does the legal and literary/aesthetic culture of the North mean for the concept of law and justice and for the understanding of the interdisciplinary exchange of law and humanities? Law and literature was originally developed in countries of common law. This book investigates law and humanities from a different legal tradition, and contributes thus both to the discussion of the general and the comparative studies of law and humanities.

Reklame

Eller hvordan sætter man sving i bevidstheden

Jørgen Stigel (ed.), Aarhus, Systime Academic, 2013. 234 p., ISBN 9788761644817.

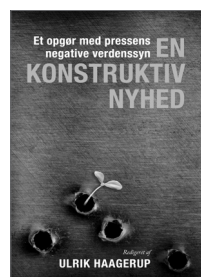
Hvorfor fanger nogle reklamer opmærksomheden, mens langt de fleste bliver ignoreret? I en række artikler ser forskere fra MÆRKK ved Aalborg Universitet ind på forskellige virkemidler i reklamernes univers. Alt det, der gør at reklamerne får fat i vores bevidsthed: Humor, metaforer og musik er nogle af de emner, der tages op. Antologien fokuserer

også på digitale medier – og hvordan de spiller sammen med mere traditionelle medier og deres udtryk.

En konstruktiv nyhed

Et opgør med pressens negative verdenssyn og inspiration til en ny journalistik til gavn for samfundet

Ulrik Haagerup (ed.), Aarhus, Ajour, 2012. 236 p., ISBN 9788792816238.

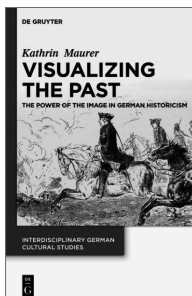
Debatbog, der stiller det spørgsmål, om traditionel nyhedsjournalistik er til gavn for det samfund, journalister påstår at ville tjene. Og samtidig en håndbog, der opsamler konkrete bud og erfaringer på, hvordan brud på vanetænkningen kan revitalisere pressens rolle og bidrage til en styrkelse af de vestlige demokratier. Dan-

mark er længst fremme i verden i arbejdet med konstruktive nyheder, der allerede vækker international interesse i en medie verden, som sukker efter nytænkning og veje til at genopfinde sig selv.

Visualizing the Past

The Power of the Image in German Historicism

Kathrin Maurer, Boston, Berlin, Walter de Gruyter, 2013. 250 p., ISBN 9783110282948.

Visual media had a decisive impact on how the past was perceived in historicist culture in nineteenth-century Germany. The panorama, photography, and book illustrations can portray the past under the auspices of spatiality. Research on historicist culture often neglects this dimension of space and concentrates on traditional historicist paradigms, such as

temporality, narrative, and teleology. By investigating the visual vocabulary of different historicist genres (academic historiography, illustrated history books, historical maps), this volume expands an understanding of German historicist culture as a multi-medial phenomenon, and shows that past is conveyed in spatial forms, such as travel locations, national and colonial spaces, as well as geographical areas. Tracing these concepts of historical space, this volume demonstrates that the image works as a powerful tool to propagate the ideology of German imperialism in the nineteenth-century, but also can critically reflect the political agendas of national historicism.

AMAMM – All Media Are Mixed Media

Intersensorisk og intermedial analyse i kunsten

Hans Henrik Lohfert Jørgensen, Astrid Bryder Steffensen & Camilla Skovbjerg Paldam (eds.), Aarhus, Aarhus Universitet, 2012. 196 p., ISBN (elektronisk) 9788799591411.

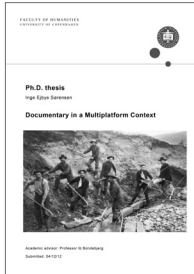

Alle medier er blandingsmedier. Alle kunstarter er kompositte. Alle sanser er sammensatte. Alle medialiteter er miksede og mangfoldige. Alle er AMAMM. Denne påstand står centralt i ord-, billed- og medieteoretikeren W.J.T. Mitchells forfatterskab. I hosstående bog tager en håndfuld forfattere fra Institut for Æstetik og Kommunikation på Aarhus Univer-

sitet konsekvensen af Mitchells erkendelse og anvender AMAMM som intermedial analysestrategi. Sensoriske, semiotiske og mediale modaliteter moduleres og blandes på ny i en række artikler om tværgående emner fra den visuelle, verbale, auditive og taktile kultur. Det optiske gennembræges af det haptiske, det fjernsanselige forplumres af det nærsanselige, det åndelige befrugtes af det kropslige. Multimodale medier mikses af multisensoriske sanser, undertiden i grænseoverskridende blandinger.

Documentary in a Multiplatform Context

Inge Ejbye Sørensen, København, Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet, 2013. 495 p., ph.d.-afhandling.

Afhandlingen omhandler dokumentarfilm og dokumentarindustrien i det tværmediale medielandskab i Storbritannien i perioden 2006 til 2011. Afhandlingen består af fire artikler (en udgivet, to antaget og en i fagfællebedømmelse), der hver udforsker et aspekt af dokumentarfilm og -industri i en tværmedial sammenhæng. Den første del af afhandlingen skitserer

de overordnede teoretiske retninger inden for, for det første, dokumentarteori, for det andet produktionsstudier, især med reference til dokumentarindustrien, og for det tredje tværmedial TV broadcasting samt audiovisuel formidling. Denne del skitserer endvidere de teoretiske, historiske og metodologiske felter, hvor artiklerne placerer sig, og som understøtter de teoretiske antagelser og fundamentet for denne afhandling. Den anden del af afhandlingen består af fem artikler. De første tre artikler i denne afhandling fokuserer på dokumentarindustrien og undersøger, hvordan dynamikken mellem britiske public service netværk og de nye dokumentarportaler og internetsider på tværs af platforme udspiller sig i en tværmedial sammenhæng.

Mobilized by mobile media

How Chinese people use mobile phones to change politics and democracy

Jun Liu, København, Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet, 2013. 327 p., ph.d.-afhandling.

Afhandlingen undersøger brugen af mobiltelefoner i forbindelse med politisk deltagelse i det moderne Kina. Der foretages en kvalitativ analyse af forskellige cases med det formål at undersøge, hvordan kinesere tilegner sig mobile medier for at få dækket deres kommunikationsbehov, konfrontere politiske autoriteter, samt for at skabe en billig modoffentlig sfære. Baseret på Negt

og Kluges konceptuelle ramme for en modoffentlig sfære (Gegenöffentlichkeit), retter denne afhandling sig specifikt mod mobiltelefonens rolle i relation til retten til at kommunikere. Fokus er ikke kun borgernes oplevede erfaringer af social og politisk eksklusion, men også den relativt frie kommunikation, som modoffentlige bevægelser gennemfører over for den dominerende offentlige sfære i det moderne Kina. Denne afhandling har således til formål at bidrage til forskningen om mobil kommunikation gennem undersøgelser af modoffentlige bevægelser med Kina som fokuspunkt.

Digital trivsel

En antologi om børn og unges onlineliv

Per Straarup Søndergaard (ed.), Aarhus, Turbine Forlaget, 2013. 106 p. ISBN 9788771412642.

Digital trivsel – en antologi om børn og unges onlineliv – Nettet, Facebook og mobilen er blevet en selvfølgelig del af unges dagligdag og sociale liv. Derfor bør det digitale også være et fokuspunkt i det pædagogiske arbejde. Men det er lettere sagt end gjort. For hvilke særlige koder og problemstillinger knytter der sig til de digitale universer og sociale medier? Hvilke rettesnore er

der for trivsel og mistrivsel? Og hvilke kompetencer og personlige styrker skal udvikles for, at den enkelte unge får et godt onlineliv? Det er nogle af de spørgsmål, som syv forskellige bidragydere tager under behandling i denne antologi. Medieforskerne Gitte Stald, Malene Charlotte Larsen og Søren Schultz Hansen sætter fokus på hhv. den konstante mobilitet, de digitale indfødte unge og unges sociale liv på og med nettet. Tre organisationer med praksiserfaringer – Red Barnet, Cyberhus og Medierådet for Børn og Unge – bidrager med artikler om forældresamarbejde, digital rådgivning og digital mobning. Endelig sætter filosof Kristian Lund i sin artikel fokus på den digitalpædagogiske udfordring.

Annan ny litteratur

Artikler

Allern, S., Kantola, A., Pollack, E., & Blach-Ørsten, M. (2012). Increased Scandalization: Nordic Political Scandals 1980-2010. I Allern, S., & Pollack, E. (red.), *Scandalous!*. Kapitel 2. (s. 29-50). Göteborg: Nordicom, Göteborgs universitet.

Bertel, T. F., Sundsøy, P., & Ling, R. (2012). The socio-demographics of texting: An analysis of traffic data. *New Media and Society*, 14(2), 281-298

Bondebjerg, I. (2013). Confronting the Past. Trauma, History and Memory in Wajda's Film. *Images. The International Journal of European Film, Performing Arts and Audiovisual Communication*, XI(20)

- Bro Petersen, P. (2012). Historien om den nyttige nyhedsformidling. I Haagerup, U. (red.), *En konstruktiv nyhed*. (1 udg.) Kapitel 9.(s. 129-144). Århus: Ajour.
- Bruun, H. (2013). Political Satire in Danish Television: Reinventing a Tradition. I Baym, G., & Jones, J. P. (red.), *News Parody and Political Satire Across the Globe*. (1 udg.) Kapitel 13.(s. 157-169). New York: Routledge/Taylor and Francis Group.
- Brügger, N., & Finnemann, N. O. (2013). The Web and Digital Humanities: Theoretical and Methodological Concerns. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 57(1), 66-80
- Chattopadhyay, B. (2013). The cinematic soundscape: Conceptualising the use of sound in Indian films. *SoundEffects – An Interdisciplinary Journal of Sound and Sound Experience*, 2(2)
- Cheong, P. H., & Ess, C. (2012). Introduction: religion 2.0? relational and hybridizing pathways in religion, social media, and culture. I Cheong, P. H., Fischer-Nielsen, P., Gelfgren, S., & Ess, C. (red.), *Digital religion, social media and culture*. Kapitel 1.(s. 1-21). New York: Peter Lang.
- Färdigh, M. A., & Westlund, O. (2012). Kvällspressen ur ett 360° perspektiv bland olika generationer. I Weibull, L., Oscarsson, H., & Bergström, A. (red.), *I framtidens skugga*. (s. 447-458). University of Gothenburg.
- Fetveit, A. (2012). The concept of medium in the digital era. I Herkman, J., Hujanen, T., & Oinonen, P. (red.), *Intermediality and media change*. (s. 45-71). Tampere: Tampere University Press.
- Fetveit, A. (2013). The Ubiquity of Photography, I Ekman, U. (red.), *Throughout: Art and Culture Emerging with Ubiquitous Computin*. (s. 89-102). MIT Press, Cambridge, MA.
- Frandsen, K. (2012). Sports Broadcasting: Journalism and the Challenge of New Media. *MedieKultur*, (53)
- Frandsen, K. (2013). In a Different Game?: Reflections on sports in the media as seen from a play and game perspective. I Pedersen, P. M. (red.), *Routledge Handbook of Sport Communication*. (s. 20-28). Routledge.
- Grodal, T. K. (2013). Tapping into Our Tribal Heritage: The Lord of the Rings and Brain Evolution. I Christie, I. (red.), *Audiences*. (s. 128-142, 261-262). Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Helles, R. (2013). Mobile media and intermediality. *Mobile Media & Communication*, 1(1), 14-19
- Helles, R., & Søndergaard, H. (2012). Danish media policy. I Psychogiopoulou, E. (red.), *Understanding media policies*. Palgrave Macmillan.
- Jarlbrink, J. (2012). Vardagslivets medialisering: Mat och medier i privata receptsamlingar. *Rig: Kulturhistorisk tidskrift*, (2), 78-90
- Jensen, K. B. (2013). What's mobile in mobile communication?. *Mobile Media & Communication*, 1, 26-31
- Jensen, K. B., & Neuman, W. R. (2013). Evolving Paradigms of Communication Research. *International Journal of Communication*, 7, 230-238
- Jönsson, M., Sørensen, L-M., & Helseth, T. (2012). Nazi Newsreel in the North: The European masterplan and its Nordic inflections. *Journal of Scandinavian Cinema*, 2(3), 285-298
- Jönsson, M., Vande Winkel, R., Sørensen, L-M., & Sørensen, B. (2012). German film distribution in Scandinavia during World War II. *Journal of Scandinavian Cinema*, 2(3), 263-280
- Kim, J., & Tussyadiah, I. (2013). Social Networking and Social Support in Tourism Experience: The Moderating Role of Online Self-Presentation Strategies. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 30(1-2), 78-92
- Kjær Jørgensen, S. (2012). Not just any order: revealing identity constructions of Muslims in the Mohammad cartoons. *Journal of Language & Politics*, 11(3), 382-404
- Kjær Jørgensen, S. (2012). Why wear a headscarf in parliament?: Danish secularist, nationalist and feminist ideas about Muslims. I Flood, C., Hutchings, S., Miazhevich, G., & Nickels, H. (red.), *Political and cultural representations of Muslims*. (s. 47-62). Leiden, the Netherlands: Brill Academic Publishers, Incorporated. (Muslim Minorities).
- Kock, C. E. J. (2012). Retoriske uskikke i offentlig debat: illustreret med eksempler fra prostitutionsdebatten. *Rhetorica Scandinavica*, (59), 94-107
- Langkjær, B. (2013). Sounds for a strange funeral. *Short Film Studies*, 3(2), 135-138
- Laursen, D. (2013). Organizing 'my mind is with you': Continued Interaction after closed interaction via the mobile phone. I Cumiskey, K. M., & Hjorth, L. (red.), *Mobile Media Practices, Presence and Politics*. Routledge, Taylor & Francis Group. (Routledge Studies in New Media and Cyberculture).
- Liburd, J. J., & Christensen, I-M. F. (2013). Using Web 2.0 in Higher Tourism Education. *Journal of Hospitality, Leisure, Sports & Tourism Education*, 12(1), 99-108
- Lomborg, S. (2013). Personal internet archives and ethics. *Research Ethics*, 9, 20-31
- Meldgaard, B. L. M. (2012). Playing by the Visual Rules: An Ecological Approach to Perception and Video

- Games. I Fromme, J., & Unger, A. (red.), *Computer Games and New Media Cultures*. (s. 265-278). Dordrecht, Heidelberg, New York, London: Springer.
- Michailidou, A., & Trenz, H.-J. (2012). A Media Perspective on Political Representation: Online Claims-Making and Audience Formation in 2009 EP Election Campaigns. I Friedrich, D., & Kröger, S. (red.), *The Challenge of Democratic Representation in the European Union*. (s. 133-151). London: Palgrave Macmillan.
- Milwood, P., Marchiori, E., & Zach, F. (2013). A Comparison of Social Media Adoption and Use in Different Countries: The Case of the United States and Switzerland. *Journal of Travel & Tourism Marketing*, 30(1-2), 165-168
- Mortensen, M. (2013). War. I Simonson, P. D., Peck, J., Jackson, J. P., & Craig, R. T. (red.), *Handbook of Communication History*. (s. 331-347). New York: Routledge, Taylor & Francis Group.
- Shehata, A., & Hopmann, D. (2012). Framing climate change: A study of US and Swedish press coverage of global warming. *Journalism Studies*, 13(2), 175-192
- Shklovski, I., & Valtysson, B. (2012). Secretly political: Civic engagement in online publics in Kazakhstan. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 56(3), 417-433
- Sundholm, J., Stavning Thomsen, B. M., & Angkjær Jørgensen, U. (2012). Foreword. *Journal of Aesthetics and Culture*, 4, 1-4
- Westlund, O. (2013). Mobile News: A review and model of journalism in an age of mobile media. *Digital Journalism*, 1(1), 6

Finland

Documentalist Eija Poteri

Välineiden viesti: kun perinteinen ja uusi media kohtaavat

Juhlakirja professori Tarmo Malmbergin kunniaksi.
[The Message of the media: when the traditional and new media meet : a book in honour of Professor Tarmo Malmberg]

Maria Eronen & Simo Pieniniemi (eds.), Vaasa: Vaasan yliopisto, 2012, 255 p., ISBN 978-952-476-407-0.

This book is dedicated to the life work of media scholar and Professor Tarmo Malmberg who retired in 2011. The overarching themes of the book are multidisciplinary and the interplay of traditional and new media in contemporary societies. In the book, traditional approaches in media and communication studies are accompanied for example by philosophy, psychoanalysis, and applied linguistics. Some of the articles focus on traditional media, while the others discuss new media. The book consists of twelve articles and is divided into three sections. The articles in the first part employ media theories and philosophical approaches to explore mediated publicity and culture. The second part studies journalistic discourses and focuses especially on business newspapers, local news, tabloid newspapers and challenges caused by online journalism. The subject of the third part is the new media, especially the internet, which is studied from the vantage points of morality, cultural criticism and knowledge communication. The authors of the articles are currently working or have been working at the Department of Communication Studies at the University of Vaasa. They are Pertti Julkunen, Simo Pieniniemi, Gerald Porter, Andras Szabo, Heli Katajamäki, Merja Koskela & Nina Pilke, Eeva Mäntymäki, Sauli Ruuskanen, Maria Eronen, Sam Inkinen, Suvi Isohella, Eveliina Salmela & Anita Nuopponen.

Kelluva kiinnostavuus: journalismin merkitys ihmisten sosiaalisissa verkostoissa

[Floating interests: the significance of journalism in people's social networks].

Heikki Heikkilä, Laura Ahva, Jaana Siljamäki & Sanna Valtonen, Tampere, Vastapaino, 2012, 291 p., ISBN 978-951-768-406-4.

In the empirical analysis participants' accounts of their media uses were interpreted against three analytical concepts drawn from theories of symbolic interactionism: the mass, audience and public (Blumer, and Dewey). In addition, a special attention was paid to the role of social networks as a "crucial part of the distribution system of the media" (Katz & Lazarsfeld).

The empirical data in the study comprises a total of 77 focus group discussions with nine social networks based in four different regions in Finland (the capital region, Tampere region, and towns of Jyväskylä and Oulu). In fourteen discussions the groups had the opportunity to meet with journalists working at leading newspapers of respective regions (Helsingin Sanomat, Aamulehti, Tyrvään Sanomat, Keskisuomalainen and Kaleva).

Lukemisen tavat: lukeminen sosiaalisen median aikakaudella

[New modes of reading: reading in the era of social media].

Juha Herkman & Eliisa Vainikka, Tampere: Tampere University Press, 2012, 172 p., ISBN 978-951-44-8924-2.

The research produced information on the media use and reading practices of the so-called net generation. More precisely, it focused on the reading habits of young adults, how their reading habits have been formed and in which direction they are headed. Special emphasis is put on the relationship between reading and communities. The study was based on

the theoretical notion of socio-cultural literacy that sees reading not only as a private cognitive activity, but also as encompassing a social dimension. Reading is not only understood as limited to printed products and books, but broadly as the use of different forms of text.

The research data consisted of a quantitative survey (N=323) and qualitative focused interviews (N=15), media diaries (N=15) and three focus group interviews (N=10). The survey produced a general overview of media use and the ways that young adults, who represent the Net Generation, read. The focused interviews and media diaries aimed to produce a more in-depth look into the students' everyday lives with different media. The focus group interview yielded information on existing reading communities. The survey respondents were 16–35-year-old students from upper secondary schools, universities and colleges in Western Finland. The participants in the focused interviews, who also kept media diaries, were students from the University of Tampere. Participants in the focus group interviews were Japanese popular culture fans, role players and book club members.

Intermediality and media change

Juha Herkman, Taisto Hujanen, Paavo Oinonen (ed.), Tampere, Tampere University Press, 2012, 304 p., ISBN 978-951-44-8962-4.

The book studies intermediality from both theoretical and empirical perspectives. The book starts by positioning intermediality as a theory and a methodological approach. The first group of articles focuses on critical reflection of media and mediation as concepts. The second group deals with intermediality in discourses about media change. The third group

concentrates on analysis of representative cases, and the fourth group focuses on media institutions and professions.

The authors are Juha Herkman, Mikko Lehtonen, Arild Fetveidt, Raimo Salokangas, Taisto Hujanen, Hannu Salmi, Seppo Kangaspunta, Paavo Oinonen, Maiju Kannisto, Marko Ala-Fossi, Kauko Pietilä, Eeva Männymäki and Alan G. Stavitsky.

Rethinking media pluralism

Kari Karppinen, New York, Fordham University Press, 2013, 239 p., ISBN 978-0-8232-4512-3, 978-0-8232-4513-0.

The author argues that media pluralism needs to be rescued from its depoliticized uses and re-imagined more broadly as a normative value that refers to the distribution of communicative power in the public sphere. Media pluralism should be understood in terms of its ability to challenge inequalities and create democratic public sphere.

The author's approach is mainly theoretical but in the latter part of the book, he also engages in empirical analysis of policy documents to examine and illustrate different political uses of media pluralism in current European media policy discourses.

Otteita verkosta: verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät

[Grip on the Internet: research methods for studying net and social media].

Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen & Minttu (ed.), Tampere, Vastapaino, 2013, 376 p., ISBN 978-951-768-410-1.

Data drawn from Internet has caused questions for researchers used to traditional surveys or printed materials. At the same time, Internet can be a data source, a place to do research, and an object for research. The book is written to answer for some of the methodological and data questions, such as differences between net questionnaires, ethical challenges in social media, or how to do network analyses on the net.

Authors of the articles are the following: Salla-Maaria Laaksonen, Janne Matikainen, Minttu Tikka, Susanna Paasonen, Riikka Turtiainen, Sari Östman, Pekka Räsänen, Outi Sarpila, Jani Miettinen, Kimmo Vehkalah- ti, Arto Selkälä, Jaakko Suominen, Hannakaisa Isomäki, Tiina-Riitta Lappi, Johanna Silvennoinen, Johanna Sumiala, Salli Hakala, Juho Vesa, Jukka Huhtamäki, Olli Parviainen, Antti Ukkonen, Frans Mäyrä, Vilma Lehtinen, Airi Lampinen, and Emmi Suhonen.

Liikkuva maailma: liike, raja, tieto

[Fluid world: mobility, borderline, knowledge].

Mikko Lehtonen (ed.), Tampere, Vastapaino, 2013, 312 p., ISBN 978-951-768-408-8.

Fluid World was a research development programme funded by the University of Tampere on years 2010-2012. The programme consisted of some ten post-doctoral researchers from social sciences and humanities. The multidisciplinary programme aimed at outlining emergent sociocultural changes and identifying new research topics. Particularly the programme examined formation, uses and effects of social and cultural knowledge. The title of the programme referred to a world characterized by dis- and re-locations of customary borderlines and increasing movement between areas that earlier were not necessarily closely connected to each other. The borders, areas and movements studied are both real (such as borders of nation-states or movements of people, messages and commodities) and ideational (intertwining of economy, politics and culture, movement of ideas and concepts between institutional locations or new relations of official and

informal knowledge). The programme mapped how the fluid world both questions customary forms, classifications and categories of knowledge and produces new objects, divisions and borderlines. The anthology authors are, beside the research director of the programme Mikko Lehtonen, Pertti Alasuutari, Elina Mikola, Marjaana Rautalin, Jukka Syväterä and Laura Valkeasuo, Jouni Häkli, Katja Valaskivi and Johanna Sumiala, Petri Ruuska, Hanna Kuusela, Mari Korpela, Anna Rastas, Jaana Vuori, Tuija Kinnunen, Minna Nikunen, Laura Saaremaa, Laura Huttunen, Olli Löytty.

Julkisesti uskottavat

kansalaisten kokemuksellinen tieto ja performatiiviset osallistumiskäytännöt

[Credible in public: citizens' experiential knowledge and the performative practices of participation]

Pauliina Lehtonen, Tampere: Tampereen yliopisto, 2013. 223 p. ISBN 978-951-44-9026-2.

The dissertation approaches the theme of citizen participation in urban governance by scrutinising the communication practices of public action that emerge when citizens take part in the processes of urban planning. The study asks how knowledge is produced and communicated in these processes. It aims to understand

the dynamics of participation and the communication of citizens' experiential knowledge when urban issues are at stake. By addressing the dynamics of citizen participation the study shows how citizens' public and political agency is increasingly shaped by mediated communication that utilises different forms of knowledge. The study builds upon the discussions around citizenship and participation in media and communication studies and follows the practice-oriented view of interpretive policy analysis when studying political processes. Methodologically the study leans on case study and action research approaches. The study comprises three cases that have taken place in the city of Tampere, Finland.

Valokuvien kriittinen tulkitseminen medialukutaitona ja lajityypittely sen kehittäjänä

[The critical interpretation of photographs as media literacy and genre typologisation as a tool for its development.]

Mari Pienimäki, Helsinki: Suomen valokuvataiteen museo, 2013. 187 p. ISBN 978-951-9086-91-0. University of Jyväskylä.

The goal of the dissertation is to enhance the understanding of the possibilities and limitations of semiotics and the concept of genre as tools in the critical interpreta-

tion of individual photographs in media literacy. The dissertation develops critical interpretation particularly through the study of genre questions in photography. The doctoral dissertation consists of four literature-centred, theoretical articles and an introduction and a summary section.

Ihminen julkisessa maailmassa

Näkökulmia julkista toimijaa ja julkison muodostumista koskeviin käsityksiin

[A human being in the public world: conceptualizations of the public agent and the formation of the public.]

Leena Ripatti-Torniainen, Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 2013. 92 p. ISBN 978-951-39-5135-1.

The legitimacy of professional journalism is derived from an assumption of an agent to whom the public world is relevant. This doctoral dissertation explores the distinct conceptualizations of the public agent, as well as of the formation of the public, understood as a politically capable and public-oriented collective body of agents. The study explores the themes of the public agent and the formation of the public via four peer reviewed, published articles and the introduction. The articles analyze the formative thought of the 1990s US public journalism, the construction of the Finnish variant of the US reform during the same decade, the concept and empirical formation of a discursive public, and the concept of public pedagogy. The theoretical research of the study uses the methodology of intellectual history, and the empirical research employs situational analysis. – The thesis consists of an introduction and peer reviewed research articles.

Mediesamhället

Janne Seppänen & Esa Väliaverron, Tampere, Vastapaino, 2012, 225 p., ISBN 978-951-768-417-0. (Översatt till svenska av Jaana Hagelberg).

Vilken är mediernas roll i vardagen och i växelverkan människor emellan? På vilket sätt utmanar det avgiftsfria innehållet på webben och de nya medierna den traditionella medieindustrin? Kan man göra revolution med hjälp av Facebook? Vad är mass-själv-kommunikation? Boken granskar kommunikation som interaktion, representationer, ekonomi och som en

del av maktutövningen i samhället. Boken fördjupar sig i motsättningarna mellan massmedier och sociala medier, fakta och underhållning, privat och offentligt. Samtidigt granskar boken hur medierna upplevs då gamla begrepp såsom tv-tittare, radiolyssnare och tidningsläsare börjar bli föråldrade.

Eurocepticism: problem or solution?

Framing Eurocepticism in mainstream media and writings by euroceptics in Sweden, Finland and Estonia 2000-2006

Katri Vallaste, Helsinki: University of Helsinki, 2013. 218 p. ISBN 978-952-10-8649-6.

This doctoral thesis contributes to a growing body of research on the relationship between Eurocepticism and the media, as well as that on Euroceptic movements. The main purpose of the thesis was to answer the question What is (the meaning of) Eurocepticism by comparing the meanings attached to Eurocepticism in leading Swedish, Finnish and Estonian newspapers

to the meanings that Euroceptic authors in these three countries attached to the phenomenon in their written discourse during 2000-2006. Instead of offering a normative definition of Eurocepticism as a phenomenon, this study analysed the actual empirical uses of this term, including its synonyms, as well as the self-perceptions of people who identify with this label (or its synonyms). The study employed framing analysis, with a special emphasis on how frames are embedded in texts, as well as on processes of self-framing. It introduced a constructivist, interpretive and qualitative approach to the study of Eurocepticism, which has so far received an overwhelmingly realist, positivist and quantitative treatment in research literature.

Annan ny litteratur

Karppinen, Kari & Matikainen, Janne (ed.), *Julkisuus ja demokratia* [Publicity and democracy], Tampere, Vastapaino, 2012, 326 p., ISBN 978-951-768-384-5.

Kortti, Jukka. *Ylioppilaslehden vuosisata*. [History of Ylioppilaslehti 1913-2013 (Student magazine of the University of Helsinki)] . Helsinki, Gaudeamus, 796 p., ISBN 978-952-495-288-0.

Muschert, Glenn W. & Sumiala, Johanna (ed.), *School shootings: mediatized violence in a global age*. Bingley, Emerald Group, 2012, 353 p., ISBN 978-1-78052-918-9.

Pietilä, Kauko. *Journalismi ammattina: journalistiprofession teoria* [Journalism as profession: the theory of a journalist profession]. Helsinki, Gaudeamus, 2012, 321 p., ISBN 978-952-495-232-3.

Railo, Erkkä & Oinonen, Paavo (ed.), *Media historiassa*. [Media as a tool and data for understanding history]. Turku, Turun historiallinen yhdistys, 2012, 219 p., (Historia mirabilis, 9). ISBN 978-952-99637-9-9.

Sirkkunen, Esa & Cook, Clare (ed.) *Chasing sustainability on the net: international research on 69 journalistic pure players and their business models*. Tampere, Tampereen yliopisto, 2012, 125 p., ISBN 978-44-8966-2.

Artiklar

Aitamurto, T. & Lewis, S. C. (2013). Open innovation in digital journalism: examining the impact of Open APIs at four news organizations. *New Media and Society*, 15(2), 314– 331.

Almonkari, M. & Kunttu, K. (2013). Korkeakoulupiskelijöiden jännittämiskokemusten yhteys opiskelukykyyn. [Relation between high school students' social anxiety and their study skill.] In Valo, M. (ed.) *Prologi 2012*. (pp. 7-27).

Bacon, H. (2013). A transnational history of Finnish cinema: rethinking the study of a small nation cinema. *Journal of Scandinavian Cinema*, 3(1), 7-14.

Bäck, A., Friedrich, P., Ropponen, T., Harju, A. & Hintikka, K. A. (2013). From design participation to civic participation: participatory design of a social media service. *International journal of social and humanistic computing*, 2(1/2), 51-67.

Domingo, D. & Heikkilä, H. (2012). Media accountability practices in online news media. In Siaperä, E., & Veglis, A. (Eds.), *Handbook of global online journalism* .. Chichester : Wiley-Blackwell. (Global Handbooks in Media and Communication Research). (pp. 272-289)

Elo, M. (2012). Notes on haptic realism: digital photography and shifting conditions of embodiment. *Philosophy of Photography*, 3(1), 19-28.

Fortunati, L. & Taipale, S. (2012). Women's emotions towards the mobile phone. *Feminist media studies*, 12(4), 538-549.

Hakkarainen, P. (2012). 'No good for shovelling snow and carrying firewood': social representations of computers and the internet by elderly Finnish non-users . *New Media and Society*, 14(7), 1198-1215.

Hellman, H. & Jaakkola, M. (2012). From aesthetes to reporters: the paradigm shift in arts journalism in Finland. *Journalism : theory, practice & criticism*, 13(6), 783-801.

Hellman, H. (2013). Kun telkkari astui nykyaikaan: Kolmoskanava ja television televisualisoituminen Suomessa. [When television went modern: Channel Three and the televisualization of Finnish television.] *Lähikuva*, 26(1), 8-31.

- Herkman, J. (2012). Convergence or intermediality?: Finnish political communication in the New Media Age . *Convergence. The International Journal of Research into New Media Technologies*, 18(4), 369-384.
- Herkman, J. & Vainikka, E. (2012). Revoluutio vai evoluutio?: lukeminen sosiaalisen median aikakaudella. [Revolution or evolution?: media use and reading of young adults in the age of social media.] *Media & viestintä*, 35(3-4), 20-39
- Hongisto, I. (2013). Documentary imagination: the disappeared, the clue and the photograph. *Journal of Scandinavian Cinema*, 3(1), 49-64.
- Horsti, K. (2013). De-ethnicized victims: mediatized advocacy for asylum seekers. *Journalism : theory, practice & criticism*, 14(1), 78-95.
- Huhtala, N. & Herkama, S. (2013). Yläkoulun oppilaiden ja opettajien käsityksiä verkkokiusaamisesta vuorovaikutussilmänä.[Secondary school pupils' and teachers' perceptions on cyber bullying as interaction.] In Valo, M. (ed.) *Prologi 2012*. (pp. 28-48).
- Jyrkiäinen, J. (2012). Newspaper chains in Finland 1993-2008. *Journal of Media Business Studies*, 9(2), 7-25
- Keinonen, H. (2013). ”Tämä ei ole tosi:tv:tä, tämä on totta”: geneerinen neuvottelu Iholla-sarjassa. [”This is not reality-TV, this is real”: generic negotiations in Iholla.] *Lähikuva*, 26(1), 32-47
- Korkeamäki, R-L., Dreher, M. J. & Pekkarinen, A. (2012). Finnish preschool and first-grade children's use of media at home.*Human Technology: An Interdisciplinary Journal on Humans in ICT Environments*, 8(2), 109-132
- Kortti, J. (2012). Building the new cultural Finland: student magazine Ylioppilaslehti, public sphere and creating cultural elite in postwar era. *Scandinavian Journal of History*, 36(4), 462-478.
- Kumpu, V. (2012). Privacy and the emergence of the “ubiquitous computing society”: the struggle over the meaning of “privacy” in the case of the Apple location tracking scandal. *Technology in Society* , 34(4), 303–310.
- Kunelius, R. & Reunanen, E. (2012). Media in Political Power: a Parsonian View on the Differentiated Mediatization of Finnish Decision Makers. *International Journal of Press/Politics*, 17(1), 56-75.
- Kunelius, R. & Reunanen, E. (2012). The medium of the media journalism, politics, and the theory of “mediatisation”. *Javnost – the Public*, 19(4), 5-24.
- Kupiainen, R., Suoninen, A. & Nikunen, K. (2012). Between public and private: privacy in social networking sites. In Livingstone, S., Haddon, L. & Görzig, A. (Eds.), *Children, risk and safety on the internet*. Bristol: Polity Press. (pp. 99-112).
- Kuronen, M-L. (2012). Tiedon markkinoilla: pörssi-yhtiön tuloksen hallintaa viestinnän keinoin. [At the information market: earning game in financial press releases in Finland.] *Media & viestintä*, 35(3-4), 56-77.
- Kuutti, H., Lauk, E., Nevalainen, P. & Sokka, R. (2012). Finnish media policy: less restrictive, more directive. In Psychogiopoulou, E. (Ed.), *Understanding media policies*. (London): Palgrave Macmillan. (pp. 100-115).
- Laine, K. (2012). Military comedy, censorship and World War II. *Journal of Scandinavian Cinema*, 2(3), 257-262.
- Lehtonen, P. (2013). The performative practices of public participation: negotiating interests, experiences and normativity. In Phillips, L., Gunnarsson, E., Horst, M., & Kristiansen, M. (Eds.), *Knowledge and power in collaborative research*. New York: Routledge Press. (Routledge Advances in Research Methods; No. 6). (pp. 42-63).
- Luomanen, J. & Peteri, V. (2013). iDeal machines and iDeal users: domesticating iPad as a cultural object . *Wider Screen*, (1)
- Mills, J., Egglestone, P., Rashid, O. & Vääätäjä, H. (2012). MoJo in action: the use of mobiles in conflict, community, and cross-platform journalism. *Continuum: Journal of Media and Cultural Studies*, 26(5), 669-683.
- Mäenpää, J. (2012). Uutisvalokuvan paradoksi: valokuvan objektiivisuuden käsite historiassa ja nykypäivän kuvajournalismissa . [The paradox of a news photograph: exploring the concept of objectivity in history and in today's photojournalism.] *Media & viestintä*, 35(3-4), 78-97.
- Mäntymaa, A. (2012). Pikkuhuhmaa aamutuimaan: sukupuoli ja seksi radion aamuohjelmissa. [Talking dirty in the morning: sex and sexuality in radio's morning shows.] *Lähikuva*, 25(4), 25-41.
- Pantti, M. (2013). Getting closer?. *Journalism Studies*, 14(2), 201-218.
- Peteri, V., Luomanen, J. & Alasuutari, P. (2013). Materiality of digital environments. *Wider Screen*, (1)
- Pienimäki, M. (2012). Tukea journalististen valokuvien tulkintaan: ehdotus medialukutaitoa edistävästä genremallista . [Support in the interpretation of journalistic photographs: a proposal as a genre design for the enhancement of media literacy.] *Media & viestintä*, 35(3-4), 98-117

- Puro, J-P. (2012). Avas mediafenomenologiaan: media Martin Heideggerin eksistentiaalifenomenologian näkökulmasta. [A look into media phenomenology: conceptualizing media utilizing Martin Heidegger's existential phenomenology.] *Media & viestintä*, 35(3-4), 40-55
- Rautakorpi, T. (2012). Interaction as a tool for developing a studio-based TV talk show. *Journal of Media Practice*, 13(2), 163-176
- Ridanpää, J. (2012). The media and the irony of politically serious situations: consequences of the Muhammed cartoons in Finland. *Media, Culture and Society*, 34(2), 131-145
- Ridell, S. (2012). Mode of action perspective to engagements with social media: articulating activities on the public platforms of Wikipedia and YouTube. In Bilandzic, H., Patriarche, G. & Traudt, P. J. (Eds.), *The Social Use of Media*. Bristol: Intellect Ltd. (pp. 17-35).
- Ruoho, I. (2012). Documentarism, imagination, and social change in Finnish television culture. *Communication, Culture & Critique*, 5(4), 584-599.
- Römpötti, T. (2012). Tielle – ja takaisin?: vanhempien odotuksista irtaantuminen elokuvissa Elokuu ja Roskisprinssi. [To the road and back again?: escaping parents' expectations in the films Elokuu (August) and Roskisprinssi (Garbage prince).] *Lähikuva*, 25(4), 6-24.
- Sihvonen, J. (2012). The unknown soldiers. *Journal of Scandinavian Cinema*, 2(3), 321-332.
- Tenscher, J., Moring, T. & Mykkänen, J. (2012). Modes of professional campaigning: a four-country comparison in the European parliamentary elections, 2009. *International Journal of Press/Politics*, 17(2), 145-168.
- Uimonen, H. (2012). Masa, mankka ja mä: c-kasetti kuuntelukulttuurin muuttajana 1970-1990. [Masa, cassette player and me: compact cassette transforming listening culture in 1970-1990.] *Lähikuva*, 25(4), 42-61.
- Valo, M. (2012). What is mobile interpersonal communication?. *Interactions: Studies in Communication & Culture*, 3(1), 3-8.
- Varjonen, S., Arnold, L. & Jasinskaja-Lahti, I. (2013). "We're are Finns here, and Russians there": a longitudinal study on ethnic identity construction in the context of ethnic migration. *Discourse & Society*, 24(1), 110-134.
- Vesa, J. (2013). Päätöksenteon julkisuus Suomen konsensusjärjestelmässä: tapaustutkimus valtion tuottavuusohjelmasta. [How political decision-making processes are debated in public in the consensual political system of Finland: a case study of the State Productivity Programme (2002-2011).] *Politiikka*, 55(1), 3-20.
- Villi, M. (2012). Visual chitchat: the use of camera phones in visual interpersonal communication. *Interactions: Studies in Communication & Culture*, 3(1), 39-54.
- Vincze, L., & Moring, T. (2012). TV-tittande, kultivering och språkidentitet bland unga finlandssvenskar. *Nordand : nordisk tidsskrift för andrespråksforskning*, 7(1), 37-52.
- Väliverrönen, J. (2012). The Times They Are a-Changing, But Slowly: Citizens' Evaluations of Finnish Media and Journalism during the Recent Election Funding Crisis. *Romanian Journal of Journalism and Communication*, 7(2), 27-38.

Norge

Dokumentalist: Ragnhild Mølster

En kort bok om sosiale medier

Ida Aalen, Bergen: Fagbokforlaget, 2012. 180 s. ISBN 978-82-450-1286-6.

Denne boka er en forskningsbasert introduksjon til sosiale medier. Den tar sikte på å gi svar på spørsmål som: Hvorfor bruker folk sosiale medier? Er vi oss selv i sosiale medier? Kan vi ha privatliv i sosiale medier? Hvordan sprer informasjon seg i sosiale medier? De sosiale mediene kommer med stadig ny funksjonalitet og redesign-

er ofte. Men at mennesker i 2015 og 2020 fortsatt har lyst til å holde kontakten med hverandre, bli kjent med hverandre, gi uttrykk for hvem de er — det er det liten tvil om. Teknologien endrer seg raskt, mennesker endrer seg mye langsommere. Derfor handler denne boka om folk, ikke om teknologi.

Den globale drabantbyen

Groruddalen og det nye Norge

Sharam Alghasi; Elisabeth Eide; Thomas Hylland Eriksen (red.) [The global suburb: Grovuddalen and the new Norway]. Oslo: Cappelen Damm AS, 2012. 282 s. ISBN 9788202386559, 978-82-02-38655-9.

Blomstrende symbol på det nye Norge eller bevis på at integreringen er mislykket? Groruddalen står i sentrum for samtidens brytninger omkring landets fremtid, identitet og muligheter. Denne folkerike dalen i Oslo er urban, flerkulturell, moderne og i rask endring. Slik har vi ikke vært vant til å se Norge, og det er kanskje en viktig årsak til at Groruddalen

trekkes inn i så mange politiske debatter. Boka presenterer en rekke fortellinger og analyser fra Alna, en av de fire bydelene som utgjør Groruddalen. Forfatterne er forskere fra mange fag; fra teologi og medievitenskap til sosialantropologi og historie. De skriver blant annet om livet i en flerkulturell barnehage, om vennskap, rase og etnisitet i skolen, om religion som kilde til både fellesskap og splittelse, om idrett og frivillighetsarbeid, om unge voksnes fremtidsvisjoner, om mediebilder og mediebruk, og om beboernes forhold til naturen. Til sammen viser kapitlene at Alna har sin særegne lokale identitet, og at bydelen — i likhet med de fleste norske steder — verken er paradis eller helvete, men et lokalsamfunn med sine problemer og konflikter, som også kan være et godt sted å høre til.

Medier i sjokk og sorg

Pressens møte med terroren 22. juli 2011

Ivar Andenæs, Kristiansand: IJ-forlaget, 2012. 180 s. ISBN 9788202403768.

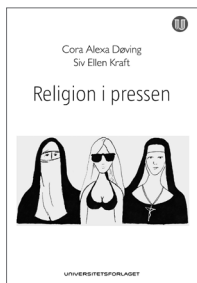

Hvordan opplevde pressens folk sjokket etter terroranslaget den 22. juli 2011? Hvordan innrettet de seg for å dekke saken? Hvilke dilemmaer og vanskelige valg sto de overfor? Hvilke påkjenninger ble de utsatt for, og hvordan taklet de dem? Hvordan ble mediene involvert i sorgprosessen og hvordan utøvde de sin kritiske rolle? Medier i sjokk og sorg

bygger på omfattende intervjuer med over 80 journalister og redaktører som sto sentralt i deknningen av terrorhandlingene, og skildrer pressefolks egne opplevelser og lærdommer.

Religion i pressen

Cora Alexa Døving; Siv Ellen Kraft. Oslo: Universitetsforlaget AS, 2013. 240 s. ISBN 9788215021690.

Boken undersøker hvordan mediene generelt og pressen spesielt tar opp, vinkler og debatterer religion og religiøst betonte saker. Forfatterne er opptatt av hvordan religion representeres og debatteres i offentligheten, hvilke saker religion inngår i, hva slags stemmer som slipper til, og hva slags religionsforståelser som forutsettes og formidles. Er forståelsen annerledes i møte med jødedommen enn med islam? Og hva kan det komme av troen på engler behandles så annerledes i pressen enn troen på den hellige ånd? Tema-

tisk handler boken om jødedom, islam, kristendom og nyreligiositet, deriblant debatter om hijab, en planlagt moske i Tromsø, omskjæring av guttebarn, deknningen av Snåsamannens karriere, Märtha Louises engleskole, offentlig sorg og minneseremonier i kjølvannet av 22. juli, og saker knyttet til 'den kristne kulturarven'. Boka viser frem kompleksiteten i feltet, og leter etter tendenser og mønstre i offentligheten — både med hensyn til eksplisitt argumentasjon og uttalte premisser.

Nytt på nett og brett

Journalistikk i forandring.

Martin Eide, Leif Ove Larsen, Helle Sjøvaag (red)
Oslo: Universitetsforlaget AS, 2012. 326 s. ISBN 9788215020747.

Journalistikken forandres. Den engasjerer og irriterer, men forsvinner ikke. Tvert i mot. Tilgangen til nyheter og journalistikk er lettere og mer alltestedsnærværende enn noen gang. Samtidig rystes journalistikken i sine grunnvoller. Konkurransen med internasjonale aktører skjerpes, etablerte inntektskilder forvitrer, og publikums krav om åpenhet

og innsyn ledsages av et ønske om medvirkning i journalistiske prosesser. De journalistiske nyorienteringene vi møter i denne boken er økonomiske, teknologiske og praktiske. Det dreier seg om nytt på nett og brett, om forretningsmodeller, om eksperimenter på nye formidlingsplattformer og om diverse forsøk på å knytte allianser mellom medier og brukere. Hvem og hva finner et fotfeste i folks mobile mediehverdag? Og går endringene på bekostning av en samlet offentlighet? Forfatterne diskuterer blant annet ideologi, mediekritikk og journalistikk i det flerkulturelle samfunnet. De tar også for seg endring i ulike sjangere, uttrykksformer og formater og undersøker hvordan journalistikken inngår i stadig nye sammenhenger.

Liker – liker ikke

Sosiale medier, samfunnsengasjement og offentlighet

Bernard Enjolras, Rune Karlsen, Kari Steen-Johnsen, Dag Wollebæk. Oslo: Cappelen Damm AS, 2013. 229 s. ISBN 9788202381929.

Hvordan påvirker sosiale medier samfunnsengasjement, demokratisk deltakelse og offentlighet? Liker – liker ikke bygger på omfattende undersøkelser av nordmenns bruk av sosiale medier. Den går inn i en rekke sentrale debatter knyttet til sosiale medier, blant annet om digitale skiller, slacktivisme, ekkokamre, ekstremisme

og cyberbalkanisering, og inneholder flere overraskelser: En av tre nordmenn deltar i politiske debatter på nettet, og disse har omtrent det samme synet på innvandringspolitikk, økonomisk politikk, miljøpolitikk og en rekke andre spørsmål som nordmenn flest. Leserene av innvandringskritiske blogger leser i de fleste tilfeller

også blogger skrevet av innvandringsliberalere, og leserne av høyreorienterte blogger leser oftest også venstreorienterte blogger. Boka drøfter kritisk konsekvensene for offentlighet, forskyvninger mellom offentlig og privat, personvern og ytringsfrihet og gir nye teoretiske perspektiver for å forstå disse endringene.

Kunnskapens språk

Skrivearbeid som forskningsmetode

Anders Johansen (redaktør) Oslo: Scandinavian Academic Press, 2012. 225 s. ISBN 9788230400913.

Kunnskapsutvikling er skrivearbeid. Mange forskere kjenner skriftspråket som sitt viktigste undersøkelsesverktøy. Det er gjennom utforming av teksten, i stort og smått, at de klargjør sine inntrykk, forlenger sine tankerekker, organiserer oppdagelsen av stoffet. Men denne siden av arbeidet er underbelyst. I metodelitteraturen står det ingen ting om hva som skjer når man skriver. Denne boken prøver å bote på dette ved å invitere til erfaringsutveksling om forskningsarbeid og språkbehandling. Er skrivemåter også vitenskapelige metoder, kan litterære kvaliteter oppfattes som faglige ressurser? Bidragsytere: Anders Johansen, Aslaug Nyrnes, Terje Tvedt, Espen Stueland, Eirik Vassenden, Nina Goga, Espen Søbye, Sissel Lie, Håkon Fyhn, Frode Storaas, Dag Østerberg

ver å bote på dette ved å invitere til erfaringsutveksling om forskningsarbeid og språkbehandling. Er skrivemåter også vitenskapelige metoder, kan litterære kvaliteter oppfattes som faglige ressurser? Bidragsytere: Anders Johansen, Aslaug Nyrnes, Terje Tvedt, Espen Stueland, Eirik Vassenden, Nina Goga, Espen Søbye, Sissel Lie, Håkon Fyhn, Frode Storaas, Dag Østerberg

Ibsen og fotografene

1800-tallets visuelle kultur

Peter Larsen, Oslo: Universitetsforlaget AS, 2013. 240 s. ISBN 9788215020150.

Ibsen og fotografene er den første samlede presentasjonen av de ca. hundre fotografiene som finnes av Henrik Ibsen. Peter Larsen beskriver bildene i deres kultur- og fotohistoriske kontekst og viser hvordan Ibsen formet og kontrollerte sitt visuelle uttrykk. Ibsen brukte sitt foto-

grafiske image i oppbyggingen av sosiale nettverk og i markedsføringen av forfatterskapet. Boka presenterer og analyserer dette unike materialet og bruker det som utgangspunkt for en bred beskrivelse av 1800-tallets visuelle kultur og av fotografiets sentrale rolle i den norske nasjonsbyggingen. Forfatteren viser også hvordan innsikt om fotografene og fotokunsten på Ibsens tid kan kaste nytt lys over "Vildanden". Boken er gjennomillustrert med nærmere 200 bilder fra perioden

Husmora i fokus

Den norske husmorfilmen 1953-1972

Anne Marit Myrstad, Trondheim: Tapir Akademisk Forlag, 2012. 244 s. ISBN 978-82-519-24061.

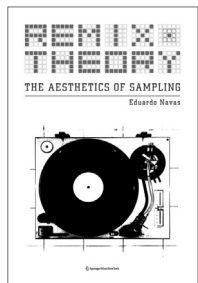
Denne boka gir den første samlede framstillingen av en særegen del av norsk filmhistorie, nemlig de timelange husmorfilmene som i 20 år trakk husmødre til kinomørket. Første del av boka gir innblikk i utviklingen av denne reklamefilmgenren, fra dens etablering og fram mot det som fortøner seg som en bred markedsføringskampanje på 1960-tallet. Bokas andre del utforsker

selve filmene. Forfatteren tar for seg henvendelsen til og framstillingen av husmora, og ser på hvordan filmenes bilde av husmora endres med tida. Gjennom 1960-årene preges også husmorfilmene av overgangen fra husmoras gullalder til et samfunn med likestilling mellom kjønnene som politisk målsetting.

Remix theory

The aesthetics of sampling

Eduardo Navas, Springer Publishing Company, 2012. 169 s. ISBN 978-3-7091-1262-5.

Boka er en analyse av remix i kunst, musikk og nye medier. Navas argumenterer for at remixing, sett som en form for diskurs, påvirker kulturen utover det å kombinere materiale på nye måter. Hans undersøkelse lokaliserer røttene til fenomenet remix i tidligere former for mekanisk reproduksjon, og følger utviklingen av remixingen gjennom syv faser,

fra fotoapparatet og fonografen i begynnelsen av det nittende århundret til dagens remix-kultur. Boken legger særlig vekt på fremveksten av remixing i musikken fra 70 og 80-tallet og dens påvirkning på kunst og media på begynnelsen av det 21. århundret. Navas argumenterer for at remixing er en form sammenbinding, et kulturelt lim – et virus – som påvirker og er et bærende element i samtidskulturen.

Vesentleg og viktig?

Om profesjonsverdier i journalistkvardagen

Audgunn Olteidal, Kristiansand: IJ-forlaget, 2012. 281 s. ISBN 9788271473228.

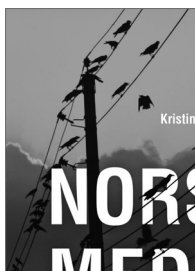
Korleis blir honnørordet 'vesentleg' brukt, og korleis blir det forstått? Det var Olteidals agenda då ho i 2009 intervjuar 29 pressefolk i 10 nyheitsredaksjonar. Undersøkinga om ligg til grunn for boka 'Vesentleg og viktig? Om profesjonsverdier i journalistkvardagen' viser at det er brei semje om kva som blir assosiert med omgrepet 'vesentleg' og kva som blir

forstått som formålet med vesentlege saker. Samstundes kjem det fram klar usemje når spørsmålet blir stilt slik: Kan vesentlegkravet vere ein felles profesjonsverdi for journalistar? Det rår dels sterkt medvit om at dette kravet ivaretek verdimeisig og ideologisk mangfald og det vert dels oppfatta som problemfylt å forstå vesentlegkravet som ein felles verdi. Trass i den usemje som kjem fram har eg likevel dette kravet med på Olteidal si liste med forslag til profesjonsverdier for yrket (yrtingsfridom, menneskeverd, sanningskravet, vesentlegkravet og det å vere uavhengig).

Norske medier

Journalistikk, politikk og kultur

Kristin Skare Orgeret (redaktør) Kristiansand: Cappelen Damm Akademisk, 2012. 432 s. ISBN 978-82-7634-957-3.

Mediene utgjør en sentral del av vårt dagligliv. De informerer, engasjerer, former, representerer, underholder, utfordrer og provoserer. Mediene ivaretar viktige funksjoner som ytringsfrihet, informasjonsflyt, myndighetskontroll, meningsutveksling og identitetsdannelse. De reflekterer og påvirker kulturen, politikken og samfunnsstrukturen vår.

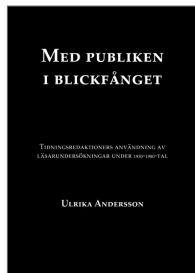
Boken gir en innføring i det medievitenskapelige feltet og presenterer sentrale teorier, utfordringer, diskusjoner og utviklingstrekk. Aktuelle, empiriske eksempler står sentralt. Bidragene omfatter mediehistorie, journalistrollen, medieteknologi, krigsjournalistikk, offentlighetsbegrepet, politisk kommunikasjon, fjernsynsnyheter, filmnarratologi, retorikk, kulturalanalyse og kjønnsperspektiver. Bidragsytere: Henrik G. Bastiansen, Audgunn Olteidal og Andreas Ytterstad, Rune Ottosen, Arne H. Krumsvik, Elisabeth Eide, Helge Rønning, Tanja Storsul, Toril Aalberg, Kristin Skare Orgeret, Tonje Vold, Birgitte Kjos Fonn, Anne Hege Simonsen, Audun Engelstad og Thore Roksvold.

Sverige

Dokumentalist: Maria Edström

Med publiken i blickfånget

Ulrika Andersson, Vulkan Corp, 2012. 100 s. ISBN 978-91-637-2183-0.

Publikundersökningar har under 2000-talet kommit att bli ett nästintill oundgängligt verktyg i många tidningars redaktionella utvecklings-arbete. Med undersökningsresultat som grund, anpassas mediernas innehåll successivt efter publikens behov och efterfrågan. Men hur har intresset för publikundersökningar sett ut tidigare i mediehistorien?

Och i vilken utsträckning har publikstudier legat till grund för förändringar av det redaktionella innehållet? Med publiken i blickfånget studerar morgontidningars arbete med publikundersökningar och publikanpassning under perioden 1930-1980-talet. Genom innehållsanalyser och arkivstudier beskrivs hur redaktionernas fokus på dessa frågor successivt har vuxit fram och etablerats som norm i branschen.

Education, Gender and Media

Empirical Essays in Development Economies

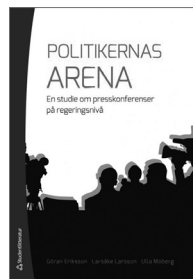
Maria Cheung, Stockholms universitet, Nationalekonomiska institutionen, 2013, 222 p., ISBN 978-91-7447-651-4. Doctoral Dissertation.

The thesis consists of four essays. The first essay, Education Radio, Women's Status and Primary School Participation: Evidence from Cambodia, investigates whether exposure to education-entertainment radio leads to improved women's status and primary school participation. Results show significant behavioral effects related to women's decision-making power and investments in children's primary schooling in exposed areas. Suggestive evidence indicates that gender-related attitudes were affected as well, which is a stepping stone towards changing socially constructed gender norms.

Politikernas arena

En studie om presskonferenser på regeringsnivå

Göran Eriksson, Larsåke Larsson & Ulla Moberg, Studentlitteratur, 2012. 160 s. ISBN 978-91-44-07213-5.

Den svenska regeringens presskonferenser har under 1900-talet gått från att vara informella träffar mellan statsministern och några redaktörer, till en etablerad form för möten mellan ministrar och journalister. Boken bidrar med fördjupade kunskaper om de normer och praktiker som kännetecknar den svenska regeringens presskonferenser, och hur

formerna för mötena utvecklats och institutionaliserats från Tage Erlander över Olof Palme till den borgerliga Alliansregeringen. Med detaljerade analyser av interaktionen under presskonferenserna undersöks om relationerna mellan politiker och journalister kännetecknas av konflikt eller konsensus, och i boken åskådliggörs hur politikerna agerar för att manifestera enighet.

Invisible Girl:

“Ceci n’est pas une fille”

Frånberg, Gun-Marie, Hällgren, Camilla, Dunkels, Elza (red):. Umeå: Umeå universitet, 2012. 281 p. ISBN 978-91-7459-462-1.

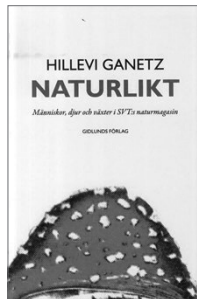
The Invisible Girl is an international, Swedish-based and multi-disciplinary research project about gender, youth culture power and learning. Together with 40 researchers and artists from 15 countries we aim to offer a critical perspective to studies of girls and girlhood and extend common views of the contemporary girl and her situation. The main outcome will be a freely available, online publication where recent research will be presented as chapters but also as artworks such as; poems, video, cartoons, digital imaging, photos and installations.

Naturlikt

Naturlikt

Människor, djur och växter i SVT:s naturmagasin

Hillevi Ganetz, Möklinta: Gidlunds förlag, 2012. 163 s. ISBN 978 91 7844 854 8.

Naturmagasin har funnits i svensk TV sedan början av 1960-talet. Vid ett första påseende skildrar de svensk natur, men i själva verket iscensätter de högst mänskliga föreställningar om vad natur är, sådant som är naturlikt. Därför är naturmagasinen, från 1960-talets Korsnäsgrården till dagens Mitt i naturen, en intressant lins för att studera olika tidsbundna

uppfattningar om vad natur är uppfattningar som är sammanvävda med vad man under olika tidpunkter ansett att en människa ska vara. Boken undersöker hur djur får genus, vilka sexualiteter som inte skildras i naturmagasinen och varför älgar aldrig tas på allvar. Vi får veta vem som avlöser vetenskapsmannen som expert under 1980-talet och vad det är för likhet mellan kameran och geväret. Vi får också veta vad som händer när naturmagasinen får sin första kvinnliga programledare efter 30 år i etern. Men huvudberättelsen handlar om hur sammanflätad natursyn och maskulinitet är och vilka konsekvenser det har för hur vi sett på och behandlat naturen under 50 år.

Transversal media practices

Media archaeology, art and technological development

Kristoffer Gansing, Malmö Högskola, Konst och kommunikation. 2013, 350 p. ISBN 978-91-7104-482-2. Doctoral Dissertation.

Transversal Media Practices work across specific situations of technological development, critically examining and redefining the terms of production in different media by bringing heterogeneous histories, institutions, actors and materialities into play with one another. This dissertation is all about trying out and refining the methodologies of such transversal media

practices, in the end outlining a conceptual set of tools for further development. Following the technological hype of the “digital revolution” of the mid-1990s, the field of new media studies gained popularity over a ten year period. This dissertation takes its cue from a historical turn in new media theory, and argues that it is time leave behind strict polarisations between old and new as well as analogue and digital. The study unfolds through two case-studies. The first, “The World’s Last Television Studio”, looks at tv-tv, an art and media-activist project that negotiates the socio-cultural and material changes of

the old and institutionalised mass medium of television. In the second case study, The “Art of the Overhead”, another old medium is engaged: the overhead projector – a quintessential 20th century institutional medium here presented as a device for rethinking the new through the old. The problematic of technological development, i.e. dealing with questions of how (media) technologies develop over time, forms the background to these two case studies. A key issue being how cultural and artistic practices dealing with the interaction of old and new media invite us to conceptualise technological development in new ways.

Webbens vägar

Om webbjournalistikens etablering och utveckling vid tre svenska regionala och lokala dagstidningar 1995-2013

Jan Hinderson, Lund universitet, Kommunikation och medier, 2013, 377p., ISBN 978-91-7473-527-7.

Avhandlingen följer tre dagstidningars webbutveckling – Helsingborgs Dagblad, Sydöstran och Ystads Allehanda – från d deras första primitiva webbsidor och funderingar på vad man ska ha internet till egentligen, och fram till dagens utvecklade och bildrika webbtidningar med TV-sändningar och diskussioner om betalväggar. Hinderson kombinerar litteraturstudier med studier av webbtidningarna, intervjuer med tidningsledare samt intervjuer med gårdagens och dagens webbjournalister. Avhandlingen bygger också på etnografiska studier där författaren suttit med på redaktionerna och sett hur webbjournalistik bedrivs i praktiken.

Mobility is the Message

Experiments with Mobile Media Sharing

Mattias Rost, Stockholms universitet Institutionen för data- och systemvetenskap, 2013, 101p., ISBN 978-91-7447-643-9. Doctoral Dissertation.

This thesis explores new mobile media sharing applications by building, deploying, and studying their use. While we share media in many different ways both on the web and on mobile phones, there are few ways of sharing media with people physically near us. Studied were three designed and built systems: Push!Music, Columbus, and Portrait Catalog, as well as a fourth commercially available system – Foursquare. This thesis offers four contributions: First, it explores the design space of co-present media sharing of four test systems. Second, through user studies of these systems it reports on how these come to be used. Third, it explores new ways of conducting trials as the technical mobile landscape has changed. Last, we look at how the technical solutions demonstrate different lines of thinking from how similar solutions might look today. Through a Human-Computer Interaction methodology of design, build, and study, we look at systems through the eyes of embodied interaction and examine how the systems come to be in use. Using Goffman’s understanding of social order, we see how these mobile media sharing systems allow people

to actively present themselves through these media. In turn, using McLuhan's way of understanding media, we reflect on how these new systems enable a new type of medium distinct from the web centric media, and how this relates directly to mobility. While media sharing is something that takes place everywhere in western society, it is still tied to the way media is shared through computers. Although often mobile, they do not consider the mobile settings. The systems in this thesis treat mobility as an opportunity for design. It is still left to see how this mobile media sharing will come to present itself in people's everyday life, and when it does, how we will come to understand it and how it will transform society as a medium distinct from those before. This thesis gives a glimpse at what this future will look like.

Making sense of risk

An analysis of framings in media of the chemical risks of textiles, toys and paint

Emelie Stenborg, Lunds universitet Ekonomihögskolan vid Lunds universitet, EHL. Forskningspolitiska institutet (FPI), 2013, 236 p, ISBN 978-91-7473-516-1. Doctoral Dissertation.

This thesis explores framings in media of chemical risks of consumer goods. This thesis uses Swedish print media articles from the mid-1990s to 2009 as its empirical material when analysing framings of the chemical risks of consumer goods for three cases – textiles, toys and paint. The framings are divided according to a priori analytical categories of substantive (knowledge claims and experiences (scientific or non-scientific) as basis for risk judgments), procedural (processes in society that contribute to the cause, effect and solution of risk) and the citizen-consumer (how the general public is viewed in relation to risk issues) where the empirical material forms in vivo categories within these three main categories. The aim of the analysis is to understand and problematise the co-construction of chemical risks of consumer goods as concerns in society, by analyzing how framings support or contradict, and exclude or highlight different aspects of risk, and the implication of this.

Från radiofabrik till mediehus

Medieförändring och medieproduktion på MTG-radio

Fredrik Stiernstedt, Örebro universitet, Örebro. Örebro Studies in Media and Communication, 2013, 247 p., vol. 16, Södertörn doctoral dissertations, vol. 73. ISBN 978-91-7668-908-0. Doctoral Dissertation.

This thesis is a study of how the Swedish media company MTG Radio has developed new strategies and production practices in relation to technological change, new competition and media convergence during the first decade of the 2000s. During this period the media landscape in general has been marked by digitization, the rise of new media plat-

forms and competition from new media companies. The study engages in an ethnographical perspective on media production, but also takes its starting point in political-economic theories on media work (Banks 2007, Hesmondhalgh & Baker 2011, Ryan 1992) in order to raise questions about the relation between technological and organizational changes and relations of power in production. Empirically, the thesis builds on interviews with production staff as well as an analysis of production documents and content produced by MTG Radio. The analysis shows that digital production technologies contribute to an increased automation and centralization of control over editorial decisions, and hence to "deskilling" (Braverman 1974/1999, Örnebring 2010). On the other hand, strategies of multiplatform production and the organizational changes taking place contribute to an "upskilling" (Edgell 2012) and give DJs and presenters more autonomy and control within production.

Visioner om medborgerliga publik

Medier och socialreformism på 1930-talet

Petter Tistedt, Uppsala universitet, Institutionen för idé- och lärdomshistoria, Symposion, 2013, 350 p., ISBN 978-91-7139-890-1. Doctoral Dissertation.

This dissertation investigates how progressive social reformers in Sweden used mass media in order to encourage the general public to take part in discussions on contemporary social and political problems. Two cases are studied in detail: the population debates of the mid-1930s, and the Modern Leisure exhibition in Ystad 1936. How were audiences – readers, radio

listeners and exhibition visitors – invited to participate in these media events? Which tasks were assigned to audiences and according to which criteria were they evalu-

ated? Why, according to social reformers themselves, was audience participation important? The aim is to contribute to our understanding of the early formation of Western democratic culture.

Redigering och skuld

Ett kognitivt perspektiv på redigeringsfunktioner i ansvarsutkrävande tv-reportage

Piotr Urniaz, Umeå universitet, Institutionen för kultur- och medievetenskaper, 2013, 230 p., ISBN 978-91-7459-579-6. Doctoral Dissertation.

During the past decade, media researchers have intensified the study of media scandals and the role of journalism as an institution that holds social actors responsible for malfeasance and wrongdoings. On a micro level of analysis, the main attention has been directed towards the journalistic interview and its use to promote the impression of guilt and journalistic neutrality. However, such studies have not been able to address the editing dimension of TV journalism that transforms conversation to another type of communicative practice – that of communication through TV-flows composed of speech sequences, pictures, and sounds. This doctoral thesis develops a theoretical framework for analysis of the functions of editing in the process of guilt attribution by journalistic TV-flows – e.g. investigative TV reporting. The purpose is also to contribute to an understanding of the relationship between the communicative competences of viewers and the contextualization of speech acts through the composition of TV-flows. The developed perspective consists of three parts: 1) A division of viewers' reception of TV-flows in two types of interpersonal relations (to a speaker and to the composer) that involves six levels of cognitive activities. This division is based on the Habermasian notion of communicative rationality; 2) An intent-model, that lists communicative intentions expressed by the composer when speech sequences are merged and pictures are inserted; 3) A guilt-model, that encompasses guilt as a mental structure of ontologically separated elements (e.g. deed, intention, norm) and the associative relations that the viewer uses to create a meaningful whole – a fabula of guilt.

Print or Perish?

A Study of Inertia in a Regional Newspaper Industry

Claes Thorén, Karlstad universitet, Informatik och media, 2013, 214 p. Doctoral Dissertation.

The newspaper industry has in the last few decades experienced a gradual but steady decline. The cause of this decline and potential ways of counteraction have been under considerable debate recently both in the in-

dustry and in academia. For the last decade and a half, the digitization of news has emerged as a much debated challenge and been perceived by the industry as both its inevitable future and its biggest threat. Taking its starting-point in this complex situation, this dissertation particularly focuses on how the organizational culture of regional, ideologically driven newspaper organizations affects propensity for change. Particular focus is placed on the regional newspaper industry, and an ethnographical case study has been conducted of a Swedish county covered by two independent, competing newspaper organizations. The purpose of the study is to develop a theoretical concept to describe the kind of organizational inertia currently experienced by the regional newspaper industry. Combining semi-structured interviews, observations and analysis of public documentation, it is shown that both regional organizations in the study are struggling to reconcile a steadily declining print edition with the pressures of publishing news online.

Välkommen hem Mr Swanson

Svenska emigranter och svenskhet på film

Ann-Kristin Wallengren, Nordic Academic Press, 2013. 235 s. ISBN 978-91-87121-99-9.

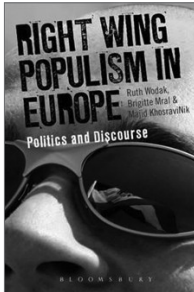

Från år 1840 och ett sekel framåt utvandrade över en miljon människor från Sverige till Amerika. Att så många valde att lämna Sverige för att söka ett bättre liv på andra sidan Atlanten var ett stort trauma för den svenska nationen. Film-makarna var inte sena att på olika sätt belysa fenomenet som skulle få märkbar betydelse för den svenska nationella

identiteten. Wallengren analyserar hur emigrationen till USA och den svenskamerikanske återvändaren skildrats i svensk film mellan 1910 och 1950, med nedslag även i senare filmer och tv-program. Sågs emigranten som en nationell förrädare eller som en modig nybyggare som kunde återvända med moderna idéer? I stor utsträckning visades svenska filmer även för immigranterna i USA, och boken diskuterar de föreställningar om Sverige och svenskhet som spreds därigenom. Författaren tar också ett specifikt grepp om bilden av svenska invandrarkvinnorna i amerikansk film, en representation som på många sätt stod i kontrast till den svenska idealbilden. Wallengren visar hur ideologier om nationalitet haft en framträdande plats i filmens berättelser bilderna projicerar de uppfattningar om svensk nationell identitet och USA som dominerat över tid.

Right wing populism in Europe**Politics and discourse**

Ruth Wodak, Birgitte Mral & Majid Khosravini (eds), London: Bloomsbury Academic, 2013. 256 s. ISBN 978-1780932323.

Right-wing populist movements and related political parties are gaining ground in many EU member states. This interdisciplinary book provides an overall picture of the dynamics and development of these parties across Europe and beyond. Combining theory with in-depth case studies, it offers a comparative analysis of the

policies and rhetoric of existing and emerging parties including the British BNP, the Hungarian Jobbik and the Danish Folkeparti. The case studies qualitatively and quantitatively analyse right-wing populist groups in the following countries: Austria, Germany, Britain, France, Sweden, Norway, Denmark, Italy, Netherlands, Hungary, Belgium, Ukraine, Estonia, and Latvia, with one essay exclusively focused on the US.

Annan ny litteratur

Bergström, Annika & Ohlsson, Jonas (red): *Medborgarna om välfärden. Samhälle, opinion och medier i Västsverige*. University of Gothenburg, 2012. 246 s. ISBN 978-91-89673-25-0.

Bjurström, Erling & Harding, Tobias: *Bildning och demokrati: Nya vägar i det svenska folkbildningslandskapet*. Stockholm: Carlsson Bokförlag, 2013. 298 s. ISBN 978-91-7331-581-4.

Brodén, Daniel & Noheden, Kristoffer (red): *I gränslandet: Nya perspektiv på film och modernism*. Gidlunds, 2013. 243 s. ISBN 978-91-7844-862-3.

Gustafsson, Tommy & Kääpä, Pietari (red): *Ecocinemas of Transnational China: Interactions: Studies in Communication & Culture 2:2, 2012*. London: Intellect Ltd, 2012. 80 s.

Hamrud, Annika: *Intervjuer mot väggen: En analys av svenska och brittiska radio- och teve-journalisters frågeteknik*. Södertörns högskola, Institutionen för kommunikation, medier och IT, 2012. 99 s. ISBN 978-91-979140-4-8.

Hemer, Oscar: *Fiction and Truth in Transition: Writing the present past in South Africa and Argentina*. Münster: Lit Verlag, 2012. 520 s. ISBN 978-3-643-80122-7.

Hök, Jöran & Lundström, Gunilla (red): *Murvelminen: 46 journalister berättar*. Hjalmarson & Högberg Bokförlag, 2013. 218 s. ISBN 978-91-7224-158-9.

Jarlbrink, Johan & Lundell, Patrik: *Från pressarkivet 1800-1899: En källsamling*. Kungliga biblioteket, 2012. 254 s. ISBN 978-91-88468-26-0.

Kingsepp, Eva & Schult, Tanja (red): *Hitler för alla: Populärkulturella perspektiv på Nazityskland, andra världskriget och Förintelsen*. Stockholm: Carlsson Bokförlag, 2012. 327 p. ISBN 978-91-7331-530-2.

Kumar, Vikas & Svensson, Jakob (red): *Proceedings of M4D 2012 28-29 February 2012 New Delhi, India*. Karlstad: Karlstads universitet, 2012. 350 p. ISBN 978-91-7063-437-6.

Larsson, Elin: *Managementmoden och popularitets-svängningar: en studie av Lean-konceptet i svensk populärpress 1990-2008*. Göteborg: Handelshögskolan vid Göteborgs Universitet, 2012. 68 p. Licensiatuppsats.

Lenemark, Christian (red): *Litteraturens nätverk. Berättande på internet*. Studentlitteratur, 2012. 178 p. ISBN 978-91-44-07675-1.

Ohlsson, Jonas & Bergström, Annika (red): *Vanor och attityder i förändring. Samhälle, opinion och medier i Skåne*. Göteborgs universitet, SOM-institutet, 2013. 226 p. ISBN 978-91-89673-26-7.

Rönnerberg, Margareta: *Vänstervridna? Pedagogiska? Av högre kvalitet?: 70-talets barnteveprogram och barnfilmer kontra dagens*. Visby: Filmförlaget, 2012. 319 p. ISBN 978-91-977614-0-6.

Sandin, Bengt, Sjöberg, Johanna, Sparrman, Anna (red): *Situating Child Consumption: A Critical Approach to Childhood Consumption in the 21st Century*. Stockholm: Nordic Academic Press, 2012. 280 p. ISBN 9185509701, 978-91-85509-70-6.

Sundholm, John, Thorsen, Isak, Andersson, Lars Gustaf ; Hedling, Olof , Iversen, Gunnar, Thor Møller, Birgir, Møller, Birgir Thor: *Historical Dictionary of Scandi-*

navian Cinema. Lanham, MD: Scarecrow press, 2012. 482 p. ISBN 978-0-8108-7899-0.

Svedjedal, Johan (red.): *Litteratursociologi: Texter om litteratur och samhälle*. Lund: Studentlitteratur, 2012. 592 p.

von Krogh, Torbjörn (red): *Vem granskar granskarna? Den svenska mediegranskningen 1988-2012*. Stockholm: Institutet för mediestudier, Sim(o), 2012. ISBN 978-91-978894-9-0.

von Krogh, Torbjörn (red): *Vad har vi lärt oss? En annorlunda årsrapport 2012/2013 om journalistik, medier och medieforskning*. Institutet för mediestudier, Sim(o), 2012. ISBN 978-91-980631-0-3.

Volgsten, Ulrik: *Musiken, medierna och lagarna: musikverkets idéhistoria och etablerandet av en idealistisk upphovsrätt*. Möklinta: Gidlunds förlag, 2012. 224 p. ISBN 978-91-7844-853-1.

Artiklar

Adams, P. C., & Jansson, A. (2012). Communication Geography: A Bridge Between Disciplines. *Communication Theory*, 22(3), 299-318.

Andersson, L. (2012). There is No Alternative: The Critical Potential of Alternative Media in the Face of Neoliberalism. *tripleC (cognition, communication, co-operation) : Journal for a Global Sustainable Information Society / Unified Theory of Information Research Group*, 10(2), 752-764.

Arnberg, K. (2012). Under the Counter, Under the Radar?: The Business and Regulation of the Pornographic Press in Sweden 1950-1971. *Enterprise and Society*, 13(2), 350-377.

Axelsson, B. (2012). History in Popular Magazines: Negotiating Masculinities, the Low of the Popular and the High of History. *Culture Unbound. Journal of Current Cultural Research*, 4, 275-295.

Bachmann, A. (2012). Atlantic crossings: Exhibiting Scandinavian-American relations in scale models and moving pictures during the mid-1910s. *Early Popular Visual Culture*, 10(4), 345-366.

Bakardjieva, M., Svensson, J., & Skoric, M. (2012). Digital Citizenship and Activism: Questions of Power and Participation Online. *JeDEM eJournal of eDemocracy*, 4(1).

Bennett, W. L., & Segerberg, A. (2012). The logic of connective action: Digital media and the personalization of contentious politics. *Information, Communication and Society*, 15(5), 739-768.

Bergman, K. (2012). Beyond Stieg Larsson: Contemporary Trends and Traditions in Swedish Crime Fiction. *Forum for World Literature Studies*, 4(2), 291-306.

Bergman, K. (2012). Girls Just Wanna be Smart? The Depiction of Women Scientists in Contemporary Crime Fiction. *International Journal of Gender, Science and Technology*, 4(3), 313-329.

Bergmark, K. H., Bergmark, A., & Findahl, O. (2012). Extensive Internet Involvement – Addiction or Emerging Lifestyle? *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 89-102

Bjurström, E. (2012). Whose Canon?: Culturalization versus Democratization. *Culture Unbound. Journal of Current Cultural Research*, 4(14), 257-274.

Christensen, C., & Prax, P. (2012). Assemblage, adaptation and apps: Smartphones and mobile gaming. *Continuum. Journal of Media and Cultural Studies*, 26(5), 731-739.

Cromdal, J., Persson-Thunqvist, D., & Osvaldsson, K. (2012). "SOS 112 what has occurred?": Managing openings in children's emergency calls. *Discourse, Context & Media*, 1(4), 183-202.

Daneback, K., Månsson, S-A., & Ross, M. W. (2012). Technological advancements and internet sexuality: Does private access to the internet influence online sexual behavior?. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15, 386-390.

Djerf-Pierre, M., & Ekström, M. (2013). JMG Journalism Research at the University of Gothenburg, Sweden. *Journalism Studies*, 14(1), 130-138.

Djerf-Pierre, M. (2012). When attention drives attention: Issue dynamics in environmental news reporting over five decades. *European Journal of Communication*, 27(3), 291-304.

Djerf-Pierre, M., & Hedman, U. (2013). The Social Journalist: Embracing the social media life or creating a new digital divide? *Digital Journalism*.

Edström, M., & Ladendorf, M. (2012). Freelance Journalists as a Flexible Workforce in Media Industries. *Journalism Practice*.

Ekengren, A-M., & Brommesson, D. (2012). Mediation of European foreign policy. *Statsvetenskaplig tidskrift*, 114(1), 59-67.

Ekman, M. (2012). Understanding Accumulation: The Relevance of Marx's Theory of Primitive Accumulation in Media and Communication Studies. *tripleC (cognition, communication, co-operation) : Journal for a Global Sustainable Information Society / Unified Theory of Information Research Group*, 10(2), 156-170.

- Ekström, M. (2013). Family talk, peer talk, and young people's civic orientation. *European Journal of Communication*, 28.
- Ekström, M., Johansson, B., Eriksson, G., & Wikström, P. (2012). Biased interrogations? A multi-methodological approach on bias in election campaign interviews. *Journalism Studies*.
- Ekström, M., Eriksson, G., & Lundell, Å. K. (2013). Live co-produced news: emerging forms of news production and presentation on the web. *Media Culture and Society*.
- Ekström, A. (2012). Exhibiting disasters: Mediation, historicity and spectatorship. *Media Culture and Society*, 34(4), 472-487.
- Eriksson, G., & Eriksson, M. (2012). Managing political crisis: an interactional approach to "image repair". *Journal of Communication Management*, 16(3), 264-279.
- Ersilia, M., Nocentini, A., Palladino, B. E., Frisén, A., Berne, S., Ortega-Ruiz, R., Calmaestra, J., Scheithauer, H., Schultze-Krumbholz, A., Luik, P., Naruskov, K., Blaya, K., Berthaud, J., Smith, P. K., Menesini, E., & Blaya, C. (2012). Cyberbullying Definition Among Adolescents: A Comparison Across Six European Countries. *Cyberpsychology Behavior and Social Networking*, 15(9), 455-463.
- Esser, F., de Vreese, C. H., Strömbäck, J., van Aelst, P., Aalberg, T., Stanyer, J., Lengauer, G., Berganza, R., Legnante, G., Papathanassopoulos, S., Salgado, S., Sheaffer, T., & Reinemann, C. (2012). Political Information Opportunities in Europe: A Longitudinal and Comparative Study of Thirteen Television Systems. *The International Journal of Press/Politics*, 17(3), 247-274.
- Esser, F., Strömbäck, J., & de Vreese, C. H. (2012). Reviewing key concepts in research on political news journalism: Conceptualizations, operationalizations, and propositions for future research. *Journalism – Theory, Practice & Criticism*, 13(2), 139-143.
- Fredriksson, M. (2012). Piracy, Globalisation and the Colonisation of the Commons. *Global Media Journal : Australian Edition*, 6.
- Granhag, P.-A., Ask, K., Öhman, L., Rebelius, A., & Mac Giolla, E. (2012). "I saw the man who killed Anna Lindh!": A case study of witnesses' offender descriptions. *Psychology, Crime and Law*.
- Grusell, M., Lars, N., & Nord, L. (2012). Three Attitudes to 140 Characters: The Use and Views of Twitter in Political Party Communications in Sweden. *Public Communication Review*, 2(2), 48-61.
- Gustafsson, T., & Kääpä, P. (2012). Ecocinemas of Transnational China: Introduction. *Interactions: Studies in Communication & Culture*, 2(2), 85-90.
- Gustafsson, T. (2012). "Kan verka skrämmande på små barn": Våld, sex och historiebruk i tv-serien Trälarna. *Barnboken*, 35, 1-18.
- Gustafsson, N. (2012). The subtle nature of Facebook politics: Swedish social network site users and political participation. *New Media and Society*, 14(7), 1111-1127.
- Hagström, C., Helleland, B. (red.), Ore, C-E. (red.), & Wikström, S. (red.) (2012). Naming me, naming you. Personal names, online signatures and cultural meaning. *OSLa, volume 4(2), 2012: Names and Identities*, 4, 81-93.
- Hedemark, Å. (2012). A Study of Swedish Children's Attitudes to Reading and Public Library Activities. *New Review of Children's Literature and Librarianship*, 18(2), 116-127.
- Hedling, E. (2012). Kristina Söderbaum: Swedish citizen, Nazi superstar. *Journal of Scandinavian Cinema*, 2(3), 343-356.
- Holt, K. (2012). Authentic Journalism?: A Critical Discussion about Existential Authenticity in Journalism Ethics. *Journal of Mass Media Ethics*, 27(1), 2-14.
- Holt, K., Shehata, A., Strömbäck, J., & Ljungberg, E. (2013). Age and the effects of news media attention and social media use on political interest and participation: Do social media function as leveller?. *European Journal of Communication*, 28(1), 5-18.
- Hopmann, D. N., & Shehata, A. (2012). A Changing (Political) Climate?: A Study of U.S. and Swedish Press Coverage of Global Warming. *Journalism Studies*.
- Jakobsson, P., & Stiernstedt, F. (2012). Reinforcing Property by Strengthening the Commons: A New Media Policy Paradigm? *tripleC (cognition, communication, co-operation) : Journal for a Global Sustainable Information Society / Unified Theory of Information Research Group*, 10(1), 49-55.
- Jansson, A. (2012). Perceptions of Surveillance: Reflexivity and Trust in a Mediatized World (the Case of Sweden). *European Journal of Communication*, 27(4), 410-427.
- Jarlbrink, J., & Nyblom, A. (2012). Aviatik och journalistik: Flygbaronen och medierna kring 1910. *Scandia: Tidskrift för historisk forskning*, 78(2), 13-40.
- Jönsson, M., Vande Winkel, R., Sørensen, L-M., & Sørensen, B. (2012). German film distribution in Scandinavia during World War II. *Journal of Scandinavian Cinema*, 2(3), 263-280.

- Jönsson, M., Sørensen, L.-M., & Helseth, T. (2012). Nazi Newsreel in the North: The European masterplan and its Nordic inflictions. *Journal of Scandinavian Cinema*, 2(3), 285-298.
- Karlsson, M., & Clerwall, C. (2012). Patterns and origins in the evolution of multimedia on broadsheet and tabloid news sites: Swedish online news 2005-2010. *Journalism Studies*, 13(4), 550-565.
- Kaun, A., & Stiernstedt, F. (2012). Media Memories: The Case of Youth Radio DT64. *Participations : Journal of Audience and Reception Studies*, 9(2), 337-359.
- Larsson, S., Svensson, M., de Kaminski, M., Rönkkö, K., & Alkan Olsson, J. (2012). Law, Norms, Piracy and Online Anonymity – Practices of de-identification in the global file sharing community. *Journal of Research in Interactive Marketing: Special Issue on Digital Piracy*, 6(4), 260-280.
- Larsson, S., Svensson, M., & de Kaminski, M. (2012). Online Piracy, Anonymity and Social Change – Deviance Through Innovation. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, 1-20.
- Larsson, S. (2012). Conceptions in the Code: What “The Copyright Wars” Tell us about Creativity, Social Change and Normative Conflicts in the digital society. *Societal Studies*, 4(3), 1009-1030.
- Larsson, A. O. (2012). Understanding Nonuse of Interactivity in Online Newspapers: Insights From Structuration Theory. *The Information Society*, 28(4), 253-263.
- Leckner, S. (2012). Presentation factors affecting reading behaviour in readers of newspaper media – an eyetracking perspective. *Visual Communication*, 11(2), 163-184.
- Limberg, L., Sundin, O., & Talja, S. (2012). Three Theoretical Perspectives on Information Literacy. *HumanIT: Journal for Information Technology Studies as a Human Science*, 11(2), 91-128.
- Linderöth, J. (2012). Why gamers don’t learn more: An ecological approach to games as learning environments. *Journal of Gaming and Virtual Worlds*, 4(1), 45-61.
- Lindgren, A.-L. (2012). Gender and Generation in Swedish School Radio Broadcasts in the 1930s: An Exploratory Case Study. *Journal of the History of Childhood and Youth*, 5(2), 239-259.
- Linke, S., & Jentoft, S. (2013). A communicative turnaround: Shifting the burden of proof in European fisheries governance. *Marine Policy*.
- Lundgren, L. (2012). Live from Moscow: The celebration of Yuri Gagarin and Transnational Television in Europe. *VIEW. Journal of European Television History and Culture*, 1(2), 45-55.
- Lundin, R. (2012). Muddling Through and TV Enterprising in Sweden. *Journal of Business Research*, 65, 752-757.
- Marklund, A. (2012). Skandinaviska filmer i världen. Om utlandssekvensers betydelse i Niels Arden Oplevs ”Män som hatar kvinnor” (2009), Susanne Bier’s ”Hævn” (2010) och Sara Johnsens ”Upperdog” (2009). *Folia Scandinavica Posnaniensia*, (14), 77-94.
- Miegel, F., & Olsson, T. (2012). A Generational Thing?: The Internet and New Forms of Social Intercourse. *Continuum. Journal of Media and Cultural Studies*, 26(3), 487-499.
- Morténus, H., Marklund, B., Palm, L., Björkelund, C., & Baigi, A. (2012). Implementation of innovative attitudes and behaviour in primary health care by means of strategic communication: A 7-year follow-up. *Journal of Evaluation in Clinical Practice*, 18(3), 659-665.
- Nel, F., & Westlund, O. (2012). The 4C’s of Mobile News – Channels, Conversation, Content and Commerce. *Journalism Practice*
- Nord, L., & Olsson, E.-K. (2013). Frame, Set, Match!: Towards a model of successful crisis rhetoric. *Public Relations Inquiry*, 2(1), 79-94.
- Persson Thunqvist, D., & Axelsson, B. (2012). “Now It’s Not School, It’s For Real!”: Negotiated Participation in Media Vocational Training. *Mind, culture and activity*, 19(1), 29-50.
- Salgado, S., & Strömbäck, J. (2012). Interpretive journalism: A review of concepts, operationalizations and key findings. *Journalism – Theory, Practice & Criticism*, 13(2), 144-161.
- Sevcikova, A., Simon, L., Daneback, K., & Kvapilík, T. (2013). Bothersome exposure to online sexual content among adolescent girls. *Youth & Society*, 1-16.
- Shehata, A., & Hopmann, D. (2012). Framing climate change: A study of US and Swedish press coverage of global warming. *Journalism Studies*, 13(2), 175-192.
- Sjöberg, U. (2012). A response to “The Cultural Opportunity of Children’s TV: Public Policies in Digital Television”. *Communication Research Trends*, 31(3), 16-22.
- Smith, K. C., Rimal, R. N., Sandberg, H., Storey, J. D., Lagasse, L., Maulsby, C., Rhoades, E., Barnett, D. J., Omer, S. B., & Links, J. M. (2012). Understanding newsworthiness of an emerging pandemic: International newspaper coverage of the H1N1 outbreak. *Influenza and other respiratory Viruses*, 1-7.

- Stoehrel, V. (2012). The battle for the citizens' opinions, the power of language, the media and climate change: The sources and their strategies in the U.S. and in Sweden. *OBS – Observatorio*, 6(1), 25-46.
- Strömbäck, J., Negrine, R., Hopmann, D. N., Jalali, C., Berganza, R., Seeber, G. U. H., Seculeanu, A., Volek, J., Dobek, B., Mykkänen, J., Belluati, M., & Maier, M. (2013). Sourcing the News: Comparing Source Use and Media Framing of the 2009 EP Elections. *Journal of Political Marketing*.
- Strömbäck, J., Karlsson, M., & Hopmann, D. N. (2012). Determinants of news content: comparing the normative and the actual impact of different news factors. *Journalism Studies*, 13, 718-728.
- Strömbäck, J., Djerf-Pierre, M., & Shehata, A. (2012). The Dynamics of Political Interest and News Media Consumption: A Longitudinal Perspective. *International Journal of Public Opinion Research*.
- Sundén, J. (2012). Desires at Play: On Closeness and Epistemological Uncertainty. *Games and Culture : A Journal of Interactive Media*, 7(2), 164-184.
- Sundholm, J. (2012). A cinema of presence and proximity: Gunvor Nelson's collage films and the aesthetics of the signaletic material before the electronic signal. *Journal of Aesthetics and Culture*, 4, 1-9.
- Svensson, M., & Larsson, S. (2012). Intellectual property law compliance in Europe: Illegal file sharing and the role of social norms. *New Media and Society*, 14(7), 1147-1163.
- Svensson, M. (2012). Media and civil society in China: Community building and networking among investigative journalists and beyond. *China Perspectives*, (3), 19-28.
- Svensson, J. (2012). Deliberation or What?: A Study of Activist Participation on Social Networking Sites. *International Journal of Electronic Governance*, 5(2), 103-115.
- Svensson, J. (2012). Negotiating the Political Self on Social Media Platforms: An In-Depth Study of Image-Management in an Election-Campaign in a Multi-Party Democracy. *JeDEM eJournal of eDemocracy*, 4(2), 183-197.
- Svensson, J. (2012). Social Media and the Disciplining of Visibility: Activist Participation and Relations of Power in Network Societies. *European Journal of ePractice*, 16-28.
- von Krogh, T. (2012). Changing Political Attitudes towards Media Accountability in Sweden. *Central European Journal of Communication*, 5(2), 205-224.
- Werner, A. (2012). Emotions in music culture: the circulation of love. *Global Media Journal : Australian Edition*, 6(1).
- Westerlund, M. (2012). The production of pro-suicide content on the Internet: A counter-discourse activity. *New Media and Society*, 14(5), 764-780.
- Westlund, O. (2013). Mobile News: A review and model of journalism in an age of mobile media. *Digital Journalism*, 1(1), 6.
- Westlund, O., & Färdigh, M. A. (2012). Conceptualizing Media Generations: the Print-, Online- and Individualized Generations. *OBS – Observatorio*, 6.
- Westlund, O. (2012). Rich Media and Rich Science; Web Squared Cumulativity Conceptualization. *European Review*, 20.
- Örnebring, H. (2013). Anything you can do, I can do better?: Professional journalists vs. citizen journalists in six European countries. *International Communication Gazette*, 75(1), 35-53.

Nya skrifter från Nordicom

Media Innovations

A Multidisciplinary Study of Change

Tanja Storsul & Arne H. Krumsvik (red.) Nordicom, 2013, 280 s., ISBN 978-91-86523-65-7

Innovation is about change, and media products and services are changing. The processes of production and distribution of media are changing. The ownership and financing of media are changing. The roles of users are changing. And our ideas about media are changing.

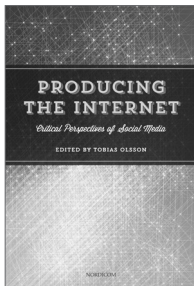
This book argues that innovation theory provides better tools for media researchers who

wish to understand and explain current developments in the media landscape – tools that not only allow them to see completely new things, but also to investigate aspects of new media that would otherwise not be as accessible.

Producing the Internet

Critical Perspectives of Social Media

Olsson, Tobias (ed.), Nordicom, 2013. ISBN 978-91-86523-59-6

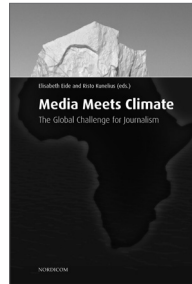
Should contemporary media culture be understood as a culture that offers unprecedented freedom for producing participants – so-called “producers”? Or should it rather be understood as a culture in which various forms of user participation in fact are conditioned, or even manufactured, by organized, professional producers?

Considering the increasing research attention that has been paid recently to various notions of mediated participation, most often with reference to social networking media or “web 2.0”, questions such as these are important to ask. They call attention to the need to both critically discuss and investigate the supposedly transformative potential of emerging media culture, which is based to a great extent on the applications that we have learnt to refer to as “social” media. The contributions to this book, thirteen chapters from international scholars, add to our critical understanding of these new forms of media. They all draw on various theoretical concepts – such as producers, community, and participation – used when analysing media culture. But they also share a critical interest in problematizing and analysing the forms of power built into this culture.

Media Meets Climate

The Global Challenge for Journalism

Elisabeth Eide, Risto Kunelius (eds.), Nordicom, 2012, 340 p. – ISBN 978-91-86523-51-0,

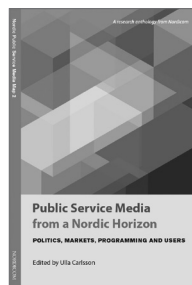
Climate change forces states, societies and people to look critically at the political, cultural and material ingredients of our world. For media and journalism, climate change brings up new challenges of coverage. But it also sheds light on the assumptions and distinctions – about facts, representation, and participation – that media and journalism are built on. By

meeting climate change, globalizing journalism also meets itself. *Media Meets Climate* looks at these crucial 21st century questions through studying global coverage of the United Nations climate change summits. Building on global research from the MediaClimate Network the book offers transnational analyses of how climate change is mediated. *Media Meets Climate* looks into the broad structures of global climate coverage. Who or what dominates global news flows? How is the future imagined? It tackles crucial professional issues facing climate journalists. What is the role of journalistic advocacy? How is science represented? Are social media redefining journalism-source relations? It asks questions about the media's role in global representation and misrepresentation of climate change and actors. How is climate change visualized? What role is played by gender? How are activists framed in the media? How are indigenous people covered?

Public Service Media from a Nordic Horizon

Politics, Markets, Programming and Users

Ulla Carlsson, Ulla (ed.), Nordicom, 2013. 175 s. ISBN 978-91-86523-60-2. (Nordic Public Service Media Map 3)

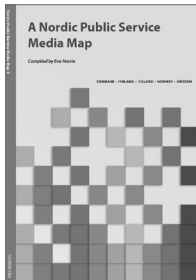
The Nordic countries have a tradition of strong support for their public service media and have also developed public service models that are characterized by their relatively small size and small populations. Moreover, the companies have many years' experience of collaboration within the region – particularly with regard to coproduction of programs. On the

contemporary international arena, within organizations such as the UN and UNESCO, there exists a fundamental conviction that public service media – which are neither commercial nor state owned and which are free from political influence – foster well-informed and enlightened citizens and therefore constitute a cornerstone of demo-

cratic development. Given this interest, Nordicom has carried out extensive work in the arena of public service media in the Nordic region – all within the frame of what we have chosen to call A Nordic Public Service Media Map. The aim of the project is to elucidate a framework for public service media – showing how the concept of public service media is operationalized in terms of the growth of democracy, the public space, media pluralism, cultural diversity, gender and social tolerance. The results of these efforts include recent research findings and statistical overviews.

A Nordic Public Service Media Map

Eva Harrie, Nordicom, 2013. 97 s. ISBN 978-91-86523-61-9. (Nordic Public Service Media Map 3)

This publication presents an overview of the Nordic public service broadcasting system, in an attempt to map a Nordic public service media model. Through five report sections it seeks to map the Nordic public service role and position from different angles and in different contexts. The first section presents a framework for Nordic public service media by introducing the companies and current regulations. Section 2 pictures the public service companies' situation related to commercial media on the Nordic media market. The main chapter, section 3, provides key facts about Nordic public service media: its financing, its output in the form of TV and radio channels plus web sites and Nordic cooperation. It also highlights some key features such as news, domestic production, children's programming, services in minority languages, etc. The two last sections place Nordic media, as well as the Nordic region, in a European or global context. This publication is the third and final volume in Nordicom's series, Nordic Public Service Media Map, which is a part of the globalisation strategy of the Nordic Council of Ministers. The aim of the project is to elucidate a framework for public service media – showing how the concept of public service media is operationalized in terms of the growth of democracy, the public space, media pluralism, cultural diversity, and social tolerance.

Medie- och informationskunnighet i nätverkssamhället

Skolan och demokratin

Ulla Carlsson (red), Nordicom, Göteborgs universitet, 2013. 136 s. ISBN 978-91-86523-62-6.

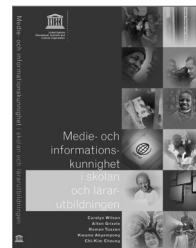
I dagens digitala kommunikationssamhälle har förutsättningarna för mediernas och informationens funktioner förändrats och därmed det för demokratin så centrala offentliga rummet. För att kunna förstå, värdera, använda och uttrycka sig via medier behövs många olika kunskaper. Det handlar om medie- och informationskun-

nighet. Vad gör politiken och skolan för att skapa informationskunniga och kritiskt tänkande medborgare och kreativa medieproducenter? Och vilket ansvar tar medieföretagen? Boken innehåller en svensk bearbetning av UNESCO-dokumentets första del, Ramverk för läroplan och kompetens, och artiklar där forskare och praktiker utifrån sina specifika ämneskunskaper och erfarenheter presenterar analyser av och reflektioner om hur medie- och informationskunnigheten kan stärkas genom skolan. Boken är ett resultat av ett samarbetsprojekt mellan Nordicom, Svenska Unescorådet, Statens medieråd, Skolverket, Svenska Filminstitutet och Filmpedagogerna.

Medie- och informationskunnighet i skolan och lärarutbildningen

Ramverk och undervisningspraktiker

Alton Grizzle, Carolyn Wilson, Ramon Tuazon, Kwame Akyempong & Chi Kim Cheung,

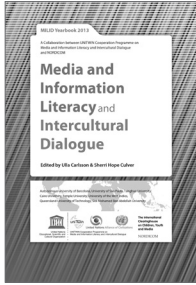
Nordicom, Göteborgs universitet, 2013. 191 s. ISBN 978-91-86523-63-3. Elektronisk resurs. För att kunna förstå, värdera, använda och uttrycka sig via medier och andra informationskanaler behövs många olika kunskaper. Det handlar om medie- och informationskunnighet (MIK).

När UNESCO 2011 presenterade ett genomarbetat ramverk för lärare och lärarutbildningar, Media and Information Literacy Curriculum for Teachers', väcktes tanken att utarbeta en svensk version i syfte att stärka kunskapen om medier och information utifrån ett medborgar- och demokratiperspektiv. Ett samarbete etablerades mellan Nordicom, Svenska Unescorådet, Statens medieråd, Skolverket, Svenska Filminstitutet och Filmpedagogerna. Boken är en direktöversättning av UNESCO-dokumentet i sin helhet, Medie- och informationskunnighet i skolan och lärarutbildningen. Ramverk och undervisningspraktiker.

Media and Information Literacy and Intercultural Dialogue

MILID Yearbook 2013

Ulla Carlsson & Sherri Hope Culver (eds.), Nordicom, 2013, 416 p. – ISBN 978-91-86523-64-0

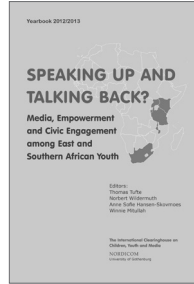
This first MILID Yearbook is a result of a collaboration between the UNITWIN Cooperation Programme on Media and Information Literacy and Intercultural Dialogue (MILID), and the International Clearinghouse on Children, Youth and Media at NORDICOM, University of Gothenburg.

The UNITWIN cooperation is based on an initiative from the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) and the UN Alliance of Civilizations (UNAOC). This Network was created in line with UNESCO's mission and objectives, as well as the mandate of UNAOC, to serve as a catalyst and facilitator helping to give impetus to innovative projects aimed at reducing polarization among nations and cultures through mutual partnerships. This UNITWIN Network is composed of eight universities from different geographical areas. The main objectives of the Network are to foster collaboration among member universities, to build capacity in each of the countries in order to empower them to advance media and information literacy and intercultural dialogue, and to promote freedom of speech, freedom of information and the free flow of ideas and knowledge. Specific objectives include acting as an observatory for the role of media and information literacy (MIL) in promoting civic participation, democracy and development as well as enhancing intercultural and cooperative research on MIL.

Speaking Up and Talking Back?

Media Empowerment and Civic Engagement among East and Southern African Youth

Thomas Tufte, Norbert Wildermuth, Anne Sofie Hansen-Skovmoes & Winnie Mitullah (eds.), Nordicom, 2013, 302 p. ISBN 978-91-86523-55-8, (Yearbooks) ISSN 1651-6028

The book questions whether and how young citizens in Africa engage with media and communications technologies and platforms in a desire to be included in the change processes of their societies. The theme echoes some of the claims made by disenchanted and frustrated youth and other citizens in the streets of North Africa's cities in 2011 and 2012. They were

severely critical of the governance structures in their countries, mass social mobilizations took place, governments fell and, in the aftermath, the slow process of transition continued, now with one tyrant less but still with uncertain outcomes and huge challenges for the social and economic development of these countries. Youth in particular engaged massively, visibly, loudly and dramatically around demands to be involved and included in their countries' development processes. This yearbook taps into the less visible and dramatic, but nevertheless highly dynamic and influential, process of media development and the enlargement of youth-driven, deliberative spaces which sub-Saharan Africa is currently experiencing.

Konferenser 2013-2014

Ett urval hämtade från Nordicoms konferenskalendarium www.nordicom.gu.se

Culture and Communication on the Edge of the 21st Century: Problems, Inquiries and Recommendations

November 21-23
2013
Antalya, Turkey

Culture and communication will be questioned in detail by academics and practitioners bringing their experiences and assets from all over the world. Communication, as an interdisciplinary field, will be discussed in a culture oriented view.

For more information:

Akdeniz University Faculty of Communication

<http://ms.akdeniz.edu.tr/en>

Literature, Media, Sound

November 28-30
2013
Aarhus, Denmark

The conference intends to discuss the relation between literature, media and sound in various perspectives and constellations, thereby hoping to establish stronger links between different theoretical positions, such as Media Studies, Comparative Literature, Intermediality Studies and Sound Studies.

For more information:

Aarhus University

litmedia@hum.au.dk

<http://www.conferences.au.dk/literaturemediasound>

Online Journalism and its Publics

December 5-6
2013
Brussels, Belgium

The conference aims at fostering the debate on audience consumption, production and participation in the journalistic sphere.

Organised by Centre de Recherche en Information et Communication / ReSic, Université Libre de Bruxelles, in partnership with Action COST IS0906, and DigiLab, Universitat Ramon Lull, Barcelona.

For more information:

ReSic

topublics2013@gmail.com

<http://publics2013.ulb.ac.be>

MeCCSA 2014: Media and the Margins

January 8-10
2014
Bournemouth, UK

The theme of the 2014 MeCCSA conference is 'media and the margins', the engagement of marginalised and minority groups with the media.

For more information:

Media, Communication and Cultural Studies Association / MeCCSA

meccsa2014@bournemouth.ac.uk

<http://meccsa2014.bournemouth.ac.uk>

The Future of Audience Research. Agenda, Theory and Societal Significance

February 5-7
2014
Ljubljana, Slovenia

Since March 2010, the COST Action Transforming Audiences, Transforming Societies has been coordinating and stimulating research efforts into the key transformations of European audiences. The final conference of the COST Action is presented in collaboration with ECREA (Audience and Reception Studies section), IAMCR (Audience section) and ICA (Communication and Technology division & Mass Communication division).

For more information:
University of Ljubljana
igor.vobic@fdv.uni-lj.si
<http://www.cost-transforming-audiences.eu>

ICA 64th Annual Conference

May 22-26
2014
Seattle, WA, USA

The 2014 International Communication Association Conference / ICA Conference will be held in Seattle, WA

For more information:
International Communication Association / ICA
<http://www.icaheadq.org>

Crossroads in Cultural Studies

July 1-4
2014
Tampere, Finland

The 2014 edition of the conference will represent a major anniversary milestone: i.e., its 10th edition. And so it is fitting that the conference will be held in the place where it all began: Tampere, Finland. A Call for Papers will be forthcoming sometime in 2013.

For more information:
The Association for Cultural Studies
<http://www.cultstud.org/>

Africa Media and Democracy

August 6-9
2014
Accra, Ghana

The AMDMC Conference is organised biannually and takes place in a selected African country; presentations at the conference are made by distinguished scholars and individuals from Africa and the rest of the world.

For more information:
Africa Media and Democracy Institute
<http://www.amdmc.net/>

RIPE@2014

August 27-29
2014
Tokyo, Japan

There have been six RIPE conferences to date. The 7th RIPE conference on public service media is hosted by the Institute for Media and Communications Research, Keio University.

For more information:
Re-Visionary Interpretations of the Public Enterprise / RIPE
greg.Lowe@uta.fi
<http://ripeat.org/conference2014/>

ECREA 2014

November 12-15
2014
Lisbon, Portugal

The fifth European Communication Conference will be held in Lisbon, Portugal and hosted by Lusofona University.

For more information:
European Communication Research and Education Association / ECREA
<http://www.ecrea.eu/>